

ספר נר להצדיק

והוא

סדר הדלקת נר חנכה

פולל דינים והנהגות ישראל, דרושים ושיחות
נחמדות ויקרות, ענינים נוראים ונפלאים מגדלת
אור ימי חנכה הקדושים.

בנוי ומיסד על פי דברי רבנו הקדוש והנורא,
אור הגנוז והצפון בוצינא קדישא עלאה, אדוננו מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תנ"ך ומאמרי חז"ל הקדושים,

מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

הובא לדפוס על-ידי

חסיד ברסלב

עיר הקדש יבנאל תובב"א

הכתובת להשיג את הספר הקדוש הזה
וכל ספרי אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
וספרי תלמידיו הקדושים

בארץ ישראל

יבנאל עיר ברסלב בגליל

מוסדות היכל הקודש
חסידי ברסלב בארץ ובחו"ל
שע"י עמותת "ישמח צדיק"
קהילת ברסלב בגליל
בנשיאות

כ"ק מוהרא"ש זצוק"ל הצדיק מיבנאל

רחוב רבי נחמן מברסלב 1

ת.ד. 42 יבנאל 1522500

טלפון רב קווי: 04-6656666

תָּכֵן עֲנִינִים

ה. הקדמה הראשונה

יט. דיני חֲנֻכָּה

כז. פונות חֲנֻכָּה

נה. סדר ההדלקה

עט. עניני חֲנֻכָּה מהספר "לקוטי-מוהר"ן"

פא. עניני חֲנֻכָּה מהספר "לקוטי-הלכות"

קלט. דרוש נאה לחֲנֻכָּה

קנז. ענין הדריידיל

קסג. שיחות וספורים

קצג. מכתבים

רסז. דבורים נפלאים מספר "עלים לתרופה"

רעט. תקון הפל"י

הספר הקדוש הזה בדפס
לכבוד נשמת
חסידא ופרישא, מנורה הטהורה,
אספקלריא המאירה
מאור עינינו חיות נפשנו, מקרב לבבות ישראל
לאביהם שבשמים
מורנו ורכנו
הרב הגאון הצדיק

מוה"ר **רבי אליעזר שלמה** זלה"ה

בן

הגה"צ **רבי מנחם זאב** זצ"ל

עלה בסערה השמימה

י"ז שבט תשע"ה

תהא נשמתו צרורה בצרור החיים תחת כנפי
הצדיקים בגן עדן, זכותו וצדקתו תגן עלינו
ועל כל העולם שנזכה להנות מאורו הבהיר
והתגלות כבוד שמים
שפעל ועשה בעולם

הקדמה הראשונה לסדור תפלה עם פרוש "אור האורות"

דע לה, אחי, כי השם יתברך הוא אין סוף ברוך הוא, ולית מחשבה תפיסה תמון כלל [ואין מחשבה נתפסת שם כלל], ואין בו שום תמונה ומראה ודמות, חס ושלום, כמו שכתוב (דברים ה, טו): "ונשמרתם מאד לנפשתיכם, כי לא ראיתם כל תמונה ביום דבר ה' אליכם בחרב מתוך האש" וגו', וכשפתח רבי שמעון בר יוחאי את האידרא (שבו מגלה כל העולמות בצורת פרצוף האדם), פתח ואמר (דברים כז, טו): "ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה" וגו' "מעשה ידי חרש, ושם בסתר, וענו כל העם ואמרו אמן", הינו שלא יעשה לעצמו איזה פסל או מסכה, איזו דמות, ושם בסתר – בסתרו של עולם, כי אין בו יתברך שום מציאות מחשבה כלל. רק בכיכול התלבש עצמו בלבושים, שהן הספירות שבהן כלולים כל שמותיו יתברך, כי כשאנו קוראים להקדוש-ברוך-הוא בתארים של בשור ודם, והוא נמצא לנו, "בכל קראנו אליו" – זה חסד ה' יתברך, כי אם לא היה בחסדי ה' יתברך, לא היה כדאי לקרא ולכנות את ה' יתברך בתארים ושבתים ותבות ואותיות, אבל זה הכל חסד ה' יתברך (עין לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן טו), ובאמת הכל אחד, הינו הוא יתברך ושמותיו יתברך, שהם הספירות (וכמו בא בפרדס רמונים להר"מ"ק), וכפי שהאדם מתנהג בזה העולם, כך נעשה בכל העולמות, וכמו אמר רבנו ז"ל (ת"י- מוה"ר"ן, סימן תקד): כשהאדם עושה כך בגדיו, נעשה כך בכל העולמות, וכשעושה כך בגדיו, נעשה כך בכל העולמות, עין שם; עוד אמר (שם, סימן תקד): אם היו מהפכין את האדם (הינו לראות את פנימיותו), היו

רוזאין שֶׁבְּכֵל גִיד וְגִיד מִגִּידוֹ תְלוּיִים אֲלֵפֵי אֲלֵפִים וְרַב רַבֵּי רֵבְבוֹת עוֹלָמוֹת, עֵינַן שָׁם.

וְיָדוּעַ, שֶׁכֵּל עוֹלָם הוּא פְרָצוּף שָׁלֵם, הֵינּוּ "אַרְיָה אֲנַפִּין", שֶׁהוּא סוּד הַפֶּתֶר "אָבָא וְאָמָא" שֶׁהוּא חֲכָמָה וּבִינָה, "זְעִיר אֲנַפִּין", שֶׁהֵם: חֶסֶד, גְּבוּרָה, תְּפָאֲרֵת, נֶצַח, הוֹד, יְסוּד, וְ"נוֹקְבִיָּה" שֶׁהִיא הַמְלָכוֹת. וְהַפְרָצוּף הַזֶּה נִתְחַלַּק בְּרַב רַבֵּי רֵבְבוֹת רֵבְבוֹת פְּרָצוּפִים, עַד שֶׁאֵין הַפָּה יָכוֹל לְדַבֵּר מֵהֶם וְהַמְחֻשְׁבָּה לְחֹשֶׁב בְּזֶה כָּלָל וְכוּ'. כִּי בְּכֵל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה וּבְכֵל עֲנִין וְעֲנִין מֵאִיר הַפְּרָצוּף הַזֶּה שֶׁהוּא עוֹלָם אֶחָד, וְהָאֲדָם כָּפִי תְנוּעוֹתָיו וְכָפִי הַתְּחֻזְקוֹתוֹ בַּעֲבוּדָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כֵּן גּוֹרֵם לְיַחַד הַשְּׁמוֹת לְמַעֲלָה. וּמִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הַקְּדוּשָׁה מִשָּׁם (עֵינַן לְקוּטִי-מוֹתֵר"ו, חֶלֶק א', סִימָן ו'). וְהַעֲנִין הוּא כֶּה, שֶׁאַחֲרֵי רַבּוּי תִּפְלָה וְהַתְּבוּדָדוֹת יָמִים וְשָׁנִים וְקִדְשֵׁת הַבְּרִית וְטְהָרַת הַמְּחֻשְׁבָּה, נִזְדַּבְּקָה הָאֲדָם, וּמִתְחִיל לְהָאִיר לוֹ אוֹרוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּנְפִתְחִים לְפָנָיו כָּל פְּרָצוּף הָעוֹלָמוֹת, שֶׁהֵם: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה. שֶׁבָּהֶם מֵאִיר הָאֲרַבְעָה שְׁמוֹת: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן וְהַכְּתָרִין שְׁלֵהֶם, שֶׁהֵם קס"א, קמ"ג, קנ"א (עֵינַן שָׁם, סִימָן ב'); וּבְכֵל שֶׁהָאֲדָם עוֹבֵד יוֹתֵר אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ עַל-פִּי מֵאֲמֹר זֶה, הֵינּוּ שְׁמֻקִּים אֶת כָּל הָעֲצוֹת וְהַהֲנָהגוֹת מִמֵּאֲמֹר זֶה, וּבַפְּרָטִיּוֹת תִּפְלָה וְשִׁיחָה בֵּינּוּ לְבֵין קוּנּוֹ וְקִדְשֵׁת הַבְּרִית, כְּמוֹ-כֵן נִפְתְּחִים לְפָנָיו שְׁעָרֵי הַשָּׁמַיִם, וּמֵאִירִים עָלָיו אוֹרוֹת אֱלֹהִים. וְכֵמוֹ שֶׁהוּא בְּכֵל לִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת, כֶּה הוּא בַּפְּרָטִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת אֲצֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, עַד שֶׁבְּכֵל פְּרָצוּף כָּל יֵשׁ הָאֲרַבְעָה שְׁמוֹת הָאֱלֹהִים: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. וְכִשְׁאֲנוּ מִתְּפִלָּלִים אֲלָיו יִתְבַּרֵּךְ, אוּ מִקְיָמִים אֵיזוּ מַצּוּהָ, נִתְעוֹרְרִים הַשְּׁמוֹת שֶׁבָּהֶם תְּלוּי אוֹתוֹ חֶלֶק הַתִּפְלָה אוּ אוֹתָהּ

הברכה או אותה המצנה שאנו עושים או מתפללים או מיוחדים ומזוגים יחד, ומורידים שפע אור וחיות וזיו ונעם עצום, עד שיש מי שאזכה על-ידי קיום עצות רבנו ז"ל באמת לאמתה, שנפתחים לו שערי השמים, ובכל תנועה ותנועה, ומכל שכן בכל קיום איזו מצוה, ומכל שכן וכל שכן פשמתפלל או משיח איזו תפלה או שיחה אליו יתברך, מאירים לפני עיניו השמות והיחודים של אותו העולם וכו', ומאיר עליו אור נורא ונפלא מאד מאד, שפע גלוי חיות ערבות אלקות, ועולמו רואה בחייו, כי מרב בטולו אליו יתברך מאיר עליו אור אין סוף ברוך הוא ממש (עין שם, סימן ד'), ואל דבר זה הכל יכולים לזכות, על-ידי התקרבותו אל רבנו ז"ל ובקיום עצותיו הקדושות באמת לאמתה, ובתמימות ובפשיטות גמורה בתכלית בלי שום שכל וחקמות עצמיות (ואין כאן המקום להאריך בזה).

ובאמת אין שום אדם שיכול להשמיט עצמו מכל זאת, הינו שיתמיד יציר לפני עיניו איד ש אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל – דומם, צומח, חי, מדבר – הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך ממש, ואין שום מקרה וטבע כלל, והכל מרצונו יתברך, וכל זיו ומחשבה, דבור ומעשה – הכל מלבש בו אורו יתברך בהתלבשות ובצמצום נפלא (עין לקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימן נד'), ובאמונה זו צריך האדם לחשב ולהתעמק תמיד, להרגיל עצמו להסתכל על השכל שהוא החכמה האלוקית שיש בכל דבר (עין שם, סימן א'), וככל שיתמיד בזה יותר, להרגיל את מחשבתו להתדבק בו יתברך, אז סוף כל סוף יזכה שיאירו לפני עיניו שמותיו יתברך. וידוע שבכל ספירה ובכל עולם מאיר שם אחר, ואזי כפי שיאחז, כן

יֵאִיר לְפָנַי עֵינָיו, וְזֶה בְּרוּר. וְאִין לֹא מֵר שְׁנָה שִׁיבָה רַק לְגִדּוּלִים, אֲדַרְבָּה רַבְנוּ ז"ל נִשְׁלַח אֵלֵינוּ בְּדוֹרוֹת אֱלוֹ לְקָרֵב וּלְזַכֵּךְ אֶת כָּל הַנְּשֻׁמוֹת, לְהַגְבִּיהֶן וּלְהַרְיִמֶן בְּתַכְלִית הַמַּדְרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה, עַד שְׁאֵפְלוּ הַקְּטָנִים וְהִירוּדִים יִכְלוּ לַעֲשׂוֹת יְחוּדִים כְּהַבְעֵל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ, זְכוּתוֹ וְגַן עֲלֵינוּ, כְּמוֹ שְׁאָמַר לוֹ מוֹשִׁיחַ צְדָקָנוּ (וּכְמוֹכָא בְּמִקְתָּבוֹ שֶׁל הַבְּעֵל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ, זְכוּתוֹ וְגַן עֲלֵינוּ, הַמְדַפֵּס בְּסוֹף סֵפֶר בֵּן פֶּרֶת יוֹסֵף, מִבְּעַל הַ"תּוֹלְדוֹת" ז"ע), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ בְּאִמְצַע דְּבָרָיו: "וְשִׂאֲלֵתִי אֶת פִּי מוֹשִׁיחַ: אֵימָתִי אֶתִּי מוֹר, וְהַשִּׁיב לִי: בְּזֹאת תִּדְעַ בְּעַת שִׂיתְפָּרְסֶם לַמּוֹדֵךְ, וְיִתְגַּלֶּה בְּעוֹלָם, וְיִפְּצוּ מַעֲיִנוֹתֶיךָ חוּצָה, מִה שֶׁלְּמִדַּתִּי אוֹתְךָ וְהַשְׁגָּתִי, וְיִכְלוּ גַם הֵם לַעֲשׂוֹת עֲלִיּוֹת וְיְחוּדִים כְּמוֹךָ, וְאֵן יִכְלוּ כָּל הַקְּלָפוֹת, וְתִהְיֶה עֵת רְצוֹן וְיִשׁוּעָה וְכוּ", עֵינָי שָׁם; וְיָדוּעַ הַסְּפּוֹר שֶׁהִיא אֲצֵלוֹ עַל הַיָּם בְּשַׁעֲרֵי שַׁרְצָה לְזֶרֶק אֶת בְּתוֹ אֵל תּוֹךְ הַיָּם, עֲנִתָהּ וְאִמְרָהּ לוֹ בְּתוֹ אֲדָל: אֲבֵא, זֶרֶק יוֹתֵר טוֹב אֶת הַפְּתָבִים שֶׁלְּךָ בַּיָּם, וְיִגּוּחַ הַיָּם מִזְעָפוֹ, כִּי מִמֶּנִּי יֵצֵא בֵּן אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פְתָבִים יוֹתֵר יָפִים מִפְּתָבִים אֱלוֹ, וְיָדוּעַ אֲצֵלְנוּ, אֲשֶׁר הֵבֵן הַיָּהּ הַזֶּה הוּא רַבְנוּ ז"ל, שֶׁהִיא נִכְדָּה (וְאִין כְּאֵן הַמְּקוֹם לְהַאֲרִיךְ בְּזֶה).

וּבְאִמְתָּ, אַחֵי הַיָּקָר, צְרִיבָה שֶׁתִּדְעַ, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ אַחַד עִם שְׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶׁזֹּכָה לְדַבֵּק עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלְהַכְנִים בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מוֹצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ-כֵן מֵאִיר לְפָנָיו שֵׁם אַחַד מִשְׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת (תְּהִלִּים טו, ו): "שׁוֹיֵתִי ה' לְגִנְדִי תְּמִיד", וְאֵל יֵאֵמַר לְךָ הָאוֹמֵר וְהַמְּפַתֵּה שֶׁהוּא יִצְרָךְ, הַמִּתְלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּבִגְדֵי-אָדָם וְכוּ', מַה לְךָ וְעִם שְׁמוֹת וְיְחוּדִים וְכוּ', כִּי (לְקוּשֵׁי-הַלְכוֹת, בְּרִכּוֹת הַשַּׁחַר, הַלְכָה ג', אוֹת לֹד) חֲלִילָה לֹא מֵר כֵּן, לַעֲשׂוֹת שׁוּם חֲלוּק, חֵם וְשָׁלוֹם, בֵּינֵנוּ וּבֵין שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֲדַרְבָּא בְּכָל עֲבוּדֵתֵנוּ וְתַפְלָתֵנוּ וּבְכָל הַבְּרָכוֹת וְהַהוֹדָאוֹת

וכו' אנו צריכים לכון, שאנו עובדים ומתפללים אליו יתברך לְבַד, לבעל הרצון לְבַד, אליו דִּיקָא, ולא למדותיו שהם שמותיו יתברך, וכמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (ספרי): "מי פה' אלקינו בכל קראנו אליו" (דברים ה, ט), 'אליו' ולא למדותיו. כי שמו הוא אחדותו ועצמותו יתברך כְּבִיכּוּל, ואין פּוֹנְתָנוּ בְּכָל הַעֲבוֹדוֹת וְהַהוֹדָאוֹת וכו', כי אם אליו יתברך לְבַד, לְמִי שֶׁנַּעֲלָה עַל הַכֹּל, אֲשֶׁר צִמְצַם עֲצֵמוֹ וקרא את עצמו בשמות האלו, ונתן לנו רשות לקרותו בהם, אף-על-פי שהוא מְרוֹמָם ונשוא מהם, אבל סוף כל סוף פֶּשְׁאָנוּ קוֹרְאִים אוֹתוֹ בְּשֵׁמוֹתָיו יתברך, פּוֹנְתָנוּ אֵלָיו לְבַדוֹ יתברך, בְּבַחֲנֵת "וַיְבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדוֹ וּמְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וְתַהֲלָה", הֵינּוּ פֶּשְׁאָנוּ מְבָרְכִים שֵׁם כְּבוֹדוֹ, פּוֹנְתָנוּ לְמִי שֶׁהוּא מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וְתַהֲלָה. כִּי בּוֹדְאֵי הַשֵּׁם יתברך בְּעֲצֵמוֹ כְּבִיכּוּל מְרוֹמָם וְנִשְׂאָ מִכָּל הַשְּׁמוֹת וְהַכְּנוּיִים וּמִכָּל הַבְּרָכוֹת וְהַהוֹדָאוֹת וּמִכָּל הַעֲבוֹדוֹת שֶׁבַעֲוֹלָם. רַק שְׁבָאֵמַת זֶה אֵי אֶפְשֶׁר לְהַשִּׁיג, רַק שֶׁנִּתְּנָה לָנוּ רְשׁוּת לְקִרְוֹתוֹ בְּשֵׁמוֹתָיו יתברך שְׁמֹסֵר לָנוּ עַל-יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם. שֶׁכִּשְׂאָנוּ קוֹרְאִין אוֹתוֹ בְּאֵלוֹ הַשְּׁמוֹת, אָנוּ מְגִיעִים עֲדֵיו יתברך בְּעֲצֵמוֹ כְּבִיכּוּל. כְּמוֹ מִמֶּשׁ כְּשֶׁקוֹרְאִים אֵיזָה אָדָם בְּשֵׁמוֹ וּמְדַבְּרִים מִמֶּנּוּ, שְׂאִין אָנוּ מְדַבְּרִים מֵהַשֵּׁם בְּעֲצֵמוֹ שֶׁל הָאָדָם, רַק פּוֹנְתָנוּ בְּדַבּוּרֵינוּ לְזֶה הָאָדָם שְׂאָנוּ מְדַבְּרִים מִמֶּנּוּ, שֶׁהוּא נִקְרָא בְּזֶה הַשֵּׁם, רַק שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְדַבֵּר מֵהָאָדָם וּמִשׁוֹם דָּבָר, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַשֵּׁם שֶׁקוֹרְאִין אוֹתוֹ, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה אָנוּ יוֹדְעִין מִמֵּי אָנוּ מְדַבְּרִין, אִם מְרַאוּבּוּ, אִם מִשְׁמַעוֹן, אִם מֵאָדָם אִם מִבְּהֵמָה וְחִיָּה וכו', וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה. כִּי בְּאֵמַת הַשְּׁמוֹת שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבַעֲוֹלָם הֵם מִפְּלֵאֵי פְּלֵאוֹתָיו יתברך, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תהלים מו, ט): "לְכוּ חֲזוּ מַפְעָלוֹת ה', אֲשֶׁר שֵׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ", וְדַרְשׁוּ

רבותינו, זכרונם לברכה (ברכות ז'): אל תקרי שמות אלא שמות, כי השם של כל דבר הוא פלא גדול, הפלא ופלא, למי שיש לו מח בקדקדו להבין פלאות הבורא יתברך, כי רק על-ידי השמות דיקא של כל הדברים, אנו יכולים לדבר מכל הדברים, ולספר אחד לחברו רצונו וחפצו, ולעשות משא ומתן לקנות ולמכור וכל צרכי העולם, כי אם לא היה שם לכל דבר, היו הכל פאלמים וכחרישים, ולא היה שום משא ומתן ושום עסק נגמר בין שני בני-אדם. כי כל העסקים הנגמרים על-ידי הדבור שמדבר אחד עם חברו במשא ומתן וחכמות וכיוצא, הכל על-ידי השמות של כל הדברים. כי כל הדבור בלשון הוא מהשמות של כל הדברים, כי כל דבר שבעולם וכל ענין שבעולם יש לו שם בבחינת שם דבר, ועל-ידי-זה עקר הדבור, ועל-ידי-זה נגמרים כל הפעולות וכל העסקים שבעולם כי עקר החיות של כל הדברים הוא על-ידי השם, אבל עקר השם כשאנו קוראים איזה דבר, בשם אנו מכונים לעצם הדבר בעצמו, שאי אפשר לדבר ממנו, כי אם על-ידי השם, כגומר לעיל. וכמו-כן להבדיל כשאנו קוראים לבורא יתברך בשמו, אנו מכונים לבורא הכל לבדו בעצמו יתברך, לו לבדו, שהוא יתברך ראשון ואין ראשית לראשיתו, יחיד קדמון בלי ראשית וכלי תכלית וכו' ולו לבד דיקא אנו עובדים ומתפללים, ואף-על-פי שהוא אינו צריך לעבודתנו, והוא מרום מכל הברכות וההודאות, זה הדבר באמת אי אפשר להשיג ולהבין בשכלנו, רק שאנו צריכים להאמין בשם ובמשה עבדו, אשר "במקום גדלתו, שם אנו מוצאים ענותנותו", אשר מרב אהבתו את ישראל, ברא את כל העולמות, וצונו לעבדו באלו המצוות, לשרתו ולברך בשמו, כדי שנוזף להכיר אותו יתברך,

אבל על-פל-פנים כל כוננתנו בתפלתנו אליו יתברך, אליו לבד ולא לשמותיו ומדותיו, רק שהוא יתברך נקרא באלו השמות והם אחדותו יתברך, כי "ה' אחד ושמו אחד" (זכריה יד, ט), ומי שמפריד ממוחשבתו שמו מעצמותו יתברך, הוא "נגן מפריד אלוף" (משלי טו, כח) וכופר בעקר, ועל-כן יחודי שמותיו יתברך זהו עקר גדול ונורא מאד, ובפרט כשעומד להתפלל, צריך לבון שהשם יתברך לפניו, כמו שאמרו חז"ל (סנהדרין כב): המתפלל צריך שיראה עצמו כאלו שכונה כנגדו, שנאמר (תהלים טו, ו): "שוייתי ה' לנגדי תמיד", ויציר לפני עיניו שם הוי"ה ברוך הוא, ומפל שכן וכל שכן כשיתחילו כבר להאיר לו שמות ויחודים, ויצרף שמו יתברך בכמה מיני יחודים וצורפים, ויטיל בכל העולמות כמטיל בגן נהדר, וכן כשיזכה לקים כל מצוה, יאירו לפני עיניו השמות השייכים למצוה זו, אף-על-פי-כן אסור לחשב שכבר השיגו יתברך, או כבר הגיע למדרגה וכו', אדרבה צריך שידע שהוא יתברך מפשט מהכל כנ"ל, אף-על-פי-כן צריך לבנון שמותיו יתברך, ומאידך להאמין באמונה פשוטה בו יתברך; ועל-כן משה רבנו, עליו השלום, מסר לנו את האמונה הקדושה בפשיטות, כמו שכתוב (דברים ו, ד): "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", כי ה' אחד ושמו אחד. וכל זה מבאר ומפרש בדברי אליהו, זכרונו לברכה, למי שיש לו עינים אמתיות, כמו שכתוב שם (תקוני-זהר בהקדמה דף יז): "ואנת לית לך שם ידע דאנת הוא ממלא כל שמהן ואנת הוא שלימו דכלהו. וכד אנת תסתלק מנהון אשתארו פולהו שמהן כגופא בלא נשמתא וכו' [ולך אין לך שם ידוע שאתה ממלא את כל השמות, ואתה השלמות של הכל וכשאתה תסתלק מהם ישארו כל השמות כגוף בלא נשמה]. הינו כנזכר לעיל,

שְׁבוּדָאֵי מִי שְׁמִסְלַק בְּמַחְשְׁבָתוֹ, חָס וְחִלְלֵהּ, עֲצָמוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ
 מֵהַשְׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים שְׁמוֹזְכִיר, הוּא "נֶרְגָן מִפְּרִיד אֶלּוֹף", שְׁמִפְּרִיד
 אֶלּוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם מִשְׁמוֹתָיו יִתְבַּרְךָ, וְהוּא פּוֹרֵשׁ מִן הַחַיִּים, כִּי כִשְׂאִין
 מִכּוֹן בְּקָרִיאַת שְׁמוֹתָיו יִתְבַּרְךָ אֱלֹהֵי בְּעֲצָמוֹ, הוּא בְּבַחֲנִית: "וְכַד אֲנִתָּ
 תִּסְתַּלֵּק מִנְהוֹן אֲשֶׁתְּאָרוּ כּוֹלְהוֹן שְׁמֵהּ כְּגוֹפָא בְּלֹא נִשְׁמָתָא". כִּי
 עֵקֶר מְלוֹי הַשְׁמוֹת וְשְׁלֵמוֹתָם וְחִיּוּתָם הוּא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 בְּעֲצָמוֹ וּבִכְבוֹדוֹ בְּעַל הַרְצוֹן הָעֲלִיוֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם: "דְּאֲנִתָּ הוּא
 מְמַלֵּא כָּל שְׁמֵהּ וְאֲנִתָּ הוּא שְׁלִימָא דְּבָלְהוֹ", וְאִף-עַל-פִּי-כֵן הוּא
 יִתְבַּרְךָ בְּעֲצָמוֹ אֵין לוֹ שֵׁם יְדוּעַ, כִּי הוּא יִתְבַּרְךָ מֵצַד עֲצָמוֹ הוּא
 מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וְתַהֲלָה, וְאֵין לוֹ שֵׁם כָּלָל. כִּי אַחַר שְׁמוֹזְכִירִים
 אוֹתוֹ בְּכָל הַשְׁמוֹת וְהַשְׁבָּחִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים, אִף-עַל-פִּי-כֵן עֲדִין מֵהוּתוֹ וְעֲצָמוֹתוֹ נִעְלָמָת מֵאֲתָנוּ
 בְּתַכְלִית הַהֶעֱלָם, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ נִעְלָם מֵצַד עֲצָמוֹ וְנִגְלָה מֵצַד
 פְּעֻלוֹתָיו, וּמֵצַד עֲצָמוֹ נֹאמַר: וְאֲנִתָּ לִית לָךְ שֵׁם יְדִיעַ וְכוּ', כִּי לִית
 מַחְשְׁבָה תְּפִיסָא בְּךָ כָּלָל, אֲבָל מֵצַד פְּעֻלוֹתָיו הוּא נִקְרָא בְּכָל
 הַשְׁמוֹת וְהַשְׁבָּחִים וְהַתְּהַלּוֹת, כִּי כָּל הַשְׁמוֹת מוֹרִים עַל פְּעֻלוֹתָיו,
 שֶׁהוּא מְהוּהָה כָּל הָעוֹלָמוֹת וְשְׁלִיט וּמוֹשֵׁל בְּכָל. אֲבָל בְּאֲמַת הַכֹּל
 אֶחָד, כִּי כָּל פְּעֻלוֹתָיו נִמְשָׁכוֹת מִפְּנֵי בְּעֲצָמוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי הוּא פֶּעַל
 וְעִשָּׂה הַכֹּל מֵרֵאשׁ וְעַד סוֹף, וּמְחִיָּה וּמְקַיֵּם הַכֹּל בְּרִצּוֹנוֹ, וְעַל-כֵּן בְּכָל
 הַשְׁמוֹת אָנוּ קוֹרְאִים אוֹתוֹ בְּעֲצָמוֹ, כִּי הוּא בְּעֲצָמוֹ פֶּעַל וְעִשָּׂה הַכֹּל,
 רַק שֶׁעֲצָמוֹת הַפּוֹעֵל יִתְבַּרְךָ אֵי אֶפְשָׁר לְכַנּוֹת וּלְקַרּוֹת בְּשׁוּם שֵׁם
 וְכוּנֵי, אֲבָל הוּא בְּעֲצָמוֹ יִתְבַּרְךָ שֶׁהוּא סְתִים וְנִעְלָם בְּתַכְלִית הַהֶעֱלָם,
 וְלִית שׁוּם מַחְשְׁבָה תְּפִיסָא בְּעֲצָמוֹתוֹ כָּלָל, הוּא בְּעֲצָמוֹ פֶּעַל וְעִשָּׂה
 הַכֹּל וּמַחְמַת זֶה כִּשְׂאֵנוּ מוֹזְכִירִים שְׁמוֹתָיו יִתְבַּרְךָ, שֶׁהֵם עַל שֵׁם

פְּעֻלוֹתָיו, אֲנִי קוֹרְאִים אוֹתוֹ בְּעֶצְמוֹ עַל יָדָם, כִּי הוּא בְּעֶצְמוֹ פֶּעַל וְעֲשֵׂה הַכֹּל, כִּי הוּא מְמַלֵּא כָּל שְׂמֵהוּן וְכוּ'.

וְאִפְלוּ בְּאָדָם הַגִּשְׁמִי רוֹאִים זֹאת, כִּי כָּל פְּעֻלוֹת הַגּוֹף הֵן עַל-יְדֵי הַנְּפֶשׁ, כִּי הַנְּפֶשׁ מֵרְאֵה פְּעֻלוֹתֶיהָ בַּגּוֹף, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן מֵהוֹת הַנְּפֶשׁ אִי אֶפְשֶׁר לְהַשִּׁיג וּלְהַבִּין, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן אֲנִי יוֹדְעִים שְׂכַל הַפְּעֻלוֹת הֵן מֵהַנְּפֶשׁ, וְכִשְׁאֲנוּ מִדְּבָרִים מֵהַנְּפֶשׁ, אֲנִי מְכוֹנְנִים לְהַנְּפֶשׁ בְּעֶצְמָהּ, אֶף-עַל-פִּי שְׂאִין אֲנִי מְבִינִים מֵהוֹתָהּ וְעֶצְמוֹתָהּ, מִכָּל שְׂכֵן לְהַבְדִּיל אֶלְף אֶלְפִים קַל וְחֹמֶר הַבוֹרֵא יִתְבָּרַךְ בְּעֶצְמוֹ, שֶׁבּוֹדָאֵי הוּא בְּעֶצְמוֹ מְרוֹמֵם וְנִשְׁגָּב מְאֹד עַל כָּל הַרוֹחַנִיּוֹת, וְלִית מַחְשְׁבָה תִּפְסִיא בְּעֶצְמוֹתוֹ כָּלֵל, כְּמוֹ שְׂכוֹתֵב שֵׁם אֱלֹהֵינוּ: וְלִית דִּידַע בְּךָ כָּלֵל, בְּחִינַת "מֵה חֲמִית, מֵה פֶּשֶׁשְׁתָּהּ, מֵה יָדַעְתָּ", כִּי מֵצַד עֶצְמוֹתוֹ הוּא מְרוֹמֵם עַל כָּל הַשְּׂמוֹת, אֶבֶל אֶף-עַל-פִּי-כֵן בְּכָל הַשְּׂמוֹת וְהַבְּרוּכוֹת וְהַשְּׂבָחִים אֲנִי מְכוֹנְנִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּעֶצְמוֹ, כִּי זֶה הַנְּעֵלָם בְּעֶצְמוֹ, הוּא פּוֹעֵל הַכֹּל בְּרִצּוֹנוֹ, כַּנּוֹפֵר לְעֵיל, עַל-כָּל-פְּנִים מְבֹאֵר בְּדְבָרֵי אֱלֹהֵינוּ, שְׂבָכַל הַשְּׂמוֹת צְרִיכִים לְכוֹן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּעֶצְמוֹ, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב: וְכַד אֲנִת תִּסְתַּלַּק מִנְּיָהוּ אֲשַׁתְּאָרוּ כּוֹלְהוּ שְׂמֵהוּן כְּגוֹפֵא בְּלֹא נִשְׁמַתָּא. וְכִמוֹ שְׂאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבִרְכָה: מִי פֵה' אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרֵאֵנוּ אֵלָיו, אֵלָיו וְלֹא לְמַדּוֹתָיו. נִמְצָא, שְׂעַקֵר הַשְּׂלֵמוֹת שֶׁהָאָדָם צְרִיךְ לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ בְּזֶה הָעוֹלָם הִיא לְדַבֵּק עֶצְמוֹ לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלְהַמְשִׁיךְ עַל עֶצְמוֹ נַעַם עֲרֻבוֹת שְׂפַע אֹזֶר וְחִיּוֹת הַדַּעַת, וְלִידַע בִּידְעָה בְּרוּרָה וּמְחַלְטֵת אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדֵּי יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֹּל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא: דּוֹמָם, צוֹמָח, חֵי, מְדַבֵּר, וְאֶף שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מִפְּשֵׁט מֵהַכֹּל, כִּי אֵין שׁוֹם הַשְּׂגָה וְשְׂכַל וְיִדְעָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן נִתֵּן לָנוּ רִשׁוֹת

לכנותו בכמה פנויים ושמות, אשר זהו כלל כל העולמות בלם, שהם יחודי שמוותיו יתברך בכל ספירה ובכל עולם, ועל קטב זה נבנו כל דרכי הקבלה מהאר"ל בפרטי פרטיות להמשיך על עצמו ערבות אור, זיו וחיות ומחין קדושים להיות דבוק בו יתברך, מחמת שלמודו הקדוש הוא "עמק עמק מי ימצאנו", לזאת שלח אלינו הקדוש-ברוך-הוא בדורות האחרונים את הפעל-שם-טוב הקדוש, אשר מרב עבודתו וגלוי אלקות שהאיר, המשיך למודים נוראים ונפלאים בתוך כתבי האר"ל, עד שהעמיד תלמידים רבים קדושים עליונים.

אך מחמת שענינו נשאר רק אצל תלמידיו הקדושים ותלמידיו תלמידיו הגדולים במעלה מפלגת מאד וכו', ולא ירד בשלמות אל המון עם הפשוטים, בפרט אצל הירודים והפחותים וכו' אשר נפלו בעשרה כתרין דמסאבותא, לזאת חמל השם יתברך על הדור האחרון שהוא דורו של משיח צדקנו, אשר בא יבוא ויגאלנו, ויאיר עינינו באורו יתברך. ולכן שלח אלינו את רבנו ז"ל, אשר מרב מסירות נפשו ויגיעתו וטרחתו ועבודתו שעבד בעבודת השם יתברך, זכה לעלות למקום שעלה, והמשיך משם למודים נוראים ונפלאים, הקדמות חדשות לגמרי, ופתח עינינו עד שאפלו הקטן והירוד והפחות ביותר, אם יזכה לסלק דעתו הפגומה לגמרי, ויצית את רבנו ז"ל, ויקים את עצותיו הקדושות והאמתיות, אזי יזכה לצאת מהשאול תחתית ומתחתיו שגלפד שם, ויזכה גם לעשות לעצמו איזו דרך והבנה, איזה אור וזיו, איזה שביל והלוח בכתבי האר"ל, ולהאיר גם את נפשו הפגומה בהארת אורו יתברך, עד

שיזפה להכליל לגמרי בו יתברך.

וידוע אשר רבנו ז"ל אמר (תני-מוהר"ן, מעלת תורתו וספריו, סימן כג), קדם שנתקרב אליו מוהרנ"ת ז"ל, שהוא משתוקק שיתקרב אליו איש למדן ובעל לשון נפלא, ואז היה יכול לבאר כתבי האריז"ל, עד שאפלו נערים יודעי ספר היו יכולין ללמוד ולהבין כל כתבי האריז"ל, עין שם; וידוע, אשר האיש הלמדן הזה היה מוהרנ"ת ז"ל, אשר חתר וסלל דרכים ונתיבות יקרים בתורת רבנו ז"ל, עד שפרש את כל התורה בקלה על-פי הקדמותיו של רבנו ז"ל, ובפרטיות בכתבי האריז"ל העמיק מאוד והעלה פנינים יקרים. וכמו שכתב הוא בעצמו (עין לקוטי-הלכות, תפלין, הלכה ה', אות לח), וזו לשונו באמצע דבריו: "פי על-פי הדברים האלה וכיוצא בהם המבארים בדברינו תוכל לעשות לה דרך להבין מעט מזער בדרכי הקבלה של הזהר הקדוש והאריז"ל, להוציא מהם דרכים ועצות למעשה, על-פי הקדמות נוראות ועצות אמתיות של דברי רבנו ז"ל, שכל תורה ותורה וכל מעשה ומעשה פותחת שערים רבים של השגת אלקות, שעל-ידי-זה יכולין להבין גם כל דרכי הקבלה, אם תזכה לשקוד על תורתו הקדושה יום יום בשקידה רבה וכו', עין שם. ועין בלקוטי-הלכות (ערוכי תחומין, הלכה ה', אות ג) וזו לשונו באמצע דבריו: "והנה אף-על-פי שאין לנו עסק בנסתרות להבין סוד פונות האריז"ל לתכליתו, אף-על-פי-כן כל אשר תמצא ידינו להבין מהם רמזים ועצות לעבודת ה' יתברך על-פי דרכי ההקדמות שחתר וגלה לנו רבנו הקדוש והנורא ז"ל, מה טוב ומה נעים, כי כבר הודיע ורמז לנו רבנו ז"ל שכל כתבי האריז"ל כלולים בתורתו, ומי שיש לו לב

להבין באמת, יכול לזכות לפרש כל כתבי האריז"ל באר היטב, על-פי דברי תורתו הקדושה, עין שם; ועין בלקוטי-הלכות (ראש השנה, הלכה ו', אות ז) וזו לשונו באמצע דבריו: "ויש בזה הרבה לבאר על-פי דרכי חכמת האמת, שהיא הקבלה הקדושה, אבל כל עסקנו הוא רק לבאר היוצא מדברי רבנו ז"ל למה שנוגע להתעוררות תשובה באמת, באפן שיזכה גם הגרוע שבגרועים למצא עצה ותחבולה ודרך ושביל ונתיב לשוב לה' יתברך מכל מקום שהוא וכו', עין שם; ועל-כן מי שמעמיק היטב בדבריו הקדושים ובכתבי האריז"ל, יכול לקשר ולשלב דבריהם בערבות נעם נפלא ועצום מאוד להבין דברי האריז"ל בדרך מתק על-פי דרכי העבודה, להרגיש בעצמו איזו נעימות ואור וחייות ומחין בחייו הקדושים, ובשעה שעומד להתפלל או לקיים איזו מצוה, יאיר לפניו אורו יתברך המלבש באותו עולם ובאותו שם משמותיו יתברך שהוא עומד אז וכו', ובדאי דבר זה היה צריך להעשות על ידי אחד גדול שבגדולים וכו', ולא על-ידי פחות ושפל, שבור ונדפה כמוני, אך התבוננתי וכי בגלל שאי אפשר לעשות ולקיים ולגלות ענין שלם לא נעשה כלום, על-כן נתעוררתי על-כל-פנים להתחיל בעבודה הקדושה הזו, ואולי תתגלגל זכות על-ידי, שיתעוררו על-ידי-זה אנשים חכמים ונבונים באמת, לשום עינם ולבם על דבריו הקדושים, והם יחדשו בהם חדושים אמתיים ונפלאים באמת, הראויים לעלות גם על שלחן מלכים "מאן מלכי רבנו" (גטין סב), ויתגדל ויתקדש שם שמים על-ידי ספרים וחדושים אלו, בבחינת: "מגדל עז שם ה'". ואמרו בזהר הקדוש: "שם דא ספר" והיה זה שכרי, ואף שאני יודע מעוט ערכי וגדל עצם פחיתותי וקלקול מעשי הרעים, אשר

באמת לא הייתי ראוי לכל זה כלל, אך ה' יתברך חמל עלי, העני והשפל והבזוי, נבזה ונמאס, והקים עלי בורים וריקים, נחשים ועקרבים הנושכים ומדברים עלי ומעוזרים עלי בכל פעם מחלקת וכו', וכל מה שדורכין וכותשין אותי בארס פיהם, יותר מאיר עלי אורו יתברך בהארת אור זיו וחיות עצומה וכו'. וכעין שאמרו חז"ל (מדרש פנחומא, פרשת תבוא): מזה שמן כל מזה שנכתש – הוא משבח, כך התורה כל שמנגעים אותו בה – הוא משבח וכו', עין שם; ואמרו במדרש (שיר השירים רבה א, כא): מזה שמן זה אין משתבח אלא על-ידי פתישה, כך ישראל אין עולין למעלה אלא על-ידי פתישה וכו', עין שם; ועל ידם דיקא זכיתי לכל זה, לחבר את החבור הנפלא הזה על כל הסדור, שכלול כל פגנות התפלות וכגונות המצוות בדרך קלה ונעימה מאוד להמשיך הלב לעבודתו יתברך על-פי כתבי האר"ל משלב ומבאר על-פי דברי רבנו ז"ל, וקראתי שמו "אור האורות" כי רבנו ז"ל הוא "אור האורות", אשר יאיר בשלמות בביאת משיח צדקנו, שיגלה אורו יתברך על כל העולם בלוי בהתגלות נוראה ונפלאה כזו אשר עדן נאמר עליה (ישעיה סד, ג): "עין ל'א ר'אתה א'לקים ז'ולתך י'עשה" וגו', ואז נזכה לגאולה שלמה ואמתית, אמן כן יהי רצון.

מוֹהֲרָא"ש ו"ל אָמַר: שְׁבַחֲנָהּ צְרִיכִים
לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, כִּי אֵין
עוֹד שִׁמְחָה כְּמוֹ הַשִּׁמְחָה הַזֹּאת לְרֵאוֹת
בְּמַפְלֵת הַרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים, שְׁרָצוּ לְעַקֵּר
אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה מֵעַם יִשְׂרָאֵל, וַיַּעַן
שְׁבִימֵי הַנְּקָה הַקְּדוּשִׁים נַעֲשׂוּ נְסִים לְעַם
יִשְׂרָאֵל, וְנִכְנָעָה טְמֵאת הַיְּוֹנִים, לְכֵן הַיָּמִים
הָאֵלֶּה הֵם יְמֵי שִׁמְחָה.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ג, סימן ד')

דיני חֲנֻכָּה

(העתק מספר דרך החיים)

א) בכ"ה בכסלו מתחילין שמונת ימי חֲנֻכָּה, ויום שלפניהם ויום שלאחריהם אסור לגזר בו תענית צבור, וכן יחיד אין לקבע לכתחלה תענית ביום שלפניהם ושלאחריהם, אבל אם נהג כבר להתענות בהם, אין לשנות מנהגו (סימן תרפו, מגן אברהם).

ב) שמונת ימי חֲנֻכָּה אסורים בהספד ותענית, ואין מתענים בהם אפלו יארציית [יום השנה], אבל מתרים בעשית מלאכה. ונוהגות הנשים שלא לעשות מלאכה בעוד שהנרות דולקים בבית, משום שהנס נעשה על ידיהן, והוא חצי שעה (אלהי רבה, סימן תער), ואין להקל בהן (שם).

ג) תענית חלום אין מתענין בהם, רק אותן תעניות שמתענין בהם בשבת. ואם עבר והתענה תענית חלום או יארציית, צריך למיתב תענית לתעניתו אחר חֲנֻכָּה [להשיב תענית לתעניתו, הינו להתענות עוד תענית על שהתענה בחֲנֻכָּה]. ואם התענה בכ"ו בכסלו יכול למיתב תענית לתעניתו בכ"ח משום דהיא תענית צדיקים, וכל שכן אם התענה בכ"ח תענית חלום או יארציית, אין צריך למיתב תענית לתעניתו משום האי טעמא (שם וענין פרי מגדים).

ד) חכם בפניו מתר להספידו, ולענין צדוק הדין יתבאר במקומו.

סדר הַדְּלָקַת נְרוֹת חֲנֻכָּה וּמְקוֹם הַנְּחֻתוֹ

א) בלילה ראשון מדליק אחד, ומכאן ואילך מוסיף והולך אחד בכל לילה, עד שבלייל שמיני יהיו שמונה, ומי שאין לו שמן הרבה, כגון שדר בכפר ואין מצוי אצלו שמן הרבה להדליק, ואין לו נרות אחרים, יתן בכל לילה על נר

אחד בשעור, והמותר יחלק לבלם, כדי שיִדְלֵק על-כל-פנים בכל לילה גר אחד בשעור. וכן אם יש לו שָׁמֶן מְצֻמָּצֵם, וְלַחֲבָרוֹ אֵין לוֹ כֶּלֶל, מוּטָב שִׁידְלִיק בְּכָל לַיְלָה רק אחד, וְיִתֵּן לַחֲבָרוֹ (מגן אברהם, סימן תרעא).

ב) צָרִיךְ לְהַעֲמִיד הַנְּרוֹת בְּשׁוֹנָה בְּשׁוֹנָה וְלֹא בַּעֲגוּל דְּהוּי כְּמִדּוּרָה, וְלֹא יְדְלִיקוּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים בְּמִנּוּרָה אַחַת, אִף שֵׁישׁ לָהּ פִּיּוֹת הַרְבֵּה, מִשּׁוּם דְּאֵין הַפֶּר כְּפֹה גְרוֹת מִדְּלִיקוֹן (מגן אברהם שם).

ג) צָרִיךְ לְהַנִּיחוֹ לְמַעַלָּה מִשְׁלֵשָׁה טַפְחִים, וְנִיחוֹ בְּטַפַּח הַסְּמוּךְ לַפֶּתַח בְּשִׁמְאֵל, כְּדֵי שִׁתְּהֵא הַמְּזוּזָה בְּיָמִין, וְגַר חֲנֻכָּה בְּשִׁמְאֵל, וְאִם הֵם רַבִּים בְּנֵי בֵיתוֹ יְדְלִיקוּ הָאֲחֵרִים בְּמִקּוֹמוֹת אֲחֵרִים, וְלֹא יְדְלִיקוּ בְּלֵם אֲצֵל הַפֶּתַח, מִשּׁוּם דְּלֹא יִהְיֶה הַפֶּר כְּפֹה גְרוֹת מִדְּלִיקוֹן (שם). וְגַם יִזְהָרוּ שֶׁלֹּא יְדְלִיקוּ בְּמִקּוֹם שִׁמְדִּלִּיקִים שֵׁם כֹּל הַשְּׁנָה, שְׁגַם-בֵּן לֹא יִהְיֶה הַפֶּר שֶׁהוּא בְּשִׁבִיל הַמְצָנָה (שם).

ד) בְּבֵית-הַפְּנִסֵּת מִדְּלִיקוֹן גַּר חֲנֻכָּה בֵּין מְנַחָה לְמַעֲרִיב, וּמְנִיחִין בְּכֵתֵל דְרום או אצל השלחן שעומד אצל כֵּתֵל דְרום, וּמְסַדְרִין מִמְּזֻרַח לְמַעֲרָב וּמְבָרְכִין עֲלֵיהֶם, וְאֵין אָדָם יוֹצֵא בְּנְרוֹת בֵּית-הַפְּנִסֵּת, רק צָרִיךְ לְחֹזֵר וְלַהֲדִלִיק בְּבֵיתוֹ, וְאִם הַשְּׁלִיחַ-צְבוּר אֵבֵל, אֵין לוֹ לְהַדְלִיק בְּלִילָה הַרְאִשׁוֹן בְּבֵית-הַפְּנִסֵּת מִשּׁוּם דְּצָרִיךְ לֹאמַר 'שֶׁהַחֲנִינוּ', וְאֵבֵל אֵין לוֹ לֹאמַר 'שֶׁהַחֲנִינוּ' צְבוּר, רק אחר יְדְלִיק בְּלִילָה הַרְאִשׁוֹן, אֵבֵל בְּשֶׁאֵר לִילוֹת יְכוֹל הָאֵבֵל לְהַדְלִיק בְּבֵית-הַפְּנִסֵּת (טורי-זהב שם).

ה) אִם רוֹצִים לְמַהֵר וְלְהַתְּפַלֵּל, יְכוֹל הַשְּׁלִיחַ-צְבוּר לְבָרֵךְ וְלַהֲדִלִיק גַּר אֶחָד, וְאַחַר יְדְלִיק הַנּוֹתָרִים, וְהַשְּׁלִיחַ צְבוּר יִתְּפַלֵּל (שם).

ו) אוֹנֵן בְּחֻנְכָּה יְדְלִיק אַחַר וּבִרְדָּה, וְהוּא יַעֲנֶה אָמֵן, וְאִם אֵין אַחַר, יְדְלִיק הוּא בְּעֲצֻמוֹ בְּלֹא בְּרָכָה (אלוהי רבה ופרי מגדים).

זמן הדלקת הנרות

(א) חצי שעה קודם זמן הדלקת נר חגיגה, אסור לאכלל יותר מפביצה פת או לשותות משקה המושפר יותר מפביצה, וכן אפלו ללמוד אסור משיגיע זמנה, ואם התחיל – פוסק משיגיע זמנה (מגו אברהם, סימן תערב).

(ב) זמן הדלקת נר חגיגה לכתחלה משעת צאת הכוכבים עד שתכלה רגל מן השוק, ונדליק כשבני הבית מקבצים יחד, ואם עבר זה הזמן ולא הדליק, מדליק והולך כל זמן שבני בית געורים, אפלו עד עלות השחר, אבל אם בני הבית ישנים, אין לברך עליהם, ונדליק בלא ברכה (מגו אברהם, סימן תערב).

(ג) ואם עבר ולא הדליק בלילה, אין לו תשלומין, ומכל מקום בלילות האחרים ידליק כמו שאר בני-אדם, הינו אם שכח בלילה הראשון מדליק בלילה השני שנים כמו שאר בני-אדם ובברכה, ויברך 'שהחנינו' (שם).

(ד) צריך לתנו בה שמן כל-כך שתדלק על-כל-פנים חצי שעה, ואם נתנו בה יותר ודולקת יותר מחצי שעה, יכול לכבותה, שאינו מקצה השמן רק מה שצריך לשעור חצי שעה, ואז מתר לכבותו ולהנות ממנו (שם), אבל בשעה שדולק אפלו אחר חצי שעה, והתנה מעקרא לא מהני [ואף אם התנה מתחלה שיהיה מתר להשתמש בהם, אין זה מועיל], מפני שהרואה יאמר שמתר להשתמש בנר חגיגה, וכן אסור לטלטל הנרות בעוד שדולקים אפלו אחר חצי שעה, מפני הרואה, שלא יאמר להשתמש בטלו (אלה רבה).

(ה) אסור להשתמש לאורה ואפלו תשמיש של קדשה אסור להשתמש לאורה, ונוהגים להדליק נר נוסף, כדי שאם יבוא להשתמש לאורה יהיה לאור הנוסף. וצריך להניח נר הנוסף למעלה קצת מהנרות של חגיגה, וטוב להדליק נר על השלחן חוץ מגר הנוסף (סימן תערב).

ו) הדלקה עושה מצוה, ובשעת הדלקה צריך לתן פשעור, ואם לא נתן בזה פשעור, אין מברך עליה. וכן אם אחר-כך רוצה לתן בזה פשעור, צריך לכבותה ולהדליקה מחדש ויברך (פרי חדש, ופרי מגדים הביאו בסימנים תרעג ותרעה).

ז) אם כבתה, אף שהעמידה במקום הרוח וכבתה הרוח [אפלו בערב שבת שהוא עדין מבעוד יום קדם בין השמשות], צריך להדליק, אבל לא יברך, והטעם דדמי לשמיים שאין נמשכים אחר הפתילה (טורי-זהב, סימן תרעג).

דין הדלקה מגר לגר

א) המנהג להחמיר שלא להדליק אפלו מגר חנכה לגר חנכה וכל שכן שאסור להדליק גר חל מגר חנכה, וכן אם כבה השמש, אסור להדליקו מהגר חנכה אפלו אחר שדלק השעור, דהינו חצי שעה, אין להדליק ממנו (אלנה רבה, סימן תרעד), אבל גר בית-הכנסת או של שבת או של תלמוד-תורה או של חולה הצריך לגר, יכול להדליק מגר חנכה, וכן גר חנכה יכול להדליק מהם (שם).

דיני הדלקה עושה מצוה ולא הנחה

א) הדלקה עושה מצוה ולא הנחה, שאם היתה מנחת במקומה שלא לשם מצות חנכה מדליקה שם, ואין צריך להסירה ולהניחה לשם מצות חנכה, ואם היתה דולקת ועומדת, מכבה אותה ומדליקה לשם מצוה, וצריך להדליקה במקום הנחתה, ומניחה שם חצי שעה, ואם אוחזה בידו במקומו כל זמן מצותה – לא יצא, שהרואה אומר לצרפו הוא דנקט לה [הוא תפס את הגר לצרפו ולא לשם מצות חנכה] (סימן תרעה וטורי-זהב שם).

ב) אשה חייבת בגר חנכה, ויכולה להדליק בעד כל בני ביתה, ותינוק שהגיע לחנוכה חייב בגר חנכה (שם).

ג) סומא אם יכול להשתתף בפרוטה – מוטב, ואם יש לו אשה – אשתו מְדַלֶּקֶת עָלָיו, ואם אין לו אשה, ויש לו בית מיוחד שאין יכול להשתתף בפרוטה, מדליק על-ידי סיוע אחר, דסומא חזיב בקל המצוות, ולא דמי לגר הבדלה דפטור דהתם בעינן שיאותו לאורו, מה שאין כן הקא דאיפא פּרסומי נסא לאחרים. (מגן אברהם שם).

דיני ברכות הדלקת גרות של חנכה

א) המדליק בליל ראשון מברך שלש ברכות: להדליק, שעשה נסים ושהחינו. ואם לא ברך זמן בליל ראשון, מברך בליל שני או כשיזכר (סימן תרעו).

ב) מליל ראשון ואילך מברך שתים: להדליק ושעשה נסים. ויברך קדם שיתחיל להדליק, כדי שתהא עובר לעשייתו, ואם שכח והדליק גר אחד פחות מהראוי להדליק באותו לילה, ידליק עוד ואין מברך עליו (מגן אברהם שם).

ג) גר יאמר בנסח הברכה "שעשה נסים לישראל בימים ההם בזמן הזה", ואם אמר "שעשה נסים לאבותינו" – יצא (שם האליה רבה בשם אגרת הרמב"ם).

ד) מי שלא הדליק, כגון שהוא בספינה וכיוצא בו, ואין עתיד להדליק באותו לילה, וגם אין מדליקין עליו בביתו, כשרואה גר חנכה של אחר מברך "שעשה נסים" וכו', ואם הוא בלילה ראשון מברך "שהחינו", ואחר-כך כשבא לביתו ביום שני ומדליק בלילה, אין צריך לברך עוד "שהחינו", כיון שברך בשעת ראייה, אבל אם מדליקין עליו בביתו, אף שהוא בעצמו לא הדליק, ואין עתיד להדליק, אין מברך כשרואה. וכן כשמדליק בעצמו ביום שני, אין מברך "שהחינו" (שם), אחר שהדליק הגר הראשון בעוד שמדליק שאר הגרות אומר "הגרות הללו אנו" וכו' (שם).

ה) אשה שאינה יכולה להדליק, יכול אדם אחר אף שפבר יצא להדליק בשבילה ולברך, ובלבד שתהא עומדת אצלו בשעת הברכה ובשעת ההדלקה, וכן אם יכולה להדליק בעצמה, רק שאין יכולה לברך, יכול אחר לברך בשבילה, והיא בעצמה תדליק (שם במגן אברהם).

סדר הדלקת הנרות

א) הנרות של חנפה צריך לתן בטפח הסמוך לפתח משמאל הכניסה, והיותר טוב לסדרם בטפח הסמוך בארץ, כגון אם הפתח במזרח, יסדרם ממזרח למערב, ואם אי אפשר לסדרם כך יסדרם בשוה עם הפתח, שהפתח בה בטפח הסמוך לפתח, ויתן בלילה הראשון הנר אצל הפתח ובליל שני יתן הנר הנוסף לצד חלל הבית, דהינו שהנר הנוסף יהיה לימינו והנר הראשון יהיה לשמאלו, ויתחיל להדליק מן הנר הנוסף וידליק מימין לשמאל [טורי-זהב, סימן תרעו (ענין שלחן ערוך וטורי-זהב שם) וכן פתב הפרי-מגדים במשבצות-זהב].

דין אכסנאי בחנפה

א) אכסנאי אף שמדליקין עליו בביתו ואין לו אצל בעל הבית שמתאכסן שם חדר מיוחד, צריך להדליק נר חנפה (אליה רבה, סימן תרעו, דלא כמגן אברהם), ובחורים הסמוכין אצל בעל הבית הן בכלל בני ביתו, ואינם צריכים להדליק בפני עצמם אלא אם כן רוצין להיות מן המהדרין שעושין נר לכל אחד, אבל אם אינם סמוכין על שלחן בעל הבית, צריכין להדליק כל אחד בפני עצמם. ומי שאוכל בקביעות בבית אחד, כגון בן אצל אביו, אף שהולך לחדר לישון, מדליק במקום שאוכל, אבל מי שאוכל אצל חברו באקראי, צריך לילך לביתו ולהדליק (שם).

ב) מי שנתאכסן אצל בעל-הבית, ואין לו בעצמו נרות להדליק, ואין מדליקין עליו בביתו, צריך להשתתף עם בעל-הבית בפרוטה, דהינו שיתן

לז סך מה שיהיה לו חלק גם-כן בנרות ויוצא בזה, והבעל-בית צריך להוסיף מעט שמן בשביל האורח חוץ משעור שיצריך לתנו לצרף חצי שעה (שם), וכן יכול הבעל-הבית להקנות לאורח קצת שמן במתנה, והוי כמשתתף בפרוטה (מגן אברהם שם).

גר שבת קודם לגר חגיגה

א) מי שאין ידו מושגת לקנות גר חגיגה וגר שבת, גר שבת עדיף מפני שלום-בית, ואם יש לו על גר שבת ואין לו מספיק על גר חגיגה וקדוש היום, גר חגיגה עדיף מקדוש היום, הינו גר אחד. אבל אם יש לו גר אחד בכל לילה לחגיגה, יין קדוש קודם (משום דמדינא אינו צריך להדליק רק גר אחד, רק המהדרין מוסיפין בכל לילה גר אחד), וכן גר אחד של חגיגה קודם להבדלה (סימן תרעח).

דין הדלקת גר חגיגה בערב שבת

א) בערב-שבת מדליק גר חגיגה תחלה, ואחר-כך גר שבת ומברך עליהם כמו בחל אף שמדליקין מבעוד יום. והינו מפלג המנחה ולמעלה [הינו שעה ורביע קודם הלילה], אבל קודם פלג המנחה לא יצא. (ואם הדליק קודם פלג המנחה, צריך לכבותה ולהדליקה קודם בין השמשות ולברך עליהם) (סימן תרעט).

ב) ואם הדליק גר של שבת קודם, אם לא קבל עליו שבת בשעת הדלקה, יכול להדליק גר של חגיגה, אבל אם קבל עליו שבת בשעת הדלקה אסור הוא בעצמו להדליק, רק יצוה לאחד מבני ביתו להדליק בשבילו גר חגיגה. וכן אשה שמדלקת בעצמה גר חגיגה, אף שהדליקה בסתם גר שבת קודם, ולא קבלה עליה שבת בשעת הדלקה הוי כקבלה בפרוש, ותאמר גם-כן לאחר להדליק גר חגיגה בשבילה (מגן אברהם שם).

ג) בערב שבת מתפללין מנחה תחלה ואחר-כך מדליקין בין בביתו בין בבית-הכנסת, ואם רואין שבעוד שיתפללו מנחה יחשיך – ידליקו תחלה

ואחר-כך יתפללו מנחה.

ד) בערב שבת יתנו ביה שמון יותר, כדי שתהא דולקת עד חצי שעה אחר צאת הכוכבים (שם פרי מגדים).

ה) בערב שבת צריך לתנו דבר לחץ בין הנרות לפתח בשביל הרוח שלא יכבה הנרות כשפותח הדלת (סימן תרפ).

דיני הדלקת גר חנכה במוצאי שבת

א) במוצאי-שבת מדליקין בבית-הכנסת קדם "ויתנו לך" וקדם הבדלה על הכוס, ואם שכח לומר "אתה חוננתנו" בתפלה, יאמר "המבדיל בין קדש לחל" בלא כוס, ונדליק, ואחר-כך מבדילין. ובביתו מבדיל תחלה, ואחר-כך נדליק (משום דאפוקי יומא במועשה מאחרנין). ויחיד שמתפלל בביתו, יבדיל תבא אחר סדר קדשה – ונדליק, ואחר-כך יאמר "ויתנו לך" (סימן תרפא, פרי מגדים, כמו שקמב הטורי-זהב, והפרי-חדש הסכים לזה, דלא קאליה רבה).

ב) אין מבדילין בגר חנכה משום דאין נאותין לאורו דהא אסור להשתמש לאורו (שם).

ג) אומרים "על הנסים" בגרפת-המזון בחנכה אצל "ועל הכל", ואם שכח יאמר אצל הרחמן: "הרחמן הוא יעשה לנו נסים ונפלאות בשם שעשה לאבותינו בימים ההם וכו', "בימי מתתיהו" (סימן תרפב).

פְּנוֹת פְּשִׁיּוֹת עַל הַדְּלָקַת נֵר הַנֶּחֱמָה

העתק מסדור תפלה עם פרוש "אור האורות", שהוא סדר פנוות האר"ץ, ל משלכות בדברי רבנו ז"ל.

פְּנוֹת הַנֶּחֱמָה

מבאר בפנוות, שבימי הנכה נפתחת הבינה, ששם מאיר השם ס"ג: יו"ד ה"י וא"ו ה"י, ונמשך ממנה אור עליון ונורא מאד להאיר אל הזעיר אנפין שהוא יהוה פשוט, וזה קרמו בתבת חנ"ה כ"ו. הינו שם ס"ג שהוא באמא שעולה חנ"ה פדוע מאיר בזעיר אנפין הו"ה פשוט, שהוא כ"ו פדוע, והנה כל ענין חנה הוא תפלה. וכמו שחז"ל הקדושים לומדים ממנה כל הלכות תפלה (ברכות לא), כמה הלכתא גברותא איבא למשמע מהני קראי דחנה וכו' [כמה הלכות חשובות אפשר ללמוד מהפסוקים האלו של חנה], ענין שם. והתפלה עולה עד הבינה שהיא לאה, עלמא דאתקפא, בסוד (דברים כט, כח): "ה'נסתרת ל'ה' א'לקינו" (ענין לקוטי-הלכות, ראש חדש הלכה ה', אות כט), וחנה עסקה רק בתפלה, תחנה ובקשה, והסמרא אחרא רצתה להפילה ולקררה, אשר זהו עקר הגלות – כשנופלים מתפלה, שעל-ידי- זה מתרחקים ממנו יתברך. כי עקר השער והפתח להפגם אליו יתברך הוא על-ידי התפלה, כי עקר התחברות ודבקות לה' יתברך, הוא על-ידי התפלה, כי התפלה היא שער שדרך שם נכנסין להשם יתברך, ומשם אשתמודעין ליה (ענין לקוטי-מוהר"ו, חלק ב' סימן פד). וזו היתה התגברות היונים, שגזרו שלא להזכיר שם שמים על פיהם (ראש השנה יח), ועל-כן החשיכה עיניהם של ישראל, כמו שדרשו חז"ל במדרש (בראשית רבה ב, ד): וחשך – זה גלות נון, שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזרותיהן, שהיתה אומרת להם: כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל, ענין שם; ועל-כן בתחלה עברו על חנה כל מיני קרירות (שמואל א, א, ו): וכעסתי צרתה גם כעס וגו' "והיא מרת נפש" וגו' (שם, שם י), דהינו הסמרא אחרא שהיא צרתה של התפלה, מתגברת על התפלה ומכעסת אותה, ומבלבלת את

הָאָדָם מִהִתְפַּלֵּה בְכַמָּה מִיָּנִי בְלְבוּלִים, וְאֲזִי הִתְפַּלֵּה הִיא בְחִינַת 'מֵרַת נִפְשׁ' (עֵינֵי לְקוּשֵׁי-הַלְכוּת, חֲנֻכָּה, הַלְכָה ו', אוֹת ו'), "וַיֹּאמֶר לָהּ אֱלֹקֵנָה" (שָׁם, שָׁם ח') (עֵינֵי פְרִי עֵץ חַיִּים), כִּי אֱלֹקֵנָה גִימַטְרִיָּה 'אֵל' בְּמִלּוּאוֹ אֶל"ף לָמ"ד, וְ'אֵל' זֶה חֶסֶד, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (תְּהִלִּים נב, ג'): "חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם", הֵינּוּ מִדַּת הַחֶסֶד אוֹמְרַת לָהּ וּמְנַחֶמֶת אוֹתָהּ (שְׁמוּאֵל-א, א, ח): "הֲלוֹא אֲנֹכִי טוֹב לָךְ מֵעֲשָׂרָה בָּנִים", "אֲנֹכִי דִיקָא, הֵינּוּ שְׂתַמִּיד תִּכְנִיסִי בְדַעְתְּךָ מִדַּת הָאֱמֶת, שֶׁהִיא בְחִינַת (שְׁמוֹת כ, ב): "אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ", בְּחִינַת (דְּמִיָּה י, ז): "וְה' אֱלֹקִים אֲמֶת", וְזֶה יְהִיָּה טוֹב לָךְ מֵעֲשָׂרָה בָּנִים, שֶׁהֵם עֲשָׂרָה כְּתָרִין, עֲשָׂר סְפִירוֹת דְּקֻדְשָׁה, וְזֶה לְעֻמַּת זֶה עֲשָׂר דְּסִטְרָא אַחְרָא, הֵינּוּ אֶפְלוֹ כְּשֶׁנוֹפֵל כָּבֵר לְעֲשָׂרָה כְּתָרִין דְּמִסְאֲבוּתָא, רַחֲמָנָא לְעָלָן, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אִם יִמְשִׁיד אֶת עֲצָמוֹ גַּם שָׁם אֵל מִדַּת הָאֱמֶת, שֶׁהִיא בְחִינַת יַעֲקֹב (מִיכָה ז, ט): "תִּתֵּן אֲמֹת לְיַעֲקֹב" שֶׁהוּא זְעִיר אֲנָפִין כְּיָדוּעַ, גַּם מִשָּׁם תִּזְכֶּה לְצֵאתָ, כִּי עַל-יְדֵי הַדְּבֹר הָאֱמֶת שֶׁאָדָם מְדַבֵּר, נִפְתַּח לוֹ הַפֶּתַח אֵיךְ לְצֵאת אֶפְלוֹ מִהַחֲשֵׁךְ שֶׁנִּלְכַּד וְנִתְפַּס לְשָׁם (עֵינֵי לְקוּשֵׁי-מוֹהֲר"ו, חֲלָק א' / סִימָן ט'), וְזֶה אֲשֶׁר כָּל הַפּוֹנֵה שֶׁל חֲנֻכָּה הִיא עַל-יְדֵי בְחִינַת אֲמֶת שְׁמֵאִירָה בְּכָל יוֹם (פֶּאֶשֶׁר יְבֵאֵר לְהֵלֶן), הֵינּוּ כִּי בְחֻנְכָה נִפְתַּחַת הַבֵּינָה, שֶׁשָּׁם הוּא שֵׁם ס"ג: יו"ד ה"י וְא"ו ה"י, אֲשֶׁר שָׁם זֶה מְחִיָּה אֶת כָּל הַנְּסוּגִים אַחֹר מְמַנּוֹ יִתְבָּרֵךְ, לְהַחְזִיקָם לְבַל יִפְלוּ לְגַמְרִי, חֶסֶד וְשָׁלוֹם (עֵינֵי לְקוּשֵׁי-מוֹהֲר"ו, חֲלָק א' / סִימָן ו'), וּמֵאִיר עַל-יְדֵי מִדַּת הָאֱמֶת שֶׁהוּא יַעֲקֹב, זְעִיר אֲנָפִין, בְּחִינַת הַנּוֹ"ה פְּשוּט שְׁעוּלָה כ"ו, וְזֶהוּ חֲנֻכָּה הַנּוֹ"ה בְּמִלּוֹי ס"ג וְהַנּוֹ"ה פְּשוּט חַנ"ה כ"ו וְכַנ"ל.

ב.

וְהִנֵּה הַבֵּינָה נִקְרָאת נַחַל (עֵינֵי לְקוּשֵׁי-מוֹהֲר"ו, חֲלָק א' / סִימָן לד'), וּמִשָּׁם יֵרֵד אוֹר עֲלֵיוֹן וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד לְהַחֲיוֹת אֶת כָּל הַנְּסוּגִים אַחֹר שֶׁנִּלְכְּדוּ בְּעוֹנוֹתֵיהֶם בְּמַעֲשֵׂה עוֹן וְנִחְשְׁכוּ עֵינֵיהֶם לְגַמְרִי, וְצַר וּמַר לָהֶם מְאֹד פְּנ"ל, וְהַנַּחַל הַזֶּה הוּא בְחִינַת "נַחַל נָבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה" (מִשְׁלֵי יח, ד), שֶׁהוּא בְּבִינָה (עֵינֵי לְקוּשֵׁי-הַלְכוּת, קְדוּשׁוֹן, הַלְכָה ב', אוֹת ג'), כִּי מִשָּׁם יוֹצֵא אוֹרוֹ שֶׁל מוֹשִׁיָּה, אֲשֶׁר יְעִיר מִהַשְׁנָה אֶת כָּל הַיְּרֻדִים וְהַנְּפֹלִים, וְיִמְשִׁיד עֲלֵיהֶם אוֹר הַתּוֹרָה שֶׁהוּא אוֹר הַשְּׁמֹן,

בְּחִינַת (שְׁמוֹת ל, כה): "שָׁמֹן מִשְׁחַת קִדְשׁ", שֶׁהוּא הַדְּעַת, אֲשֶׁר זֶהוּ עֵקֶר הַמְּצוּה שֶׁיֵּאִיר מִשָּׁמֶן דִּיקָא, שֶׁהוּא אֹר הַתּוֹרָה שֶׁשׁוֹפֵעַ מִשָּׁם, בְּחִינַת (אבות ו): "כְּמַעֲזֵן הַמִּתְגַּבֵּר וּכְנֶהֱר שְׂאִינו פּוֹסֵק", בְּחִינַת (קִהְלֵת ט, ח): "וְשָׁמֶן עַל רֹאשׁוֹ אֵל יַחְסֹר", הֵינּוּ מְשִׁיחַ, יוֹצֵאת הָאֶרֶץ מִסְפִּירַת הַבֵּינָה, שִׁשִּׁים הוּא בְּחִינַת נְחֹל גּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, וּמֵאִיר וְשׁוֹפֵעַ אֹר הַתּוֹרָה לְהַחֲיוֹת אֶת כָּל הַיְרֻדִים וְהַנְּפוּלִים (עֵזֶר לְקוּשִׁי-הַלְכוֹת, בְּצִיעַת הַפֶּת, הַלְכָה ה', אוֹת כו), וְעַל-כֵּן נ'ח'ל' הוּא רֵאשִׁי תְבוּת: ל'הַדְּלִיק גֵּר ח'נְכָה, כִּי כָל עֵקֶר הָאֹר שֶׁל חֲנֻכָּה יוֹרֵד מִהַבֵּינָה, שֶׁמֶשֶׁם יוֹרֵד אֹר רַבְּנוּ ז"ל, כִּי בֵּינָה כְּזֶה: בִּי"ת יו"ד נו"ן ה"י מְכַוֵּן בְּמִסְפֵּר נְחֻמ"ן ב"ן שְׁמֹח"ה. וְכָל עֵזֶן חֲנֻכָּה שֶׁהוּא הָאֶרֶץ מְשִׁיחַ, הוּא תּוֹדָה וְהוֹדָאָה תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה (עֵזֶר לְקוּשִׁי-מוֹהֲר"ו, חֲלָק ב', סִימָן ב'), וְעַל כֵּן הִיא נִרְמְזֵת גַּם בְּרֵאשִׁי תְבוּת שֶׁל (תְּהִלִּים לג, ב): "נִפְשָׁנוּ ח'כְּתָה ל'ה", דִּהֵינּוּ שְׁנוֹנָה תְּמִיד לְחַפּוֹת וּלְקוּוֹת וּלְצַפּוֹת לִישׁוּעַת ה', כִּי אֹר הַחֲנֻכָּה מְכַנֵּס בְּנוּ נְחֻמ"ה וְשְׁמֹח"ה, כִּי מְשִׁיחַ מְנַח"ם וּמְשִׁיחַ ח הַכֹּל, מִן הַעֲצָבוֹן וְהַמְרִירוֹת שֶׁנִּכְנָסוּ בְּלֵב הַיְרֻדִים וְהַנְּפוּלִים, וּמְכַנֵּס בְּדַעְתָּם הַתְּחִינּוֹת, שֶׁיּוֹכְלוּ לְחַפּוֹת וּלְקוּוֹת וּלְצַפּוֹת לְהִשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, בְּחִינַת: "נִפְשָׁנוּ ח'כְּתָה ל'ה", וְזֶה עַל-יְדֵי תּוֹדָה וְהוֹדָאָה; וְעַל-כֵּן עֵקֶר מְצוֹת חֲנֻכָּה הוּא בְּהֵלֵל, לְהוֹדוֹת וּלְהֵלֵל לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל עַל נְסִיךְ וְעַל יִשׁוּעוֹתֶיךָ (עֵזֶר לְקוּשִׁי-הַלְכוֹת, חֲנֻכָּה, הַלְכָה ו', אוֹת יג).

ג.

כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַהֵלֵל – לְהַכְנִיס בְּעֲצָמוֹ שְׁמֹחָה, אֲשֶׁר הֵלֵל אוֹמְרִים אוֹתוֹ עַל נֶם, כִּי הֵלֵל כְּלוּל מִכָּל הַנְּסִים שֶׁהֵיוּ וְשִׁיחֵיו, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁ"י עַל פְּסוּק (תְּהִלִּים כו, ז): "וּלְסַפֵּר כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ" – זֶה הֵלֵל, שִׁישׁ בּוֹ לְשַׁעֲבֵר וְלִימוֹת הַמְּשִׁיחַ וּלְגוֹג וּלְעֵתִיד לְבֵא וְכו', הֵינּוּ אֵף שֶׁעֲדִין מְרַגֵּישׁ בְּעֲצָמוֹ שֶׁהוּא רְחוּק מְאֹד מְאֹד וְחֹשֶׁךְ סְבִיבוֹ, הֵינּוּ קַלְפַת יוֹן וְכו', אֵף-עַל-פִּי-כֵן מַעֲצָם גְּדִלַת אֹר הַבֵּינָה שֶׁנִּשְׁפָּע בְּחֻנְכָה לְהֵאִיר לְמַטָּה גַּם לְכָל הַיְרֻדִים וְהַנְּפוּלִים, עַל-יְדֵי-זֶה נִפְתַּח גַּם פִּיּוֹ לְהוֹדוֹת וּלְהֵלֵל וּלְשַׁבַּח לְבוֹרֵא יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה סוּף כָּל סוּף יִזְכָּה גַּם הוּא לְצַאת מִכָּל מְרִירוֹת צְרוּתָיו הַמְּרַבּוֹת.

כי העקר תלוי בתפלה, תודה והודאה שהאיר אלקנה, שהוא חסד "אל" אל"ף למ"ד, אל חנ"ה כנ"ל, שתאיר בעצמה תמיד את שם הנו"ה כ"ו, שתעסק בתפלה. וכמאמרם ז"ל (סנהדרין כב): המתפלל, צריך שיראה עצמו כאלו שכינה כנגדו, שנאמר (תהלים טז, ח): "שויתי ה' לנגדי תמיד", עין שם. וזה שתקנו חז"ל לומר בתפלת חנכה: "וקבעו שמונת ימי חנכה אלו להודות ולהלל לשמך הגדול", שהזכירו ביותר ענין ההלל וההודאה שהוא תקון הדבור, אף-על-פי שעקר הגם היה בענין גרות המנורה וכו', שעל ידי זה תקנו לנו להדליק גר חנכה הקדוש, אף-על-פי-כן הזכירו בתפלה רק ההודאה וההלל של חנכה, כי כל עקר תקף הגם של חנכה שנעשה בכל שנה ושנה, הוא להכניע חכמות רעות של העולם, שנמשכות מחכמת יון הרשעה, שרוצים לעוף בשכלם הרע והמטעה, ולהפיל את האדם, כאלו אין לו כבר שום תקנה; ועל-כן אנו עוסקים העקר בתודה והודאה בימי חנכה, שעל-ידי-זה אנו מכניעין את קלפתם הרעה, ומאירים אור האמת גם בירודים והנפולים שנפלו בעמקי עמקים, פי עדין ה' יתברך אתם, עמם ואצלם (עין לקוטי-הלכות, שלוח הקו הלכה ה', אות יט').

ד.

וזהו אשר נח'ל' הוא ראשי תבות (שמות לד, ו): "נצח חסד לאלפים", שהאור הגנוז של להדליק גר חנכה יכול להאיר גם בירודים והפחותים ביותר מאד, אפלו באלו שהם כבר בבחינת תתקצ"ט [תשע מאות תשעים ותשעה] חלקים לחובה, אף-על-פי-כן על-ידי האור הגנוז של חנכה הוא נצח חסד לאלפים", שהוא בחינת (איוב ל): "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף" להגיד לאדם ישרו ויחננו ויאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי כבר"; דהינו אפלו ששכר אין נמצא באדם רק זכות אחת מני אלף, ואפלו יש באותה המצוה והזכות עצמה רבה פסלות, ואין בה פי אם איזו נקדה טובה אחת מאלף באותה זכות עצמה, וכמו שאמרו חז"ל (שבת כב): אפלו אם באותו המלאך עצמו תתקצ"ט חלקים לחובה ואחד לזכות – נצול גם-

בן (עין לקוטי-הלכות, ערוכי תחומין, הלכה ו, אות ו). וְזֶה "נֹצֵר חֶסֶד לְאֵלִים" – אֶפְלוּ
 שֶׁהוּא אֶחָד מִנֵּי אֵלֵי, אֶף-עַל-פִּי-בֶן הוּא נֹצֵר חֶסֶד "לְהַגִּיד לְאָדָם יִשְׂרָאֵל
 וְיַחַנְנוּ וַיֵּאמֶר פְּדַעְהוּ מִרְדַּת שְׁחַת מִצְאָתִי כִפָּר", שְׁנַצַּל עַל-יְדֵי-זֶה. וְכָל זֶה
 עַל-יְדֵי עֵצָם גְּדַל הָאֵרֶת הַבֵּינָה שֶׁהוּא שֵׁם ס"ג: יו"ד ה"י וְא"ו ה"י, הַמְחִיָּה
 אֶת כָּל הַנְּסוּגִים אַחֲרָי, לְהַחְזִירָם אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְאֶפְלוּ שְׁכָבֵר לֹא נִשְׁאַרָה
 אֶצְלוֹ רַק נִקְדָּה אַחַת מִנְקֻדַּת יְהוּדוּתוֹ, אֶף-עַל-פִּי-בֶן יֵשׁ לוֹ תִקְוָה גְּדוּלָּה
 לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ עַל-יְדֵי עֵצָם גְּדַל כַּח הַבֵּינָה, שֶׁהוּא הַנַּחֵל נוֹבַע מְקוֹר
 חֻמְמָה וְכַנ"ל.

ה.

וְעַל-בֶּן בְּחֻמְמָה עֵקֶר הַנֶּסֶם הַנִּפְלָא הוּא שְׁאֵנוּ זֹכִין לְהוֹרִיד אֶת כָּל הָאוֹרוֹת
 וְהַיְחוּדִים, שֶׁהֵם הַשְּׁגָת אֱלֻקוֹת לְמִטָּה, אֶפְלוּ בְּמִדְרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה לְמִטָּה
 מִעֲשָׂרָה טַפְחִים, כִּי הַדְּלָקַת גֵּר חֻמְמָה הִיא בְּחִינַת הַמְּשֻׁכַּת הַשְּׁגָת אֱלֻקוֹת
 עַל-יְדֵי הַצְּמֻצוּמִים (עין לקוטי-מוֹהַר"ו, חֶלֶק א', סִימָן ל'), שְׁמוֹשֵׁם עֵקֶר הַדְּלָקַת כָּל
 הָאוֹרוֹת וְהַנְּרוֹת דְּקֻדְשָׁה, בְּחִינַת לְאַנְהָרָא שְׁרָגִין וְלְאַדְלָקָא בּוֹצִיעִין. וְכָל
 זֶה עַל-יְדֵי גְּדַל כַּח הַצְּדִיק הָאֱמֵת, שֶׁשְׁרָשׁוּ הוּא בְּבִינָה פְּנ"ל, וְהוּא יָכוֹל
 לְצַמְצֵם הַשְּׁגָת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּצְמֻצוּמִים כְּאֵלוֹ, עַד שְׁיָכוֹל לְהוֹרִידוֹ בְּכָל
 הַמְּקוֹמוֹת הַנְּמוּכִים וְהַשְּׁפָלִים, אֶפְלוּ בְּדִיוּטָא הַתַּחְתּוֹנָה מְאֹד, שֶׁהִיא בְּחִינַת
 לְמִטָּה מִעֲשָׂרָה טַפְחִים, שְׁמַעוּלָם לֹא יִרְדָּה שְׁכִינָה לְשֵׁם (סִפְרָה ה.), וְעֵתָה עַל-
 יְדֵי תִקְוָה הַנֶּסֶם מוֹדִיקִין שֵׁם דִּיקָא הַנֵּר חֻמְמָה הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת
 הַמְּשֻׁכַּת הַשְּׁגָת אֱלֻקוֹת עַל-יְדֵי צְמֻצוּמִים לְמִטָּה לְמִטָּה, לְהַאִיר בְּכָל אֶחָד
 מִיִּשְׂרָאֵל לְכָל מִי שְׁרוּצָה לְקַבֵּל אֶפְלוּ אִם הוּא הַגְּרוּעַ שְׁבַגְרוּעִים, אֶפְלוּ
 הַחוּלָה הַגְּדוֹל בְּיִתְרָה בְּחֵלִי הַנֶּפֶשׁ עַל-יְדֵי רַבּוּי עוֹוֹנֹתָיו, לְהַאִיר גַּם בּוֹ הָאֵרָה
 מִהַשְּׁגָת אֱלֻקוֹת עַל-יְדֵי גְּדַל כַּח הַצְּדִיק הָאֱמֵת שֶׁשְׁרָשׁוּ הוּא מִבֵּינָה, שֶׁהוּא
 בְּחִינַת נַחֵל נוֹבַע מְקוֹר חֻמְמָה, כִּי מִגְּדַל כַּחוֹ יָכוֹל לְהַאִיר אֶפְלוּ בְּקַטְנִים
 בְּמַעֲלָה מְאֹד, וְיָכוֹל לְרַפֵּא אֶפְלוּ הַחוּלִים הַגְּדוֹלִים בְּיִתְרָה, שְׁזָה בְּחִינַת
 הַדְּלָקַת גֵּר חֻמְמָה מִעֲשָׂרָה טַפְחִים, וְזֶה (תְּהִלִּים כג, ד): "גַּם כִּי אֵלֶךְ בְּגִיאַת

צְלֻמוֹת לֹא אֵירָא רַע כִּי אַתָּה עֲמֹדִי", בְּחִינַת (מִיכָה ו', ח): "כִּי אָשֵׁב בַּחֲשֵׁךְ ה' אֹר לִי", שְׂמֵמֵשִׁיכִין הָאֹר שֶׁל הַשְּׂגוֹת אֱלֻקוֹת לְמִטָּה בְּעַמֻּק הַחֲשֵׁךְ, בְּגִי אֲצֻלְמוֹת, לְהֵאִיר לְנִמְוֹכִים מְאֹד מְאֹד, שֶׁתִּגִּיעַ גַּם אֲלֵיהֶם הָאָרָה וְיִדְעָה מֵאֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ שְׁמוֹ, כְּדֵי לְרַפְּאוֹתָם וּלְתַקְנָם וּלְהַשִּׁיבָם אֵלָיו יִתְבַּרַךְ (ע"ז לקושי-הִלְכוֹת, הַשְּׁכֵמֶת הַבְּקָר, הַלְכָה ד', אוֹת י').

1.

זוֹה שְׁנַר חֲנֻכָּה זְמַנּוֹ מִשְׁעֵת יְצִיאַת הַפּוֹכְבִּים עַד שֶׁתְּכַלֶּה רֶגֶל מִהַשּׁוֹק, "יְצִיאַת הַפּוֹכְבִּים" מְרַמְזֵת עַל בְּחִינַת (דְּנִיאל יב, ג): "מִצְדִּיקֵי הַרְבִּים בְּפּוֹכְבִּים", שֶׁזֶה סוֹבֵב עַל הַצְדִּיקִים שֶׁהֵם מִצְדִּיקֵי הַרְבִּים וְעוֹשִׂים בְּעֲלֵי תְשׁוּבָה וְגֵרִים, וּמְכַנְיָסִים בְּגִי-אָדָם תַּחַת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה, שֶׁעֲלֵיהֶם נֹאמַר (יְרֵמְיָה טו, יט): "אִם תּוֹצִיא יָקָר מִזּוּלָל". וְאָמְרוּ חֲז"ל (בְּבֵא מְעִיעָא פּה): אֵלּוֹ שְׂמֵקֶרְבִּין בְּגִי-אָדָם לְעִבּוּדַת ה' יִתְבַּרַךְ (ע"ז לקושי-מוֹהַר"ו, חֲלָק א', סִימָן יד), הֵינּוּ שֶׁהַצְדִּיקִים מוֹרִידִים עֲצָמָם אֶל הַיְרֻדִים וְהַנְּפֻלִים וְהַמְשַׁלְכִים בְּתַאוּתֵיהֶם וּבְמַדּוּתֵיהֶם הַרְעוֹת, וְהֵם מִחֲפְשִׁים גַּם בָּהֶם נִקְדוֹת טוֹבוֹת, בְּחִינַת "מִצְדִּיקֵי הַרְבִּים בְּפּוֹכְבִּים", וּמֵאִירִים גַּם בָּהֶם אֹר נֵר חֲנֻכָּה, הָאֶרֶת אֹרוֹ יִתְבַּרַךְ בְּאֹר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, עַד שֶׁתְּכַלֶּה רֶגֶל מִהַשּׁוֹק, הֵינּוּ לְהַעֲלוֹת כָּל הַמְדַרְגּוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת שֶׁהֵן רְגְלֵי הַקְּדוּשָׁה הַמְתַּלְבְּשׁוֹת וּמִשְׁתַּלְשְׁלוֹת בְּמִקְוֹמוֹת הַחִיצוֹנִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת שׁוֹק, בְּחִינַת רְשׁוּת הַרְבִּים, וְהַדְּלָקַת נֵר חֲנֻכָּה הִיא לְהַעֲלוֹת הַקְּדוּשָׁה מִן הַסְטֵרָא אַחֲרָא פְנ"ל, כִּי זֶה עֵקֶר פְּנוּת נֵר חֲנֻכָּה – לְהַמְשִׁיךְ אֹר הַקְּדוּשָׁה לְמִטָּה (ע"ז לקושי-הִלְכוֹת, חֲנֻכָּה, הַלְכָה ב', אוֹת ו').

2.

וְעַל-כֵּן תִּרְאֶה לְכוּן בְּחֻנְכָּה בְּיֹתֵר בְּשֵׁם ס"ג: יו"ד ה"י וּא"ו ה"י, שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲנֻה, וְשֵׁם הַיּוֹנָ"ה פְּשוּט יְהוָה שֶׁהוּא כ"ו, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִמְשָׁךְ עֲלֵיךְ אֹר הַחֲנֻכָּה לְהֵאִיר עַל נַפְשְׁךָ עֲרֻבוֹת אֹר זֵיו חִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ, אִף שֶׁכָּבֵר נִפְלָת וְנִשְׁלַכְתָּ בְּעַמְקֵי עַמְקִים, בְּשָׂאוֹל תַּחְתִּית וּמַתְחַתִּיו, אִף-עַל-

פי-כן על-ידי עצם האור הנורא של חֲנֻכָּה שהוא הבינה, תוכל גם-כן לשוב בתשובה שלמה, ולהאיר על נפשך אורו יתברך, כי זהו עקר נפלאות האור הגנוז של הבינה שישם הוא הנחל נובע מקור חכמה, שיכול להוריד עצמו אפלו אל הירודים והפגומים ביותר, ולהרימם ולהגביהם ולהשיבם אליו יתברך אפלו ממקום שהם נמצאים פנ"ל. וזה אשר מחנה יצא שמואל, שהוא משח את דוד שהוא משיח, אשר משיך רחמים וחסדים חדשים על כל הירודים והנפולים, ועל-ידי-זה יעלה גם אותם בתכלית העליה (עין לקוטי-הלכות, מתנה, הלכה ה', אות סא).

ח.

והנה מהבינה יוצא נח"ל שהוא ל'הדליק ג'ר ח'נכה פנ"ל, והוא מאיר לזעיר אנפין, ושם מאיר שם מ"ה פידוע כזה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א, והנה מהמלוי אל"ף שבתוך הוא"ו יוצא רבוע שם אהי"ה כזה: א' א"ה אה"י אהי"ה, שהיא התלבשות אמא שהיא הבינה בתוך הזעיר אנפין, שהוא שם מ"ה, ולכן נח"ל עולה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, א' א"ה אה"י אהי"ה וענינו הוא, כי מ"ה גימטריה אד"ם, ורבוע שם אהי"ה גימטריה ד"ם, וגיחד זה ד"ם אד"ם, הינו כי זה ידוע אשר עקר היצר הרע שבאדם הוא הדמים (עין לקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימן עב), כי רב העולם היצר הרע שלהם הם הדמים בעצמם, הינו הדם שבחלל השמאלי שהוא בתקפו, ועקר בלבולים שלהם מעכירת ומבלבול הדמים וכו', עין שם; וכן המחלקת ומדת הנצחון שרוצה רק לנצח את חברו, כל זה בא מדמים שעדין לא עבד בהם את השם יתברך, כי עקר מדת הנצחון הוא מהדמים (עין לקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימן עה), וכל עבודתנו עכשו בימי החנכה הקדושים – להמשיך על-ידי הדלקת הנרות אור עליון מהבינה שהוא הנחל ל'הדליק ג'ר ח'נכה, ולנבך ולקרר את ד"ם אד"ם שעולה נח"ל, באפן שיזכה להמשיך על עצמו ערבות, נעימות, אור זו וחיות אלקותו יתברך בגלוי רב מאד, אפלו למטה מעשרה טפחים וכנ"ל; כי בתחלה קדם שהאיר לו אור האמת, אזי הדמים לא הלכו אצלו פסדו,

רק היו שוטפין את לבו, שָׁזָה עֵקֶר הַצֶּרֶה (עין לקוטי-מוֹהָר"ו, חלק ב', סימן ב'), ובוערות בו כל מיני תאוות ומדות רעות כנ"ל, אַבְל על ידי תודה והודאה שממשיכין בחנכה, שהוא שלמות הדבור של התפלה, בחינת חנה כנ"ל, על-ידי-זה נודפכים דמיו ומתחילים לילך פסדר; ועל-כן אחר שתכנון שם ס"ג: יו"ד ה"י וא"ו ה"י ושם הו"י פשוט יהו"ה, שְׁפָל זֶה הוּא סוּד חֲנֻכָּה – חנ"ה כ"ו כנ"ל ששם זה הוא בבינה, ששם הוא הנחל כנ"ל, תכנון אל שם מ"ה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא הזעיר אנפין, ונכנסים אליו מחי הבינה, שהוא רבוע שם אֶהְיֶה א' א"ה אה"י אהי"ה, שעולה יחד ד"ם אד"ם, הֵינוּ על-ידי נ'פשונו ח'פּתה ל'ה', מה שקוינו תמיד לה' וצעקנו והתפללנו אליו יתברך ונתנו לו תודה והודאה, על-ידי-זה נודפך דמיונו, וחוזרים הדמים לילך פסדר (עין לקוטי-הלכות, בלאי בהמה, הלכה ד', אות יד)

ט.

וכל מצות חנכה נתקנה על-ידי "נר" דיקא, כי כל פנותינו עכשו בימי החנכה לקשר ולשלב את כל העולמות יחדו, ולהוריד את כל האורות למטה למטה מעשרה טפחים, להאיר גם בתוך הירודים והנפולים והפגומים ביותר את אמתת מציאותו יתברך, ואיך שגם אלו שנפגמו בכל מיני חטאים ועוונות, גם-כן יוכלו לשוב אליו יתברך, ולזכך ולטהר את נפשם ואת דמם כנ"ל, עד שיאיר גם עליהם אורו יתברך בגלוי רב ועצום, על-ידי הבינה שהוא הנחל נובע מקור חכמה; ועל-כן "נר" הוא סוד שלשה יחודים שהוא: יהו"ה-אֶהְיֶה, יהו"ה-אֱלֹהִים, יהו"ה-אֲדֹנָי, אֲשֶׁר בְּיַחַד עולים כמספר "נר", ועל-כן מה טוב ומה נעים לחברם וליתדם ביחוד אחד כזה איההייתה שהוא יחוד "יהוה-אֶהְיֶה" שהוא בכתר יאהלוהים, שהוא יחוד "יהוה-אֱלֹהִים" שהוא בחכמה, בינה, דעת יאהדונהי שהוא יחוד "יהוה-אֲדֹנָי" שהוא בשבע תחתונות [חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות – שבע הספירות התחתונות מהעשר ספירות], וכשתיחד שלשה יחודים אלו, תמשיך על עצמך "נר". וענן השלשה יחודים אלו,

ענינם הוא להאיר את אורו יתברך מהפּתַר שהוא יחוד "יהנה-אהיה", ולהמשיכו דרך החכמה, בינה, דעת, שהוא יחוד "יהנה-אלהים" עד למטה אל המלכות, שהוא יחוד "יהנה-אדני", כי זהו עקר מעלת האור של גר החנכה, שהוא גם נפלא, שמאירים למלכות עצם ההארות במקומה, אף-על-פי שאין לה עליה אז כלל, רק מורידים את כל האורות אליה, הינו שבעצם רחמי השם יתברך שראה שמלכות דסטרא אחרא מתגברת מאד מאד בכלליות ובפרטיות ובפרטי פרטיות, ורצו ון מלכות הרשעה להשכיח תורתו לגמרי, וצפה ה' יתברך שאחר-כך תתארך הגלות הזו ביותר, על-כן חמל עלינו ועשה לנו נסים נפלאים בימי חנכה הקדושים (עין לקוטי-הלכות, ראש חדש, הלכה ז', אות כו), ויש לנו בכח הצדיק האמת להוריד את כל האורות מהפּתַר, שהוא יחוד "יהנה-אהיה" דרך כל העולמות, שהוא יחוד "יהנה-אלהים" עד המלכות למטה למטה מעשרה טפחים שהוא "יהנה-אדני", ובזה הפח יש לנו "גר" שלם לחפש ולמצא אחר כל האבדות, שהם כלל הנשמות הירודות והנפולות להעלות גם אותן אליו יתברך על-ידי אור התורה שהמשיך הנחל נובע מקור חכמה בעולם, שהוא הארת אורייתא דעתיקא סתימאה, שיש בתורתו פח פנה להרים ולהגביה את כל החפצים לצאת ממשכותם (עין לקוטי-הלכות, אבדה ומציאתה, הלכה ג' אות ז'), כי תורתו היא "גר" שלם שיורד מה"פּתַר" עד ה"מלכות", לחזק ולאמץ את הכל.

,

ומחמת שכל התקון של גר חנכה הוא ההדלקה, כי מימא לן הדלקה עושה מצנה ולא הנחה, ולכן צריכין לבנו בשלש הויו"ת הנ"ל של שלשה יחודים בשלשה שמות אלו יו"ד ה"י וי"ו ה"י, יו"ד ה"י וא"ו ה"י, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהם ע"ב ס"ג מ"ה אשר עולין יחד כמספר להדליק (עם הכולל) הינו את "גר" הנ"ל שהוא השלשה יחודים יהנה אהיה, יהנה אלהים, יהנה אדני, תצרך לזה השלשה שמות הנ"ל של ע"ב ס"ג מ"ה העולה "להדליק",

ועל-ידי-זה תוכל להדליק את "נר" חנוכה"ה, ונתחיל להאיר לה אור נורא ונפלא מאד בהארה ובזיו ובנעם ותענוג ושעשוע עולם הבא, ממש 'עולמך תראה בחיך'. ומחמת שכל זה נעשה על-ידי הצדיק האמת מ'תתנהו ב'ן י'חנן, כי הוא מסר נפשו ולחם נגד היגנים, שהם כלל החכמות החיצוניות והכפירות והאפיקורסות הרוצות להחליש את הרצון של האיש הישראלי, כאלו אין בידו כבר לשוב אליו ותברך מרב עזונתיו וטנוף מעשיו וכו', רחמנא לצלן, כל אחד כפי שיודע נגעי ומכאובי נפשו ולקבו, והוא ובניו בטלו את עצמם בתכלית הבטול אל השם ותברך, והשליכו נפשם מנגד ומסרו נפשם בשביל ישראל (עין לקוטי-הלכות, נטילת ידים שחרית, הלכה ד', אות ג'), והורידו אור נפלא ונורא כזה שהוא אור החנכה, והדליקו את "נר" הנ"ל, הינו השלשה יחודים יהנה אהיה, יהנה אלהים, יהנה אדני, והמשיכו את האורות מהשלשה עולמות: אצילות, בריאה, יצירה, שם: ע"ב ס"ג מ"ה: יו"ד ה"י ו"ו ה"י; יו"ד ה"י ו"א"ו ה"י; יו"ד ה"א ו"א"ו ה"א אל עולם העשיה, שהוא שם ב"ן: יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, ועל-כן ראשי תבות משמו הקדוש מ'תתנהו ב'ן י'חנן עולה כמספר ב"ן שהוא יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, שהמשיך את כל האורות העליונים אל תוך עולם העשיה, עד שגם הקטנים והירודים והפחותים, יזכו להאיר גם על נפשם האמלקה מאור הגנוז של הבינה, שממש יוצא הנחל גובע מקור חכמה, ועל-ידי-זה יזכו גם הם לצאת מגלותם המרה, אם רק יאחזו עצמם בו במסירות נפש עצומה על-ידי עזות דקדשה.

יא.

כי אי אפשר להתקרב אל הקדשה כי אם על-ידי עזות דקדשה, ועקר כחם של ישראל להגביר מלכות דקדשה על מלכות הרשעה, הוא רק על-ידי עזות דקדשה. ועל זה צריכים רחמים רבים שלא יתרחק, חס ושלום וכו'; כי מה שנזכר האדם בדעתו וכן מה שאחרים מחלישים את דעתו כאלו אין לו כבר שום תקנה לשוב אליו ותברך, חס ושלום וכו', וכאלו כל

אלו האורות וההשגות הגבוהות, השמות והיחודים וכו' לא נאמרו אלו רק לצדיקים גדולים וכו' כל זה הוא בכלל עזות דסטרא אחרא, שעקר פח מלכות הרשעה הוא על-ידי עזות דסטרא אחרא, שהם העזי פנים שבדור, שמתגברים ומתנשאים ורוצים למלך ולמשל על עם דל, כאלו רק בידם הוא להתקרב אליו ותברך, ולא כל הרוצה להתקרב אליו ותברך יכול, ודבר זה שני רק לגדולים ולמזיחסים וכו', צריכים להתגבר כנגד עזותם הרעה בעזות דקדושה, ולומר לנפשו, גם אני יכול לשוב אליו ותברך, ואף שעדין אני מלכך בטנוף מעשי ומחשבותי המגנות וכו', אף-על-פי-כן בגדל פח הצדיק האמת שהוא בחינת מתתיהו בן יוחנן, שהוא בחינת נחל נובע מקור חכמה שהמשיך אורו ותברך בעולם העשיה דיקא, והדליק "נר" חנכה למטה מעשרה טפחים, גם אני יכול לשוב ולחזר אליו ותברך. וזה בעצמו תקף הנס הגדול והנורא של חנכה, שהתגברו מעט אנשים מאד – מתתיהו ובניו, נגד המון רב כזה, כנגד מלכות יון הרשעה, כי הם זכו להשיג ולהבין, שכל פח מלכותם הרשעה, הוא רק על-ידי עזות דסטרא אחרא, שמושם עקר פח מלכות הרשעה, שהיא רק על-ידי עזות שהיא מלכותא בלא תגא (עין לקוטי-הלכות, בשר בחלב, הלכה ד', אות טו), וגם בחוש יכולין להבין זאת קצת למי שבקי מעט בספורי המלכים של העכו"ם, שכל מלכיהם ושריהם התגברו בכל פעם רק על-ידי תקף העזות הרעה שלהם, שעל-ידי-זה התקשר בכל פעם זה השר בעזות גדולה על אדוניו והרגו, ולקח לעצמו המלוכה, וכן בכל פעם, כי רב המלכים הראשונים לא היו מלכים בגי מלכים, רק כמה דורות מועטים, ואחר-כך התגבר איזה עבד על אדוניו והתקשר עליו והרגו, ומלך מעצמו, וכל התקשרותו והתגברותו ומלכותו, הכל היה רק על-ידי העזות הרעה שלו. וזה מובן ומבאר מאד למי שמביט מעט בספורים אלו, ובפרט מלכות יון הרשעה, שהתגברה אז על ישראל, שכל מלכותה היתה רק על-ידי עזות, שהתגברו על אדונייהם מלכי פרס והתקשר עליהם, ומלכו תחתם, שכל זה היה רק על-ידי העזות הרעה דסטרא אחרא. ובתקף עזותם הרעה התגברו כל כך, עד שרצו להתגבר על ישראל, חס ושלום, וענו את ישראל מאד, והתחילו להחריב את בית-

המקדש, ורצו לבטל את כל התורה, חס ושלום, וכל זה היה על-ידי תקוף התגברות עזותם הרעה, כי לא היה מי שעמד כנגדם בעזות דקדשה כזו, עד שיכניע אותם, עד אשר חמל השם על עמו, ונתן כח בלב מתתיהו ובניו, כי השפיע בלבם כח העזות דקדשה, עד שהתגברו בעזות גדולה דקדשה כזו, עד אשר חגרו מתניהם חמשה אנשים לעמד כנגד המון חיל וגבורי מלחמה כאלה, והפלל על-ידי גדל כח עזות דקדשה, שעל-ידי-זה היה עקר כח מתתיהו להתגבר כנגד מלכותו וכן הרשעה, שכל מלכותם היתה על-ידי עזות דסטרא אחרא, כי על-ידי גדל כח העזות דקדשה, התגברו עליהם והכניעו אותם, והשפילו אותם עד עפר.

ב.

ודבר זה סובב והולך בכלליות ובפרטיות ובפרטי פרטיות, כי כל הנסים שהיו בימים ההם, הם גם בזמן הזה, שהסטרא אחרא מתגברת ומתפשטת מאד מאד במלכותו, שהן החכמות החיצוניות, דעות רעות וכפירות ואפיקורסות בעולם, רחמנא לצלן, ומחלישות את הדעת מאד מאד, עד שגדמה לכל אחד ואחד כאלו אבד מנוס ותקנה, לולא שחומל ה' יתברך, ושולח לנו בכל דור ודור צדיקים קדושים המקבלים מיחידי הדורות, ואצלם פד השמן שהיה חתום בחותמו של פהן גדול, שהוא הצדיק האמת מיחידי הדורות, שנכנס לפני ולפנים, ששם הוא בחינת שלמות התורה (עין לקוטי-הלכות, ראש חדש הלכה ז' אות כו), והם מומשיכים תורה ואור מהבינה, שהוא הנחל נובע מקור חכמה, עד שהם מחדשים ספרים חדשים בכל פעם המחיים נפשות ממש, וכל מי שרק מסתפל בהם בעין האמת, מאיר גם על נפשו אור נערב ונפלא מאד מאור החנכה. אך הבעל-דבר אורב על הנפשות האלו מאד מאד, ולא די שהקשיל אותן כבר בכל מיני עברות וחסאים וכו', והכניס אותם בעמקי עמקים בשאול תחתית ומתחתיו, עד שפלקותו וכן הרשעה טמאה את מחסם בתאוות והרהורים מגנים ומחשבות מזדמות וכו' עוד זאת מתנקם עליהם ביותר, כי בשרואה הסטרא אחרא

שֶׁהַצְּדִיקִים הַקְּדוּשִׁים שׁוֹאֲבִים מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה חֲדוּשֵׁי תוֹרַת הַחַדְשִׁים הַבְּנוּיִים עַל יְסוּד הַנֶּחַל אֲשֶׁר יְכוּלִים לְהַצִּיל אֶת כָּל הַפְּגוּמִים וְהִירוּדִים וְכוּ', אֲזִי הֵם מִתְּפַשְׁטִים עֲלֵיהֶם בְּכָל מִינֵי נְכִלֵי עֲרֻמוּיּוֹת, וּמִתְּלַבְּשִׁים בְּכִמְהָ מִינֵי לְבוּשִׁים, וְגוֹרְמִים מִחֲלָקֶת עֲצוּמָה עֲלֵיהֶם, וּמְבַלְבְּלִים אֶת דַּעַת הָעוֹלָם, כְּאֵלוּ הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים הַבְּנוּיִים עַל יְסוּד הַנֶּחַל הַמְצִיאָו מִדַּעַת עֲצָמָם, וְאֵינָם מִפְּדֵי הַשָּׁמֶן שֶׁעַל הַכֶּהֵן גְּדוֹל שֶׁהוּא הַצְּדִיק הָאֵמֶת, אֲשֶׁר תּוֹרָתוֹ חֲתוּמָה בְּחוֹתֵם אֵמֶת, וְעַל-יְדֵי-זֶה גּוֹרְמִים, שֶׁכָּל אֵלוּ הַפְּגוּמִים וְהִירוּדִים שֶׁהֵיוּ יְכוּלִים לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוּשָׁה נִתְרַחֲקִים לְגַמְרֵי, מֵאַחַר שְׂרֹאִים וְשׁוֹמְעִים כָּל אֶת כָּל הָעֲרֻבוּבָה שֶׁנַּעֲשִׂית בְּכָל פֶּעַם עַל-יְדֵי כִמְהָ רְשָׁעִים אֲרוּרִים שֶׁהֵם חֲכָמֵי יוֹן שֶׁנִּשְׁאָרִים בְּכָל דּוֹר בְּכִמְהָ מִינֵי הַתְּלַבְּשׁוֹת וְכוּ'. וְכָל זֶה הָיָה עִקַּר חֲכָמַת יוֹן, רַחֲמָנָא לְצַלּוּ, שֶׁהַחֲלִיפּוֹ תּוֹרַת אֵמֶת דְּבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים בְּהַבְּלִיָּהֶם וּבִשְׁקָרֵיהֶם, וּבְנִכְלֵי עֲרֻמוּיּוֹת תִּפְסּוּ אֶת כָּל הָעוֹלָם, עַד אֲשֶׁר טִמְאוּ אֶת כָּל הַשָּׁמֶן, שֶׁהֵם הַמּוֹחִין שֶׁל כָּלל יִשְׂרָאֵל, וְעִקְרוֹ אוֹתָם לְגַמְרֵי עַל-יְדֵי פֶגַם אֲמוּנַת חֲכָמִים. וּבִיּוֹתֵר – חֲלָקוֹ עַל הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה שֶׁהִיא כָּלל חֲדוּשֵׁי הַתּוֹרָה הָאֵמֶתִּים שֶׁל הַצְּדִיקִים הָאֵמֶתִּים שֶׁבְּכָל דּוֹר, הַבְּנוּיִים וּמְיֻסְדִים עַל יְסוּד מוֹסֵד שֶׁל הַצְּדִיק מִיחֲדֵי הַדּוֹרוֹת; כִּי לְצַנּוֹת וְשָׁקַר וְלִשְׁוֹן-הֶרַע בְּנֶחֱל מְאֹד לְקַבֵּל, מִכָּל שֶׁפֶן כְּשִׁיּוּצָא מִפִּי צְבוּעִים חֲכָמֵי יוֹן, רְשָׁעִים אֲרוּרִים, אֲשֶׁר מִסְתִּירִים אֶת טִמְאַת פְּנוֹת דַּעַתָּם הֶרַעָה, שֶׁהֵם מְלֵאִים נְאוּף וְקִנְיָה וְשִׁנְאָה וְכוּ'.

יג.

וְעַל-כֵּן הָיָה עִקַּר עֲבוּדַת מִ'תְּתִיָּהוּ בְּיָן יוֹחֲנָן, שֶׁהִנֵּה הַצְּדִיק הָאֵמֶת, לְהַכְנִים אֲמוּנַת חֲכָמִים בְּעוֹלָם (עַיֵן לְקוּטֵי-הַלְמוֹת, שַׁבָּת, הַלְכָה ו', אוֹת יג), כִּי כָּל הָעוֹסְקִים בְּחֲכָמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, לְצַנּוֹת וְחֲקִירוֹת וּפְטֻפוּטֵי דְבָרִים מְאֻחָרִים, עִקַּר כְּפִידָתָם הוּא בְּאֲמוּנַת חֲכָמִים, שֶׁהִיא בְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה, אֲשֶׁר נִתְחַדְּשָׁה בְּכָל דּוֹר עַל-יְדֵי הַצְּדִיקִים הָאֵמֶתִּים הַיְכוּלִים לְקַשֵּׁר אֶת כָּל הַנְּהַגַת הָעוֹלָם אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּמֵאִירִים אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל הִירוּדִים

והפחותים והשפלים ביותר; אך הסטרא אחרא אינה חפצה בזה, על-כן מקימה בכל פעם צבועים בכמה מיני לבושים, שנדמים ליראים ושלמים, ובאמת הם הם חכמי ון שבדור הזה, מאחר שעל-ידי טנוף דבוריהם, הם רוצים לרחק את בני ישראל מהספרים החדשים הבנויים ומיסדים על יסוד הנחל, ועל-ידי-זה גורמים להם לפל יותר ויותר; ובאמת אי אפשר לצאת ולהתגבר עליהם, רק על-ידי עזות ועקשנות דקדושה פנ"ל, לא להתפעל מהם כלל, ולא רק שצריכים לאחז בדרךי אבותינו ורבותינו הקדושים, אשר חברו לנו בכל דור ספרים חדשים הבנויים על-פי יסודות חזקים, אלא מצוה עלינו גם להדפיסם ולהפיצם במסירות נפש הכי עצומה, ולהציל את כל נשמות ישראל.

י.ד.

ועקר הכח לזה הוא רק על-ידי מדת "האמת", כי מי שמיישב את עצמו "באמת", ומתחיל לחשב "באמת" על תכליתו הנצחית, ומסתכל על עצמו "באמת" על מדותיו ועל מעשיו להיכן נלכד ולהיכן נפל, ומה עשה עד עכשו, ואפלו עדין מה עובר עליו עכשו, פאשר יודע כל אחד נגעי לבבו ומכאוביו הרבים וכו', ואיך שאין שום ברירה שיכולה להבין אותו וכו', וכל חיותו והתחזקותו והתקרבותו אליו יתברר, היא רק על-ידי אלו הספרים החדשים המפיחים בו חיות חדשה, ומעוררים ומחזקים ומאמצים אותו, ונותנים בו פח חדש, ומדריכים אותו בדרך טובה, אשר מצליח על ידם בתורה, כי במעט זמן כבר זכה ללמוד הרבה כל-כך וכו'. אדם כזה אשר מסתכל על עצמו בעין "האמת", אותו כבר לא יוכלו להטעות בשום אופן שבעולם, כי "האמת" היא אור השם יתברך בעצמו, כמו שכתוב (תהלים כו, א): "ה' אורי וישעיי" וגו'. ומי שרק מרגיל עצמו להסתכל על עצמו בעין אמת, ומבחין את הטובות הנוראות שיש לו מהספרים החדשים, אותו כבר לא יוכל להזיז שום חכם מחכמי ון, אדרבה כל מה שייסתכל על עצמו בעין "האמת", ותחקק בו יותר "האמת", אשר אין שום מציאות בלעדיו

יִתְבַּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל עֵצִים עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ, וְאִידֵךְ שֶׁכֵּל דָּף וְדָף מִהֶסְפָּרִים הַחֲדָשִׁים הָאֵלוּ מְגַלִּים רַק אֲמִתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרַךְ, אָדָם כְּזֶה הַמְּסַתְבֵּל בְּעֵין "אֲמֵת" כְּזוֹ, לֹא דֵי שְׁלֹא יוּכְלוּ לְהַזִּיזוּ כָּלֵל, אֲלֵא אָדָם כְּזֶה יִתְאַזֵּר בְּעִזּוֹת וּבְעֵקֶשְׁנוֹת דְּקָדְשָׁה כְּמוֹ מִתְתַּהוֹוֶה וּבְגִיּוֹ, וַיִּלְדֵךְ וַיִּפְרָסֶם וַיִּדְפִּים וַיִּפְיִין אֶת הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים לְכָל יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי לְזַכּוֹתָם גַּם-כֵּן לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרַךְ, וּלְהֵאִיר נַפְשָׁם מֵאֹרֶת הָאֹרֶת, מֵאֹרֶת הָאֲמֵת.

טו.

זוֹה הָעֵנָן, שֶׁכֵּל הַפְּנוֹת שֶׁל הַנֶּגֶב תְּלוּיּוֹת בְּאֲמֵת (עֵין פְּרִי עֵץ חַיִּים), כִּי בְּכָל לַיְלָה צָרִיד לְכוֹן גַּם בְּיַחְוֵד אֶהְיֶה אַחֵר וְגַם בְּמִדָּה אַחַת מִן שְׁלֹשׁ-עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַרְחֻמִּים, וְאֶהְיֶה פַּעַם אֶהְיֶה עוֹלָה אֲמֵת, כִּי (עֵין לְקוּשִׁי-הַלְכוֹת, בְּרֻכּוֹת הַשַּׁחַר, הַלְכָה ג', אוֹת טו): גַּר הַנֶּגֶב הוּא לְהַדְּלִיק אֹרֶת הָאֲמֵת בְּעוֹלָם, שְׂיִזְכּוּ הַכֵּל לִידַע הֵיכֵן הָאֲמֵת, בְּבַחֲיַת (תְּהִלִּים מו, א): "שְׁלַח אֹרְךָ וְאֲמַתְךָ", הֵינּוּ שְׁעַל-יָדֵי מִצּוֹת גַּר הַנֶּגֶב מְמַשִּׁיכִין הָאֶרֶת הָאֲמֵת בְּעוֹלָם, שְׂנֹזְכָה לִידַע וּלְהַכִּיר וּלְהַבְחִין בֵּין בַּחֲיַת בֶּן הַמְּלֶךְ (שֶׁהוּא נִשְׁמַת יִשְׂרָאֵל) וּבֵין בַּחֲיַת בֶּן הַשִּׁפְחָה (שֶׁהֵם חַכְמֵי יוֹן), כִּי עַל-יָדֵי אֹרֶת הַגֵּר שֶׁל הַנֶּגֶב, אָנּוּ מְבַרְרִין נִשְׁמוֹתֵינוּ מִבַּחֲיַת הַשֶּׁקֶר שֶׁל הַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַבְּלֻבּוּלִים שֶׁל הָאָדָם, מֵהַ שְׂמִסְפֵּק עַל-פִּי-רַב וְאֵינוֹ יוֹדַע הָאֲמֵת בְּכָלִיּוֹת וּבַפְּרֻטִּיּוֹת. וּבַפְּרֻט שֶׁבְּכָל דּוֹר מִתְּלַבְּשִׁים חַכְמֵי יוֹן בְּכַמָּה מֵיַי לְבוּשִׁים, וּבָאִים צְבוּעִים גַּם בַּפְּנִים וְכוּ', וּמְעַקְמִים אֶת דַּעַת הַתְּמִימִים שֶׁלֹּא יִינְקוּ מִהִנְחָל שֶׁהוּא אֹרֶת הַבִּינָה. וְעַל-יָדֵי מִצּוֹת גַּר הַנֶּגֶב שְׂאֵנוּ מִדְּלִיקִין לְעֲצָמֵנו אֶפְלוּ רַק גַּר אֶחָד בְּלִילָה הַרְאֵשׁוֹן, שֶׁהוּא בַּחֲיַת "מְעַט מִן הָאֹר", עַל-יָדֵי-זֶה יֵשׁ לָנוּ כְּבֶר כַּח לְהַמְשִׁיד עֲלֵינוּ אֹרֶת הָאֲמֵת, וּלְהַבְחִין בֵּין הָאֲמֵת וְהַשֶּׁקֶר, כִּי "מְעַט מִן הָאֹר דּוֹחָה הַרְבֵּה מִהַחֲשֵׁךְ"; כִּי מִי שֶׁרַק טֵעַם מְעַט נִיצוּצֵי אֹרֶת בְּאֲמֵת, אֲזִי שׁוֹם חֲשֵׁךְ כְּבֶר לֹא יוּכַל לְהַחֲשִׁיד לוֹ. וְכִמוֹ שֶׁפֶרֶשׁ רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּשִׁי-מוֹהַר"ו, חֵלֶק א', סִימָן רפח) אֶת הַפְּסוּק (מִשְׁלֵי לא, יז): "טֵעָמָה כִּי טוֹב סָחָרָה לֹא יִכְבֶּה בְּלִילָה

גרה", הינו תקף כשטועמין טעם התורה של הצדיק האמת, שוב לא יכבה בלילה גרה וכו', עין שם; ואדם כזה שהרגיש בספרים הקדושים של צדיקי האמת רק מעט דמעט ניצוצי אור, כזה העצמו הוא כבר יכול לעמוד נגד כל חכמי יון, שהם הרשעים המונעים והמעכבים וכו'. וזה שאיתא בפרי עץ חיים, שעל-ידי גר חנכה ממשכיין הארת האמת, שזה בחינת שמונת ימי חנכה, שהם כנגד שמונה פעמים 'אמת' שב'אמת וניציב', הינו פנ"ל; כי עקר התגלות האמת הוא לברר האמת בברור גמור, עד שניצפה לברר נשמותינו מבחינת עבד, מבחינת בן השפחה (שהוא שרש חכמי יון), על-ידי שניצפה להתקרב לצדיקי אמת שבדור, שהם בחינת בן המלך, ולניק מאור קדשת תורתם שמחדשיו, הבנויים ומקסדים על יסוד הנחל פנ"ל. וזה בחינת שמונה פעמים 'אמת' שב'אמת וניציב', שמגליו אמתת אלקותו יתברך ותורתו בכמה לשונות, וחזרין ושונין ומשקלשין וכו', לגלות האמת פעם אחר פעם עד שמונה פעמים, כמו שאנו אומרים "'אמת' וניציב ונכון וקיים וישר" וכו', "'אמת' אלקי עולם מלכנו" וכו', "'אמת' ואמונה חק ולא יעבר" וכו', "'אמת' שאתה הוא ה' אלקינו ואלקי אבותינו" וכו', "'אמת' אשרי איש שישמע למצוותיך ותורתך ודברך ישים על לבו", "'אמת' אתה אדון לעמוך" וכו', "'אמת' אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון ומבלעדיך אין לנו מלך גואל ומושיע", ואחר-כך בפעם השמינית אנו אומרים "'אמת' מוצרים גאלתנו ה' אלקינו ומבית עבדים פדיתנו" וכו', הינו שזכינו לצאת מעבדות לחרות, שזכינו לברר נשמותינו מבחינת עבד, מבחינת עבדות של מצרים, וזכינו לקבל את התורה שהיא בחינת מלכות, כמו שכתוב (משלי ח, טו): "בי מלכים ימלכו". וכן זכינו להתקרב אל הצדיקים האמתיים שבדור הזה, ממשכיני הנחל, שגם-כן נקראים מלכות, כמו שאמרו חז"ל (גטין סב): "מאן מלכי רבנן", הפוך חכמי יון, וקנים מאריכי ימים, שאין בהם שלמות (עין לקוטי-מוהר"ו, חלק ב', סימן ד), המכילישים את דעת בני הנעורים, ואינם יכולים לקרב אותם אליו יתברך וכו', הינו שעל-ידי אור החנכה שהוא אור האמת, אנו מחזירים נשמותינו למעלתן, לבחינת

בן המלך, מאחר שפצענו קצת מהאור של שֶׁמֶן שֶׁהָיָה חתום בְּחֹתֶם פֶּהוּ גָדוֹל, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, וְנַעֲשֶׂה גַם שֶׁהַאִיר בְּמִשְׁךְ שְׁמוֹנָה יָמִים, שֶׁהוּא שְׁמוֹנָה פְּעָמִים 'אֵמֶת', כִּי זֶה עֵקֶר הַבְּרוּר שְׁזוֹכִין עַל-יְדֵי הַתְּגִלוֹת הָאֵמֶת, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁמוֹנָה פְּעָמִים אֵמֶת כַּנ"ל, לְצֵאת מֵעֲבֹדוֹת וְחֲשֻׁכוֹת דַּעַת חֲכָמֵי יוֹן אֶל הַחֲרוֹת וְהָאֹר, דַּעַת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת.

טז.

וּמַהִי הָאֶרֶת דַּעַת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, שֶׁהִיא בְּחִינַת אֶהְיָ פֶּעַם אֶהְיָ שְׁעוֹלָה אֵמֶת כַּנ"ל, זֶה שְׁמִכְנִים הַתְּחַדְּשׁוֹת וְהַתְּחַזְּקוֹת עֲצוּמָה בְּלֵב כָּל הַמְּקַרְבִּים אֵלָיו, שִׁיעֲשׂוּ בְּכָל פֶּעַם הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, כִּי הַשֵּׁם אֶהְיָ מוֹרָה עַל בְּחִינַת "אֵנָּה זְמַיִן לְמִי הוּי" [אֵנִי מוֹכֵן לְהִיּוֹת] (עַן לְקוּשֵׁי-מוֹתֵר"ו, חֶלֶק א', סִימָן ו'), אֵנִי רוֹצֵה שֶׁתְּהִיָּה לִי אִיזוֹ הוּיָה בְּעוֹלָם. וְכֵן לְעוֹלָם צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה כְּאֵלוֹ לֹא הַתְּחִיל עֲדִין כָּלֵל, וְאִפְלוּ מִי שֶׁכָּבַר מְרַגֵּל עֲצָמוֹ בְּדֶרֶךְ זוֹ לְהַתְּחִיל בְּכָל פֶּעַם מְחַדָּשׁ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן בְּכָל פֶּעַם מִתְּגַבְּרֵת וּמִתְפַּשְׁטֵת עָלָיו הַכְּבֹדוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, אֶף-עַל-פִּי-כֵן צְרִיךְ שִׁיעַד שֶׁזֶהוּ עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הָאֵמֶת – לַעֲשׂוֹת עוֹד פֶּעַם הַתְּחִלָּה וְעוֹד פֶּעַם הַתְּחִלָּה, וְלֹא יִיגַע בְּעֲצָמוֹ כָּל יָמֵי חַיָּיו, עַד שִׁיְהִיָּה נִכְלָל אֶהְיָ פֶּעַם אֶהְיָ, הִינּוּ שֶׁהַתְּחִלָּה אַחַת תִּמְשִׁיךְ הַתְּחִלָּה שְׁנִיָּה, וְכֵן לְעוֹלָם, וְזֶה עוֹלָה אֵמֶת; כִּי זֶה עֵקֶר אֵמֶת הָאֵמֶת, שֶׁיִּכְיֶן אֶת עֲצָמוֹ תְּמִיד שֶׁתְּהִיָּה לוֹ הוּיָה בְּעוֹלָם, אֶף-עַל-פִּי שֶׁעֲדִין אֵינּוּ זוֹכֵה מִיַּד לְהוּיָה גְּמוּרָה, אֶף-עַל-פִּי-כֵן יִכְיֶן אֶת עֲצָמוֹ, כְּדֵי שִׁיִּזְכֶּה אַחֵר-כֵּן לְהִכִּין אֶת עֲצָמוֹ עוֹד פֶּעַם, עַד שִׁיְהִיָּה נִכְלָל אֶהְיָ בְּאֶהְיָ, וְזֶה נִקְרָא אֵמֶת, הִינּוּ לְעוֹלָם לֹא לִפְלֵא בְּדַעְתּוֹ יְהִיָּה אִיךְ שִׁיְהִיָּה, וְנַעֲשֶׂה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, שֶׁזֶה בְּחִינַת אֶהְיָ – אֵנִי רוֹצֵה לְהִיּוֹת וְכו' וּבְכָל יוֹם מְאִירָה אֵמֶת אַחֲרַת כְּפִי הַיּוֹם וְכְפִי הַמְּדָה שְׂאוּחָה בֵּה, וְכֵן לְעוֹלָם, וְכֵן זֶה אֵנּוּ מְקַבְּלִים עַל-יְדֵי גַר הַנֶּבֶה, שֶׁאֵז מְאִירוֹת הַשְּׁמוֹנָה מִדּוֹת שֶׁל שְׁלֹשׁ-עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַרְחָמִים, וְעַל-כֵּן צְרִיךְ לְכוֹן בְּכָל לַיְלָה יְחוּד אֶהְיָ אַחֵר בְּמִלּוֹי וּבְמִדָּה אַחַת מִשְׁלֹשׁ-

עֲשֵׂרָה מִדּוֹת, וְזֶה סְדוּרוֹ:

בְּלִיל א' יְכוּן	אֶלֶף ה' ה"ה יו"ד ה"ה	וּמְעוֹרֵר מִדַּת אֵל
בְּלִיל ב' יְכוּן	אֶלֶף ה' ה"א יו"ד ה"א	וּמְעוֹרֵר מִדַּת רַחוּם
בְּלִיל ג' יְכוּן	אֶלֶף ה' ה"י יו"ד ה"א	וּמְעוֹרֵר מִדַּת וְחַנּוּן
בְּלִיל ד' יְכוּן	אֶלֶף ה' ה"י יו"ד ה"ה	וּמְעוֹרֵר מִדַּת אֲרֻךְ
בְּלִיל ה' יְכוּן	אֶלֶף ה' ה"א יו"ד ה"ה	וּמְעוֹרֵר מִדַּת אַפִּים
בְּלִיל ו' יְכוּן	אֶלֶף ה' ה"א יו"ד ה"י	וּמְעוֹרֵר מִדַּת וְרַב חֶסֶד
בְּלִיל ז' יְכוּן	אֶלֶף ה' ה"ה יו"ד ה"י	וּמְעוֹרֵר מִדַּת וְאַמֶּת
בְּלִיל ח' יְכוּן	אֶלֶף ה' ה"ה יו"ד ה"א	וּמְעוֹרֵר מִדַּת נוֹצֵר חֶסֶד

יז.

וּעֲנֵן הַתְּגַלּוֹת וְהַתְּעוֹרְרוֹת הַשְּׁלֵשׁ-עֲשָׂרָה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים בַּחֲנֻכָּה, וּבְכָל לַיְלָה נִתְעוֹרְרַת מִדָּה אַחַת מֵאלוֹ הַמִּדּוֹת דִּיקָא, הוּא – כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ חוֹמֵל עַל גִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וְשׁוֹלַח לָנוּ בְּכָל דּוֹר צְדִיקִים אֲמִתִּיִּים אֲשֶׁר כָּל מַגְמַתָּם וְכִסּוּפָם הוּא רַק לְהַמְשִׁיךְ גְּלוּי אֱלֻקוֹת בְּעוֹלָם, וּלְהַאִיר גַּם בְּיְהוּדִים וְהַשְּׁפֵלִים וְהַנִּבְזִים אֶת חֶסֶדוֹ יִתְבַּרַךְ, וּמְעוֹרְרִים רַחֲמִים רַבִּים אֲפֵלוֹ עַל הַפְּגוּמִים בְּיוֹתֵר מִגְּדֹל מְסִירוֹת נַפְשָׁם שֵׁשׁ לָהֶם. וְכָל זֶה הֵיזָה עֲבוֹדַת מ'תְּתִיחוּ ב'ן י'וֹחֲנָן, שֶׁהוּא בַּחֲנִינַת ב"ן: יו"ד ה"ה ו'ו' ה"ה פּנ"ל, שֶׁהוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ בְּעוֹלָם הַעֲשִׂיָּה, וְלַחֵם עִם חַכְמֵי יוֹן, שֶׁהֵם כָּלֵל הַחֻקִּים הַחִיצוֹנִיִּים כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת וְכו', הַרוֹצִים לְכַסּוֹת אֶת הָאֲמִת, וְאֲשֶׁר מֵהֶם נִתְעוֹרְרִים הַדֵּינִים וְהַמְרִיבוֹת וְהַמְחַלְקֵת בְּעוֹלָם, וְעַל-כֵּן הוֹרִיד אֶת

עצמו עד המלכות, ושם פתח מכילא חד דרחמי משלש-עשרה מכילין [מדה אחת של רחמים משלש-עשרה מדות], והיא מדת אל, והתחיל להאיר אורו ותברך על-ידי פד השמון, שהיה חתום בחותם אמת, וממנו נעשה גם, והאיר עוד שבעה ימים, הינו שעורר כל השבע מדות, ובכל יום מכילא חד דרחמי עד שהגיע אל הבינה שהוא ביום השמיני, הינו

מדת אל	אל ספירת המלכות	בליל א' הוריד
מדת רחום	אל ספירת היסוד	ובליל ב' הוריד
מדת וחסון	אל ספירת ההוד	ובליל ג' הוריד
מדת ארך	אל ספירת הנצח	ובליל ד' הוריד
מדת אפים	אל ספירת התפארת	ובליל ה' הוריד
מדת ורב חסד	אל ספירת הגבורה	ובליל ו' הוריד
מדת ואמת	אל ספירת החסד	ובליל ז' הוריד
מדת נוצר חסד	אל ספירת הבינה	ובליל ח' הוריד

ושם בספירת הבינה הוא בחינת עלמא דאתי, אור הנחל נובע מקור חכמה, עולם התשובה, אור הגנוז שלעתיד לבוא, ואשר שם הוא בחינת יום הכפורים, ועל-כן הם תלויים זה בזה – חנכה ויום הכפורים (עין לקוטי-מוהר"ו, סלק ב' סימון), כפי שזוכה לפעל בקשתו ביום הכפורים, דהינו בקשת "סלח נא", כן יש לו חנכה, כי על-ידי סלח נא נעשה חנכה, ועל-כן רמז משה רבנו צרוף חנכה בפסוק (במדבר יד): "סלח נא לעון העם הזה כגדל חסדך ו'כאשר נשאת", (שהוא ראשי תבות חנוכה), כי חנכה נעשה על-ידי סלח נא, עין שם; כי זהו עקר עבודת הצדיקים האמתיים, שמזכרים נפשם בעבור ישראל, ופועלים אצלו ותברך שימחל ויסלח לכל אחד מישראל אפלו הכי גרועים, ועל-ידי זה נמשכת עליהם הארת עולם הבא אור הבינה,

שהוא אור החנכה, שמשם יוצא הנחל נובע מקור חכמה, שהוא מכנים בנו תשוקה עצומה אליו יתברך, בחינת (תהלים לג): "ז'פֿשֵׁנו ח'פֿתה ל'ה" פנ"ל; ועל-כן היה ביום הכפורים שמונה הנאות על-ידי הפכה גדול שנכנס לפני ולפנים, ושמונה הנאות האלו הם פנגד שמונת ימי חנכה (עין לקוטי-הלכות, חנכה, הלכה ג', אות ג'), וזה בחינת אחת למעלה ושבע למטה, להמשיך אור העליון מהבינה עלמא דאיתי אל תוך שבעת ימי הבנון, הינו להאיר אורו הגנוז גם בתוך ימי השבוע, שהם שבעה. וזה שהיה מונה אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלש וכו', שכל פעם חזר אל הראשונה, אשר זוהי גם הארת חנכה (עין לקוטי-הלכות, ראש חדש, הלכה ו', אות לא), שהיא הארת אהיה פעם אהיה, העולה אמת, שזהו עקר אור האמת – לעשות בכל פעם התחלה חדשה. ועל-כן גם גרות חנכה מדליקין בכל לילה: אחד, אחד ושנים, אחד ושנים ושלשה וכו', שחוזרין בכל פעם מההתחלה, כי היא הארה אחת עם יום הכפורים, המשכת אור הבינה בעולם; ועל-כן אשרי ואשרי הזוכה להתקרב את צדיקי הדור המקרבים את בני ישראל אל אביהם שבשמים על-פי דרך האמת שקבלנו מאבותינו ורבותינו הקדושים, ומחדשים בכל פעם חדושים חדשים על יסוד הנחל שהוא הבינה, ועל-ידי זה הם לוחמים עם כל מיני קלפות וערב-רב חכמי ון למיניהם, המקרבים כפירות ואפיקורסות ורעיונות טמאים וכו', ואור תורת צדיקי הדור הבנויים ומיסדים על-פי יסודות חזקים של יחידי הדורות, שהם הזהר הקדוש וכתבי האר"ל ודברי הבעל-שם-טוב הקדוש ותלמידיו הקדושים ודברי רבנו ז"ל, יש בכחם להכניע ולשבר ולנתץ ולבטל את כל מיני הבליהם של חכמי ון שבזמן הזה, ולהאיר את "אור האורות", עד שיהיה נמשך על כל אחד מיישראל ערבות זיו אורו יתברך בהארה נוראה ונפלאה, וכל אחד ואחד יראה באצבעו: "הנה אלקיני זה קוינו לו ויושיענו, זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו" (ישעיה כה, ט).

[הנה הארכנו קצת בדרוש נאה וכללנו בו בדרך נפלא ונחמד מאד]

כמעט כל הפגנות של חגכה על-פי יסוד מוסד דברי רבנו ז"ל כמובן למען היטב בפרי עץ חיים ובשער הפגנות ובסדורים. ואמרנו לפרט עכשו בפרטיות הפגנות, כדי שיהיה מצוי לכל, ואין פגנתנו, חלילה, לומר לאדם שההכרח לו לבנו זאת, כי כבר ידוע לנו הספור שאחד מאנשי שלומנו שהיה לומד כתבי האר"ל על-פי פקדתו של רבנו ז"ל, ופעם אחת דבר עם רבנו ז"ל בעבודת השם יתברך בדרך בדרשו, והבין רבנו ז"ל שהוא עוסק לבנו פגנות בתפלתו, והקפיד עליו רבנו ז"ל מאד, ואמר לו שלא יעסק עוד בזה ולא יתפלל עם פגנות, רק לבנו פרוש המלות כפשוטו, ואמר לו אז רבנו ז"ל, שמי שאינו ראוי לזה בשמתפלל עם פגנות, הוא כמו פשוף, פי בכשוף נאמר: "לא תלמד לעשות (דברים יח, ט), ודרשו חז"ל (סנהדרין סח): לא תלמד לעשות אבל אתה למד להבין ולהורות, כך הוא בענין הפגנות, להבדיל, שאין צריכין לתלמוד אותם כי אם להבין ולהורות, אבל לא לעשות עמהם, דהינו לבנום בתפלה מי שאינו ראוי לזה וכו', העקר הוא לבנו פרוש המלות כפשוטו וכו', וזה עקר פגנות התפלה וכו'. וסיים רבנו ז"ל: ואצל הצדיקים האמתיים הגדולים במעלה, אצלם כל הפגנות של האר"ל הן פרוש המלות וכו' (ענין לקוטי-מוהר"ו, חלק ב', סימן קכ); אלא כל פגנתנו להעיר את האדם בשעת קיומו המוצנה הקדושה הזו של גר חגכה, שלא תהיה אצלו כמצות אנשים מלמדה (ישעיה כט, יג), רק ידע ויבין וישכיל מרחוק מה גורם עכשו בעולמות העליונים, ואילו אורות הוא נוטע ומקשיך על-ידי הברכות שלו, ועל-ידי ההדלקה הקדושה וכו', ואיזו עת רצון היא עכשו וכו', וגם אם יזכה לצית את רבנו ז"ל באמת וילך בדרך הישרה ששלל לנו, יתמיד מאד מאד בעבודת השם יתברך ובפרטיות בתפלה ובקשה ימים ושנים, יכול גם-כן לזכות, שיזדבק מוחו בזכות רב פנה, עד שבדרך "ממילא" יאירו לפני עיניו השמות הקדושים האלו, וזה בעצמו יהיה פרוש המלות שלו. וכבר אמר רבנו ז"ל (חיי-מוהר"ו, סימן שס): כל מי שיצית אותי ויקים כל מה שאני מצוה, בנדאי יהיה צדיק גדול, יהיה מה שיהיה, והעקר להשליך שכל עצמו לגמרי, רק באשר יאמר הוא יקים הכל כמאמרו, ענין שם; וכן אמר

(שם, סימן שב), שָׁבַל אֶחָד מֵאֲנָשָׁיו בְּנֹדָאֵי זִנְיָה בְּסוּף לְבָא בְּזָה בְּעוֹלָם לְמָה שְׁצָרִיד. וְאָמַר, שְׂאִין הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה לִּי זֹאת, חַס וְשְׁלוֹם, בְּאֲמָצַע, כְּלוֹמַר רַק כָּל אֶחָד יֵאָרִיד יָמִים וְשָׁנִים וְיִחְיֶה בְּנֹדָאֵי, וְיִתְנַגַּע, וְיִחְתָּר חֲתִירָה אַחַר חֲתִירָה, עַד אֲשֶׁר יִזְכֶּה לְבָא לְעַנְיָנוּ. וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה הַרְבֵּה מִפְּנֵי יִתְבָּרַךְ, שְׂיִחְיֶה בְּאֲמָת מִקְרַב אֵל רַבְּנֵנוּ ז"ל, וְיִחְיֶה מֵאֲנָשָׁיו הָאֲמִתִּיִּים, וְלֹא יִרְמֶה אֶת עַצְמוֹ כָּלָל, כִּי בְּפִרוּשׁ אָמַר רַבְּנֵנוּ ז"ל (חיי-מוֹתֵר"ו, סימן שנה): עַל שְׁתֵּי פְתוּת אֲנָשִׁים יֵשׁ לִי רַחֲמָנוּת גְּדוֹלָה עֲלֵיהֶם, עַל אֱלוֹ אֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ יְכוּלִים לְהִתְקַרֵּב אֵלַי וְאֵינָם מִתְקַרְבִּים, וְעַל אֱלוֹ הַמְקַרְבִּים אֵלַי וְאֵינָם מְקַיְמִים אֶת דְּבָרִי, כִּי אֲנִי יוֹדֵעַ שְׂיִחְיֶה עֵת בְּעֵת שְׂיִחְיֶה הָאָדָם מִנַּח עַל הָאָרֶץ עִם רְגְלָיו אֵל הַדֶּלֶת, אֲזִי יִסְתַּפֵּל עַל עַצְמוֹ הַיָּטֵב, וְיִתְחַרֵּט מֵאֵד מֵאֵד עַל שְׂלֵא זָכָה לְהִתְקַרֵּב אֵלַי, אוֹ שְׂלֵא קָיָם אֶת דְּבָרִי, כִּי אֲזִי יוֹדֵעוּ, שְׂאִם הָיוּ מְקַרְבִּים אֵלַי וּמְקַיְמִים אֶת דְּבָרִי, לֹא הָיָה שׁוֹם דְּרָגָה בְּעוֹלָם שְׂלֵא הֵייתִי מְבִיאַם לְאוֹתָהּ הַמְדַרְגָּה, אֲבָל לֹא יוֹעִיל אֲזִי וְכוּ', עַיֵן שָׁם; וְעַתָּה עֲמוֹד וּרְאֵה, בְּנֵי וְאֲחֵי הַיָּקָר, כִּי יֵשׁ עַנְיָנִים לְזָכוֹת בְּזָה בְּעוֹלָם לְמַעַלָּה מִלְּשׁוֹן-הַרַע וְאִסְפַּת זְקָנִים בְּפִטְפוּטֵי דְבָרִים בְּטָלִים וְכוּ' [עַם אִיז דָּא עֲפֵסַם הַעֲקֵר'ס פּוֹן דִּי אֲלַע נֹאֲרִישְׁקִיטוֹן], מִסְרַת כְּבֵר אֶת נְפִשָׁךְ וְאֶת שְׂמֹךְ בְּשִׁבִיל לְהִתְקַרֵּב אֵל רַבְּנֵנוּ ז"ל, מְדוּעַ לֹא תִשְׁתַּדֵּל לְהֵיוֹת מֵאֲנָשֵׁי רַבְּנֵנוּ ז"ל הָאֲמִתִּיִּים, וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבוּר וְשִׂיחָה שְׁלוֹ בְּאֲמָת וּבְתַמִּים. וְכִמוֹ שְׂאָמַר (שם, סימן שנה): עַם כָּל שִׂיחָה וְשִׂיחָה שְׂאֲנִי מְשִׁיחַ עִמָּכֶם, יְכוּלִים לְהֵיוֹת עַל יְדֵה אִישׁ בְּשֵׁר, וְאֲפִלוּ צָדִיק גְּמוּר כָּל יְמֵי חַיָּו כְּמוֹ שְׂאֲנִי רוֹצֵה [אֲזוּי וּוי אִיד מִיִּין אִיִּין גּוֹטְעֵר אִיד], אִם יִרְצֶה לִילָךְ עִמָּה וּלְקַיֵּם כְּפִי שִׂיחָתוֹ הַקְּדוּשָׁה וְכוּ', עַיֵן שָׁם; כִּי אִם תִּקְרִים בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת גְּמוּרָה כָּל דְּבוּר מִרַבְּנֵנוּ ז"ל בְּלִי שׁוֹם עֲרְמוּמִיּוֹת וְחִכְמוֹת שֶׁל הַבַּל, בְּנֹדָאֵי סוּף כָּל סוּף יִפְתַּח לָךְ מוֹחַד וְתִזְכֶּה לְעַנְיָנִים גְּבוּהִים כְּאֱלוֹ, אֲשֶׁר לֹא שְׁעָרַת בְּדַעְתָּךְ. וְכֵל זֶה אִם תִּבְרַח מִכָּל מִינֵי אִסְפוֹת שֶׁל מוֹשֵׁב לְצִיִּים שֶׁל זְקָנִים וְנִעְרִים וְכוּ', וְתִמְסַר אֶת נְפִשָׁךְ לְקַיֵּם כָּל דְּבוּר וְכֵל הַנְּהַגָּה שֶׁל רַבְּנֵנוּ ז"ל כְּפִשׁוּטָם, וְתִדְבֵר כָּל הַיּוֹם רַק מַעֲצוֹתַי הַקְּדוּשׁוֹת, וְלֹא תִדּוֹן אֶת חֲבֵרְךָ וְכוּ', אֲפִלוּ שְׁעֵדִין אֶתָּה מְרַגֵּישׁ שְׂאֵתָה הַפְּחוּת וְהַיָּרוּד וְכוּ',

אֶפְלוּ שִׁיחָה עֲדִין כֵּן וְכו', צָרִיד שֶׁתִּזְכֹּר מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (תני-מוה"ר,ו. סימן שיה): הפחות שבאנשי אני מוליך אותו בדרך של צדיק גדול מאד של עכשו וכו', עין שם; עקר ההתקרבות תלוי בקיום עצותיו הקדושות של רבנו ז"ל בתמימות ובפשיטות גמורה; רבנו ז"ל הורה וגלה לנו סוד התבודדות, עלינו להתמיד בזה כל היום וכל הלילה, וכל זמן שרק יש לנו פנאי, נשיח ונדבר אליו יתברך (ולא מאחרים). רבנו ז"ל גלה לנו סוד ודרך קלה אף לזכות לטיל ולהיות בכל מקומות התורה הקדושה, אסור לנו להתחיל להכניס את עצמנו בשום חקירות של לצים ובורים וכו' – האם זו פונת רבנו ז"ל? האם באמת רצה רבנו ז"ל כך?! האם אין פונת רבנו ז"ל היא באופן זה? או מה יאמרו הבריות?! וכדומה פתונים כאלו וכו'. דע לה, בני ואחי היקר, אם תלך בדרך המור הזה של בורים ולצים, שנתנה לאחרונה בינינו, בעוונותינו הרבים, המחלישים ומקררים את הרצון של בני הנעורים, ומרבים במחלקת וכו', שבעוד חמשים שנה תעמד באותה דרגה שאתה עומד עכשו, אם לא באפן גרוע יותר, חס וחסלה, דרכם המרה אל שום מקום לא תביא; אבל אם תשליך ממוך את חכמתך המדמית, ותרגיל עצמך להתבודד ולדבר עמו יתברך בכל יום, ותתחיל ללמוד שעורים בסדרן כרצונו של רבנו ז"ל בתמימות ובפשיטות גמורה: תנ"ך, משניות, בבלי, ירושלמי וכו' וכו' (עין שיחות-ה"ו, סימן עו, ותקדוק בה בכל מלה), ותהיה רק בשמחה עצומה בקיום כל מצוה ונקדה טובה שאתה עושה, ואף שעדין אתה כמו שאתה וכו', אף-על-פי-כן אם תרגיל עצמך בדרך הנפלא של רבנו ז"ל המבארת בדברינו בתמימות ובפשיטות, אז תראה בעצמך בכל יום ויום ממש, שנוי לטובה, כי בכל יום תחטף טוב הרבה בתורה הקדושה. ושיהיו כל מגמתך וכסופיך לסים ששה סדרי משנה ושלחן ערוך וספרי הזהר הקדוש ותקונים וכל המדרשים וכתבי הארי"ל וכו', כמובא באריכות בקונטרס "סדר הלמוד". ואז, בני ואחי, תזכה שעולמך תראה בחייה, ואיר עליך רבנו ז"ל אור ויראה נפלאה כזו, עד שכל הפגנות של האר"י ז"ל יהיו פרוש המלות שלך, וכל העולמות יהיו פתוחים לפניך. ואני

יודע שהלצים יתלוּצְצוּ גם מדבורים אלו, אך פְּבַר אִמְרֵי הַחֶכֶם מְכַל אָדָם (משלי ט, יב): "אם חכמת – חכמת לך, ולצַת – לְבַדְדָּה תִשָּׂא", אם אתה עושה לצנות – מעצמך, כי בא יבא היום והשעה והרגע שתשפב עם רגליך אל הדלת, ואז באמת תתנדע אם היית באמת מקרב אל רבנו ז"ל או לא, כי אם היית מקרב אל רבנו ז"ל באמת לא הייתה מדרגה שבעולם שלא היה רבנו ז"ל מביא אותך אליה; ועל-כן, בני ואחי, ברח לך אל אנשי שלומנו היקרים האמתיים, ותקיים (שם יג, ט): "הולך את חכמים יחכם" וגו' "והגוי מתאבק בעפר רגליהם ושונה בצמא את דבריהם, כי על ידם בודאי תזכה לקיים את דברי רבנו ז"ל בתמימות ובפשיטות גמורה, ותברח לך מקבוץ של לצים ופוחזים המדברים תמיד מאחרים וכו', כי אל מאומה לא יביאך וכו' (שם יט, ט): "הולך בתם ילך בטח ומעקש דרכיו ינדע" וכו', ל, שפבא היום האחרון יודע באיזה מעמד ומצב הוא נמצא].

בְּאִמְרֵךְ בְּרַכָּה רֵאשׁוּנָה:

בְּרוּךְ תִּכְנֹן לְהַמְשִׁיךְ שְׁפַע מִפְתֵּר עַל־לֹאָה בְּרַכָּה הַעֲלִינָה הָאֶרֶת אוֹר הָאֵין סוֹף
בְּרוּךְ הוּא.

אֶתָּה עַל-יְדֵי אָבָא וְאִמָּא שְׂהֵם הַשְׁפַּע שְׁנַמְשֵׁךְ אֶל תּוֹךְ הַמּוֹחִין שְׂהֵם ז"ה,
וְעַל-כֵּן תִּכְנֹן בְּשֵׁם יו"ד ה"י.

הֲתָה תִּכְנֹן אֶל שֵׁם קס"א וְשֵׁם ע"ב כְּזָה:

אָלֶף ה"י יו"ד ה"י

יו"ד ה"י

וּי"ו

ה"י

וּתְזַכֵּר שְׁשִׁנְיֵיהֶם בְּגִימַטְרִיָּה רַג"ל, וְזֶה סוּד עַד שֶׁתִּקְלָה רַגְל מִן הַשּׁוּבָק.

אֱלֹהֵינוּ הַשְׁפַּע יוֹרֵד דְּרָךְ הַגְּבוּרָה שֶׁהוּא הַצְּמֻצוֹם לְטוֹבְתָנוּ, כְּדֵי שְׁנוּכַל
לְקַבְּלוֹ.

מִלְךְ הָעוֹלָם עַד שְׁמֹגִיעַ אֶל הַמַּלְכוּת וּמִשֵּׁם נִשְׁפַּע לְכָל הָעוֹלָם כָּלוּ.

אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ וְהֵיכֵן צִוָּנוּ? מ"לֵא תִסּוּר מִן הַדְּבָר אֲשֶׁר
יִגִּידוּ לְךָ" (שְׁבַת כג.).

לְהַדְּלִיק תִּכְנֹן שֵׁם ע"ב ס"ג מ"ה הָעוֹלָה לְהַדְּלִיק

יו"ד ה"י

יו"ד ה"י

וְא"ו

וּי"ו

ה"י

ה"י

יו"ד ה"א

וְא"ו

ה"א

גֵּר תִּכְוֶן אֶל שְׁלֵשֶׁה הַיְחֻדִים הָעוֹלָם כְּמִסְפַּר גֵּר

יְהוָה אֱדֹנָי	יְהוָה אֱלֹהִים	יְהוָה אֱהִיָּה
ז"ת יֵאֱהוּוֹנְהִי	חב"ד יֵאֱהוּוֹהִים	קָטֵר אֵיִהִיּוּהָה

חֲנֻכָּה תִּכְוֶן אֶל שֵׁם ס"ג וְהוּגֵ"ה פְּשׁוּט הָעוֹלָה חֲנֻכָּה

יְהוָה יו"ד ה"י

וּא"ו

ה"י

אֲחֵר כֶּד תִּכְוֶן כִּי ל'הִדְלִיק גֵּר חֲנֻכָּה, רֵאשִׁי תְבוּת: נְחָל, וְעוֹלָה כְּמִנְיָן שֵׁם מ"ה
וְרְבוּעַ שֵׁם אֱהִיָּה כְּזֶה:

יְהוָה יו"ד ה"א א אה אהי אֱהִיָּה

וּא"ו

ה"א

אֲשֶׁר עוֹלָה יְחַד ד'ם אֲד"ם, הֵינּוּ עַל-יְדֵי הַדְּלָקָה זו הַיּוֹצֵאת מִהַנְּחָל, תִּנְחַד
אֵת דְּמִיד הָרָעִים, וְתִזְכֶּה לְהַקְלִיל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבַּרַךְ, וְתִהְיֶה בְּבַחֲיַנְתָּ מ"ה מְפֹשֵׁה,
כְּטַל וּמְבֹטָל אֶל אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא.

בְּאִמְרוֹךְ בְּרָכָה שְׁנִיָּה:

בְּרוּךְ תְּכַוֵּן לְהַמְשִׁיךְ שְׁפַע מִבְּתֵר עַל־אֵהָ בְּרָכָה הַעֲלִיזוּנָה הָאֶרֶת אִוֵּר אֵין סוּף
בְּרוּךְ הוּא.

אֶתְהָ עַל-יְדֵי אָבָא וְאִמָּא שְׁהֵם הַשְׁפַּע שְׁנַמְשֵׁךְ אֵל תוֹךְ הַמּוֹחִין שְׁהֵם י"ה,
וְעַל-כֵּן תְּכַוֵּן בְּשֵׁם יו"ד ה"י.

יְהוָה תְּכַוֵּן אֵל שֵׁם ס"ג וְשֵׁם אֱלֹהִים כְּזֶה:

י"ו ד ה"י אֱלֹהִים

וּא"ו

ה"י

אֱלֹהֵינוּ הַשְׁפַּע יוֹרְדֵת דְּרָךְ הַגְּבוּרָה שֶׁהוּא הַצְּמֻצוּם לְטוֹבַתְנוּ, כְּדֵי שְׁנוּכַל לְקַבְּלוֹ.

מִלְךְ הָעוֹלָם עַד שְׁמֹגִיעַ אֵל הַמְּלֻכּוֹת וּמִשֵּׁם נִשְׁפַּע לְכָל הָעוֹלָם.

שְׁעֵשֶׂה תְּכַוֵּן אֵל שְׁתֵּי פְעָמִים אֵל בְּמִלּוּאוֹ כְּזֶה אֶלְךָ לְמֹד אֶלְךָ לְמֹד, וְשְׁנִיָּהִם
עוֹלָיִם כְּמִנְיֵן ש"ע, וְעַנְיֵן שְׁתֵּי פְעָמִים אֵל הֵם סוּד שֵׁם ס"ג שְׁנַתְּבָאֵר בְּמִלַּת
תְּנִיחָה, הִנְנוּ הַיּוֹנִ"ה פְּשׁוּט וּמְלֵא ס"ג, וְהִנְהָ בְּפִשׁוּט אֵל הוּא כִּי כ"ו וְד' אוֹתִיּוֹת עִם
הַכּוֹלֵל עוֹלָה ל"א, וְכֵן בְּמִלּוּי ס"ג, יֵשׁ בּוֹ יֵיאִי עוֹלָה ל"א, וְאֵלוֹ נִתְּמַלְאִים וְנִרְמְזִים
בְּאוֹתִיּוֹת ש"ע מִן "שְׁעֵשֶׂה" גַּם אֱלֹהִים בְּמִלּוּאוֹ כְּזֶה אֶלְךָ לְמֹד ה"י יו"ד מו"ם
גִּמְטְרִיָּה ש' עִם ה' אוֹתִיּוֹתָיו הַפְּשׁוּטוֹת הֵרִי שֶׁה מִן שְׁעֵשֶׂה.

נְסִיִּם גַּם גִּמְטְרִיָּה יו"ד ה"א וּא"ו ה"א אֲדִנִּי וּמִנְדַת הַיְסוּד כְּלוּלָה בְּגִיּוּיָהוּ
הַכּוֹלֵל נ' שְׁעָרִים גִּמְטְרִיָּה לֵם, וְזֶה ג"ס י"ם.

לְאַבּוֹתֵינוּ שְׁהֵם הַמּוֹחִין תְּכַמְּהָ וּבִינָה שְׁמֵאִיר לָנוּ עֲתָה הָאוּרוֹת הַעֲלִיזוּנִים.

בְּיָמִים הֵהֵם שֶׁל עֲלָמָא דְאַתִּי שְׁשֵׁם הוּא מְקִיפֵי יָמִים אֲרַכִּים עַד מְאֹד
בְּהָאֶרֶת אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא.

בְּזִמְנוּ הַזֶּה לְהַמְשִׁיכֶם אֵל עוֹלָם הַזֶּה יָמִים הַתְּחַתּוֹנִים שְׁאֲנוּ נִמְצְאִים
וְחַיִּים בְּהֵם.

בְּאִמְרַת בְּרַכָּה שְׁלִישִׁית (בְּלִילַה הַרְאִשׁוֹ):

**בְּרוּךְ תִּכְנוּן לְהַמְשִׁיד שְׁפַע מִכֶּתֶר עֲלֵאָה בְּרַכָּה הַעֲלִינָה הָאֵרֶת אֹר הָאֵין סוּף
בְּרוּךְ הוּא.**

אַתָּה עַל-יְדֵי אָבָא וְאִמָּא שְׁהֵם הַשְׁפַּע שְׁנִמְשָׁךְ אֶל תוֹךְ הַמִּחִין שְׁהֵם

"יְהִי, וְעַל-בֵּן תִּכְנוּן בְּשֵׁם יו"ד ה"א.

יְהוָה תִּכְנוּן אֶל שֵׁם מ"ה וְשֵׁם אֲדִנִי כְּזֶה:

יו"ד ה"א

וְא"ו

אֲדִנִי

ה"א

**אַלְהֵינוּ הַשְׁפַּע יוֹרֵד דְּרָךְ הַגְּבוּרָה שֶׁהוּא הַצְּמִצוּם לְטוֹבָתֵנוּ, כְּדֵי שְׁנוּכַל
לְקַבְּלוֹ.**

מְלֶכֶךְ הָעוֹלָם עַד שְׁמוּגִיעַ אֶל הַמְּלָכוּת וּמוֹשֵׁם נִשְׁפַּע לְכָל הָעוֹלָם.

שְׁהַחִינוּ שֶׁהַמְשִׁיד בְּנוּ הַחַיִּית מִכָּל הָאוֹרוֹת הַעֲלִיּוֹנִים מְאוֹר הַבֵּינָה.

וְקִיְמוּנוּ שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לָנוּ עֲתָה קִיּוּם לְעִמּוּד עַל עִמּוּדָנוּ.

וְהַגִּיעֵנוּ וְזָכִינוּ לְהַגִּיעַ.

**לְזִמּוֹן הַזֶּה לְהַאִיר אֹר שְׁבַעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית אֹר הַגְּנוּז שֶׁל עֲלֵמָא דְאַתִּי אֶל
תוֹךְ הַזִּמּוֹן הַזֶּה יְמִינוּ אֱלֹה שְׁאֵנוּ נְמוֹצִאִים בְּהֵם.**

אַחַר-כֵּן תְּדַלִּיק אֶת הַנְּרוֹת וּבְעוֹדָךְ מְדַלִּיק תֵּאמַר בְּקוֹל הַתְּעוֹרְרוֹת: "הַנְּרוֹת
הַלְלוּ אֲנוּ מְדַלִּיקִין עַל הַנְּסִים" וְכו', וְכו', וְכִשְׁתִּגְמַר תִּשָּׁב מוֹל הַנְּרוֹת וְתִסְתַּפֵּל
בְּהֵם הַרְבֵּה, וְזוֹהִי סִגְלָה נְפִלְאָה לְהַאִיר עַל עִצְמוֹ מְעַרְבּוֹת אֹר זֵיו חַיִּית
אֶלְקוּתוֹ וְתִבְרַךְ הַמְּאִירָה עֲכָשׁוּ בְּלִילָה זֶה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְתִתְחִיל לְשִׁיר
בְּקוֹל נְעִים: "מְעוֹז צוּר" וְכו', וְאַחַר-כֵּן תִּשְׁאִיר אֶת כָּל הַסְּדֵר מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים,
וְתֵאמַר הַתְּפִלוֹת, וְתִתְבּוֹדֵד אֶז הַרְבֵּה, כִּי הוּא עַת רְצוֹן גְּדוֹל מְאֹד.

סדר ההדלקה

קדם הדלקת נרות חנכה בכל לילה יטל ידיו, ואם יזכה לטבל במקוה מה טוב ומה נעים.
תפילה קדם הדלקת נר חנכה (מספר "משפט צדק")

לשם יחוד קודשא בריה הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחד שם י"ה בו"ה
ביחודא שלים בשם כל ישראל. הריני בא לקים מצות הדלקת נר חנכה לתקן
את שרשה במקום עליון. ויהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי, שיהיה
עתה עת רצון לפניך להיות עולה מצות הדלקת נר חנכה, כאלו השגתי כל
הסודות הנוראים אשר הם חתומים בה, ותעלה לפניך עם פונת מעשה מצוה
זאת הנעשית על ידי בני ידידיה המכונים כל שמונתיה הקדושים הראויים
לבוא בהדלקה זו, המעלים יחוד וזווג מדות הקדושות העליונות, ולהאיר
בשכינת עזך המאורות הגדולים, ומשם ישפע שפע לי אני עבדך (פלוגי בן
פלוגי) לאור באור החיים, כי אתה תאיר גרי יהוה אלהי גייה חשבי, שלח
אורך ואמתך המה נחוני ליראה ולאהבה את שמך, ללמוד וללמד את תורתך
הקדושה תורה שבכתב ותורה שבעל פה, בהתמדה גדולה ולכבוד שמך
יתברך ויתעלה, ובכח סגלת נר חנכה ותחכמנו באור תורתך, אנו וזרענו וזרע
זרענו ויקים בי מקרא שכתוב "לא ימושו מפיה ומפי זרעך ומפי זרעך
אמר יהוה מעתה ועד עולם", ויהיו זרעי וזרע זרעי תלמידי חכמים וחסידים
אהובים למעלה ונחמדים למטה ותחזק את לבכם לתורה ועבודה, הכל
כרצונך הטוב ואזכה לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ומצות באמת, גל
עינינו ונביטה נפלאות מתורתך הקדושה, לכונן לאמתה של תורה וסודותיה,
ובזכות מתנתיהו פהו גדול ובניו, הראנו נפלאות, ובאורך נראה אור, וטהר את
לבבנו לעבודתך, והרחיקנו ממדות רעות ומחשבות זרות וכו', ותחזינה עינינו
בשובך לציון ברחמים, בהעלותך את הנרות, ושם נעבדך ביראה כימי עולם
וכשנים קדמוניות: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יהוה צורי וגאלי, ואני
תפילתי לך יהוה עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך: ויהי נעם יהוה
אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו.

טוב לומר זאת קדם הדלקת נרות חנכה:

הריני מקשר עצמי בהדלקת נר חנכה לכל הצדיקים
האמתיים שבדורנו ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר,
קדושים אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק
יסוד עולם, נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא
זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם, אשר
קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר חנכה.

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם, שעשה
נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה.

בליקת הראשון מוסיף:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם, שהחנינו
וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

הנרות הללו אנו מדליקין, על הנסים ועל הנפלאות ועל
התשועות ועל הפליחמות, שעשית לאבותינו בימים
ההם בזמן הזה, על ידי פהניך הקדושים. וכל שמונת ימי
החנכה הנרות הללו קדש הם ואין לנו רשות להשתמש
בהם, אלא לראותם בלבד, כדי להודות ולהלל לשמך
הגדול על נסיה ועל נפלאותיה ועל ישועתך.

מזעז צור ישועתי, לך נאה לשבח,
תכון בית תפילתי ושם תודה נזבח.
לעת תכין מטבח, מוצר המנבח,
אז אגמור, בשיר מזמור, חנכת המזבח.

רעות שבעה נפשי, בגון כחי כלה,
חיי מררו בקושי, בשעבוד מלכות עגלה,
ובידו הגדולה, הוציא את הסגלה.
חיל פרעה, וכל זרעו, ירדו כאבן במצולה.

דביר קדשו הביאני, וגם שם לא שקטתי,
ובא נוגש והגלני, כי זרים עבדתי.
ויין רעל מסכתי, כמעט שעברתי,
קץ בבלי, זרבבלי, לקץ שבעים נושעתי.

פרות קומת ברוש, בקש אגני בן המדתא,
ונהיתה לו לפח ולמוקש, ונאותו נשבתה.
ראש ימיני נשאת, ואזיב שמו מחית,
רב בניו וקנניו, על העץ תלית.

יננים נקבצו עלי, אזי בימי השמנים,
ופרצו חומות מגדלי, וטמאו פל השמנים.
ומנותר קנקנים, נעשה גם לשושנים.
בגי בינה, ימי שמונה, קבעו שיר ורננים.

חשוף זרוע קדשה, וקרב קץ הישועה,
נקם נקמת דם עבדי, מאמה הרשעה,
כי ארכה לנו השעה, ואין קץ לימי הרעה.
דחה אדמון בצל צלמון, הקם לנו רועה שבעה.

אחר כך יזמור אלו העשרה מזמורים בעשרה מיני נגינה כל מזמור בנגון אחר ויהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

יֵשֵׁב בְּסֵתֶר עֲלִיּוֹן בְּצֵל שָׁדַי יִתְלוֹנֵן. אֹמֵר לַיהוָה מַחְסֵי וּמְצוּדָתַי אֱלֹהֵי אֲבֹתַי בּוֹ. כִּי הוּא יִצְיִלְךָ מִפֶּחַ יְקוּשׁ מִדְּבַר הַוּוֹת. בְּאַבְרָתוֹ יִסָּד לְךָ וַתַּחַת כְּנָפָיו תִּתְחַסֶּה צְנִיָּה וְסַחֲרָה אֲמַתּוֹ. לֹא תִירָא מִפֶּחַד לְיָלֵה מַחִץ יַעֲוֹף יוֹמָם. מִדְּבַר בְּאִפְלֵ יִהְלֹךְ מִקְטֵב יִשׁוּד צְהָרִים. יִפֹּל מִצְדָּד אֶלְפָּה וּרְבֵבָה מִיִּמִּינָה אֶלְיָךְ לֹא יִגָּשׁ. רַק בְּעֵינַיִךָ תִּבְטֵחַ וְשָׁלֵמַת רְשָׁעִים תִּתְרָאֵה. כִּי אַתָּה יְהוָה מַחְסֵי עֲלִיּוֹן שְׁמַת מְעוֹנָה. לֹא תֵאָנֶה אֶלְיָךְ רַעַה וְנִגַע לֹא יִקְרַב בְּאַהֲלָךְ. כִּי מִלְאֲכָוִי יִצְוֶה לְךָ לְשִׁמְרָה בְּכָל דְרָכֶיךָ. עַל כַּפַּיִם יִשְׂאוּנֶךָ פֶּן תִּגַּף בְּאֶבֶן רִגְלֶךָ. עַל שַׁחַל וּפְתָן תִּדְרֹךְ תִּרְמָס כַּפִּיר וַתִּנּוֹן. כִּי בִי חֶשֶׁק וְאִפְלֹטָהוּ אֲשַׁגְבְּהוּ כִּי יַדַּע שְׁמִי. יִקְרָאֵנִי וְאֲעֲנֶהוּ עֲמוּ אֲנֹכִי בְּצָרָה אַחֲלָצְהוּ וְאֲכַבְדֶּהוּ. אֲרַךְ יָמִים אֲשַׁבִּיעֶהוּ וְאִרְאֶהוּ בִישׁוּעָתִי: אֲרַךְ יָמִים וְגו'

לְמִנְצַח בְּנִגִּינַת מִזְמוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יִחַנְנוּ וּיְבָרְכֵנוּ. יֵאָר פְּנֵי אֶתְנֹו. סֵלָה: לְדַעַת בְּאֶרֶץ דְרָכֶךָ. בְּכָל גּוֹיִם יִשׁוּעָתֶךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים. יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלָם: יִשְׁמְחוּ וּיִרְנְנוּ לְאֲמִים. כִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל וּלְאֲמִים בְּאֶרֶץ תִּנְחַם סֵלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים. יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלָם: אֶרֶץ נִתְּנָה יְבוּלָהּ. יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים. וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל אֲפָסֵי אֶרֶץ:

מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻפֵּת הַבַּיִת לְדָוִד. אֲרוּמָמָה יְהוָה כִּי דִלִּיתָנִי וְלֹא שִׁמַּחַת אִיבֵי לִי. יְהוָה אֱלֹהֵי שׁוּעָתִי אֶלְיָךְ וַתִּרְפָּאֵנִי. יְהוָה הַעֲלִיתָ מִן שְׂאוֹל נַפְשִׁי חַיִּיתָנִי מִיַּרְדֵּי בּוֹר. זָמְרוּ לַיהוָה חֲסִידָיו וְהוֹדוּ לְזִכְרֵךְ קִדְשׁוֹ. כִּי רָגַע בְּאִפּוֹ חַיִּים בְּרִצּוֹנוֹ בְּעָרֵב יִלֵּן בְּכִי וּלְבַקֵּר רִנָּה. וְאֲנִי

אמרתי בשלוי בל אמוט לעולם. יהנה ברצונה העמדתה להררי עז
הסתרת פניך הייתי נבהל. אליך יהנה אקרא ואל אדני אתחנן. מה
בצע בדמי ברדתני אל שחת היודך עפר היגיד אמתך. שמע יהנה
וחנני יהנה הנה עזר לי. הפכת מספדי למחול לי פתחת שקי ותאזרני
שמחה. למען יזמרך כבוד ולא ידם יהנה אלהי לעולם אודך.

רננו צדיקים ביהנה לישרים נאווה תהלה. הודו ליהנה בכנור בגבל
עשור זמרו לו. שירו לו שיר חדש היטיבו נגן בתרועה. כי ישר דבר
יהנה וכל מעשהו באמונה. אהב צדקה ומשפט חסד יהנה מלאה
הארץ. בדבר יהנה שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם. פנס כנוד מוי הים
נתן באוצרות תהומות. ייראו מיהנה כל הארץ ממונו יגורו כל ישרי
תבל. כי הוא אמר ויהי הוא צנה ויעמד. יהנה הפיר עצת גוים הניא
מחשבות עמים. עצת יהנה לעולם תעמד מחשבות לבו לדר ודר.
אשרי הגוי אשר יהנה אלהיו העם בחר לנחלה לו. משמים הביט
יהנה ראה את כל בני האדם. ממכון שבתו השגיח אל כל ישרי
הארץ. היצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם. אין המלך נושע
ברב חיל גבור לא ינצל ברב כח. שקר הסוס לתשועה וברב חילו לא
ימלט. הנה עין יהנה אל יראיו למינחלים לחסדו. להציל ממונת נפשים
ולחיותם ברעב. נפשנו חפתה ליהנה עזרנו ומגננו הוא. כי בו ישמח
לבנו כי בשם קדשו בטחנו. יהי חסדך יהנה עלינו פאשר יחלנו לך.

הללויה אודה יהנה בכל לבב בסוד ישרים ועדה. גדלים מעשי
יהנה דרושים לכל חפציהם. הוד והדר פעלו וצדקתו עמדת לעד.
זכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום יהנה. טרף נתן ליראיו זכור לעולם
בריתו. כח מעשייו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים. מעשי ידיו אמת

ומשפט נאמנים כל פקודיו. סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישר. פדות שלח לעמו צנה לעולם בריתו קדוש ונורא שמו. ראשית חכמה יראת יהוה שכל טוב לכל עשיהם תהלתו עמדת לעד.

הללויה אשרי איש ירא את יהוה במצותיו חפץ מאד. גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יברך. הון ועשר בביתו וצדקתו עמדת לעד. זרח בחשך אור לישרים חנון ורחום וצדיק. טוב איש חונן ומלך יכלכל דבריו במשפט. כי לעולם לא ימוט לזכר עולם יהיה צדיק. משמועה רעה לא יירא נכון לבו בטח ביהוה. סמוך לבו לא יירא עד אשר יראה בצריו. פזר נתן לאביונים צדקתו עמדת לעד קרנו תרום בכבוד. רשע יראה וכעס שניו יחרק ונמס תאות רשעים תאבד.

שיר המעלות לדוד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד: בשמן הטוב על הראש ירד על הגזן זקן אהרן שירד על פי מדותיו: כטל חרמון שירד על הררי ציון כי שם צנה אדני את הברכה חיים עד העולם:

מזמור לתודה הריעו ליהוה כל הארץ. עבדו את יהוה בשמחה באו לפניו ברננה. דעו כי יהוה הוא אלהים הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו. באו שערי בתודה חצרתיו בתהלה הודו לו ברכו שמו. כי טוב יהוה לעולם חסדו ועד דר ודר אמונתו.

שיר המעלות לדוד לולי יהוה שהיה לנו יאמר נא ישראל. לולי יהוה שהיה לנו בקום עלינו אדם. אזי חיים בלעונו בחרות אפם בנו. אזי המים שטפנו נחלה עבר על נפשנו. אזי עבר על נפשנו המים הזדונים. ברוך יהוה שלא נתננו טרף לשניהם. נפשנו כצפור נמלטה

מפח יוקשים הפח נשָׁבַר וּנְאֻחָנוּ נִמְלֻטָנוּ. עֲזָרְנוּ בָּשֵׁם יְהוָה עֲשֵׂה
שְׁמִים וְאַרְיָן.

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקִדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ. הַלְלוּהוּ בְּגִבּוֹרָתוֹ
הַלְלוּהוּ כְּרַב גְּדֻלוֹ. הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַ שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנִגְלוֹ וְכִנּוּר. הַלְלוּהוּ
בְּתַף וּמְחֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעִגְב. הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שְׁמֵעַ הַלְלוּהוּ
בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה. כָּל הַנְּשָׁמָה תְהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ.

פיוט זה יסדו וחקרו הרב הקדוש רבי אליעזר אזקרי ז"ע בעל ספר 'חרדים',
קניסד על ארבע אותיות הוי"ה בראשי תבות

יְדִיד נֶפֶשׁ אֵב הַרְחֵמוּ, מִשׁוּדַּ עֲבָדְךָ אֵל רְצוּנְךָ,
יְרוּץ עֲבָדְךָ כְּמוֹ אֵיל, יִשְׁתַּחֲוֶה אֵל מוֹל הַדָּרֶךְ,
יַעֲרַב לוֹ יְדִידוֹתֶיךָ מִנִּפְתַּת צוּף וְכָל טַעַם:

הַדּוֹר נֶאֱהָ זֵיו הָעוֹלָם. נִפְשֵׁי חוֹלַת אֶהְבְּתֶךָ,
אֲנֵא אֵל נָא רַפָּא נָא לָהּ, בְּהִרְאוֹת לָהּ נוֹעַם זִינְךָ,
אִז תִּתְחַזַּק וְתִתְרַפֵּא, וְהִיתָה לָהּ שְׂמֵחַת עוֹלָם:

וְתִיק יִהְמוּ נָא רַחֲמֶיךָ. וְחוּסָה נָא עַל בֶּן אֶהוּבְךָ,
כִּי זֶה כְּמָה נִכְסוּף נִכְסַפְתִּי לְרֵאוֹת [מְהֵרָה] בְּתַפְאֲרַת עֲזֶךָ.
אֱלֹהֵי חֲמֻדָּה לְבִי וְחוּסָה נָא וְאַל תִּתְעַלַּם:

הַגְּלָה נָא וּפְרוֹס חֲבִיבִי עָלַי אֶת סִבַּת שְׁלוֹמְךָ.
תֵּאִיר אֲרִיץ מִכְבוֹדְךָ. נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בְּךָ.
מִהָרָ אֶהֱבֶ כִּי בָא מוֹעֵד וְחִנְנוּ כִּימֵי עוֹלָם:

פזמון זה יסודו וחקרו הרב הקדוש רבי אברהם מימין זי"ע (תלמידו של הרמ"ק)
מיוסד על עשר ספירות, ושמו חתום בראשי החרוזים אברהם מימין חזק.

אל מסתתר בשפירר חביון השכל הנעלם מכל רעיון. עלת העלות מכתר בכתר עליון. כתר יתנו לך יהנה:	יה זכות אבות יגן עלינו. נצח ישראל מצרותינו גאלנו. ומבור גלות דלנו והעלנו. לנצח על מלאכת בית יהנה:
בראשית תורתך הקדומה. רשומה חכמתך הסתומה. מוצא תמצא והיא נעלמה. ראשית חכמה יראת יהנה:	מימין ומשמאל יניקת הנביאים. נצח יהוד מהם נמצאים. יכין ובועז בשם נקראים. וכל בניה למודי יהנה:
רחובות הנהר נחלי אמונה. מים עמוקים ידלם איש תבונה. תוצאותיה חמושים שערי בינה. אמונים נוצר יהנה:	יסוד צדיק בשבעה נעלם. אות ברית הוא לעולם. מעין הברכה צדיק יסוד עולם. צדיק אתה יהנה:
האל הגדול עיני כל נגדך. רב חסד גדול על השמים חסדך. אלהי אברהם זכור לעבדך. חסדי יהנה אפיר תהלות יהנה:	נא הקם מלכות דוד ושלמה. בעטרה שעטרה לו אמו. כנסת ישראל פלה קרואה בנימה. עטרת תפארת ביד יהנה:
מרום נאדר בכת וגבורה. מוציא אורה מאין תמורה. פחד יצחק משפטיו האירה. אתה גבור לעולם יהנה:	חזק מיחד פאחד עשר ספירות. ומפריד אלופ לא יראה מאורות. ספיר גנרתם יחד מאירות. תקרב רנתי לפניה יהנה:
מי אל כמוך עושה גדולות. אביר יעקב נורא תהלות. תפארת ישראל שומע תפלות. כי שומע אל אביונים יהנה:	

פזמון זה יסדו וחקרו הרב הקדוש ר' משה זכותא ז"ע, מוסד על פי עשר ספירות, ומתחיל מאין סוף עלת כל העלות עד סוף כל המעלות וישמו חתום בראשי חרוזות אני משה זכות יצ"ו

מגן אברהם שלח נא גואל,	אור הגנוז בלבן המחשוף,
וקראת שמו עמנו אל:	אצילי קדשו לו רוח יכסוף,
פביר עדתך תוהים,	איש על דגלו כסוף יכסוף,
מעוז גבורתך רעיונה רוהים,	לתקנת חוט זוהר אין סוף:
פחד יצחק הצל הנוהים,	נטע שעשועים שם אצלו אמון,
ינדע פי אתה אלהים:	שזבע צחצחות גנני המטמון,
ותיק זכור מצמד סיני,	נוצר עולמים וכל ההמון,
בהגלות תפארתך לעם אמוני,	לכל שכל ולכל אדם קדמון:
אביר יעקב שמע בקול תחנוני,	יצק אננים שם במרומים,
ואני תפלתך קד יהוה:	ראשי עמודים ושבעה קימים,
תמוך רגליך על כס הפלאות,	כס נכון כפא מלכות עולמים,
בנצח הודך עננו נוראות,	אוה למושב כס עתיק יומין:
כימי משה ואהרן עשה למזבח אות,	מכתר בכתר לא נודע איה,
אתה יהוה אלהים צבאות:	נוצר חסד וקונה הפל ומחנה,
יקיר אמור לצרותי די,	אך אפים אל רחום הנה,
נוהג כצאן יוסף הוסף מחמדי,	פה תאמר אל בית ישראל אהיה:
יסד בציון אל חי יקרת יסודי,	שכל טוב כונן לנפש חיה,
ונחלת ערצים שדי:	אתה אבינו רב העלילה,
צמח במלכות יראו עיני,	האיר נתיבות חכמה ותושיה,
עמו אלהיו קנאי בן קנאי,	אבא כם אודה זה:
מגן דוד הקשב שיר רנני,	הצור השולט על כל הברואים,
למען שמך אדני:	מבין פתאים משפיע לנביאים,
וזיו שפעך לשרפים תביא,	פתח שערי בינה והפלאים,
על חיות ואופנים בגליך תצביא,	אבא בגבורות אדני אלהים:
שזבע שמחות תביא לארץ העבי,	זכור חסדך לישראל,
יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי:	לתת גדלה לדל שואל,

לקוטי-תפלות בשעת הדלקת הנרות

מבאר בפתבים, שבשעה שהנרות הקדושים דולקים, אז מאיר אור הגנוז שהאיר לאדם הראשון בשעת בריאתו, כמו שאמרו חז"ל (פסיקתא דרב כהנא), ועל-כן הם שלשים ושישה נרות כנגד השלשים ושיש שעות שהאיר לו האור הגנוז. ואמרו חז"ל: אור שברא הקדוש-ברוך-הוא ביום ראשון, אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו וכו', עין שם; ועל-כן אז בזמן הדלקת הנרות בעוד שהנרות דולקים, זוהי סגלה נוראה ונפלאה לישוב כנגדם ולהסתכל בהם, ולהתבודד אז הרבה עמו יתברך, ולומר לפניו שיחות ותפלות ובקשות, ואז הוא עת רצון גדול עד מאוד שתתקבל תפלתו. ובפרט לבחור שיזכה למצא את בת זוגו, ושיזכה לשלום-בית ולתקן את כל אשר עות בפגמי הברית, רחמנא לצלן, אז הוא זמן נורא ונפלא לזה, וכן הוא אז עת רצון גדול עד מאוד שיזכה כל אדם לפעל אצלו יתברך שיפתח לבו בתורה, ויזכה להשיג האור הגנוז שבתורה, ולטעם מערבנות, ידידות, זיו, אור וחיותו יתברך הגנוז בתורה, וכן יכולים לזכות אז להפקד בזרע של קימא ולפרנסה בשפע גדול; ועל-כן, אחי היקר, שב לפני הנרות כל עוד שהם דולקים, ותפרש שיחתך אליו יתברך, ותבקש ממנו יתברך בלשון שאתה רגיל בה (הינו באידיש או בשפה אחרת אשר יותר קל לך), ותספר לפניו יתברך את כל לבך בתמימות ובפשטות גמורה כאשר ידבר איש עם רעהו והבן אל אביו, ותתן לו יתברך תודה והודאה על כל החסד שעשה עמך מיום היוותך על האדמה עד היום הזה, ועל-ידי-זה יתרחב לבך ודעתך לבקש ולהפציר על להבא, שיעזה לך השם יתברך למצא זיווגך ושלום-בית ותקון הברית, ולזכות להשיג את האור הרוחני של התורה, ולהפקד בזרע של קימא ולפרנסה בהרחבה ובשפע רב. ולמען זכות את הרבים אמרנו להעתיק כמה תפלות, באפן שיהיו שגורים בפי כל, אבל גם מזה אל תנח ידך, שאתה בעצמך ראה לפרש שיחתך אליו יתברך, ותבקש בלשונך כפי שתמציא תפלות ובקשות מדעתך; והשם יתברך השומע תפלות ישמע את תפלתנו, ויזכה לפעל כל מיני ישועות וחסדים בתוך כלל נשמות ישראל, אמן כן יהי רצון.

א.

רבוננו של עולם, זכנו לקיים מצות הדלקת נר חנכה פראוי בכל פּרטיה ודקדוקיה וכוונתיה ותרי"ג מצוות התלויות בה, ולקיים כל המצוות של חנכה בשמחה גדולה, להודות לה ולברכה, ולומר הלל שלם בשמחה ובתודה רבה ובהתעוררות גדולה בקדשה ובטהרה גדולה, כי ברחמיך הרבים קבעת לנו שמונת ימי חנכה, להודות ולהלל לשמך הגדול, שהם שעשוע עולם הבא. זכנו ברחמיך הרבים לקיים מצוותיך באמת, עד שנוכח להמשיך עלינו באמת שעשוע עולם הבא תמיד, שהוא הודאה לשמך הגדול והקדוש, ובפרט בימי החנכה הקדושים, שהם ימי הודאה, עד שנוכח להתקרב אליך באמת, ולדעת ולהפיר אותך ולהודות לה ולברכה סלה באמת לעולם כי טוב, כמו שכתוב: "הודו ליהוה כי טוב, כי לעולם חסדו":

וזכנו ברחמיך הרבים לקדשת חנכה, ותעזרנו בכל שנה ושנה, שנוכח לפעל בקשותינו ומשאלתנו לטובה ביום הפורים הקדוש, שתמחל ותסלח לעוונותינו ולעוונות עמך בית ישראל, ותעביר אשמותינו בכל שנה ושנה, סלח נא לעון העם הזה כגדל חסדך, וכאשר נשאת לעם הזה ממצרים ועד הנה, ושם נאמר: "ויאמר יהוה סלחתי כדברך". סלח נא, מחל נא, פפר נא על כל חטאתינו ועוונותינו ופשעינו שחטאנו ושעונו ושפשענו לפניך מנעורינו עד היום הזה. חננו אלהים כחסדך רב רחמיך מחה פשעי, הרב כבסני מעוני ומחטאתי טהרני, הסתר פניך מחטאי וכל עונתי מחה, ונוכח על-ידי המחילה והסליחה של יום הפורים לקבל קדשת ימי החנכה הקדושים, שהם חגפת הבית, ונוכח להמשיך עלינו בימי החנכה קדשת בית-המקדש.

ועזרני ברחמיך הרבים שנוכח לקיים מצות הדלקת נר חנכה בזמנה בשלמות פראוי בקדשה ובטהרה ובכוונה גדולה ועצומה פראוי, ונוכח לתקן

כל התקונים האלה שהזכרנו לפניה, על-ידי מצות גר חנכה ויחשב לפניה קיום מצותנו כאלו קיימנוה בכל פרטיה ודקדוקיה וכוונותיה ותר"ג מצוות התלויות בה, ויאיר לפניה אור קדשת מצוותינו בכל העולמות בלם. ונזכה לתקן כל העולמות בלם על-ידי קיום מצוה זו, ועל-ידי קיום כל המצוות דאורייתא ודרבנן, שתזכנו ברחמיך לקיים בלם באהבה וביראה ובשמחה גדולה ובשלמות גדולה, עד שנגזרה להמשיך שלום מאתך בכל העולמות בלם, ויקים מקרא שפתוב: "יהנה עז לעמו יתן יהנה יברך את עמו בשלום, עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן".

ב.

רבונו של עולם, חוס ורחם עלינו, ותזכנו לקבל עלינו קדשת ימי החנכה בקדשה ובטהרה ובשמחה אמיתית, ולזכות להדליק בכל יום ויום גרות של חנכה כמו שצונו רבותינו, וזכרונם לברכה, להתחיל ביום ראשון להדליק גר אחד, ולהוסיף בכל יום עוד גר אחד, עד גמר שמונת ימי חנכה, כי כבר הודעתנו על-ידי חכמיך הקדושים, שעל-ידי קדשת גרות של חנכה, על-ידי-זה אנו ממשיכים על עצמנו המשכות השגות אלקות על-ידי הצמצומים, שמשם עקר הדלקת כל האורות והגרות דקדשה, בחינת "לאמשכא משח רבות קודשא ולאדלקה בוציניו ולאנהרא שרגיו", להאיר עלינו הודעתנו על-ידי חכמיך הקדושים, להאיר עלינו האורות השגות אלהותך בדרך גם ופלא, להאיר ולהדליק הגרות הקדושים שבהם כלולים כל היחודים והמשכות השגות אלקות למטה, אפלו לנו כמו שאנחנו מנחמים בדיוטא התחתונה מאד שהיא בחינת למטה מעשרה, ועל-ידי תקוני הנס של חנכה נזכה גם אנחנו על-ידי פח הצדיקים הגדולים במעלה, שהם ממשיכים עלינו השגות האור העליון הזה גם במקומנו השפל, וירפאו אותנו מחלי הנפש שהתגבר עלינו עד מאד, אשר כל אכל תתעב נפשנו והגענו עד שערי מות, כאשר אנחנו יודעים בנפשנו היאך נתגבר חלי הנפש עד מאד, ובכל יום ויום נחלשת נפשנו על-ידי

רבויו עוונותינו, רק אתה ברחמיך הרבים זכיתנו בקדשת המצוה הנוראה הזאת של הדלקת גרות של חנכה, שעל-ידי מצוה זו הצדיקי אמות מאירים וממשיכים אור השגות אלהותך אפלו עלינו החולים הגדולים מאד, וממשיכים את האור למטה בעמק חשכת גופנו מחמת מעשינו הרעים, ומאירים עלינו שנוזכה לשים לבנו לדבריהם הקדושים, אשר הם מחיים אותנו בדבריהם, וממשיכים אור הקדוש של נר חנכה בעמק החשך, ואזכה להאמין בזה ולקיים המצוה הזאת בקדשה, ולהאמין שבודאי אזכה לצאת על-ידי המצוה הזאת מחשך לאור גדול על-ידי זכות צדיקי אמת המאירים לארץ ולדרים עליה, ויקים בי מקרא שכתוב: "גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי, כי אשב בחשך יהיה אור לי". ותתן בלב צדיקי אמת שירחמו עלי ועל כל ישראל, ויקרבו אותנו ברחמים, ויורידו את עצמם אלינו, ומשיכו את האור הקדוש עלינו, ויגלו לנו גם-כן הארות השגות אלקותך יתברך, ויעסקו בתקוננו וברפואות נפשנו, ויקימו מצות בקור חולים בנפשנו, שיבקרו אותנו בכל יום ויום, ויחיו וישיבו נפשנו בכל מיני מטעמים טובים, עד שנוזכה לשוב בתשובה שלמה לקבל ולקיים כל העצות הקדושות שהם נותנים לנו, והפל הוא רפואות גדולות לנפשנו, ועל-ידי זה נוזכה להאיר לנפשנו גם-כן הארה נפלאה השגת אלקות, שזה בחינת חנכה, ונוזכה להחיות את חכמתנו בקדשה, ולקבל חיות מאור הפנים משמחת המצוות שנתקבצת בשלש רגלים, ונוזכה לחנכת בית-המקדש ששם אור הפנים מאיר. אור פניו עלינו אדון נשא, אלהים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה, האירה פניו על עבדיך הושיענו בחסדך, שנוזכה על-ידי קדשת הדלקת נר חנכה להמשיך את אור הפנים מבית-המקדש להחיות את המלכות דקדשה, ועל-ידי זה נוזכה להשיג השגות אלהותך, פניו האר בעבדך ולמדני את חקיך, "וידע כל פעול פי אתה פעלתו, ויבין כל יצור, כי אתה יצרתו, ויאמר כל אשר נשמה באפו יהיה אלהי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה".

וזכני ברחמיך הרבים לתן צדקה, ובפרט בימי החנכה, כדי שתאיר פניו

בנו ונזכה לקבל אור פני מלך חיים על-ידי הצדקה שנתן לעניים שיבאו לתוך ביתנו, ועל-ידי-זה נזכה להתקרב לצדיקי אמת, אשר הם מגלים ועושים צמצומים וכלים כאלה, באפן שיכולים להאיר גם בנפשותינו הרחוקות מהקדשה מאד מאד, עד שאין ראוי מן הדין לקרבנו, אף-על-פי-כן הם מוסרים נפשם ועוסקים כל ימיהם לרחם עלינו ועל כל ישראל – אפלו על הרחוקים, לקרבם להשם יתברך, ומגלים בכל פעם צמצומים חדשים נפלאים באפן שיוכלו להתקרב כל מי שיצצה לקרב את עצמו אל הקדשה. על-כן רחם עלינו, ונפנו להתקרב לצדיקים כאלו, ואתה תרחם עלינו ותבטל את המחלקת שנעשתה בעוונותינו על אלו הצדיקים שעוסקים בזה לקרבנו (ובפרט על וכו'), אשר בשביל זה יש עליהם מחלקת אפלו מצדיקי עולם, מחמת שמדת הדין מתלבשת בהם מחמת תקף קדשתם של אלו הצדיקים, ואינם יכולים לסבל העולם מחמת עוונותיהם ומעשיהם שאינם הגונים, ואף-על-פי שהאמת היא כן, אבל כבר הודעתנו שאין זה רצונך הטוב לרחק, חס ושלום, אדרבה אתה רוצה שימליצו טוב בעדנו תמיד, אף-על-פי שאנחנו כמו שאנחנו – מלכלכים בעוונותינו, אף-על-פי-כן אתה רוצה שירחמו עלינו, אפלו על הגרועים שבגרועים, וימשיכו ויתקנו תקונם, וילבישו את האור הקדוש בלבושים וצמצומים נפלאים כאלה, עד שמאירים גם בנו האור הקדוש, וכן מוסיפים בכל יום ויום להוסיף אור וקדשה למטה בכל יום יותר ויותר, ומעלין בקדש כל הנפשות הירודות, ומכניסין בהן השגות אלקות בצמצומים קדושים, עד שיוכלו להתרפא כל החולים שבעולם; על-כן רחם עלינו ובטל את המחלקת שעל אלו הצדיקים האמתיים (ובפרט על וכו'), ונפני להתקרב אליהם באמת, ועל-ידי-זה יבטלו מעלינו כל החרפות והבושות שבאו עלינו מחמת עוונותינו, ויחזירנו בתשובה שלמה ויקרבנו להשם יתברך באמת. אבי שבשמים, רחם עלי, שאזכה להאמין ולהתקרב להצדיק האמת הרחמן הזה, אשר הוא טוב באמת, ומחדש ומבקש תמיד להוסיף ולקרב בכל יום אנשים חדשים להשם יתברך, ומרחם ועושה תחבולות בחכמתו לקרב כל ישראל להשם יתברך, אשר כל הצדיקים שבדור כלם

ונצרכים לזה הצדיק, כי החכמה תתאה שהוא מגלה על-ידי הצמצומים החדשים בכל פעם, הם כלולים מכל גונים יפים וגאים, ויש בהם חדושים נפלאים אשר יכולים להאיר לכל העולם ולהודיעם הארת השגת אלהותה יתברך, ודבריו הקדושים נאמנים ונחמדים לעד ולעולמי עולמים, כי כל דבריו הם נמשכים מאתה, מחמת שזהו עקר רצונה – לגלות לכל העולם אלהותה, שבשביל זה בראת את כל העולמות, כדי שייכניסו אותה דיקא בזה העולם השפל על-ידי שיתקרבו כל ישראל לעבודתה, "ויעשו כלם אגדה אחת לעשות רצונה בלבב שלם". על-כן אנכי מפיל תחנתי לפניה, בעל הרחמים, שתגלה כבוד מלכותה עלינו מהרה, והופע והנשא עלינו לעיני כל חי, ותרפאני רפואת הנפש ורפואת הגוף, "רפאני יהוה וארפא, הושיעני ואושעה, כי תהלתי אתה", ברוך יהוה לעולם, אמן ואמן.

ג.

רבנו של עולם, חוס ורחם על נפש בזוי ומבזה כמוני, שפיל ונבזה כמוני, אשר מרב עוונותי וחסאת נעורי נשלכתי ונפלת לי לעמקי עמקים בשאול תחתיות ומתחתיו, ועל-ידי-זה גרמתי רעות וצרות רבות לנפשי האמלקלה, עד שאיני יכול למצא את בת זוגי, ואשר על-ידי-זה בעצמו אני נפגם בכל פעם יותר ויותר. אוי לי וי לי, אוי לי וי לי, מה אמר ומה אדבר, האלהים מצא את עוני, ראה בעניי ושא נא לכל חטאתי, זה לי ימים רבים ושנים שאני מחכה ומקנה ומנחל לצאת מהחשך והרע שנפלת לי ונשלכתי לשם, ועדן לא עלתה לי, וכל מה שאני חותר לצאת מגריעות מעשי הרעים וממחשבותי הפגומות, יותר מתגבר ומתפשט עלי הסטרא אחרא, כדרך שני אנשים הנאבקים יחד, כשאחד רואה שחברו מתגבר עליו, אזי קם בכל פחותיו ומתגבר עליו, ודבר זה עובר עלי בכל יום ויום מחדש, כשאני מקבל על עצמי להיות כרצונה, בא הסטרא אחרא ומכשיל אותי עוד פעם בעברות חמורות. ואף שאני יודע, רבנו של עולם, שאין זה שום תרוץ, כי הבחירה בידי, אך מה אעשה, כי יצרי מתגבר עלי מאד מאד, ובוער בי

בכל התאוות רעות, ובפרט תאוות נאוף, ועל-ידי-זה אני נכשל בכל פעם בכל מיני חטאים (ובפרט בחטא הגרוע והמזהם של הוצאת זרע לבטלה וכו' וכו'), אשר על-ידי-זה אני גורם להרחיק ממני ביותר את בת זוגי, כי כל מה שהאדם חוטא ונפרד ממך, חס ושלום, כמו-כן נתרחק ונפרד מבת זוגו, עד שעל-ידי-זה קשה עלי מאוד למצא את בת זוגי, ואשר על-ידי-זה אני נפגם יותר. ובאמת, אבי שבשמים, מר לי מאוד מאוד, כי לא שמרתי עצמי מחטאים ועוונות ופשעים, ולא שמרתי את מוחשבתי, ואשר על-ידי-זה בעצמי נגרמו לי כל הצרות, שאיני זוכה למצא את בת זוגי, ומפני שאיני זוכה למצא את בת זוגי, עובר עלי בכל יום מה שעובר, ואני נופל בכל פעם לבור עמק יותר, כי זה תלוי בזה; ועל-כן, אבי שבשמים, להיכן אנוס ולהיכן אברח, כי הלא זה תלוי בזה, כפי התרחקותי ממך בן נגרם לי רחוק וזוגי ממני, עד שאין לי שום יצאה ושום תקנה להנצל, מר לי מאוד, מר לי מאוד, אני שרוי בחשך ובאפלה, אני שרוי במרירות ובעצבון גדול. אבל אתה, רבונו של עולם גלית לנו על-ידי ראש צדיקה, שעל-ידי מצות גר חנכה יכולים למצא את בת זוגו, ואתה יודע, שכל ישועתי הגשמית והרוחנית תלויה בזה, על-כן רחם עלי ועל כל נערי בני ישראל, ותזמין לי ולהם זוגים שהגון להם מן השמים, ולא יתחלפו הזוגים חלילה, בעוונותינו, רק כל אחד יזכה למצא זוגו והגון לו מן השמים (ובפרט [לפלוני בן פלוני], אשר מר לו מאוד מאוד, ונופל בכל פעם לבור עמק יותר וקשה וכבד לו מאוד כבר לסבל מרירות ועקמומיות כאלו), ותנחני בדרך האמת תמיד, ויזכו כל נערי בני ישראל לעשות שדוכים טובים והגונים באמת כרצונך הטוב, כמו שכתוב: "ומה' אשה משפלת". חוס ורחם עלי שאזכה לומר עכשו בימי החנכה הקדושים את כל ההלל בשמחה עצומה, ואף שקשה עלי מאוד להיות בשמחה, כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה: השרוי בלא אשה שרוי בלא שמחה, אף-על-פי-כן זכני להתגבר ולהתחזק להודות לך בהלל ובזמרה כל ימי החנכה הקדושים, ואזכה לתן לך תודה והודאה על שבראתני מזרע ישראל, ואשר על-ידי-זה אזכה שיתרחב לבי, ואזכה להכניס בי שמחה רבה, שמחה עצומה, ובזכות זה אזכה למצא את

בת זוגי. רבונו של עולם, זכני לעשות כל מיני פעולות שבעולם להיות אדן ורק בשמחה עצומה כל השנה, ובפרט עכשו בימי חגכה הקדושים, אשר מאיר בהם האור הגנוז של לעתיד לבא, זכני להרגיש אור וחיית בנפשי, עד שאזכה להושע באמת, ולחיות בנעם יהוה ולבקר בהיכלו מעתה ועד עולם, אמן ואמן.

ד.

רבונו של עולם, זכני לקים מצות הדלקת נר חגכה בזמנו ובקדשה ובדבקות גדולה, ועל-ידי קדשת המצוה הזאת נזכה לעינים פקוחות, שתאיר עינינו ונזכה לראות ולהשתעשע בערבות זיו אורך האין סוף ברוך הוא, ונזכה לראות באמת גדל שפלותנו ופחיתותנו וגדל רחמיה ורוממותה וגדלתה תתברך, עד שנזכה על-ידי-זה לברר ולזכה את האמונה הקדושה, שלא יהי בה שום אחיזת הכפירות ובלבולי אמונה, רחמנא לאלו, ועל-ידי-זה נזכה לקבל ממך כל ההשפעות טובות וחסדיה הגדולים, ויקים בנו מקרא שכתוב: "להגיד בבקר חסדיך ואמונתך בלילות". אבינו שבשמים, בזכות המצוה הקדושה הזאת של נר חגכה, פתח לנו את העינים, ונזכה להסתכל ולהבין באורך הגנוז של ששת ימי בראשית, אשר אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו, ואף שאנו יודעים באמת שאין אנו ראויים לבקש ממך דבר גדול כזה, אף-על-פי-כן בכח ראש צדיקה אנו באים לבקש ולהתחנן מלפניך, האר עינינו בתורתך ונזכה שתפתח לנו את כל שערי הקדשה, עד שנזכה לעבד אותך באמת ובתמים. חוס ורחם עלינו, וקדש וטהר את מחנו באפן שיאיר לנו אור תורתך בזכות מצות נר חגכה שאנו מקימים עכשו, ויקים בנו מקרא שכתוב: "כי נר מצוה ותורה אור", שיאיר עינינו במאור תורתך, ונזכה ללמד בכל יום ויום תורתך הקדושה בהתמדה רבה ובשקידה עצומה, וזכנו לטייל בכל חלקי תורתך הקדושה, תורה שבכתב ותורה שבעל-פה נגלה ונסתר, רזין ורזי דרזין. אבי שבשמים, זכנו ברחמיה הרבים, שנזכה לעסק בתורתך הקדושה תמיד, יומם ולילה,

ותפתח את דעתנו ותאיר עינינו בתורתך ונזכה ללמוד תורתך הקדושה בשכל צח וזך, ונזכה לידע ולהבין במהירות גדולה בכל מקום שאנו לומדים, ולא יהיה פח לשום מבלבל לבלבל את דעתנו, חס ושלום, בשעת למודנו בשום בלבול שבעולם, הן מחשבות חוץ, מחשבות זרות מהבלי עולם, הן בלבולים וערבובים ועקמומיות בענין הלמוד בעצמו, מכלם תציל אותנו. אבי שבשמים, ברחמיך הרבים, רק נזכה להתגבר ברחמיך לסלק ולבטל מעלינו כל מיני בלבולים ועקמומיות שבעולם בשעת הלמוד, ונזכה ללמוד הרבה במהירות גדולה בשכל צח וזך באמת, ונזכה להתחיל ולגמר כל ספרי התורה הקדושה שבכתב ובעל-פה, וללמוד אותם כמה וכמה פעמים בימי חיינו, אשר רק זה יהיה נשאר מאתנו, ורק זו תכליתנו הנצחית. חוס ורחם עלינו לעשות על כל-פנים מעכשו מימי החנכה הקדושים האלו התחלה חדשה, ונזכה להתחיל ללמוד בהתמדה רבה, להתחיל מסכתא ולהתמיד בה, וללמוד במהירות גדולה, עד שנוזכה לסיימה ולהתחילה עוד פעם וכן לעולם, עד שתזכנו באפן הזה להתחיל ולגמר ולסיים את כל הש"ס פלו וכל חלקי תורתך הקדושה, ובזכות אור נר חנכה הקדוש, תאיר עינינו במאור תורתך הקדושה, ואור תורתך הקדושה יחזירנו למוטב, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה: המאור שבה מחזיר למוטב, אגף יהוה, מלא רחמים, אפה ידעת את עצם הבלבולים והערבובים שמערבבים ומסבבים ומבלבלים את דעתנו תמיד, ובפרט בעת למודנו, עד שלא זכינו עד הנה ללמוד שעה קלה במחשבה זכה ונכונה, וכל היום בלוא אפלו בעת למודנו דעתנו מבלבלת ומטרפת מאד בכמה מיני בלבולים וערבובים ומחשבות של שטות ועקמומיות הלב אלפי אלפים ורב רבי רבבות בלי שעור וערך בכל עת ובכל שעה, ואין אנו יודעים להיכן נברח להציל את נפשנו מהם.

יהוה אלהים, אפה ידעת את פזור דעתנו, כי פגמנו וקלקלנו את דעתנו מאד, וזה ימים ושנים אשר דעתנו מפזרת מאד ומשוטטת בכל עת בשטיות ובלבולים ובהרהורים רעים ובכמה מיני פגמים, אשר אי אפשר

לבאר ולפרש קלל, אם אמרתי אספרה כמו אפס קצה מעצם בלבול עכירת הדעת – יקלה הזמן, וכל העצות הטובות שגלית לנו על-ידי הצדיקי אמת איד להנצל מהם בשוב ואל תעשה ובשקידה רבה בתורתך הקדושה, מרדנו בהם ולא קימנום, עד שבעוונותינו הרבים קלקלנו ופגמנו מאד בכל העצות הטובות שגלית לנו כבר, ואשר אתה מגלה לנו ומרמוז לנו בכל עת עצות ישרות איד להנצל מבלבול ופזור דעתנו, כי לא היינו מתגברים קלל לקימם, עד אשר נתבלבלה ונתפזרה דעתנו כל-כך, שאפלו בשעה שאנחנו רוצים להתגבר ולעזוב מחשבותינו הרעות, ולאחז בדרך עזותיך הטובות, שוב אין אנו יכולים קלל להחזיק מחשבותינו במנוחה בקדושה ובטהרה אפלו זמן מועט, ועל-ידי-זה נתעברו דמינו לגמרי, והדמים עולים אל הלב, ודוחקים אותו מאד מאד, אה אתה גלית לנו על-ידי ראש צדיקיך, אשר כל ענין חנפה הוא התגלות אור תורה שבעל-פה, ועל כן אם לומדים תורה שבעל-פה, מומשיכין על עצמם שעשוע עולם הבא. ולכן, אבי שבשמים, זכנו לקבל על עצמנו להתחיל ללמוד מימי חנפה הקדושים האלו בכל יום ויום חק ולא יעבר תורה שבעל-פה, ונזכה לסיים את כל הש"ס פעמים אין מספר בחיינו, ובקרט ספרי השלחן ערוך, שנזכה לחזר בהם הרבה מאד מאד, ולא יעבר יום שלא נלמד בו הלכה משלחן ערוך, אשר מזכך את הדמים ומברר ומלקט את הטוב מהרע, הכשר מהפסול, הטהור מהטמא, המתר מהאסור. רבוננו של עולם, כבר עברו כל-כך הרבה ימים ושנים מחיינו, ועדין מתורתך הקדושה אנו רחוקים, על-כן ברחמיך הרבים זכנו לעשות התחלה מימי חנפה אלה, להתחיל ללמוד שלחן ערוך בכל יום, ונתחיל מהארח חיים, וכשנזכה לסיימו נתחיל את הורה דעה, וכשנזכה לסיימו נתחיל את האבן העזר, וכשנזכה לסיימו נתחיל את חשן משפט, עד שנזכה לסיים את ארבעת חלקי שלחן ערוך, ואז זכנו להתחיל עוד פעם מארח חיים וכו' וכן לעולם כל ימי חיינו, שתזכנו בזה העולם עוד לחיות, וכן תזכנו להתחיל ממסכת ברכות עד שנזכה לסיימה, ונתחיל מסכת שבת וכו' עד שנזכה לסיים את כל הש"ס בלו, ותמשיך עלינו צלם אלהים, וכל זה נתחיל עוד בימי חנפה אלה. רבוננו של עולם, זכנו לצית את

ראש צדיקיה, ולהתישב היטב היטב בדעתנו, אשר ימינו כצל עובר, ועוד מעט יהיה ההכרח לשוב אליה, ומה נשיב לשולחנו דבר, ומה נשיב לשומר הפתח העליון בשעה שישאלנו: ערף מקרא שקרית משנה ששנית וכו', אוי לאותה בושא, אוי לאותה כלמה שתהיה לנו אז, אן נברח ואן נטמן מרב בושא וכלמה וכו'; ועל-כן זכנו, אבינו שבשמים, להתחיל עכשו בימי חנכה הקדושים, ולבל נטעה את עצמנו כלל, ונזכה לזכר מה שאמר החכם מפל אדם: "אם חכמת – חכמת לך ואם לצת – לבדך תשא". וזכנו להיות עקשן גדול על למוד תורתך הקדושה בסדר ובאפן שגלה לנו ראש צדיקיה, חוס וחמל עלינו שלא יגנס בתוך לבנו שום פטפוט הכל של המתנגדים על דרך זו, זכנו לזכר אז על אחריתנו ותכליתנו, ויקים בי מקרא שכתוב: "עז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון", ודרשו חכמינו, זכרונם לברכה, אימתי התורה שוחקת? ביום האחרון, שאז באים לעזר אל האדם כל התורה שזכה ללמד בימי חייו; ועל-כן זכנו לצית את ראש צדיקיה, שהזיחנו מאד מאד להתמיד בתורתך הקדושה, עד שבפרוש אמר, שאפלו אותן האנשים הרחוקים מן הקדשה מאד, שגלכדו במצודה רעה, עד שרגילין בעברות, חס ושלום, רחמנא לצלן, רחמנא לישזבן, אף-על-פי-כן הפח של התורה גדול כל-כה, עד שיכולה להוציא אותם מן העברות שרגיל בהם, חס ושלום, ואם יעשו להם חק קבוע וחיוב חזק ללמד בכל יום ויום כה וכך יהיה איה שיהיה, בנדאי זכנו לצאת ממצודתם הרעה על-ידי התורה; כי פח התורה גדול מאד. והנה, רבוננו של עולם, אתה לבד יודע את מצבנו באיזה מעמד ומקום אנחנו נמצאים עכשו, אשר באמת אנחנו הגנו מאותן האנשים שגלכדו במצודה רעה, ורגילין בעברות חמורות בכל יום, עד שאין בכחנו לעצר את עצמנו מלחטא, וכל מה שאנו מקבלין על עצמנו לבלי לחטא, עוד יותר ויותר מתגבר עלינו יצרנו הרע בתבערה עצומה, עד אשר פלינו ימינו ושנותינו בהבל ובריק, בחשך ובתדמה, בלכלוד ובטנוף, ואשר מרב חטאינו ועוונותינו ופשעינו נתבלבלה דעתנו ונעכר שכלנו לגמרי, ואנו מבלבלים מאד מאד, עד שאנו רחוקים לגמרי מקדו ומצדיקיה האמתיים, ועתה מה נעשה ולהיכן נפנה לעזרה, להיכן נטה לישועה, מאחר

שקלקלנו את מוחנו ודעתנו כל-כך ברבוי זְהֵמָה, עד שאפלו כשאנחנו רוצים כבר לצית את ראש צדיקיה, ולהתחיל ללמוד תורתך הקדושה המטהרת ומזככת את הנפש, אך מרב קלקול מוחנו ושכלנו אין אנו מבינים אפלו פשוטן של דברים. אוי מה היה לנו, ראה והביטה בצרותינו ובמרידותנו אשר כמוה לא היתה, מצד אחד נפלנו בפח נשבר ונתלכלכנו בטנוף מעשינו, ומצד אחד נתעכרו שכלנו ודעתנו עד שאין אנו מבינים מה שאנו לומדים כלל, והוא צרה ומרה גדולה, כי על-ידי זה אנו מבטלין את הזמן היקר בפטפוטי דברים בטלים ובלשון-הרע ורכילות ולצנות, רחמנא לצלו, מאחר שהמח והדעת מקלקלים, ואין אנו זוכין להבין את תורתך הקדושה, ועל-ידי זה אנו מתרשלים ממנה עד שאין אנו לומדים כלל, ועוברים עלינו הנמים והלילות בחשך ובריק, ומאומה אין אתנו. אוי וי, צרה זו היא עולה על כל הצרות, כאב ומכאוב הזה עולים על כל המכאובים, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה: כל שאפשר לו לעסק בתורה ואינו עוסק, הקדוש-ברוך-הוא מביא עליו יסורין מכערין ועוקרין אותו. ועתה ראה גם ראה, לא די שבלינו ימינו ושנותינו בטנוף מעשינו, ועכשו עוד נתקלקלה דעתנו, עד שאנו רחוקים מתורתך הקדושה, ואשר על-ידי זה בעצמו באים עלינו יסורין מכערין בכל יום ועוקרין אותנו עד אשר קשה וכבד עלינו כבר לסבל מרידות וצער פאלו.

אנא יהוה אלהים, חוס ורחם עלינו, וזכנו לשמע ולצית בקול ראש צדיקיה על-כל-פנים מעכשו מימי חנכה הקדושים האלו, שנתחיל ללמוד תורתך הקדושה בתמימות ובפשיטות גמורה, ונתחיל להרגיל את עצמנו באמירת תורתך הקדושה אפלו בלא הבנה. וכמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה: לעולם לגרם איניש, ואף על גב דמשפח, ואף על גב דלא ידע מאי קאמר, ובזכות רבוי האמירה בתורתך הקדושה יזדבך דמנו ומחננו, עד שנוקה אחר-כך להבין בעמק תורתך הקדושה. רבונו של עולם, חוס וחמל עלינו, ונהיה רגילים לומר בכל יום הרבה משניות וגמרא וזהר הקדוש ותקונים ומדרשים ושלחן ערוך וכו' וכו' בתמימות ובפשיטות

גמורה, להתחיל מהתחלה, ולומר בזריזות עד שנוקה לסיים, ונתחיל עוד פעם ועוד פעם כל ימי חיינו, עד שיצדק דמנו ומחננו, ונזכה להשיג ולהבין את עמקות תורתך הקדושה. רבונו של עולם, חוס וחמל עלינו לבל נטעה בעצמנו, מאחר שעדין אין אנו מבינים תורתך הקדושה, ואין אנו יורדין עדין לעמקה מרב קלקול מחננו ודעתנו, בשביל זה אנהנו פטורים, חס ושלום, מתורתך הקדושה, רק זכנו להרגיל עצמנו באמירת תורתך הקדושה, אשר האמירה לבד מסגלת מאד, ונקרא ערבי נחל, ואתה נוטע מהם אילנין רברבין בכל העולמות, ואתה ברחמיך הגדולים מקבל גם את עסק התורה הזו, ואתה משלם עצמך בה. אנא יהוה, רחמן מלא רחמים, תעורר עלינו רחמיך הגדולים, ותהיה בעזרנו, ותפקח את עיני שכלנו, שנוקה לצאת מחשך לאור, ותאיר עינינו במאור תורתך, שנוקה לידע ולהבין ולהשפיל את כל דברי תורתך על ברנן ואמתתו, ולידע כל דיני ומשפטי התורה וכל דרכי התורה, ולהשתדל בה בדרך האמת, ונזכה להבין היטב כל מה שאנו לומדים. חוס ורחם עלינו על-כל-פנים מעכשו מימי חנכה הקדושים האלו שנעשה התחלה חדשה, ונחנך את עצמנו בלמוד תורה שבעל-פה, ונתחיל לומר הרבה בתורתך הקדושה בתמימות ובפשטות גמורה, ותזכנו לדבורים המאירים בתורה, ויאירו לנו דבורי התורה לצאת מפחיתות ושפלות מדרגתנו הפחותה ושפלה מאד, ונזכה שיאירו לנו דבורי התורה בכל פעם לכל המקומות שאנו צריכים לעשות תשובה, באפן שנוקה לעשות תשובת המשקל ממש על כל חטאינו ועוונותינו ופשעינו המרבים, ועל כל הפגמים שפגמנו בכבודך הגדול יתברך מנעורינו עד עתה, ותזכנו לתקן הכל בחיינו, ותעזרנו בכל פעם לעלות מדרגה לדרגה, עד שנוקה לבוא לתבונת התורה לעמקא, ותזכנו לידע ולהבין ולהשיג הלכה וקבלה רזין ורזין דרזין.

יהוה אלהים, נפשנו יודעת מאד כמה אנו רחוקים קצת מכל אלה, עד אשר מסנה הבושה על פנינו לבקש על כל אלה, כי איה ויכל נבזה ונמאס כמוני לבקש גדולות פאלה, אף על רחמיך הגדולים נשענו ועל ענותנותך

וטובך תמכנו יתדוֹתֵינו, כי אֵתָה טוֹב וְאִין דְּבַר נִמְנַע מִמֶּךָ, וְאַתָּה עוֹשֶׂה
 גְּדוּלוֹת וְנִפְלְאוֹת עַד אִין חֲקַר בְּכָל עֵת וּבְכָל שְׁעָה, וּמִי יֹאמֶר לָךְ מַה תַּעֲשֶׂה,
 עַל-כֵּן עֵינֵינו לָךְ תִּלְוִיֹת עַד שֶׁתַּחַנְנֵנו בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים לְזִכּוֹת לְהַגִּיעַ לְכָל
 מַה שֶׁבִּקְשָׁנוּ מִלְּפָנֶיךָ חַיֵּשׁ קָל מִהֲרָה, וְאִם לֹא עֲקֹשׂוּ אִימָתִי, כִּי כָּבֵר כְּלֵינוּ
 שְׁנוֹתֵינוּ בַּהֶבֶל וְרִיק. מַעֲתָה בְּרַחֲמֶיךָ, שְׁנַזְכֶּה לְהַתְעוֹרֵר מֵהַיּוֹם לְהַמְשִׁיךְ
 עֲלֵינוּ קִדְשָׁה וְטַהֲרָה בְּאַמֶּת, עַד שְׁנַזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְכָל מַה שֶׁבִּקְשָׁנוּ מִלְּפָנֶיךָ.
 עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן כְּבוֹדֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן קִדְשֶׁתְּךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן
 תּוֹרַתְךָ, כִּי שְׁמֶךָ וּכְבוֹדֶךָ עֲלֵינוּ נִקְרָא, וּכְבֹר הַבְּטַחְתָּנוּ שְׁלֹא תִתֵּן כְּבוֹדֶךָ
 לְאַחַר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "אֲנִי יְהוָה הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן וְתַהֲלִתִּי
 לְפָסִילִים", עֲזַרְנוּ יְהוָה, שִׁיתְגַּדֵּל כְּבוֹדֶךָ עַל יְדֵינוּ, וּכְבוֹדֶךָ יִמְלֵא כָּל הָאָרֶץ,
 תֵּאִיר אֶרֶץ מִכְּבוֹדֶךָ, "יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם, יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו", בְּרוּךְ
 יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ, וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם
 וְיִמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ, אָמֵן וְאָמֵן!

מוֹהֲרָא"ש ז"ל אָמַר: שְׁבַעַת הַדְּלָקָת גְּרוֹת
חֲנֻכָּה, אִז הוּא עֵת רְצוֹן גָּדוֹל בְּשָׁמַיִם,
וַיְכוּלִים לַפְעֵל אִז אֶצְלוֹ יִתְבַּרֵךְ הַרְבֵּה
דְּבָרִים, וְעַל-כֵּן אֲשָׁרִי מִי שְׁמַנְצַל אֶת הַזְּמַן
הַיָּקָר כָּל זְמַן שֶׁהַגְּרוֹת הִלְלוּ מְאִירִים, וַיֵּאִיר
עַל נַפְשׁוֹ אֹר הַגְּנוּז מִשִּׁשָּׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית,
וַיֵּאִיר עַל נַפְשׁוֹ זֵיו וְחַיּוֹת וּדְבָקוֹת הַבּוֹרָא
יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקנד)

עניני חנכה מהספר הקדוש והנורא
"לקוטי-מוהר"ן"

א) על-ידי מצות הדלקת נר חנכה מפיר כבוד השם יתברך ונתעלה ונתגדל כבודו בעולם, ומעוררין הרחוקים לשוב להשם יתברך, וזוכין ליראה ולשלום-בית ולתפלה, ונתבטל המוחלקת ולשון-הרע, ונמשך שלום הפללי בכל העולם. (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן יד)

ב) על-ידי מצות הדלקת נר חנכה מומשיכין על עצמו הדעת הקדוש, שהיא בחינת שמן הטוב שהיא בחינת זכרון, דהינו לזכר תמיד בעלמא דאתי בכלל ובפרט. (שם, סימן נד)

ג) ימי חנכה הם ימי הודאה והלל, שזה עקר שעשוע עולם הבא, ועל-ידי-זה זוכין שיאיר האמת, דהינו להתפלל באמת וללמוד תורה באמת מפני רב אמת, ולעשות שדוכים אמתיים, שכל זה הם שלשה קווי האמת, והם מאירים לכל חלקי הדבור, ומשלימים הדבור, ועל-ידי-זה זוכים להמשיך הקדשה והשמחה של שבת לששת ימי החל, שעל-ידי-זה נתגלה אחדות הפשוט יתברך.

ד) וכל אלו התקונים נמשכים על-ידי הדלקת נר חנכה, ועל-ידי הלל והודאה של חנכה. אשרי הזוכה לחנכה כזה, להמשיך בו כל התקונים הנוראים האלו. (שם, חלק ב', סימן ב)

ד) כפי מה שזוכה כל אחד לפעל ביום כפור בקשת "סלח נא"

וכו', פְּמוֹ-בֶן הוּא זוֹכֵה לְקִדְשֵׁי חֲנֻכָּה. כִּי קִדְשֵׁי חֲנֻכָּה נִמְשָׁד עַל-
יְדֵי הַסְּלִיחָה שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים, כִּי חֲנֻכָּה הוּא בְּחִינַת חֲנֻכַּת בֵּית-
הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁעַל-יְדֵי מִצְוַת חֲנֻכָּה אָנוּ מִמְּשִׁיכִים עַל עֲצָמֵנוּ קִדְשֵׁי
בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, שְׁזָה זוֹכִים עַל-יְדֵי הַסְּלִיחָה עַל עֲוֹנוֹת שְׁפוּעֵלַיִן
בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים.

וְעַקֵּר קִדְשֵׁי הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁמִּמְשִׁיכִים בְּחֲנֻכָּה הוּא לְזִכּוֹת
לְדַעַת הַקְּדוּשָׁה, לְדַעַת וּלְהוֹדִיעַ כִּי הוּי"ה הוּא הָאֱלֹקִים, וְלְזִכּוֹת לְצֵאת
עַל-יְדֵי-זֶה מֵעֲוֹנוֹת, שְׁזָהוּ עַקֵּר הַרְחֻמְנוּת עַל יִשְׂרָאֵל, וְלְהַמְשִׁיךְ
הָאֵרֶת הַדַּעַת הַקְּדוּשָׁה לְבָנִים וְתַלְמִידִים לְדוֹרוֹת לְנֶצַח, וְלְזִכּוֹת עַל-
יְדֵי-זֶה לְהַשְׁגַּת הַמְּקִיפִין הַקְּדוּשִׁים שֶׁהֵם עַקֵּר שְׁעֵשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא,
שֶׁהֵם נִמְשָׁכִים עַל-יְדֵי הַדְּלָקַת הַשָּׁמֶן הַקְּדוּשׁ שֶׁל נֵר חֲנֻכָּה, וְלְזִכּוֹת
עַל-יְדֵי-זֶה לְפַרְנֶסֶה קְדוּשָׁה הַנִּמְשָׁכַת מִרְצוֹן הָעֲלִיּוֹן, שֶׁיִּכּוֹלֵין לְזִכּוֹת
עַל יְדֵהּ בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה לְהָאֵרֶת הַרְצוֹן הַמְּפֹלֵג, שֶׁיִּכְסֶּף וְיִשְׁתַּוְּקַק
לְהִשָּׂם יַתְפַּרֵּד בְּרְצוֹן מְפֹלֵג בְּלֵי שַׁעוֹר, וּמֵאֲלֵיו יִבִּין הָאָדָם שֶׁחֲנֻכָּה
כְּזֶה אֵי אֶפְשָׁר לְזִכּוֹת, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוּת לָרַב וּמִנְהִיג שֶׁהוּא
רַחֲמָן אֱמֵתִי; אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכֵה לְמִצְאָה אוֹתוֹ. (שֵׁם, סִימָן ו')

עניני חנכה מהספר הקדוש והנורא
"לקוטי-הלכות"

א.

הדלקת נר חנכה הוא סוד המשכת השגת אלקות על-ידי הצמצומים, שמשם עקר הדלקת כל האורות והנורות דקדשה, שזה סוד: "לאנהרא שרגין ולאדלקא בוצינין" [להאיר ולהדליק גרות ואורות], שזה המשכת מחין, הינו להכניס בעצמו השגות אלקות, שזה סוד השמן והפלי והפתילה שבהם נתלה האור, שהם פלים וצמצומים, שבהם נמשכת השגת אלקות שמשם כל האורות, כי הוא יתברך אור כל האורות, כמו שפיתוב (תהלים כו, א): "הו"ה אורי וישעי", שזה תקף הנס של חנכה, כי אז עמדה מלכות יון הרשעה להשפיתם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך, כי מלכות יון הרשעה זה עקר החכמות חיצוניות שהן חכמות יון, מחמת שהם עסקו בזה ביותר להמשיך החכמות חיצוניות בעולם כידוע, שזה עקר התגברות מלכות הרשעה על מלכות דקדשה, ועל-כן היתה אז עת צרה גדולה, כי רצו להשפית התורה לגמרי, על-ידי התגברות החכמות החיצוניות שהם הפך התורה, כי התורה והמצוות הם שעורים וכלים וצמצומים להמשיך על ידם השגות אלקות, והם רצו להשפית את התורה והמצוות על-ידי התגברות חכמות חיצוניות שהם מלכות הרשעה שמתגברת על מלכות דקדשה, כמו עכשו, בעוונותינו הרבים, שמתגברים האפיקורסים ורוצים להמשיך חכמות חיצוניות בעולם, ולהשפית התורה הקדושה

לגמרי, כמו שרואים בחוש, שכל מי שנמשך אחר דרכיהם, הוא פורק על לגמרי, ומגלח זקנו ופאותיו, ושונה יין נסך עד שפורק על לגמרי, רחמנא לצלן. אבל השם יתברך ברב רחמי המרבים הקדים רפואה למכה, ועשה עמנו גם גדול ונפלא אז בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול, עד שלא די שהכניעו והפילו את מלכותו ונן הרשעה במפלה גדולה, אף גם על-ידי תקופת הנס המשיכו אור נפלא בעולם לדורות, שיהיה לנו פח על-ידי-זה להמשיך את אורו יתברך כל אחד בביתו, דהינו אור השגת אלקותו על-ידי הצמצומים, שכל אחד ואחד ישיג אלקותו יתברך במקום שהוא נמצא, ודבר זה נמשך עלינו בחנכה, על-ידי הצדיקים הגדולים המפלגים בפעולה, שיתקנו להדליק נר חנכה, שעל-ידי-זה יש פח להמשיך הארת האין סוף ברוך הוא יתברך שמו אפלו בביתו, אפלו אם הוא כמו שהוא, ועל כל אחד ואחד באיזה מצב שרק יהיה, שזה מבאר בכונות חנכה, שענין חנכה הוא שממשיכים האור הנורא והנפלא שכולל כל היחודים, ממשיכים אותו למטה, הינו למטה מעשרה טפחים, כי יש בכח הצדיקים הגדולים מאד לתקן תקונים נפלאים כאלו, עד שמאירים השגות אלקות על-ידי הצמצומים גם למטה בדיוטא התחתונה מאד, שהיא למטה מעשרה טפחים, שמעולם לא ירדה השכינה לשם (ספח ה), ועתה על-ידי תקופת הנס של חנכה מדליקים שם למטה מעשרה טפחים דיקא את הנרות של חנכה הקדוש והנורא, שהיא המשכת והשגת אלקות על-ידי הצמצומים למטה למטה, להאיר בכל אחד מישראל לכל מי שרוצה לקבל, אפלו אם הוא הגרוע שבגרועים ואפלו החולה הגדול ביותר בחלי הנפש על-ידי רבוי עוונותיו, להאיר גם בו הארה מהשגת אלקות,

על-ידי גדל פח הצדיקים הגדולים, שממשיכים תוקף הנם של חנכה בעולם, כי מגדל פח הצדיקים הם יכולים להאיר אפלו במדרגה התחתונה, כי הם מצמצמים צמצומים כאלו בהשגות אלקות, עד שיוכלים להאיר אפלו בקטנים במעלה מאד, ולרפאות אפלו החולים הגדולים ביותר, שזה סוד הדלקת נר חנכה למטה מעשרה טפחים, וזה פרוש (תהלים כג, ד): "גם כי אלה בגיא צלמות לא אירא רע, כי אתה עמדי", וכן (מיקה ו, ח): "כי אשב בחשך הוי"ה אור לי", הינו שממשיכים אור השגת אלקות למטה בעמק החשך אפלו בגיא צלמות, להאיר לנמוכים מאד, שתאיר גם עליהם הארה וידעה מאלקותו יתברך שמו, כדי לרפא אותם ולתקנם ולהשיבם אליו

(השקמת הבקר, הלכה ד, אות י).

ב.

חנכה ופורים הם סוד מצות בקור חולים, כי הם ימים קדושים וטובים מאד, ואף-על-פי-כן הם ימי חל, כי אינם אסורים במלאכה כלל, וזה סוד הארת השגת אלקות על החולים ביותר, על-ידי גדל פח הצדיק, שיכול לעשות כלים וצמצומים נפלאים כאלו, שיכול לצמצם אלקותו יתברך, להוריד אפלו לנשמות הכי פגומות, שגם הם יזפו להשיג אורו יתברך. והוא כמו למשל כשאדם בריא, בודאי אין המלך בא אל האדם להראות לו פניו, רק כל מי שרוצה לקבל פני המלך ולהתעדן מאור פניו, הוא צריך לנקות ולטהר עצמו יפה יפה, ולקשט את עצמו כראוי, ולשקד על דלתי המלך, ולבקש מאת רואי פני המלך שיקבל רשות ויכנס, ועליו לעשות כל התחבולות

השיכות לזה, עד שייזכה לבוא לראות את פני המלך כפי מדרגתו, אם לנגס לחצר המלך או לבית או להיכל וכו', כדי שייאיר בו המלך פניו המאירות. אבל כשאחד מאנשי המלך חולה ומטל על ערש דוי, רחמנא לצלן, אזי כשנתעוררים רחמי המלך להחיותו מאור פניו, אזי מכרח המלך לירד אצלו לביתו להאיר בו פניו ולהחיותו, שזוה סוד (שבת יב): שכינה למעלה מראשותיו של חולה; וזה סוד חנכה ופורים, שהם מועדים קדושים שנתנו לנו להחיותנו כהיום הזה בימי הגלות המרה, שפגסת ישראל נקראת חולה, כמו שכתוב (שיר השירים ב, ה): "סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים, כי חולת אהבה אני", ומעצם חלינו הכבד, אין אנו יכולים לעלות ולהראות ולהשתחוות לפניו בשלש פעמי רגלינו, להנגס לביתו הקדוש שהוא בית-המקדש, לקבל אור הפנים, כי מפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו, ואין אנו יכולים לראות את פניו יתברך, על-כן חמל עלינו בעל הרחמים ברחמיו העצומים, והוסיף לנו שני הימים הקדושים האלו שהם חנכה ופורים, שתקנו לנו הצדיקים הגדולים, שהם אנשי פנסת הגדולה, כדי להמשיך לנו אור הפנים בתוך ביתנו בתקף גלותנו, שייזכה כל אחד בביתו בחנכה להדליק נר חנכה שהוא אור הפנים, בסוד (תהלים קד, ט): "להצהיל פנים משמן" – זה סוד השגת אלקות, שכל אחד ואחד יזכה להסתפל באור הגנוז הזה, וכן בפורים כל אחד ממשיך על עצמו קבלת התורה שמקבילים אז בכל שנה בתקף הגלות, בסוד (אסתר ט, יז): "קימו וקבלו"; ועל-כן חנכה ופורים הם בסוד רגליו, כי הם נצח והוד, שהם הרגליו פידוע, וזה סוד מצות בקור חולים, שהמצוה ברגליו, שהשם יתברך מרחם עלינו והולך לבקרנו ומאיר

לנו פָּנִיּוֹ הַקְּדוֹשִׁים; וְעַל-יְדֵי קְדוּשַׁת הַיָּמִים הַקְּדוֹשִׁים הָאֵלוּ שָׁנַתֵּן לָנוּ הַשֵּׁם – חֲנֻפָּה וּפּוּרִים, שֶׁהֵם מוֹעֲדִים קְדוֹשִׁים בַּיָּמִי הַחַל, שֶׁהֵם יָמֵי הַגְּלוּת, שָׂאזּוֹ אֵין לָנוּ פֶּחַ לְעֵלוֹת אֱלֹו יִתְבָּרַךְ לְבֵית-הַמִּקְדָּשׁ לְקַבֵּל מֵאוֹר הַפָּנִים, רַק הוּא יִתְבָּרַךְ מְמַשֵּׁיךְ לָנוּ אוֹר הַפָּנִים בְּתוֹךְ בְּתִינּוּ כְּדֵי לְהַחְיוֹתֵנוּ עַל-יְדֵי הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים הָאֲמִתִּיִּם שֶׁבְּכָל דּוֹר, שֶׁהֵם עוֹסְקִים בְּתַקוּנָנוּ, שֶׁהֵם מְשַׁתְּדָּלִים בְּיוֹתֵר לְהַחְיוֹת אֶת כָּל הַחֹלִים בְּיוֹתֵר, עַל-יְדֵי שֶׁהֵם מוֹרִידִים אֶת הָאוֹר אֵין סוּף אֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, עַל-יְדֵי צְמֻצוּמִים רַבִּים שֶׁצְּמֻצְמֻצִים אוֹר הָאֵין סוּף, עַד שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד יִזְכֶּה לְהַבִּין אֶת זֶה (שֵׁם, אוֹת יד).

ג.

תִּקְוָה הַנֶּסֶךְ שֶׁל חֲנֻפָּה עַד שֶׁזָּכִינוּ לְמִצְוַה חֲדָשָׁה לְהַדְּלִיק גַּר חֲנֻפָּה בְּבִתְנוּ בְּכָל שָׁנָה הוּא, כִּי הַדְּלָקַת גַּר חֲנֻפָּה מְדַלְּקִים מֵהַזְּרִיחָה שֶׁל הַרְשִׁימוֹ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל הַבְּטוּל אֶל הַתְּכָלִית, שֶׁמִּשָּׁם כָּל קַבְּלַת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, שֶׁהֵם כָּלֵל הָאוֹרוֹת הַקְּדוֹשִׁים, בְּסוּד (מִשְׁלִי, כג): "כִּי גַר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר", שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מְבַטְּלִים כָּל הַצְּרוֹת וְהַסְּטָרָא אַחֲרָא, שֶׁהֵם יְנִיקַת מַלְכוּת אֲמוֹת הָעוֹלָם עִמְדָה עַל יִשְׂרָאֵל "לְהַשְׁפִּיחַם תּוֹרַתְךָ", כִּי יִדְעוּ שֶׁעַקֵּר הַהֲתַגְבְּרוֹת כְּנֻגְדָם הוּא עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, וְעַל-כֵּן רָצוּ לְהַשְׁפִּיחַ הַתּוֹרָה, חֵם וְשָׁלוֹם, אֲבָל הַצְּדִיקִים שֶׁבְּאוֹתוֹ הַדּוֹר, שֶׁהֵם מִתְתַּיְהוּ כַּהֵן גְּדוֹל וּבְנָיו, בְּטָלוּ אֶת עֲצָמָם בְּתְכָלִית הַבְּטוּל אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהַשְׁלִיכוּ נַפְשָׁם מִנְּגַד, וּמָסְרוּ נַפְשָׁם בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶה סוּד הַבְּטוּל, כִּי זֶה עֵקֶר הָעֲצָה הַגְּדוֹלָה הָאֲמִתִּית בְּכָל הַצְּרוֹת, חֵם וְשָׁלוֹם, שֶׁעוֹבְרִים עַל יִשְׂרָאֵל בְּכָלִיּוֹת

או מה שעובר על כל אדם בפרטיות, רחמנא לאלן, שאין שום עצה נכונה לברוח מהם, כי אם על-ידי הבטול אל התכלית, דהיינו לסגור עיניו בחזקה, ולעשות עצמו כישן, ולבטל עצמו בתכלית הבטול, כאלו אין שום הרגשה כלל, רק לבטל עצמו לגמרי אל האור האין סוף ברוך הוא יתברך, ולדבק ולבטל מחשבתו לגמרי אל האור אין סוף ברוך הוא, דבר זה יכול כל אדם לעשות באשר שמעתי מפיו הקדוש, כי אף-על-פי שאינו יכול לזכות לבטול בשלמות כמו גדולי הצדיקים השלמים, אף-על-פי-כן יכול כל אדם לבטל עצמו איזו שעה אם ירצה באמת, ועל-ידי הבטול, יתבטלו ממונו היסורים והצרות, אף אחר-כך יכול להיות שיתגברו יותר, חס ושלום, וצריך להתגבר לבטלם על-ידי חדושי התורה, או על-ידי עסק התורה בחשק חדש, שזה סוד הדלקת נר חנכה, שמתתנהו ובניו וכל הצדיקים שבאותו הדור, זכו לבטול הזה בשלמות, עד שהמשיכו אחר-כך הארה גדולה מהרשימו שהיא קבלת התורה, שעל-ידי-זה יתגברו על מלכות ואמות העולם הרשעה, ומגדל ההארה הזאת, זכו להמשיך לדורות הארה גדולה בכל שנה בימים ההם בזמן הזה, וקבעו לנו שמונת ימי חנכה אלו, ותקנו להדליק בהם נר חנכה, שזאת ההדלקה הקדושה שהיא סוד המשכת האור והזריחה של הרשימו מהבטול, שמשם קבלת התורה, שעל-ידי-זה מתגברים כנגד כל הקמים עלינו, שמתגברים ביותר ויותר בכל פעם, כדרך שני אנשים הנלחמים זה בזה, אבל על-ידי קבלת התורה מאור הרשימו שמקבלים מאור אין סוף ברוך הוא, שזה סוד הדלקת נר חנכה, על-ידי-זה מתגברים עליהם, ועל-כן הם שמונת ימי חנכה, כדי להמשיך הארת קבלת התורה משרשה,

שהוא סוד יום השמיני שהוא סוד הבינה, שכלול בשלש ראשונות (פטר, חקמה, בינה), שישם נאחזו ונתפס אור הזריחה של הרשימו, כי בינה היא ליבא שהוא סוד שמחה, כמו שכתוב (תהלים ד): "נתתה שמחה בלבבי", שהוא כלי לקבלת התורה שנמשכת לתוך שבעת ימי הבגנו, שהם השבע מדות שהם כלל התורה, כמו שכתוב (משלי ט): "חצבה עמודיה שבעה" פידוע (נשילת-ידיים שחרית, הלכה ד, אותיות ג, ו).

ד.

גר חנכה הוא להדליק ולהאיר אור האמת בעולם, שיזכו בלם לידע היכן האמת, כמו שכתוב (תהלים מג, א): "שלח אורך ואמתך", הינו שעל-ידי מצות גר חנכה ממשכים הארת האמת בעולם, שזנקה לידע ולהכיר ולהבחין בין בחינת בן המלך ובין בחינת בן השפחה, ולברר נשמותינו מבחינת השקר של היכלי התמורות, שמשם כל הבלבולים של האדם, מה שמספק על-פי-רב, ואינו יודע היכן האמת בכלליות ובפרטיות, ועל-ידי קיום מצות גר חנכה אנו זוכים להמשיך הארת האמת, שיזכה כל אחד להבחין בין האמת להפוך בכלל ובפרט. וכן מבאר בכונות האריז"ל, שעל-ידי גר חנכה ממשכים הארת האמת, שזה בחינת שמונת ימי חנכה, שהם כנגד שמונה פעמים 'אמת', שב'אמת ויצייב', כי עקר התגלות האמת הוא לברר האמת בברור גמור, עד שזנקה לברר נשמתנו מבחינת עבד, שהוא בן השפחה, ולהגיע אל האמת שהוא בן המלך, הינו שזנקה להתקרב לצדיקי האמת, שהם סוד בני המלך, וימשיכו גם בנו הארת המלך, שנהיה גם-כן מבני המלך, שזה בחינת שמונה

פְּעָמִים אָמַת, שֶׁהֵם אָמַת וַיְצִיב, שְׁמוֹגְלִים אָמַת אֶלְקוֹתוֹ וְתוֹרָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכַמָּה לְשׁוֹנוֹת, וְחֻזְרוֹרִים וְשׁוֹנִים וּמִשְׁלֵשׁ לִים וְכוּ' וְכוּ' לְגַלּוֹת הָאָמַת פֶּעַם אַחַר פֶּעַם עַד שְׁמוֹנֶה פְּעָמִים, כְּמוֹ שְׁאֵנוּ אוֹמְרִים: "אָמַת וַיְצִיב וְנִכּוֹן וְקָיִם" וְכוּ', "אָמַת אֱלֹהֵי עוֹלָם" וְכוּ', "אָמַת וַאֲמוֹנָה" וְכוּ', וְאַחֵר-כֵּן בְּפֶעַם הַשְּׁמִינִית אוֹמְרִים: "אָמַת מִמְצָרִים גָּאֵלְתָּנוּ הַיְיָ" הַאֲלֹקֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ" וְכוּ', הַיְיָ שֶׁזָּכִינוּ לְצֵאת מֵעֲבָדוֹת לְחֵרוֹת, שֶׁזָּכִינוּ לְבָרֵךְ נִשְׁמוֹתֵינוּ מִבְּחִינַת עֶבֶד, מִבְּחִינַת עֲבָדוֹת שֶׁל מְצָרִים, וְזָכִינוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת מַלְכוּת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מִשְׁלֵי ח, טו): "בִּי מַלְכִים יִמְלֹכוּ", הַיְיָ שֶׁתְּחִזֹּר נִשְׁמַתָּנוּ לְמַעַלְתָּהּ בְּסוּד בֶּן הַמְּלֶכֶת, כִּי זֶה עֲקָר הַבְּרוּר שְׁזֹזִכִים עַל-יְדֵי הַתְּגַלּוֹת הָאָמַת, שֶׁהֵם שְׁמוֹנֶה פְּעָמִים 'אָמַת' שֶׁבִּ'אָמַת וַיְצִיב' וְכוּ', כִּי עֲקָר הַתְּגַלּוֹת הָאָמַת בְּשִׁלְמוֹת הוּא כְּשִׁזֹּזִכִים עַל-יְדֵי הַתְּגַלּוֹת אָמַת לְצֵאת מִבְּחִינַת בֶּן הַשְּׁפָחָה וְלְהַגִּיעַ אֶל בְּחִינַת בֶּן הַמְּלֶכֶת, שֶׁהוּא סוּד "אָמַת מְצָרִים גָּאֵלְתָּנוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ", שֶׁיֵּצֵא מִסוּד עֶבֶד וְהַגִּיעַ לְסוּד מְלֶכֶת, שֶׁזֶה סוּד שְׁמוֹנֶה יְמֵי חֲנֻכָּה, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד שְׁמוֹנֶה פְּעָמִים אָמַת, וְזֶה עֲקָר הַגֵּם שֶׁל חֲנֻכָּה, שֶׁנִּכְנָעָה מַלְכוּת הַרְשָׁעָה, שֶׁהֵם הַשְּׁקָר, הָעֶבֶד, זְהֻמַּת הַנְּחָשׁ, וְהַתְּגַבְּרָה וְהַתְּעַלָּה מַלְכוּת דְּקִדְשָׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בֶּן הַמְּלֶכֶת, גְּלוֹי הָאָמַת (בְּרִכּוֹת הַשַּׁחַר, הַלְּכָה ג', אוֹת טו).

ה.

גְּדֹל קְדוּשַׁת חֲנֻכָּה, שֶׁמִּמְשִׁיב אֵז כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּבֵיתוֹ קְדוּשַׁת גְּרוֹת הַמְּנוֹרָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מְכַנְיָעִים בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה מַלְכוּת הַרְשָׁעָה, שֶׁרָצוּ לְהַשְׁכִּיחַ תּוֹרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְגִזְרוּ אֵז כְּפִי שְׁמֵדוֹת עַל יִשְׂרָאֵל,

כמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה ט): ח'שך – זה מלכות זון, שהחשיכו עיניהם של ישראל בגזרותיהם, שהיו אומרים להם כתבו על קרן השור, שאין לכם חלק באלהי ישראל, וכל זה מבטלים על-ידי קדשת נר חנכה, שהיא קדשת נרות המנורה, שהם הארת תקף הרצון, שינצה האדם רק את אמתת מציאותו ותברך, וזה שמוכא בספרי קדש מגדל נוראות קדשת חנכה, שהוא סוד הדלקת נרות המנורה, עד שגם בימי נח תקף אחר המבול באה היונה (בראשית ח, יא): "והנה עלה-זית טרף בפיה", שמרמז על שמן המנורה שיוצא מזית, הינו שמרמז על שמן המנורה, שהוא סוד חנכה שמציל משטף מים רבים, ממיימי המבול המתגברים בכל דור ובכל פעם להחריב את העולם, חס ושלום, על-ידי הפירות והאפיקורסות שנתפשטו בעולם, אך עקר התקון הוא על-ידי עלה זית, שהוא סוד שמן נר חנכה, שהוא סוד שמן המנורה, שהיא הארת הרצון, שמאיר בכל מיני ח'שך, אפלו בחשכת ימי המבול, חס ושלום, כי הכל מתבטל על-ידי תקף הארת הרצון, שהאדם יתגבר ברצונות קדושים אליו ותברך, שכל זה מרמז בעלה-זית שהביאה היונה לעת ערב דיקא, שמרמז על עקבתא דמשיחא, בסוד (זכריה יד): "והיה לעת ערב יהיה אור"; ועל-כן מוכא במדרש הנעלם על פסוק (בראשית ח, יא): "והנה עלה-זית טרף בפיה", שמרמז על נרות חנכה, שלולא נרות המנורה נר חנכה כבר אבדה פלטת יהודה מן העולם, כי עקר קיומנו עתה הוא מן הארת הרצון, שמכניסים בנו הצדיקים הגדולים במעלה נוראה ונפלאה, שתמיד נשתוקק ונרצה רק ברצונו ותברך, שהוא סוד נרות המנורה נר חנכה (פרכות השחר, הלכה ה', אות מח).

1.

תקף הגם של חנכה שנעשה בכל שנה, הוא להכניע את מלכות יון הרשעה שמתגברת בכל פעם, כי יש ענין בגדים הצואים, שהם סוד יון מצולה טיט היון, המתדבק מאד באדם בכל ית, ומהם נמשכין כלל המניעות והעפובים בעבודת השם יתברך, וכל הצרות נמשכות מהם, ולגדל התגברותם כמעט אפסה תקנה, חס ושלום, כי הם אומרים (בראשית רבה ב): כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל, כי הם רוצים לעקר את האדם לגמרי, חס ושלום, שזהו כלל המניעות והעפובים ומחשבות ורעיונות רעים וזרים ומטנפים מאד שמתגברים על האדם בכל פעם, עד שנדמה לו שכמעט אין תקנה לצאת מהם, חס ושלום, ועקר הגם והישועה להנצל מהם נעשה על-ידי הכהנים, שהם בחינת צדיקי האמת, שעוסקים בתורה בקדשה גדולה כל-כף, עד שמעוררין ומאירין שרשי נשמות ישראל, ועל-ידי-זה מגיעה הארה לכל פושעי ישראל, עד ששבין בתשובה שלמה, ומתגברים גם-כן לעסק בתורה, שעל ידה זוכין להטהר מכל הבגדים הצואים, וזוכין לבגדים נקיים סוד בגדים לבנים, וזה כל ענין השמן של גר חנכה שהוא אור התורה, שנקראת גר ואור, וזה גר חנכה, כי שמן הוא דעת של התורה הקדושה, שעל-ידי-זה זוכין לבגדים נקיים ולבנים, כמו שכתוב (קהלת ט, ח): "בכל ית יהיו בגדיה לבנים, ושמן על ראשה אל יחסר", וזה אור הגר של חנכה, שהוא אור התורה שנקראת גר ואור, וזה "גר חנכה מוסיף והולך", הינו לעסק בתורה בקביעות, ושמן על ראשה אל יחסר" דיקא, עד שימשך אור התורה ביותר

בכל יום, עד שייזכה על-ידי-זה ליום השמיני שהוא סוד בניה, אמא עלאה, שרש התורה, ושם שרש נשמתנו, הינו שייזכה להמשיך הארה גם משם; על-כן צריכין לבון בשעת הדלקת נר חנכה שייזכה על-ידי-זה להמשיך על עצמו הארה משרש הנשמות שבתורה, שמאירה בתוך כלל נשמות ישראל הקדושים המאירים על-ידי עסק התורה של הצדיק האמת, שמההארה הזאת נדלק ומאיר נר חנכה הקדוש, עד שעל-ידי-זה יזכה גם הוא להיות קבוע בעסק התורה בכל יום, שאפלו אם אי אפשר לו לעסק בתורה כל היום, על כל פנים יקום קביעת עתים לתורה, קביעת דיקא, שתהיה לו עת קבועה בכל יום ללמוד את התורה הקדושה חק ולא יעבר, וגם בשעת עסק התורה וכן בשאר מצוות ומעשים טובים יבון דעתו שתהיה נמשכת עליו ההארה מהצדיק האמת, ועל-ידי-זה יזכה לטהרה מכל הטמאות ולשוב להשם יתברך ולהשיב אחרים בתשובה, שעל-ידי-זה נתגדל כבודו יתברך ונשלמה היראה, שכל זה כלול במצוות נר חנכה (בציעת הפת, הלכה ה', אותיות: יג, טו, טז).

ז.

בכל דור ובכל זמן מתגברת מלכות הרשעה לבטל אותנו מעבודתו יתברך להשפית תורתו הקדושה, כמו שהיה בימי מלכות יון הרשעה. ועקר התגברותם הוא על-ידי התאוות הרעות שהן אהבות הנפולין הבאות מושבירת כלים, ועל-כן עקר הכנעתם הוא על-ידי הצדיק, שהוא הנקדת הקדושה של כלל ישראל, ששם שורה אור האהבה הקדושה, שעל-ידי-זה נתבטלין כל אהבות הנפולין, ונתקן

סוד שבירת כלים, ועל-ידי-זה ממיילא נתבטלת מלכות הרשעה; ועל-כן היה הגם של חנכה על-ידי הפהנים שהם הצדיקים, שזוכין לאור האהבה הקדושה שהוא סוד פהן כידוע, ועקר הגם היה על-ידי השמן, שהיה חתום בחותמו של פהן גדול, הינו פי אף-על-פי שהסטרא אחרא מטמאת כל השמנים, שהם סוד המוחין שיש בכל אחד מישראל, שמשם נמשך אור נקדתו הקדוש שהוא בחינת צדיק, אף-על-פי-כן השם יתברך מרחם על ישראל, ושולח לנו בכל דור צדיק אמיתי, שהוא שומר הברית בתכלית השלמות, ועל-כן המוחין שלו הם שלמים גם-כן בתכלית, והם סוד השמן החתום בחותמו של פהן גדול, שהוא הצדיק האמת שהוא הנקדה הכללית של ישראל, ויש פח לנקדה שלו להאיר ולעורר כל ישראל, ומשם נמשך סוד הדלקת גר חנכה שמדליק כל אחד בביתו, שמשמיד שמן משחת קדש הארת המוחין מהנקדה הכללית שהוא הצדיק, ועל-ידי-זה מדליק אור הנקדה הקדושה שמאירה בסוד אור וגר, ומבטלת כל החשכות וכל אהבות הנפולין, ומקשרת הלב להשם יתברך. וזה סוד חנכה, מלשון חנוה, כי על-ידי אור הנקדה, על-ידי-זה נתחנכין ונקנסין בעבודת השם. ומחמת שאור הנקדה כלול משלש בחינות, הינו הקדושה הכללית של הצדיק, והנקדה שצריך כל אחד לקבל מחברו, בסוד "ומקבלין דין מן דין", והנקדה שצריך כל אחד לקבל מגיה וביה על-ידי התבודדות ושיחה בינו לבין קונו, שעל-ידי-זה מתבטלין כל אהבות הנפולין, על-כן גם במצות הדלקת גר חנכה חשבו חכמינו הקדושים שלש בחינות – הינו איש וביתו, והמהדרין וכו' והמהדרין מן המהדרין וכו', נגד שלש נקודות – הינו נקדת הרב, נקדת החבר, נקדת עצמו, וזה גם-כן השלשה

יחודים הפלולים בהדלקת נר חנכה כמבאר בפנונת (פרשת המזון, הלכה ג',

אותיות: ט, י, יא).

ה.

הסטרא אחרא שהיא מלכות וון הרשעה מתקנאת מאד בהתפארות שהשם יתברך מתפאר בנו, על-ידי קיום התורה והמצוות, ועל-כן היא מתגברת בכל דור לבטל את התורה, חס ושלום, להשפיקם תורתך וכו', כדי שעל-ידי-זה ממילא תתבטל ההתפארות שמתפאר הקדוש-ברוך-הוא עם כל בר ישראל, רק שהצדיקים שבכל דור העוסקים לקרב את ישראל לאביהם שבשמים, ולהגדיל ולהוסיף בכל פעם אור ההתפארות הזאת, הם עומדים לנגד הסטרא אחרא להכניע אותה, ואז כשמודליקים ומאירין אור ההתפארות שהשם יתברך מתפאר בישראל במעשיהם הטובים, שזה עקר האור, אז מאיר אור גדול בכל העולמות, ונדלקין ומאירין כל הנרות והאורות עליונים, בסוד לאדלקא שרגין ולאנהרא בוצינין וכו', ומאור ההתפארות הזאת אנו ממושיכין אור הקדוש, הנפלא והנורא של נר חנכה הקדוש, על-ידי תקוף הנס שעשה השם יתברך עמנו אז, שעל-ידי-זה נתגלה ההתפארות שהשם יתברך מתפאר בנו עדין בכל דור ודור, ועושה נסים ונפלאות גדולות בשבילנו, ועל-ידי התגלות ההתפארות מאירים כל האורות, ומשם אנו ממושיכין אור הנר של חנכה, ומחמת שעקר התפארות שלו יתברך באה על-ידי התקרבות הרחוקים שמתחילים להתחנך בעבודתו יתברך, על-כן

נקרא 'חנכה' מלשון 'חנוד' (ברכת-המזון, הלכה ד', אות ט).

ט.

עקר שלמות השמחה הוא שצריכין להפוך היגון ואנחה עצמו לשמחה, שעל-ידי-זה עקר הברור מהיכל התמורות, כל זה זוכין על-ידי בחינת אמת, כי לפי נקדת האמת שבלב כל אחד מישראל, בודאי ראוי לו לשמח מאד בשעת עשיית איזו מצוה אפלו אם כבר עבר עליו מה שעבר, וגם עכשו נעשה עמו מה שנעשה, אף-על-פי-כן סוף כל סוף לא ישאר ממונו מאומה כי אם נקדת המצוה, ואדרבה ככל שידוע יותר שמעשיו אינם עולים יפה, בודאי ראוי לו לשמח ביותר, שאף-על-פי-כן אחר כל אלה זוכה לחטף טוב כזה בזה העולם, אשר עקר תכליתו וחיותו בעולם הבא, ועל-ידי-זה זוכה לברר היכלי התמורות, עד שזוכה למקור השמחה, שזה סוד גר חנכה, וזה מה שמבאר בפונות, שצריך לכונן בחנכה בכל לילה שם 'אהיה' פעמים 'אהיה', שעולה אמת, הינו כי 'אהיה' הוא סוד פתח פידוע, ושם מקור השמחה, ושם שרש אור השמן של גר חנכה, שהוא אורו של משיח, סוד אור האמת, בחינת "שלח אורח ואמתה", שפרשו חכמינו הקדושים על אורו של משיח, הינו להאיר נקדת האמת שבלב, שזה מקור השמחה, וזה סוד 'אהיה' – דא אנא זמין למיהוי, כי כל הנית האדם בעולם הזה היא הבל וריק אפלו בחייו, ומכל שכן אחר-כך, רק עקר השמחה מה שעתידה להיות לו איזו בחינת הו"ה בעולם הבא, שזה רק על-ידי נקדת המצוות שחוטף בעולם הזה איד שהוא, וזה מה שאנו אומרים

בכל יום: "מה אנו מזה חיינו" וכו', "כי הכל הבל לבד הנשמה" וכו', "אשרינו מה טוב חלקנו, וכו', כי באמת הכל הבל, ואין שום הויה בעולם, כי אם אשרינו וכו', דהינו שמחת קדשת ישראל, שאזכין ליחד שמו יתברך פעמים בכל יום, שזו שמחת המצוות, כי "כל מצותיך אמונה" (תהלים קיט, פו), וזה מה שאריכין לבנו בכל לילה שם אהי"ה בצרוף אחר, כי היכלי התמורות מתגברין בכל פעם בשקרים וחליפין ותמורות אחרות, וצריכין להתגבר לברח מהם על-ידי שימשיך על עצמו אמתת האמת, שעל-ידי-זה זוכין לשמחה, שעל-ידי-זה עקר הברור מהיכלי התמורות, והנה אף שהאמת הוא אחד, כי אין בו שום שנוי וחלופה, אף-על-פי-כן בה באמת בעצמה יש גם-כן כמה שנויים לטובה מצד המקבלים, שזה הצרופים השונים של שם 'אהיה' שהוא אמת, כי צריכין להפך הכל לטובה, עד שגם הגון ואנחה יתהפכו לשמחה, וכפי התגברות עצבות על-ידי היכלי התמורות, כן צריכין להפך הכל לששון ושמחה, ועל-כן בכל יום ממשיכין צרופים מיוחדים של שם 'אהיה' שהוא אמת. וכל זה כפי התקון והברור שאריכין לברר משנוי התמורות וכמוכן גם בפשיטות, כי לפעמים מחיין את עצמם על-ידי תורה ומצוות, ולפעמים על-ידי תפלה, ולפעמים על-ידי שיחה עם חבריו, והעקר שתהיה פונתו בשביל האמת (ברפת הודאה, הלכה ו', אות כט).

י

מבאר בכונות חנכה, שאריכין לבנו בכל לילה מדה אחת מתליסר מכילין דרחמי, עד היום השמיני, שאז נמשכת המדה

שֶׁל 'נוצַר', וְבָה נִכְלָלִין גַּם שְׂאֵר הַתְּקוּנִים עַד 'וְנִקְהָ', וְהִנֵּה תְּלִיסֵר מְכִילִין אֵלּוּ הֵם בְּחִינַת שְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה פְּעָמִים שֵׁם הַיְי"ה בְּרוּךְ הוּא, שְׁזָה בְּחִינַת יַעֲקֹב וְיוֹסֵף, כִּי יַעֲקֹב וְיוֹסֵף גִּימַטְרִיָּה י"ג פְּעָמִים שֵׁם הַיְי"ה כִּידוּעַ, וְעַל-כֵּן בְּשִׁבְעַת הַיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים מִמְּשִׁיכֵין הַשְּׁבַע מִדוֹת שֶׁהֵן עַד "וְאַמֶּת", וְשְׁזָה בְּחִינַת עֵצֶם הָאֵמֶת הַמְּשַׁרֵּשׁ בְּלֵב כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וְזֶה אֵמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת יַעֲקֹב כִּידוּעַ, בְּחִינַת: "תִּתֵּן אֵמֶת לְיַעֲקֹב" (מִיְכָה ז', כ), וְיַעֲקֹב גִּימַטְרִיָּה שְׁבַע פְּעָמִים שֵׁם הַיְי"ה, שְׁזָה בְּחִינַת הַשְּׁבַע מִדוֹת עַד "וְאַמֶּת", אֶדְ-עַל-פִּי-כֵן עֵקֶר הַתְּלַהּבוֹת אוֹר נִקְדַּת הָאֵמֶת הוּא, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִשְׁרְפוּ וְיִכְלוּ כָּל הַסְטֵרָא אַחֲרָא, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַיְי"ה הַתְּמוּרוֹת לְגַמְרֵי, זֶה זוֹכֵין רַק עַל יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹסֵף, שֶׁהוּא אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ, וּבְרוּחוֹ הַקְּדוּשָׁה יְכוּל לְנַפֵּחַ הָעִפְרוּרִיּוֹת, שֶׁהִיא בְּחִינַת עֲצָבוֹת, מְלַב כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, עַד שְׁיִתְּלַהֵב אוֹר נִקְדַּת הָאֵמֶת שֶׁבְלִבּוֹ, שְׁזָה בְּחִינַת "וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אִשׁ וּבֵית יוֹסֵף לְהִבָּה" (עוֹבְדֵי־א, יח), שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מְכִילִין וְשׁוֹרְפִין כָּל אֱלוֹפֵי עֲשׂוֹ, שֶׁהֵם כָּלֵל הַסְטֵרָא אַחֲרָא וְהַיְי"ה הַתְּמוּרוֹת, וְעֵקֶר הָאֵרֶת הַתְּלַהּבוֹת הָאֵמֶת שְׁמֹאִיר הַצַּדִּיק בְּחִינַת יוֹסֵף, הָעֵינֶקֶר הוּא הָאֵרֶת הַרְצוֹן, שֶׁהָאֵמֶת יָאִיר וְיִלְהִיב בְּלִבּוֹ תְּמִיד, עַד שְׁיִכְסֹף וְיִשְׁתַּוְּקֵק תְּמִיד לְהֵשֵׁם יִתְבַּרֵּךְ וְיִתְּוֹרְתוּ וְיִצְדִּיקוּ בְּרִצּוֹן חֲזֵק מְאֹד, שְׁזָה הָעֵקֶר, וְעַל-כֵּן אַחַר הַשְּׁבַעַה יָמִים שֶׁמִּמְשִׁיכֵין הַשְּׁבַע מִדוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת עַד "וְאַמֶּת", שְׁזָה בְּחִינַת אוֹר קְדֻשַׁת יַעֲקֹב, צָרִיכִין אַחֲר-כֵּךְ עוֹד לְהַמְשִׁיךְ הָאֵרֶת יוֹסֵף, שֶׁגִּימַטְרִיָּה שֵׁשׁ פְּעָמִים הַיְי"ה, בְּחִינַת הַשְּׁשָׁה תְּקוּנִים אַחֲרֵים מִתְּקוּן 'נוצַר' עַד "וְנִקְהָ", שְׁזָה בְּחִינַת הַתְּלַהּבוֹת אוֹר הָאֵמֶת שֶׁמִּתְּלַהֵב עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק בְּחִינַת יוֹסֵף, וְהָעֵקֶר לְזִכּוֹת לְבְּחִינַת רְצוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּקוּן 'נוצַר'

אותיות 'רצון' כידוע, נמצא שביום השמיני ממשכיין אור בחינת יוסף שמלהיב אור האמת, ואז אין צריכין וגם אי אפשר להדליק עוד יותר באתגליא, מחמת כי גמר התקון אי אפשר להאיר עתה באתגליא עד גמר הגאלה שיהיה על-ידי-זה שהוא בחינת מליבי לפומי לא גלי, וגם שלא יתלהב האור יותר, מדאי שזו בחינת "פן יקרוסו" (שמות יט, כא), על-כן ממשכיין רק תקון "נוצר", שהוא בחינת התחלת התגלות אור יוסף, שהוא מלהיב אמת עד שמאיר הרצון, וממילא גם שאר התקונים נכללין בזה (שם, אותיות: לז, לה, לו).

יא.

עקר התגברות מלכות יון הרשעה שעמדה על ישראל להשכיחם תורתה, הכל על-ידי פגם אמונת חכמים, כי כל העוסקים בחכמות חיצוניות שנקראות חכמות יון, עקר כפירתם הוא באמונת חכמים, הינו בתורה שבעל-פה, כי תורה שבכתב הינו תנ"ך הן לומדים קצת, ובאמת כשכופרים בתורה שבעל-פה ובאמונת חכמים, הם כופרים גם בתורה שבכתב, כי אין יודעין דבר מהתורה, כי אם על-ידי החכמים האמתיים שפרשו לנו את התורה, ועל-כן רצו אז להתגבר בחכמות יון ולהשכיח התורה לגמרי על-ידי פגם אמונת חכמים, והשם יתברך עמד בעזרתנו והכניע והשפיל אותם, ועל-כן זכו אז לחנכת בית-המקדש, ששם עקר מקור תקון אמונת חכמים על-ידי נדרים ונדבות שמביאין לשם, ועל-כן שם היו יושבים הסנהדרין ובררו כל הלכות התורה, ואנו מחיבים להאמין בהם ולשמע אליהם, כמו שכתוב (דברים יז, ט): "ועשית על-פי הדבר אשר

יגידו לה מן המקום שהוא אשר יבחר ה', ושמרת לעשות על-פי התורה אשר יורוד, ועל המשפט אשר יאמרו לה תעשה, לא תסור מן הדבר אשר יגידו לה ימין ושמאל" וגו' שנה עקר יסוד אמונת חכמים; ומחמת שעקר תקון אמונת חכמים הוא על-ידי נדר, על-כן לא היה יכול דוד למצא את מקום בית-המקדש, כי אם על-ידי נדר, כמו שכתוב (תהלים קלב, ב): "אשר נשבע לה' נדר לאביר יעקב" וכו', וזה סוד נר חנכה, כי עקר האור הגדול של נר חנכה שהוא נרות המנורה, נמשך מאור הצדיק שנתגלה ונמשך בעולם על-ידי אמונת חכמים, כי הצדיק הוא אור המאיר בכל העולמות, ומאור הגדול של הצדיק, משם מדליקין כל ישראל נר חנכה הקדוש להאיר לנו אור השם יתברך ותורתו הקדושה בתוך חשכת אפלתנו, ועל-כן היה הנס על-ידי ששמן, שהיה חתום בחותמו של פהו גדול, כי השמן הוא סוד שעל-ידי-זה נתקן האמונת חכמים, וזה בעצמו הנס שלא היה בו להדליק אלא יום ראשון, ודלק שמונה ימים, כי הנדר הוא בחינת פלא, כמו שכתוב (במדבר ו, ב): "כי יפלא לנדר" וכו', כי זה בעצמו גם-כן בחינת פלא ונס, שעל-ידי הפרישות מעט של הנדר שהוא דבר קטן, על-ידי-זה יתקן אמונת חכמים שהוא דבר גדול כזה שכל התורה תלויה בזה, וזה שלא היה בו להדליק אלא יום אחד, כי הוא רק פרישות מעט לזמן מועט ליום אחד וכיוצא, אבל הוא בחינת פלא כזה שיש לו פח להאיר ולדלק שמונה ימים, שהוא אמונת חכמים, כי מחכמה עד אמונה יש שמונה בחינות, בחינת השמונה ספירות הקדושות, שמחכמה עד מלכות, וגם כי עקר קיום העצה לנדר ולקיים, כדי שיתקן על-ידי-זה האמונה, זה נמשך מחמת שאפלו אחר שנפגמה אצלו האמונה, אף-על-פי-

כן נשארה בו עדין איזו נקדה של אמונה, ובכח הנקדה הזאת הוא
 חותר ומבקש כל-כף, עד שמוצא החכמים שמוזדיעין ומגליין לו
 עצות ישרות להקים את האמונה והוא מקבל העצות ומקימן, והכל
 בכח הנקדה של מקצת האמונה שנשארה אצלו, עד שעל-ידי-
 זה זוכה לאמונה שלמה, וזה בעצמו הגם של חנכה, שאף-על-פי
 שטמאו כל השמנים, אף-על-פי-כן נשאר עדין מקצת שמן שלא
 היה בו להדליק אלא יום אחד, ודלק שמונה ימים, כמו שאומרים:
 "ומנוטר קנקנים נעשה גם לשושנים", הינו מהנקדה הטובה של
 שבגי האמונה שנשארה אצלו, על-ידי-זה נתקנה ונשלמה אמונתו
 בשלמות, ועל-כן נקרא 'חנכה' מלשון 'חנוך', כי עקר החנוך
 בעבודת השם הוא רק על-ידי אמונת חכמים, כי כמו שהתינוק
 צריך שאביו ואמו יחנכו אותו בתורה ותפלה, כמו-כן צריכין אנחנו
 יותר ויותר שהצדיקים האמתיים יחנכו אותנו בעבודתו יתברך, כי
 אי אפשר לפגם בעבודת השם באמת, כי אם על ידיהם, וגם כמו
 שהחנוך הוא על-ידי דבר קטן וקל, ועל-ידי-זה נתחנך ומרגל בדת
 תורתנו הקדושה, כמו-כן על-ידי נדר ופרישות בעלמא, על-ידי-זה
 מתחנכין בעבודת השם, וזוכין לאמונת חכמים וכל טוב (שבת הלכה ו').

אות יג, יד, טו, יח).

יב.

מבאר בפונות, שהדלקת נר שבת היא, שהשכינה עולה למעלה,
 ושם מאיר בה האור הגדול של השלשה יחודים, שהם גימטריה
 נר, ובחנכה שהוא בימי החל, אז אין עליה לשכינה, רק שממשיכין

לה האור הגדול למטה, ועל-כן בשבת חנכה מדליקין תחלה גר חנכה, ואחר-כך עולה למעלה, ומדליקין אחר-כך גר שבת, והנה כל האורות הגדולים בלשם נמשכים מאור הצדיק הגדול שהוא אור כל האורות, וממנו מומשיכין כל הדלקת גרות של מצוה – בין של חנכה ובין של שבת, אך בענין המשכת אור הצדיק על-ידי אמונת חכמים, גם-כן יש שתי הפחינות האלו, לפעמים זוכין התלמידים לעלות למעלה ולקבל הארת הצדיק במקומו שזה גר שבת, ולפעמים מחמת שאור הצדיק גדול מאד במקומו או מחמת קטנות מעלת התלמידים, אי אפשר להם לקבל האור ממנו במקומו, ועל-כן מברח הצדיק לצמצם את עצמו בכמה צמצומים, ולהוריד את עצמו למדרגתם, כדי שיוכלו לקבל האור שם במקומם ומדרגתם, שזה גר חנכה, וזה סוד עצם מעלת קדשת שבת חנכה, שבתחלה מומשיכין האור למטה, ואחר-כך על-ידי-זה יש להם פח לעלות למעלה למעלה, ולקבל שם האור בשלמות (שם כא).

יג.

עקר קדשת חנכה והמשכת הגם והישועה של חנכה בכל דור הוא על-ידי קדשת ראש השנה ויום כפור, כי עקר התגברות מלכות דסטרא אחרא, מלכות יון הרשעה, הוא לפגם באמונת חכמים ובספריהם הקדושים, שהם בחינת כלל תורה שבעל-פה, כי הם רוצים להכניס בישראל לעסק בכתיבת ולמוד ספריהם הרעים, שהם חכמת יון, הפך אמונת חכמים הקדושים, שזהו כלל התורה הקדושה, כלל אמונתנו הקדושה, ועל-כן אמרו: "כתבו

לכם על קרן השור, שאין לכם חלק באלקי ישראל", חס ושלום, שזה עצם הצרה שבדורות הללו גם-כן, שמתגברות הכתות הרעות העוסקות בחכמות חיצוניות, ומרבות ספרים רעים של הבל ושל אפיקורסות, ומתלווצות מכל ספרי אמת המיסדים על-פי חכמת אמת, על-פי חכמי התלמוד והזהר הקדוש, ומי שבקי בהם רואה בעיניו שברב דבריהם הם נוטים אחרי כת הקראים כידוע, ועל-כן על-ידי קדשת ראש השנה יום פפור שאז עוסקין ישראל לשוב בתשובה ולתקן פגם אמונת חכמים, על-ידי זה נכנעת מלכות הרשעה, ועוקרין דעותיהן הרעות, ונמחין מלב ישראל, ואז מאיר בשלמות אור התורה הקדושה שבכתב ושבעל-פה, וכל הספרים הקדושים מאירין ומזהירין כזהר הרקיע. וזה האור של גר חנכה, וזה "גר חנכה מוסיף והולך", כי על-ידי תקוון אמונת חכמים מאיר אור התורה בכל פעם ביותר על-ידי הספרים הקדושים שנתרבין בכל פעם, שהם עקר שלמות אור התורה, וזה סוד חנכת הבית של חנכה כי עקר בגין בית-המקדש שלעתיד הוא על-ידי שלמות התורה, שנשלם על-ידי אמונת חכמים, וזה שקורין בחנכה קרבנות הנשיאים, כי הם הקריבו את קרבנם שלא על-פי משפט, ומזה רואין גדל מעלת החכמים, שאסור להרהר אחריהם, כי השם יתברך מסכים על ידם. וכמו שאמרו חכמינו הקדושים לעגן אליהו שהקריב קרבנות בהר הפרמל, ואמרו שעל זה נאמר (דברים יח, טו): "אליו תשמעו", שכל זה הוא בחינת אמונת חכמים (ראש השנה,

הלכות ו, אותיות ז, יא, טו).

י.ד.

נר חנכה מדליקין למטה מעשרה טפחים, ומבאר בפגנות
 שממשיכין כל הארת השלשה יחודים למטה מאד וכו', להאיר
 למלכות עצם הארת האין סוף ברוך הוא במקומה, אף-על-פי
 שאין לה עליה אז, הינו שבכח הצדיקים הגדולים נזכה להמשיך
 אור התורה והספרים הקדושים גם למטה למטה, שיתרבו ספרים
 קדושים כאלה בעולם בחכמה עמקה כזאת, עד שיוכלו להאיר
 גם למטה למטה בתקף העשייה, וגם שם יתיחדו תורה שבכתב
 עם תורה שבעל-פה בשלמות נפלאה באחדות גמורה, עד שעל-
 ידי-זה יהיו נמתקין כל הדינים שבעולם, ועל-ידי-זה תהיה נשלמת
 העצה, שאפלו הנמוכים והירודים מאד יוכלו למצא עצה לנפשם
 למלט נפשם מני שחת, לאור באור החיים; כי זה עקר ענין חנכה
 – להמשיך הארה גדולה כזאת על-ידי רבוי הספרים הקדושים
 שנתרבו על-ידי אמונת חכמים, עד שעל-ידי-זה יאירו עצות
 עמקות גם למטה, הינו גם לכל הירודים מאד שעל-ידי-זה יאירו
 עצות עמקות גם למטה, הינו גם לכל הירודים מאד שהם בבחינת
 רגליו ממש, ועל-כן גם לכל שמונת ימי החנכה שהם בבחינת
 שמונה תקונין שיש מחכמה, בינה, דעת, עד נצח והוד, שהם
 בבחינת רגליו, הנקראים עצות פידוע, כי זה עקר עבודת הצדיקים
 הגדולים, להחזיר בתשובה גם את הגרועים והרחוקים מאד, ועל-
 ידי עצותיהם העמקות מאד (שם כו, כח ל).

טו.

עקר התגברות מלכות יון הרשעה הִיָּה בכפירות וְאִפְיָקוּרְסוֹת, הנמשכים מבלבול המדמה, ועל-כֵּן רָצוּ לְהַשְׁפִּיחַם תּוֹרַתְךָ שְׂיִסּוּדָה אַמוּנָה, וְעַקֵּר הַכְּנַעְתָּם הִיָּה עַל-יְדֵי הַחֲשָׁמוּנָאִים, שֶׁהֵיוּ צַדִּיקִים גְּדוֹלִים, וּמָסְרוּ נַפְשָׁם לִילָךְ בְּמַלְחָמָה נֶגֶד עִם רַב כְּזֶה, כִּי הָיוּ רוֹצִים לְמוֹת עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, וּבְזֶה הַמְּשִׁיכוּ הַתְּקוּן שֶׁל הַתְּפִלָּה, בְּבַחֲיַנַּת דִּין שֶׁל הַבַּעַל כַּח הַגְּדוֹל, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִכְנַעַת הַסְּטֵרָא אַחֲרָא, וְנִתְגַּדַּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁהַמְּשִׁיכוּ בְּחִינַת הַתְּפִשְׁטוֹת הַנְּבוּאָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת אֹר הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא כְּלִיּוֹת הַנְּבוּאָה, עַד שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְבָּרַר הַמְּדוּמָה, וְזוֹכִין לְאַמוּנָה שְׁלֵמָה, לְהֶאֱמִין בְּחִדוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁזֶּה יְסוּד הָאַמוּנָה, וְזֶה סוּד הַדְּלָקַת נֵר חֲנֻכָּה, כִּי הַמְּשִׁיכוּ תְּקוּן כְּזֶה, עַד שֶׁכָּל אֶחָד יָכוֹל לְהֵאִיר בְּבֵיתוֹ הָאֶרֶת הַצַּדִּיק אֲמָת; שֶׁזֶכּוּ לְהַשִּׁיג בְּשִׁלְמוֹת אֹר הַתּוֹרָה, וְזָכוּ לְרוּחַ נְבוּאָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְבָּרַר הַמְּדוּמָה, שֶׁהוּא לִילָה וְחֲשֵׁךְ, לִידַע שֶׁגַּם בְּעֵמֶק חֲשֻׁכַת הַגְּלוּת הַמְּרָה הַזֹּו בְּכָלֵל וּבְפָרֵט אֲמַתַּת הָאַמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁיֵּשׁ יְחִיד קְדָמוֹן יִתְבָּרַךְ, שֶׁפָּרָא אֶת הָעוֹלָם מֵאִין הַמְּחַלֵּט, וְזֶה סוּד הַמְּשַׁכַּת הָאֶרֶה מֵאֹר-יּוֹם, לְהֵאִיר גַּם הַלִּילָה וְהַחֲשֵׁךְ עַל-יְדֵי הַדְּלָקַת נֵר מְצֻנָּה, וְזֶה גַּם-כֵּן סוּד הַמְּשַׁכַּת קְדָשֶׁת שְׁבַת עַל שִׁשַּׁת יְמֵי הַחַל, בְּחִינַת הַמְּשַׁכַּת אֹר עוֹלָם הַבֵּא לְתוֹךְ עוֹלָם הַזֶּה, הַמְּשַׁכַּת קְדָשֶׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְקְדָשֶׁת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ לְתוֹךְ חוּץ לְאֶרֶץ (חל המוצד, הלכה ד', אות ט').

טז.

חנכה הוא הארה הראשונה מהארות שבכל השנה פמוכא, ומרמז על התחלת חנוך האדם בעבודת השם, וזה לשון 'חנכה' מלשון 'חנוך', וכשאדם רוצה להתחנך ולהתחיל בעבודת השם ולעלות אל השכל דקדשה, אזי מתגבר ומתפשט עליו מתחלה בחינת כח המדמה, ואינו מניחו לעלות ולהכנס אל קדשת השכל, וצריך לשברו ולהכניעו, וזה סוד הכנעת מלכות זון הרשעה, שרצו להשפיע תורתך הינו בחינת שבירת הקלפות והמדמה, ועל-ידי- זה זוכין אחר-כך לגר חנכה, שהוא אור השכל, וזה ענין: "גר חנכה מוסיף והולך", כי גם כשזוכה לעלות אל השכל הקדוש, ובכל פעם שרוצה לעלות למדרגה גבוהה יותר, אזי מתגבר ומתפשט עליו מחדש כח המדמה שבוז המדרגה הגבוהה, וצריך להכניעו ולהשפילו על-ידי שבח גדלת הבורא, וכן על-ידי צדקה, שעל-ידי- זה מתגלין הגונים עלאין, שהם ענין גלוי גדלת הבורא, וזה ההלל שהוא אומרים בחנכה, שהוא שבח גדלת הבורא, וכן מרביץ אז בצדקה (חנכה, הלכה א).

יז.

העקר בעבודת השם הוא ההתחלה, כי כל ההתחלות קשות, מחמת שהוא יוצא אז מהפך אל הפך, ואחר-כך אף-על-פי שהולך ומתקדש בכל פעם ביותר, אף-על-פי-כן גם כל העבודות שאחר-כך מקבלין כל מההתחלה שהיא העקר, וכח ההתחלה

הולך עם בלם, וזה מרמז במצות גר חנכה שמוסיף והולך, ובלילה הראשון שהוא התחלה מדליק אחד, ואחר-כך בלילה שני מדליק גר הראשון שהדליק ביום ראשון, ומוסיף עליו עוד אחד, וכן בכל הימים, נמצא, שהגר הראשון הולך ודולק עם כל שאר הנרות שבשאר הימים וכן להלן, כי כח ההתחלה הולך עם בלם (שם).

יח.

מה שנעשה הוא שיעשה, וכמו שבימי החשמונאים הכניעו את מלכות הרשעה שרצתה להשיבם תורתך וכו', כמו-כן בכל דור בימי חנכה, אנו צריכין לעמוד כנגד מלכות הרשעה, שזה הרשעים העומדים עלינו לבטל ולמנע אותנו מעבודתו יתברך, ועקר הכניעתם הוא על-ידי אריכות הנשימה, שהוא הרוח חיים שמקבלין מהצדיק האמת שזכה לברר הארבעה יסודות שלו, עד שאין להרע שום אחיזה בו, והוא כלו טוב, ועל-ידי-זה יכול לירד לתוך הצנורות של הרשעים, שמקבלין על ידם אריכות הרוח שלהם, ולשברם ולהכניעם, בסוד: "משפיל רשעים עדי ארץ" (תהלים קמז, ו), וזה סוד השמן של גר חנכה, שמרמז על אריכות הנשימה דקדושה, שעל-ידי הנשימה הוא קיום כל השמנים שבגוף, וכשמקבלין הרוח חיים ואריכות הנשימה מן הצדיק, אזי השמנים שבגוף קדש, והשכל הדולק ומאיר על-ידי השמנים שבגוף, הוא גם-כן זך ונקי וקדוש מאד, ומה שאין בו כשמקבלין הנשימה על-ידי הסטרא אחרא, חס ושלוש, אז השמנים טמאים, שזה מה שבעת שגברה מלכות יון הרשעה, אז טמאו כל השמנים, וכשגברו החשמונאים והכניעום, אז מצאו פך

אחד של שמן שהיה חתום בחותמו של כהן גדול, שהוא הצדיק והרב שבדור, שהשמן שלו חתום בקדשה גדולה, כי אין להרע שום אחיזה בו, ועל-ידי-זה השמן היה הנס של חנכה, וזה סוד באור הנר של חנכה הוא, שממשיכין על עצמנו אור הצדיק האמת, שיכול לירד למקום הסטרא אחרא ולהכניעה שם במקומה, וזה שמדליקין נר חנכה למטה מעשרה טפחים וברשות הרבים, שישם מקום הסטרא אחרא וגם סמוך לפתח, שישם עקר אחיזתם, כמו שכתוב (בראשית ד, ט: "לפתח חטאת רבין", ובגדל פח הצדיק אנו יכולים להכניעם שם ולשברם שם דיקא במקום אחיזתם (שם, הלכה ב).

יט.

כשהסטרא אחרא שהיא מלכות יון הרשעה מתגברת על ישראל בכלל או בפרט, ואין מנחת את ישראל לילה בדרך השם באמת, ולפעמים מתגברים, חס ושלום, מאד מאד, עד שהטוב שיש בכל אחד מישראל נתעלם לגמרי, עד שאין יודעים כלל איך להתעורר לשוב להשם ותברך באמת, אזי עקר התקון הוא רק על-ידי הצדיק האמת שבדור, כי כשהצדיק האמת עוסק עמו ומדבר עמו ורואה מעשיו ומדותיו, אזי הרע שלו נתבטל ונתבלבל לגמרי כנגד הצדיק האמת שפכה את יצרו והכניע הימי רע, ואזי הרע נופל והטוב נתגלה אפלו מעמקי הקלפות, כי הצדיק יכול לבנות התורה ולגלות הטוב מכל אדם שבעולם אפלו אם הוא במקום שהוא, כי הצדיק על-ידי שילבו ברשותו, וכפה את לבו לדעתו, על-ידי-זה זכה שקבלו המדות שלו אור אהבה שבדעת, שישם אין לרע שום

אחיזה כלל, כי עקר אחיזה הרע הוא רק למטה במדות ששם יש ימי טוב וימי רע, ועקר אחיזתם למטה במדות, חס ושלום, הוא גם-כן רק מחמת שאין זוכין בשלמות לקשר המדות להדעת, וזה על-ידי שאין מתגבר שיהיה לבו ברשותו, ואינו מקשה לבו, ששם מקור כל כל המדות לדעתו, אבל הצדיק שפפה את יצרו, וזכה שיתקשרו הימים שהם המדות בדעת, כי לבו ברשותו, על-כן אין להרע שום שליטה בו אפלו במדות, מאחר שהם מקשרין וכלולין עם הדעת, ועל-ידי-זה גם המדות מקבלין אור אהבה שבדעת, ועל-כן זה הצדיק בכחו הגדול מכניע גם אצל העכו"ם והרשעים את הימי רע שלהם, על-ידי שרואה ומסתכל בהם, ותקף נופל הרע ונתבטל לגמרי, והטוב מלבש בו עולה ונתגלה, שזה סוד אותיות התורה שבולטות ומצטרפות עכשו, על-ידי זה הצדיק שבטל את הרע שחופה עליהם, ואזי זה הטוב נתוסף בו אור רב מלמעלה, וזה אור אהבה שבדעת, שאמר גם-כן עליהם מלמעלה, וזה היה תקף הגם של חנכה, שהיה על-ידי הפהנים שהם בחינת הסוד, בחינת אהבה, והעקר על-ידי הפך השמן, שהיה חתום בחותמו של פהן גדול, שזה סוד הצדיק הגדול שזוכה לאור אהבה שבדעת, וזה שמדליקין גר חנכה למטה מעשרה טפחים וברשות הרבים, ששם עקר מקום אחיזת הסטרא אחרא, אבל עכשו נתגלה גם שם אור התורה הקדושה המלבש שם ומקבל אור רב מלמעלה, שזה סוד "גר חנכה מוסיף והולך", כי "מעלין בקדש", הינו כי בכל פעם מתגלה התורה יותר, אזי מקבלת אור רב מלמעלה ביותר מאור אהבה שבדעת, שהיא בחינת סתרי תורה, וזה עקר תקף הגם, שמקצת השמן שלא היה בו להדלק, כי אם יום אחד, שזה

סוד אהבה שפדעת, שֶׁהיא לְמַעַלָּה מֵהַיָּמִים וְהַמַּדּוֹת, אֲשֶׁר לֹא יתגלה בשלמות עד לעתיד, שֶׁהוא "יום אחד יודע לה", הנאמר על לעתיד, ועכשו על-ידי הצדיקים האמתיים, שֶׁהם סוד מתתניהו ובניו, זוכין לטעם אור אהבה שפדעת גם בתוך הזמן והמדות, שֶׁהם בחינת שבעת ימי בראשית, בחינת שבע מדות מחסד ועד מלכות, שֶׁהם כלל ימי הבנין, וְזֶה סוד הנר שדלק שמונה ימים, הינו שזוכין לקשר הימים והמדות שֶׁהם בחינת שבעת ימים לאור אהבה שפדעת, שֶׁהיא יום אחד, שֶׁגם הימים והמדות יקבלו האור משם, שֶׁעל-ידי-זֶה אין להרע שום אחיזה גם בימים ובמדות כנ"ל (שם, הלכה

ג, אותיות א, ב).

ב.

עקר התגברות מלכות יון הרשעה היא בקמזות חיצוניות שנקראות חכמות יון, ועל-כן טמאו כל השמנים, שֶׁהם כלל המחין של ישראל, על-ידי הקשיות הבאות משם, ובאמת הקשיות שלהם אינן קשיות כלל, רק שאי אפשר להבין בשלמות מחמת שֶׁהיא שכל המקיף, שאי אפשר להשיג אותו עד לעתיד לבוא, ובעולם הזה זה השכל סתום וחתום, כי הוא הוא מאמר סתום, סוד: "איה" בחינת כתר, שֶׁהוא קדשה עשירית ועליונה מכל קדשה שבארץ ישראל, בחינת לפני ולפנים, שלא נכנס לשם אלא כהן גדול ביום כפור, ומגדל העלמות והסתרתו של זה המקיף, על-כן יכולים לינק ממונו גם העלמות והסתרתו של זה המקיף, על-כן יכולים לינק גם החיצונים שמכניסים קשיות וכפירות, וכשזוכין להבין

זאת שבאמת כל הקשיות האלו אינן קשיות כלל, רק שנמשכים מבחינת "איה" שהוא מקיף, שאי אפשר להשיגו בשלמות בזה העולם, ואזי כשמבינים זאת, נתבטלין כל הקשיות שלהם, כי יודעים שאיננו קשה כלל, רק שלגדלתו יתברך אין חקר, ויש קדשה גבוהה ועליונה מאד שהיא מקיף, שמשם נמשכין כל אלו הקשיות שאי אפשר להבינם. וזה סוד מה שמצאו אז צלוחית של שמן שהיתה חתומה בחותמו של פהן גדול, הינו שמצאו אז צלוחית של שמן שהיתה חתומה בחותמו של פהן גדול, הינו שמצאו והשיגו שיש שכל עליון מקיף, שהוא סתום וחתום בחותמו של פהן גדול, הינו המאמר סתום שאי אפשר להשיגו, שמשם נמשכות כל אלו הקשיות, ועל-ידי-זה בעצמו נתבטלו כל הקשיות, שזה הכנעת מלכות הרשעה, וזה היה הנס של גר חנכה, שלא היה בו להדליק אלא יום אחד, הינו כי המקיף הזה לא יזכו להשיג אותו בשלמות, רק לעתיד לבוא שהוא "יום אחד יודע להשם", ונעשה גם ודלק שמונה ימים, הינו שזכו להמשיך הארה מהמקיף הזה שהוא יום אחד לתוך השכל הפנימי גם בעולם הזה שהוא שבעת ימים, ונשזה סוד השמונה ימי חנכה, שהוא היום הראשון שהיה צריך השמן לדלק ושבעת ימים שדלק בגם אחר-כך, הינו ביום אחד ממשיכין הארה של עולם הבא שהוא יום אחד, שאז ישיגו המקיף הזה שהוא בחינת השמן החתום, ומשם נמשכת הארה לכל שבעת ימים שהם עולם הזה, וזה שבכל יום מוסיף והולך, כדי לחזור בכל יום לקבל הארה מיום הראשון, כי הנה שהדליק ביום הראשון הולך ודולק עם כל הנרות שמדליקין בשבעת הימים שאחר-כך (שם, הלכה ה).

כא.

הגם של חנכה וכן כל הנסים נעשים בכל שנה ושנה ובכל זמן בכלליות ובפרטיות, כי כשהסטרא אחרא שהיא בחינת מלכות הרשעה מתגברת על ישראל, ורוצה לבטל אותם מעבודת השם כמו שהיה אז שרצו להשכיח התורה לגמרי, חס ושלום, ואז אין שום עצה ותחבולה להמלט על נפשו, כי אם על-ידי האמת, דהינו שיראה לפי מדרגתו למשוך עצמו רק אל האמת לאמתה, ולהסתכל רק על האמת באמת, וכן בתפלה אף-על-פי שאי אפשר לו להתפלל בכונה בשום אופן, והמחשבות הנרות שהן בחינת מי המבול מבלבלין אותו מאד, עד שלפעמים הוא בבחינת: "והמים גברו מאד מאד על הארץ ויכסו כל ההרים הגבהים" (וכו' (בראשית ו, ט)), הינו שאין רואים שום צד הצלה, ואין לו מקום לאחז עצמו ולעמוד שם, כי מי המבול גברו מאד למעלה מפל ההרים, וכאלו נפל לתוך התהום ממש, ו"מאין יבא עזרי" (תהלים קכא, א), ואז עקר התקון וההצלה – על-ידי תבת נח, הינו שידבר הדבור באמת לפי מדרגתו במקום שהוא. וזה סוד נר חנכה שהוא אור האמת כמו שפתוב (שם מג, ג): "שלח אורף ואמתך", שעל-ידי-זה יוצאין מפל מיני חשך ויכולין להתפלל באמת, שזה סוד חנכה שקבעו להודות ולהלל בחינת תקון התפלה, ועל-כן מדליקין למטה מעשרה טפחים שישם עקר אחיזתם, כי מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה טפחים, ומדליקין סמוך לפתח, בחינת "פתח דבריה יאיר" (תהלים קיט, קל), כי על-ידי האור האמת יכולין למצא הפתח לצאת מפל מיני חשך שנגזר בהם, ולהכניע מי המבול, וזה שבימי חנכה פסקו מי

המבול, הינו בכ"ז בכסלו וזה שמוכא בתקונים, כי חנכה הוא בחינת תבת נח, וזה סוד: "גר חנפה מוסיף והולך", כי בתחלה אור האמת בצמצום גדול בעת שמנח בתקף החשכות והגלות, אבל על-ידי שמושך עצמו אל האמת גם, אז על-ידי-זה מעט נקדת האמת מאירה לו, עד שזוכה לצאת מתוך החשך, ואז בכל יום מוסיף והולך אור האמת ביותר, עד שעולה בתכלית העליה, בסוד (בראשית מו, ד): "ואנכי אעלה גם עלה" (שם, הלכה ו').

כב.

מבאר בכוננות חנכה, שצריכין להמשיך אז תליסר מכילין דרחמי, שעקרם הם שמונה, שהם עד "נוצר" וכו', ובכל יום מימי חנכה צריכין להמשיך מדה אחת מהן, גם צריכין להמשיך בכל יום צרוף אחד של אהי"ה פעמים אהי"ה, שהוא בגימטריה אמת, כנגד שמונה פעמים 'אמת' שב'אמת וציב', הינו כי זה עקר כלל הרחמנות שצריכין לרחם על ישראל, שזה סוד תליסר מכילין דרחמי, שהוא להאיר ולהכניס בהם האמת, שעל-ידי-זה יכולין להנצל מעוונות, וזכרו להתקרב להשם יתברך, ועקר האמת הוא אהי"ה פעמים אהי"ה, כי אהי"ה – דא אנא זמין למיהוי, הינו שמכין את עצמו לעשות תשובה, כדי שתהיה לו איזו הויה בעולם, כי קדם התשובה עדין אין לו שום הויה כלל כמבאר במקום אחר (לקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימן ו), אך מחמת שאפלו כפרוזה להכין את עצמו שתהיה לו הויה בעולם, יש שעדין קשה לו לשוב פראוי, אף-על-פי-כן גם הוא צריך בכל יום ובכל פעם להכין את עצמו שתהיה

לו איזו הוניה, דהינו כדי שיוכל על-ידי ההקנה הזאת להתחיל להכין את עצמו עוד אחר-כך ביותר, וכן בלי שעור, עד שיהיה נקלל אהי"ה באהי"ה בכלליות גמור, בסוד: "אהיה פעם אהיה", שגימטריה אמת, כי זה עקר אמתת האמת, שאף-על-פי שאינו זוכה מיד להנה גמורה, אף-על-פי-כן יכין את עצמו, כדי שיזכה על-ידי-זה להכין את עצמו אחר-כך וכן בלי שעור, עד שיהיה נקלל אהיה באהיה; כי כל מה שיעשה בעבודת השם, הפל הוא רק סוד חנה, כדי שתהיה לו חנה אחר-כך, וזה הדבר הוא בכל מדרגה ומדרגה, כי אפלו מי שכבר זכה לעבודת השם באמת, גם הוא צריך להכין את עצמו בכל פעם להתחיל מחדש, בסוד אהי"ה – דא אגא זמין למיהוי, כדי שיזכה לעלות למדרגה גבוהה ביותר בכל פעם, כי צריכין לאחז תמיד במדת התשובה, וצריכים לעשות תשובה על תשובה, מפל שכן מי שלא התחיל עדין כלל, בודאי צריך להתחיל בכל פעם, אף-על-פי שרואה שגם עתה הוא בודאי צריך להתחיל בכל פעם, אף-על-פי שרואה שגם עתה הוא רחוק מאד, אף-על-פי-כן יכין את עצמו שתהיה לו הוניה, הינו שיזכה אחר-כך על-ידי-זה להכין את עצמו ביותר וכו', וכן להלן. וכל זה הוא סוד אמת, סוד אהי"ה פעמים אהי"ה, כי מי שמסתפל על האמת, בודאי צריך כל ימיו להכין את עצמו ולצפות ולהסתפל אולי יזכה עתה להתחיל איזו התחלה, וכשיהיה חזק בזה בודאי יעזרו השם יתברך להתקרב ולשוב אליו יתברך באמת. וזה בחינת חנה, כי זה עקר החנה בעבודת השם, להתחיל בכל פעם מחדש, ואפלו אם הוא זקן גדול, אף-על-פי-כן אסור להחזיק את עצמו בזקן, ולאש את עצמו כאלו אפסה תקנתו, חס ושלום, רק עד יום

מותו יתחיל בכל פעם מחדש, וזה סוד: "חנך לנער על-פי דרכו", הינו שיחנך אותו על-פי דרכו שעוסק במשא ומתן וכיוצא, גם שם ימצא את השם יתברך, בסוד: "בכל דרכיך דעהו" (משלי א, 1), כי גם שם יש איזו נקדה של אמת שיכולין לחנך עצמו על ידה, ולהתחיל להכין את עצמו להתקרב להשם יתברך, וזה שפסים: "גם כי יזקין לא יסור ממנה" (משלי כב, 1), הינו מסוד החנוכה וההתחלה בכל פעם מחדש, וזה בכל דרגה ודרגה, כי הצדיקים הגדולים צריכין גם-כן להתחיל בכל פעם מחדש להתחנך בעבודתו יתברך, כדי שיזכה בכל פעם למדרגה גבוהה ביותר בעבודת השם יתברך, שזה סוד אהי"ה פעמים אהי"ה, כי בכל פעם מתחילין בסוד אהי"ה – דא אנא זמין למיהוי, מכל שכן הקטנים במעלה בודאי צריכין לחזק את עצמם להתחיל בכל פעם מחדש בעבודת השם, כי אולי יזעילו לו כל ההכנות והרצונות והתשוקות והכסופין והיגיעות שמתנגע בכל פעם להתחיל להכין את עצמו להתקרב להשם יתברך, אולי יתקבצו בלם שיוכל היום להתחיל להכין את עצמו בראוי, כדי שיוכל להתחיל להכין את עצמו אחר-כך ביותר, וכן להלן, בסוד אהי"ה פעמים אהי"ה, וזה עקר האמת לאמתה, שצריכין להכניס בכל אחד מיישראל. ומחמת שיש כמה שנויים לאין מספר בכל אדם בין יום ליום, על-כן צריך לרחם על עצמו ולקשר את עצמו לנקדת אמת בכל יום ויום כפי המדה והענין של אותו היום שעומד בו, כי בכל מקום ובכל דרגה יש סוד נקדת האמת, שיכולין להתקרב על ידה להשם יתברך, וזה סוד מה שבכח צדיקי האמת אנו זוכין בכל יום מימי חנכה הקדושים להמשיך מדה אחת של רחמים מתליסר מכילין דרחמי וצרוף אחד של אמת כפי המדה

של אותו היום, וזה סוד שמונת ימי חנכה, כי בזה אנו ממשיכין אור האמת שהוא סוד אהי"ה על כל ימי חיינו שהם שבעים שנה, בסוד שבעת ימים לכללם ולקשרם, בסוד יום השמיני, שהוא סוד עלמא דאתי סוד בינה, ששם עקר סוד שם אהי"ה כידוע (ש).

בג.

עקר פח מלכות הרשעה הוא על-ידי עזות דסטרא אחרא, בסוד: "עזות מלכותא בלא תגא", וצריכין להתגבר בעזות גדולה דקדשה כדי לעמד נגד עזותם הרעה, וזה סוד תקף הנס של חנכה, שאז התגברה מלכות יון הרשעה בעזות גדולה כל-כה, עד שרצו לבטל כל התורה, חס ושלום, ונתן השם יתברך כל בלב מתתיהו ובניו והתגברו בעזות גדולה דקדשה כזו, עד שחמשה אנשים מישראל עמדו כנגד המון רב והכניעו אותם והשפילו אותם, וזה סוד הנס שהיה אז על-ידי שמן, כי העזות דקדשה נמשכה מהשני כתרם שזכו ישראל על-ידי שאמרו "נעשה ונשמע", שזה סוד נגלה ונסתר של התורה הקדושה, שזה סוד מצות הדלקת נר חנכה, שהנר דולק ובו ער באור מאיר, באור גדול בכל העולמות על-ידי השמן, הינו שהמחין של סוד "נעשה ונשמע", שזה סוד השמן, משם זוכין לקבל עזות דקדשה, שעל-ידי-זה בוער הלב להשם יתברך רשפי אש, ומאיר באור גדול, שזה סוד האש של נר חנכה שהוא סוד עזות דקדשה, סוד: "כי עזה כמות אהבה" וכו' "רשפי רשפי אש" וכו' (שיר השירים ה, ו), ועזות דקדשה היא סוד קולות דקדשה שהם סוד אש, סוד: "ואת קלו שמענו מתוך האש" (דברים ה, כא), סוד: "קול ה'

הצב להבות אש" (תהלים כט, ז), ועל-כן נקרא חנכה, כי זה עקר החנוכה בעבודת השם, שהוא רק על-ידי עזות דקדושה, כדי שיוכל לעמוד כנגד עזות דסטרא אחרא המונעים אותו מלהתקרב אל הקדושה, להכניעם ולהשפילם ולהכנס אל הקדושה, בסוד: "נהלת בעזך אל גנה קדושה" (שמות טו, יג). והעקר – להתחיל בכל פעם מחדש בעבודת השם, שזה עקר שם חנכה, שהוא מלשון חנוכה והתחלה, כאלו היום הוא מתחיל להתחנך בעבודת השם, וזה סוד: "נר חנכה מוסיף והולך", שצריכין להתחיל בכל פעם מחדש, שעל-ידי-זה מוסיפין והולכין תמיד בעבודת השם בתוספת מרבה, מאחר שמתחזק בכל יום בהתחזקות חדשה ובהתחלה חדשה והתעוררות חדשה

(בשר בחלב, הלכה ד', אותיות: יד, טז).

כד.

עקר שלמות האמונה שהוא עקר הקדושה הוא בבית-המקדש, ומשם מאירה האמונה בכל העולם בלוי, כי עקר הנבואה ורוח-הקדש הוא בבית-המקדש, ששם השכינה שורה, ומשם מקבלים כל הנביאים נבואתם ורוח קדושם, כמו שכתוב (במדבר יז, טט): "וישמע הקול... מבין שני הכרבים" וכו', ועל-ידי נבואה על-ידי-זה עקר ברור המדמה ושלמות האמונה, וזה עקר הפוריות של חרבן-בית-המקדש, שהיה על-ידי התגברות נביאי השקר, עד שעל-ידי-זה נפגמה האמונה, ונתרבו הכפירות והאפיקורסות בעולם, אבל השם יתברך ברחמיו גם בעבודתנו לא עזבנו, ויט עלינו חסד, על-ידי ששולח לנו צדיקים אמתיים בכל דור, שיש להם

סוד רוח-הקדש ונבואה, והם מְמַשִּׁיכִין הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּעוֹלָם, וְזֶה סוּד תִּקְוָה הַגָּס הַנִּפְלֵא וְהַנּוֹרָא שֶׁל חֲנֻכַּת הַקְּדוּשָׁה, שְׁמִלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה עֲמֻדָה אֲזוּ עַל יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁכִּיחַם תּוֹרַתְךָ, וְהַעֲקֹר שְׂרָצוֹ לְהַתְגַּבֵּר כְּנֶגֶד הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהִיא יְסוּד כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, וְעַל-כֵּן רָצוּ לְהַחְרִיב אֶת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, שְׁמֹשֶׁם עֲקָר הַמְשַׁכֵּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ הִפְרָ עֲצָתָם מִהִפְךָ אֶל הִפְךָ, שֶׁאֲדַרְבֵּה עַל-יְדֵי תִקְוָה הַגָּס שֶׁהָיָה אֲזוּ, שֶׁנִּתְּנָה הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ כַּח בְּצַדִּיקִים שֶׁהָיוּ אֲזוּ, שֶׁהֵם מוֹתִינֵהוּ וּבְנִיּוֹ, לְנַצַּח אֶת הַיּוֹנִים, עַל-יְדֵי-זֶה הַמְשִׁיכּוֹ תִקְוֹן נִפְלֵא וְנּוֹרָא לְדוֹרוֹת עוֹלָם, בְּעֵינֵי הַמְשַׁכֵּת אֲמַתַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּעוֹלָם, שֶׁזֶה סוּד מִצְוֹת גַּר חֲנֻכַּת שְׁתַּקְנּוּ אֲזוּ, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה הוֹדִיעוּ לָנוּ, שֶׁאֲפִלּוּ לְאַחַר חֲרָבֵן-בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ לֹא אֲבָדָה תִקְוֹתֵנוּ מִהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, כִּי אֵין דוֹר יְתוֹם, וּבְכָל דוֹר שׁוֹלַח לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ צַדִּיקֵי אֲמַת, שְׁמֵאִירִין לָנוּ שְׁלֵמוֹת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁזֶה סוּד גַּר חֲנֻכַּת, שֶׁאֲנוּ זוֹכִין בְּכָל שָׁנָה לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ אוֹר צַדִּיקֵי הָאֲמַת בְּעֵלֵי רוּח-הַקְּדוּשָׁה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה אֲנוּ זוֹכִין לְאֱמוּנָה שְׁלֵמָה גַם עַתָּה, כִּי הַצַּדִּיק נִקְרָא אוֹר, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תהלים צו, יא): "אוֹר זָרַע לְצַדִּיק", וְעַל-יְדֵי מִצְוֹת הַדְּלָקַת גַּר חֲנֻכַּת אֲנוּ מְמַשִּׁיכִין עָלֵינוּ אוֹר קְדֻשַׁת הַדְּלָקַת גְּרוֹת הַמְנוּרָה שֶׁהָיוּ מְדַלִּיקִין בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, וְהֵם נִקְרְאוּ עֲדוּת, שֶׁעַל יָדָם נִתְגַּלָּה שֶׁהַשְׁכִּינָה שׁוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, הֵינּוּ שְׁיֵשׁ בֵּין יִשְׂרָאֵל הַשְּׂרָאָת הַשְּׁכִינָה, שֶׁזֶה עֲקָר סוּד רוּח-הַקְּדוּשָׁה וְנַבּוּאָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַּרַר הַמְדָּמָה שֶׁהוּא סוּד לִילָה וְחֻשָּׁה, וְעַל-כֵּן הָיוּ צְרִיכִין לְהַדְּלִיק גְּרוֹת הַמְנוּרָה בְּלִילָה דִּיקָא, כִּי אוֹר גְּרוֹת הַמְנוּרָה הוּא סוּד אוֹר הַצַּדִּיק, שֶׁעַל-יְדֵי אוֹר הַנְּבּוּאָה וְרוּח-הַקְּדוּשָׁה שׁוֹרָה עָלָיו, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַּרַר הַמְדָּמָה שֶׁהוּא סוּד

לילה, שעל-ידי-זה עקר תקון האמונה שצריכין להשתדל בתקונה
 בליילה דיקא; ועל-כן נקרא חנכה, סוד חנכת בית-המקדש, שהוא
 סוד רוח נבואה, תקון האמונה, וזה סוד ההלל של חנכה, פי על-ידי
 ברור המדמה שאנו זוכין על-ידי הדלקת נר חנכה שהוא סוד אור
 הצדיק, על-ידי-זה אנו יכולין לסדר שבחים ותארים אליו יתברך
 כמבאר בפנים. גם נר חנכה מרמז על כלל אור התורה, שהוא סוד
 כלליות המדרגות שבנבואה, שעל-ידי-זה עקר ברור המדמה
 ותקון האמונה, וזה שמדליקין נר חנכה סמוך לפתח, שהוא סוד
 האמונה הקדושה, שהוא הפתח והשער לכל הקדושה, שדרך שם
 דיקא נכנסין אל הקדושה, בסוד: "פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר
 אמונים" (ישעיה כו, ב), פי על-ידי נר חנכה אנו ממשיכין אור הנבואה
 של הצדיק האמת, ומדליקין האור הזה סמוך לפתח, שהוא סוד
 האמונה הקדושה, כדי לברר ולתקן על-ידי-זה האמונה בשלמות
 כנ"ל (הלכות פסוד רבנו, הלכה ג, אותיות ו, ז).

כה.

עקר האמונה הוא להאמין בחדוש העולם, שזה אי אפשר להבין
 בשום שכל, פי אם באמונה, כמבאר בפנים, וזה סוד נר חנכה, פי
 חנכה הוא לשון חנוכה והתחלה והתחדשות, הינו שעל-ידי מצות
 נר חנכה זוכין להאמין בהתחלה ובהתחדשות הראשונה, דהינו
 בחדוש העולם, שהשם יתברך ברא עולמו יש מאין המחלט, שזה
 עקר האמונה שאזכין על-ידי נר חנכה, פי האור שברא הקדוש-
 ברוך-הוא בשבעת ימי בראשית, היה האדם צופה בו מסוף העולם

ועד סופו, הינו שבאור הגנוז הזה היו יכולים להסתכל ולהשיג מקצה ועד קצה, מקצה הראשון שהוא חדוש העולם בתחלת הבריאה הזאת, עד קצה האחרון שהוא חדוש העולם שלעתיד, כי הא ביה תליא, כמבאר בפנים, אך ראה השם יתברך שאין העולם כדאי להשתמש בו, עמד וגנוז לצדיקים לעתיד לבוא, הינו שעכשו אין מי שישגיג אור הגנוז הזה, כי אם הצדיקים שמקבלין נבואה ורוח-הקדש משם, מסוד אור הגנוז הזה, והם ממשיכין בכל העולם אור האמונה, להאמין בחדוש העולם בידעת, כי אם באמונה לבד שמקבלין מהצדיקים הקדושים שזוכין לינק מהאור הגנוז הזה, וזה אנו זוכין על-ידי האור הקדוש של גר חנכה, כי משם אנו מדליקין הגר חנכה מסוד אור הגנוז לצדיקים הנ"ל, שעל-ידי זה אנו זוכין לאמונה בחדוש העולם הזה שנגברא בשבעת ימי בראשית, עד שנזכה על-ידי זה בעצמו לחדוש העולם שלעתיד, שהוא סוד יום השמיני בסוד עלמא דאתי, שהוא סוד בינה פידוע, וזה סוד שמונת ימי חנכה, שמדליקין וממשיכין האור הגנוז שהוא צופין בו מסוף העולם ועד סופו, הינו מסוד חדוש העולם של תחלת הבריאה שפלול בשבעה ימים שהם שבעת ימי הבנין, שבעת ימי בראשית, עד שנזכה על-ידי זה לחדוש העולם שלעתיד, שהוא סוד יום השמיני; כי גם עכשו שנגנוז האור, אף-על-פי-כן אנו זוכין לקבל משם על-ידי האמונה שממשיכין בנו צדיקי האמת בעלי רוח-הקדש באמת, שזכו לינק מאור הגנוז הזה, שזהו סוד גר חנכה, ועל-פני הם ל"ו גרות בכל שמונת ימי חנכה כנגד ל"ו צדיקים שבכל דור, שזוכין להסתכל באספקלריה המאירה, כי זהו עקר גר חנכה, כדי להמשיך אור הצדיקים האמתיים שזוכין לסוד

נבואה ורוח-הקדוש אמתית, סוד אספקלריה המאירה, כדי שנוזכה על-ידי-זה לאמונה שלמה, וזה סוד: "גר חנכה אסור להשתמש לאורו", שאסור להתקרב לצדיק בשביל שמושי חל בנהוג עכשו, בעוונותינו הרבים, רק עקר ההתקרבות תהיה בשביל השם יתברך – כדי לזכות לאמונה שלמה (שם ט).

כו.

מבאר בפונות, שגר חנכה הוא סוד אור גדול מאד, כולל כל השלשה יחודים, וממשיכין אותו למטה בתוך תקופ העשייה בימי החל, שאין לנו פח להעלות העולמות למעלה מדרגתם כמו בשבת, שאז זמן עליית העולמות, וזהו החלוק שבין גר חנכה לגר שבת, כי בשבת עולין העולמות למעלה למעלה, ואז מדליקין הגר במקום גבוה ועליון מאד, שאין לסטרא אחרא אחיזה שם, ועל-כן מתר להשתמש לאור גר שבת, מה שאין בן גר חנכה. ואלו שתי הבחינות יש גם בעבודת השם בפרטיות, כי יש צדיקים גמורים, שיגעו וטרחו הרבה בעבודתו יתברך, עד שזכו לעלות למעלות ומדרגות גדולות, והם בודאי זוכין להשיג נסתרות השם נסתרות התורה, ולהשתמש לאור הקדוש, ולהתענג בהם מאד, ואלו הצדיקים יכולים להעלות גם כל תשמיישי חל – אכילה ושתיה וכיוצא לשרשם העליון שבקדשה, שהוא סוד ענג שבת, כי הם כבר בסוד קדשת שבת, שאז זמן עליות העולמות, אבל כל זמן שהאדם הוא עדין בסוד ימי החל, רק השם יתברך מרחם עליו, וממשיך לכל אחד לתוך המקום שהוא שם בתוך תקופ העשייה,

ומאיר עליו גם שם אור התורה והמצוות ואור הצדיקי אמת, שכל זה הוא סוד גר חנכה, אז אסור לו להשתמש לאורו, רק לראותו בלבד, כי אין לו פח עדין להעלות כל תשמישיו לשרשם העליון, שהוא האור הקדוש, כי זה האור של חנכה נמשך עליו, רק לראותו בלבד, בסוד: "וירא את המקום מרחק" (בראשית כב, ד), שצריכין לעמוד ולהסתכל היטב על האור הנורא הזה, ולהתבונן ולשוב אל לבו את תקף הנסים והנפלאות שעושה השם יתברך עמנו בכל דור ודור, והכל בסוד: "ממרחק תביא לחמה" (משלי לא, יד), שממשיך לנו הנס והישועה ממקום רחוק ונשגב ונורא ונפלא מאד, ועל-ידי-זה יש לנו קיום גם בתקף הגלות הזו, על-ידי שאנו רואים מרחוק עצם נפלאות האור שהשם יתברך מאיר עלינו בטובו, שהוא סוד אור גר חנכה, אבל אף-על-פי-כן עדין הוא מרחוק מאד, ועל-כן אסור להשתמש לאורו, כי עדין אין האור שלנו בשלמות, רק זה בעצמו לנו לישועה נפלאה, מה שאנו זוכין להמשיך אור קדוש ונורא כזה לתוך ביתנו בתוך שפלות מדרגתנו, שזה סוד שמדליקין הגר חנכה למטה מעשרה טפחים, אבל אסור לנו להשתמש לאורו. ושתהי אלו יש גם אצל כל אחד בפרטיות, כי ההארה שיזכה כל אחד להשיג לעתיד, שזה יהיה חלקו לעולם הבא, זה סוד גר שבת שמתר להשתמש לאורו, אבל בעולם הזה, אז האור עדין בסוד גר חנכה שאסור להשתמש לאורו, רק לראותו בלבד (שלוש ספון, הלכה ה).

אותיות ד, ז).

כז.

עקר מצות גר חנכה הוא גר לאיש וביתו, כי בודאי מאחר שעקר ההדלקה היא רק לראותו בלבד ולהסתפל על תקף הגם מרחוק, על-כן די גר אחד לאיש וביתו, כי כל בני הבית יכולין להסתפל על גר אחד, ולהתבונן בו תקף הגם, כדי שיתעוררו ויתחזקו בעבודתו יתברך על-ידי שראוין נפלאות אור התורה שהשם יתברך ממשיך עלינו בכל שנה בכל דור בכלליות, אך המהדרין במצוות, מדליקין גר לכל אחד ואחד, כדי שישים כל אחד ואחד אל לבו שגם עמו בפרטיות עושה השם יתברך נסים ונפלאות, ומאיר לו בטובו לתוך דעתו, שיתעורר משנתו על-ידי נפלאות החסדים והישועות שעושה עמו בפרטיות בכל עת, כי יש הרבה שטועים בזה, שאפלו אם הוא איש כשר, ומשים אל לבו להתבונן קצת בעצם החסדים שהשם יתברך עושה עמנו בכל דור, שיש לנו קיום בגלות כזו מכל הצדדים, אבל אף-על-פי-כן הוא טועה בנפשו, ואינו מרגיש על עצמו בפרטיות תקף הגם מחמת שיודע בנפשו מה שעובר עליו נגעי לבבו ומכאוביו, על-כן הוא טועה בנפשו לומר, שאין אור התורה (היא עקר ישועתנו ועזרתנו סלה), מגיע גם אליו בפרטיות, על-כן המהדרין מדליקין גר לכל אחד ואחד, כדי שישים כל אחד אל לבו שגם אליו בפרטיות מגיע האור, שזה סוד הנקודות הטובות שחוטף כל אחד בכל יום, בפרט מה שזכה להתקרב לצדיקי אמת, רק שהאור עדין בסוד: "וירא את המקום מרחק", אבל אף-על-פי-כן בודאי האור מאיר גם אליו בפרטיות, והמהדרין מן המהדרין, מוסיף והולך בכל יום, כי לא די ששמשיך האור

גם לעצמו בפרטיות, אף-על-פי שהוא מרחוק מאד, אף גם הוא מוסיף והולך בכל יום, כי מי שהוא חזק באמונה, משים אל לבו להסתכל היטב על נפלאות השם יתברך, שעושה עמנו בכל יום מחדש, בסוד: "חדשים לבקרים רבה אמונתך" (איכה ג, כט), שמאמין שהחסדים מתחדשים בכל בקר, כי "חסדי ה' כי לא תמנו" וכו' (שם, שם כב), הוא מוסיף והולך להמשיך האור על עצמו בתוספת אורה בכל יום, כי באמת השם יתברך מאיר עלינו בכל יום בתוספת אור החסדים והישועות והנפלאות, על-ידי כח וזכות הצדיקים, בסוד: "וארח צדיקים כאור נגה הולך, ואור עד נכון היום" (משלי ד, יח), "הולך ואור" דיקא, שבכל עת מאיר ביותר, ואף-על-פי שאנו עכשו בתקף הגלות בגוף ונפש, אף-על-פי-כן אורו הגנוז מוסיף והולך בכל יום, שמושם נמשכת התחדשות מעשה בראשית שבכל יום, בסוד: "ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית" (מתפלת יוצר שבשחרית), ובסוד: "אור חדש על ציון תאיר" וכו' (שם), כי בנדאי השם יתברך יגמר את שלו, ועל-כן צריכין להאמין שאפלו בתקף חשכת הגלות, אף-על-פי-כן האור מוסיף והולך, ויכול כל אחד במקומו להתקרב לאור הקדוש הזה, שהוא סוד אור נר חנכה שזכו צדיקי הדור לחזר ולהמשיך אור התורה שלא תשתכח לנצח, ועל-כן אף-על-פי שרחוקים מהאור מאד ואסור להשתמש לאורו, כי אם לראותו בלבד, אף-על-פי-כן צריך כל אחד להדליק לעצמו האור בפרטיות, אף גם להיות מוסיף והולך, כי באמת גם עם כל אחד ואחד השם יתברך מוסיף עליו אור חסדו וישועתו בכל יום

(שם, אותיות ח, ט).

כת.

עקר גר חנכה הוא לחזור ולהמשיך אור התורה, כי מלכות יון הרשעה עמדה על ישראל להשכיחם תורתך וכו', על-כן אנו צריכים לחזור ולהמשיך אור התורה סוד דבור המאיר בתורה, שזהו עקר אור הגר של חנכה, סוד "כי גר מצוה ותורה אור" (משלי ה, כ), ועל-כן מדליקין גר חנכה סמוך לפתח, סוד "פתח דבריך יאיר" (תהלים קיט, קל), ועל-ידי האור הזה של גר חנכה, שהוא סוד דבור המאיר הנמשך על-ידי הארת הכבוד, על-ידי-זה זוכין לתשובה, כי הדבור מאיר לו לכל המקומות שצריך לעשות תשובה, ועל-ידי-זה זוכין לצאת מהמדרגה הפחותה וכו', שזה סוד מה שמדליקין גר חנכה למטה מעשרה טפחים, שזה סוד מה שממשיכין האור של סוד הדבור שיאיר אפלו במדרגות התחתונות מאד, שהם סוד "למטה מעשרה", שאין השכינה שורה שם, כי מעולם לא ירדה השכינה למטה מעשרה (עין סכה ה.), ועכשו על-ידי מצות גר חנכה שהוא סוד גר מצוה ותורה אור, סוד דבור המאיר, על-ידי-זה מאיר האור אפלו במדרגות אלו התחתונות, עד שזוכין לראות איה לצאת ממדרגתם הפחותה והשפלה ולעשות תשובה שלמה, ולבא לתבונות התורה לעמקה, ועל-כן נקרא 'חנכה' מלשון 'חנוד', כי כשאדם מתחיל לעשות תשובה, זה סוד חנכה שמחנך עצמו בעבודת השם, וזה זוכין על-ידי דבור המאיר בתורה, שהוא סוד גר חנכה (פלאי אילן, הלכה א, אות א).

כט.

כל ימי בית שני לא היתה גאולה שלמה כמו שאמרו חכמינו הקדושים, ועקר החרות והגאולה של בית שני היה רק בסוד: "ורוח תשימו בין עדר ובין עדר" (בראשית לב, טז), שדרשו חכמינו הקדושים, שפנו בזה יעקב אבינו לתן רוח והרחבה בין צרה לצרה ובין גלות לגלות, כדי שיהיה פח להתחזק ולסבל מרירות הגלות, וקלפת מלכות יון הרשעה רצתה להתגבר, לסתור ולהחריב את ההרחבה הזאת, ולכבש את ישראל תקף תחת ידם, כדי שתהיינה הגלות והצרות תכופות ומחברות יחד, כדי שלא יוכלו ישראל להתקיים, חס ושלום, ועל-כן נקראת מלכות יום מלשון "טבעתי ביון מצולה ואין מעמד" (תהלים סט, ג), שהוא סוד צרה ארפה ותכופה. ובאמת אם היתה נחרבת אז עבודת בית-המקדש, והיתה מתחילה הגלות, אז בודאי היה קשה להתקיים, כי עקר הקיום שלנו באריכות הגלות הוא הוא רק על-ידי ההרחבות שעשה השם יתברך עמנו עד הנה, על-כן חמל השם יתברך על עמו והפר מחשבות שונאינו, ועשה לנו גם גדול ונורא כזה בימים הללו, שעל-ידי-זה קבעו שמונת ימי חנכה אלו להודות ולהלל, והמשיכו אור ותקון נורא כזה בעולם, שעל-ידי קדשת ימי חנכה שהם קדשת ימי הודאה, יהיה לנו פח להמשיך תמיד עלינו הדרך הקדושה הזו של תודה והודאה, שבכל הצרות שאנו סובלים בגלות הארפה הזו בכלל ובפרט, נוכל להחיות את עצמנו על-ידי נפלאותיו שעשה עמנו עד הנה, ונודה ונשבח אותו יתברך תמיד, עד שעל-ידי-זה נזכה להתחזק ליחל ולחפות אליו יתברך תמיד, ולצעק אליו יתברך שיושיענו גם עתה לזכות לגאולת

עולם, בסוד "מוֹדָה עַל הָעֵבֶר וְצוּעֵק עַל לְהֵבֵא": כִּי עָקַר הַהִתְחַזְקוֹת בְּתַפְלָה לְצֻעֵק עַל לְהֵבֵא הוּא רַק עַל-יָדֵי שְׂזוּזְרִין הֵיטֵב חֲסָדֵי הַשֵּׁם שְׁעֵשָׂה עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעַמּוּנוּ עַד הַנֶּה, וּמוֹדִין אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל זֶה תְּמִיד. וְזֶה סוּד חֲנֻכַּת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שְׂמֻמְשִׁיכִין בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה בִּימֵי חֲנֻכַּת הַקְּדוּשִׁים, כִּי עָקַר הַגְּאֻלָּה וּבְנִינ בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שְׁלֻעֲתִיד יִהְיֶה עַל-יָדֵי תַפְלָתְנוּ וְצֻעֵקְתְנוּ שְׂאֲנוּ מִתְחַזְּקִים לְצֻעֵק וּלְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּמִשְׁךְ כָּל הַגְּלוּת, וְעָקַר הַהִתְחַזְקוֹת לְזֶה הוּא רַק עַל-יָדֵי הַדְּרֵךְ הַזֶּה שֶׁל תּוֹדָה וְהוֹדָאָה שְׂמֻמְשִׁיכִין בְּחֲנֻכָּה. וּכְמוֹ-כֵן הוּא בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמַן, שְׁעָקַר הַחֲנוּךְ לְעִבּוּדַת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ הוּא רַק עַל-יָדֵי סוּד תּוֹדָה וְהוֹדָאָה, לְהִזְכִּיר לְעֻצְמוֹ בְּכָל עֵת הַטּוֹבוֹת וְהַנְּפִלְאוֹת שְׁעֵשָׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמּוֹ עַד הַנֶּה, וְעַל-יָדֵי-זֶה יִתְחַזֵּק לְצֻעֵק וּלְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תְּמִיד, בְּסוּד "מוֹדָה עַל הָעֵבֶר וְצוּעֵק לְעֲתִיד לְבוֹא", וְעַל-יָדֵי-זֶה יִזְכֶּה סוּף כָּל סוּף לְשׁוֹב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּאַמֻּת, וְעַל-כֵּן נִקְרָא חֲנֻכָּה, כִּי עַל-יָדֵי סוּד זֶה מִתְחַנְּכִין בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם (כִּלְאֵי בְּהִמָּה).

הַלְכָה ד', אוֹת ט'.

ל.

מִבְּאֵר בְּפִנּוֹת, שְׁבַחֲנֵכָה מִתְקַנֵּין מִדַּת הוֹד, שְׁזָה סוּד "עַל הַנְּפִסִּים" שְׂאוּמְרִים בְּכַרְפַּת מוֹדִים, הֵינּוּ שְׂמֻמְשִׁיכִין אֲזוּ תִקְוֹן זֶה בְּעוֹלָם לְהוֹדוֹת וּלְהִלָּל אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ תְּמִיד, שְׁעַל-יָדֵי-זֶה נִמְשָׁךְ וְנִתְגַּלָּה אוֹר הַשְּׁלִשָּׁה קְנֵי אַמֻּת, וּמֵאִירִין בְּאַרְבְּעָה חֻלְקֵי הַדְּבוּר, עַד שְׁעַל-יָדֵי-זֶה זוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ הַקְּדוּשָׁה וְהַשְׂמֻחָה שֶׁל שֶׁבַת לְתוֹךְ יְמֵי הַחֹל, וְעַל-יָדֵי-זֶה נִתְגַּלָּה אַחֲדוּתוֹ הַפְּשׁוּטָה מִתוֹךְ פְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת, שְׁזָה

סוד: "דעו כי ה' הוא אֱלֹקִים" (תהלים ק, א), שְׁבֻזָּה כְּלוּלִים כָּל הַכְּנוּתוֹת שֶׁל חֲנֻכָּה כְּמִבְאָר בַּפְּנִים, וְזֶה סוּד: "נֵר חֲנֻכָּה מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ", כִּי עֵקֶר כָּל הַצְּרוֹת וְהִיסוּרִים, חֶסֶם וְשְׁלוֹם, הֵם מִסוּד פְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת שֶׁנִּמְשָׁכוֹת מִסוּד דִּינִים, מִסוּד שֵׁם אֱלֹקִים, כִּי הַצְּרוֹת וְהִיסוּרִים בְּעֶצְמָם הֵם עֵקֶר סוּד פְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת, כִּי הֵם מְשַׁנֵּים מִדַּעַת הָאָדָם, וְזֶה עֵקֶר הַצְּרָה וְהַרְעָה, חֶסֶם וְשְׁלוֹם, כִּי מֵה שֶׁהוּא נִגְדַּע דַּעַת וְרִצּוֹן הָאָדָם, רַע בְּעֵינָיו וְצָר לוֹ לְקַבְּלוֹ, אֲבָל כְּשִׁידַע שֶׁהִפְלִי נִמְשָׁךְ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, שֶׁהוּא אֶחָד הַפְּשוּט בְּתַכְלִית הַפְּשִׁיטוֹת, שֶׁכָּל כְּנוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ לְטוֹבָה תָּמִיד, אִזּוּ בְּנֻדָּאֵי יִמְצָא בְּתוֹךְ כָּל הַצְּרוֹת הַרְחֻבוֹת גְּדוּלוֹת לְנַחֵם וּלְשַׁמַּח אֶת עַצְמוֹ, לְהִיּוֹת מוֹדָה עַל הָעֵבֶר וְצוּעֵק לְהִבָּא, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְבַּטְּלוּ כָּל הַצְּרוֹת לְגַמְרֵי. נִמְצָא שֶׁעַל-יְדֵי הַגֶּסֶם הַגָּדוֹל שֶׁעָשָׂה אִזּוּ עִמָּנוּ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, שֶׁעַל זֶה תִּקְנֵנוּ שְׂמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל, וְעַל-יְדֵי הַתּוֹדָה וְהַהוֹדָאָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מְאִירָה הָאֱמֶת בְּדַבּוּר, שֶׁזֶה סוּד הַדְּלָקַת נֵר חֲנֻכָּה בְּיוֹם רֵאשׁוֹן, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִגְדַּל וְנִתְחַזַּק וְנִתְנוֹסֵף סוּד תּוֹנָדָה וְהוֹדָאָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְאִירָה הָאֱמֶת בְּיוֹתֵר, עַל-כֵּן בְּלִיל שְׁנֵי מוֹסִיף עוֹד וְכֵן לְהַלּוֹ, עַד שֶׁבִשְׂמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה נִתְקַנְתַּ מִדַּת הַהוֹד, שֶׁהִיא הַמִּדָּה הַשְּׂמִינִית בְּשִׁלְמוֹת, שֶׁזֶה עֵקֶר הַתְּקוּן שֶׁהַמְּשִׁיכּוֹ אִזּוּ מִתְתַּיְהוּ וּבְנֵיו, שֶׁתִּקְנֵנוּ מִדַּת הַהוֹד כְּמוּבָא, הֵינּוּ שֶׁתִּקְנֵנוּ מִדָּה זֹאת בְּעוֹלָם, שֶׁנִּזְכָּה תָּמִיד לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמּוֹ יִתְבַּרֵךְ יִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה, כִּי יִזְכָּה תָּמִיד לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמּוֹ יִתְבַּרֵךְ יִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה, כִּי יִזְכָּה תָּמִיד לְהַכִּיר חֶסֶדְיוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו עָלֵינוּ בְּלִי שֶׁעוֹר בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נוֹדָה לְשִׁמּוֹ יִתְבַּרֵךְ תָּמִיד, בְּסוּד מַה שֶׁמְסִימִין (שֵׁם, פָּרָק ל) "מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת" דִּיקָא בְּפִסּוּק זֶה (א): "ה' אֱלֹקֵי לְעוֹלָם אֲוֹדָךְ", "ה'

אלקי" דיקא (סוד ה' הוא הוא האלקים לעולם דיקא, יהיה איד
 ש'יהיה) (שם יג, יד, טז).

לא.

מלכות יון הרשעה רצתה להתגבר בחכמת יון שמהם כל
 האפיקורסות והכפירות, ועל-ידי-זה מפרידין אחר הבריאה
 מאחדותו יתברך, וכשזכו לנצחם קבעו חכמינו הקדושים להדליק
 גר חנכה, הדלקת גר חנכה הוא סוד אור השגחתו יתברך, שאנו
 מומשיכין עכשו, שעל-ידי-זה נכלל אחר הבריאה בסוד קדם
 הבריאה, שהוא סוד גלו אחד, ועל-כן מצות גר חנכה למטה
 מעשרה טפחים, שאמרו חכמינו הקדושים, שלמטה מעשרה
 טפחים מעולם לא ירדה שכינה לשם, ועכשו מעצם הנס של חנכה
 אנו זוכים לגלות אור ההשגחה גם שם, להורות שגם כל המקומות
 הרחוקים מקדשתו יתברך, כלם מתנהגים בהשגחתו יתברך לבד, כי
 הוא יתברך מחיה את כלם, וזה עקר שלמות כלליות אחר הבריאה
 בקדם הבריאה, כי במקום שהבריאה סמוכה עדין לשרשה, אין
 מעלתו גדולה כל-כך כשזוכה לכלל הכל באחד, מחמת שיש
 סמוך בלא זה עדין אל סוד האחדות, רק העקר הוא במקום הרחוק
 ביותר, במקום התגברות היצר הרע וכח הבחירה ביותר, וכשזוכין
 להתגבר שם ולכלל הכל באחד, זהו עקר השלמות, והעקר על-ידי
 שמאמינים שגם שם מאירה השגחתו יתברך, שעל-ידי-זה נכללין
 באחד, וזה סוד: "מרחוק ה' נראה לי" (ירמיה לא, ג), "מרחוק דיקא, וזה
 עקר מעלת התשובה, שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות לד): "במקום

שבעלי תשובה עומדים, אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד"; כי הצדיק הגמור לא נפרד כל-כך מסוד קדם הבריאה מחמת גדל קדשותו, אבל זה שקבר הטא, חס ושלום, ונפרד מהשם יתברך, ונפל לסוד אחר הבריאה ממש, כשזכה לשוב, אזי חוזר ומשיב ומעלה הכל לשרשו, ואז נכלל בשלמות סוד אחר הבריאה בסוד קדם הבריאה, שזהו עקר השלמות, לפתח. וזה סוד גר חנכה סמוך לפתח, כי בית ורשות היחיד מרמזים על סוד האחדות, סוד קדם הבריאה, וחוץ ורשות הרבים הוא סוד אחר הבריאה, ועל-ידי גר חנכה שהוא סוד המשכת אור ההשגחה, על-ידי-זה אנו כוללים סוד חוץ – סוד אחר הבריאה, בסוד קדם הבריאה, כנגד אור יום, שהוא סוד קדם הבריאה. וזה סוד שמדליקין גר חנכה עד שתכלה רגל מן השוק, הינו שיתבטל אחיזת השקר גם מן השוק והמקומות החיצונים, לידע שגם שם האמת, שהכל מתנהג רק בהשגחתו יתברך, שעל-ידי-זה נכלל אחר הבריאה בקדם הבריאה הוא על-ידי אמת, על-כן כל הכונות של חנכה הן להמשיך אור האמת, סוד השמונה פעמים 'אמת' שב'אמת וציב', כמובא בכונות (הלכות שלוחין, הלכה ג).

לב.

מלכות יון הרשעה זה סוד תאות ממוז, שישם כל העבודות זרות וכל השמדות שבעולם רחמנא לצלן, ומי שנופל לשם, קשה לו מאוד לצאת משם, ועל-כן נקראת זאת התאנה ממוז בשם מלכות יון הרשעה, בסוד: "טבעתי בין מצולה ואין מעמד" (תהלים סט, ג),

כי קשה לצאת משם. וזה סוד כל השמדות שגזרו אז, והם בקשו להשפית התורה לגמרי, חס ושלום; כי עקר שכחת התורה מרב בני ישראל, הוא רק על-ידי תאוות וטרדות הפרנסה והמזון פנראה בחוש, ומגדל התגברות והתפשטות תאוות מזון כמעט שנשתפחה תורה מישראל, אף השם יתברך עושה עמנו נסים נפלאים בכל דור על-ידי צדיקי האמת, הפהנים, והעקר על ידי פח הצדיק הגדול והמבקר במעלה מאד, שהוא סוד פהן גדול, והצדיקים הם מאספין ומקבצין ומעלין כל הזכות של הצדקה וחסד שיישראל עושין בכל דור, ועל-ידי זה הם משברין ומבטלין תאוות מזון מישראל, ואז לא די שלא נשתפחה תורה מישראל, אף גם הם ממשיכין על-ידי-זה חדושי תורה נפלאים ממקום גבוה ועליון ונורא מאד, ובשכל נפלא ונורא כזה, עד שהתורה תהיה נחתמת ונקבעת בלב ישראל לעולם ועד, עד שתחזירם למוטב, והחדושי תורה שלהם נמשכין ממקום גבוה ועליון כזה, מסוד אורייתא דעתיקא סתימאה, עד שיהיו דולקין ומאירין כל ימי עולם עד יום השמיני, שהוא סוד בינה עלמא דאתי, שאז יתגלה אורייתא דעתיקא בשלמות, וזה סוד הנס של חנכה שנעשה על-ידי הפהנים מבית חשמונאים, ועקר הנס היה בצלוחית של שמן שהיה חתום בחותמו של פהן גדול, והיה דולק ומאיר כל שמונה ימים, ועל זה קבעו לנו שמונת ימי חנכה, להדליק נר חנכה, שהוא סוד גרות המנוחה, כל אחד בביתו למטה מעשרה טפחים, כי צדיקי האמת להדליק נר חנכה שהוא סוד אור התורה, כי כל אחד יכול להאיר על עצמו אור תורתו, עד שתאיר לו כמו אור ונר לצאת מחשכת אפלתו, וזה סוד 'חנכה' מלשון 'חנוד', כי על-ידי-זה יכול כל אחד לחנך את עצמו באמת בעבודת השם

יתברר, וזה סוד גר חנכה למטה מעשרה טפחים, כי חדושי התורה האלו הקדושים, הם מאירין אפלו באותן שהם בתכלית העשייה, שעדין לא יצאו מחל אל הקדש, אפלו כמלא החוט, גם להם מאיר אור התורה הנה להוציאם מחשכת אפלתם, ולהאיר להם עד שיחזרו בתשובה שלמה, ועל-כן נוהגין להרבות בצדקה בחנכה, כי עקר שבירת תאוות ממון, שזה סוד הכנעת מלכות יון הרשעה הוא על-ידי צדקה (אבדה ומציאת הלכות ג, ז, ח).

לג.

עקר חנכה הוא להכניע מלכות יון הרשעה, שהוא סוד התגברות חכמת הטבע שנקראת חכמת יון, ולגלות אמונת רצון בעולם, לידיע שהכל מתנהג רק כרצונו יתברר, ומחמת שעקר דבר זה נעשה על-ידי הזקנים שבקדשה, שמוסיפין קדשה ודעת בכל יום, שזה עקר הזקנה, סוד זקן – ז'ה ק'נ'ה חכמה (קדושי לב), על-כן גם בנר חנכה מוסיף והולך, וזה סוד שמונת ימי חנכה, כי ממשיכין הארה מיום השמיני שהוא סוד בינה, סוד עולם הבא, שהוא סוד יום שפלו ארץ, ששם עקר הזקנה דקדשה, וזה סוד השמן של גר חנכה, שהוא סוד אור הדעת הקדושה שמוסיפין להמשיך בכל יום, שזה עקר הזקנה, סוד "כשמן הטוב" וכו' "ירד על הזקן" (תהלים קלג, ב), וגם הוא סוד התגלות הרצון כמבאר בפנים, ועל-כן מרבין בצדקה בחנכה, כי עקר הכנעת מצח הנחש, שרש חכמת הטבע, שיונק מזקני הדור שאין בהם שלמות הוא, על-ידי צדקה, ומחמת שעל-ידי תקונים אלו שנומשכין על-ידי צדקה גתרחבין הפתחים

של הקדשה, בסוד "פתח תפתח" (דברים טו, ח), כשפותחין איזה פתח והתחלה באיזו עבודה מעבודת השם, אזי פשוותנין צדקה שעל-ידי-זה נמשכת התגלות הרצון, על-ידי-זה נתרחב הפתח, על-כן מצות גר חנפה להדליקו סמוך לפתח, על-כן נקרא 'חנפה' – מלשון 'חנוד' והתחלה, כי על-ידי קדשת חנפה יכולין להתחיל להתחנך בעבודת השם, על-ידי שנתרחבין הפתחים של הקדשה, וגם הוא סוד חנפת בית-המקדש, כי עקר המשכת הקדשה לבית-המקדש הוא על-ידי הכנעת חכמת הטבע והתגלות אמונת הרצון, שנתגלה על-ידי הזקנים שבקדשה (שומר שער, הלכה ב).

לד.

עקר האור הוא אור האמת, סוד "שלח אורח ואמתה" (תהלים מג, א), ובימי מלכות יון גברה הסטרא אחרא כל-כף, עד שטמאו כל השמנים שהם הארות סוד האמת, כי הסטרא אחרא שהוא השקר רוצה לטמא ולקלקל, חס ושלום, גם את האמת בעצמו, כי הם אומרים להפך, שפך היא האמת, והגם היה על-ידי השמן של פהן גדול, שהיא האמת לאמתה של הצדיק האמת שמאיר האמת בלב כל אחד ואחד, שימשיך כל אחד את עצמו אל נקדת האמת לאמתו, כל אחד כפי בחינתו, כי באמת אין ראיה מאחד לחברו, כי לפעמים מה שאצל זה הוא סוד ירידה, הוא לגבי חברו הנמוך ממנו במדרגתו – סוד עליה, על-כן העקר שישים כל אחד את לבו בכל שעה לנקדת האמת לאמתה, כל חד כפום מה דמשער בלביה, וזה סוד הדלקת גר חנפה שנקבע על הגם שהיה אז בענין הדלקת

גרות המנוחה; כי עקר הדלקת גרות המנוחה בחשכת לילה היה כדי להדליק ולהאיר אור האמת בעולם, שעל-ידי-זה נתבטלים ונדחים כל מיני חשד ושקריו המסבבים את האדם, ובחנכה נמשכת הארה גדולה כל-כה, עד שכל אחד מדליק נר חנכה שהוא סוד גרות המנוחה בביתו, להאיר האמת בלב כל אחד ואחד פני בחינתו וכפום מה דמשער בלביה, בסוד: "ודבר אמת בלבבו" (שם טו, ב), באפן שכל אחד ואחד כמו שהוא, ומשיך עצמו אל האמת, עד שתאיר לו האמת לצאת מתוך החשד, כי האמת היא סוד "נר ה'" וכו' (משלי ב, כז), "חפש כל חדרי בטן", כי האמת חופשת בכל חדרי בטן המלאים חשכות ותאוות וכו', ומאירה בכלם למצא עצה והתחזקות לשוב מפלס להשם יתברך. וזה שדקדקו הפוסקים הרבה לענין הדלקת גרות חנכה, בענין כל פנות שאתה פונה לא יהיה אלא דרך ימין, הינו שזה עקר הדלקת נר חנכה, שיפנה תמיד אל האמת לאמתה, שהוא סוד ימין, כל אחד כפום מה דמשער בלביה, וכפי בחינתו, כפי האדם וכפי המקום וכפי השעה, ואז בודאי יאיר לו השם יתברך לצאת מחשד לאור גדול. וזה סוד "נר חנכה מוסיף והולך", כי צריך להוסיף האור בכל יום ויום, גם כי על-ידי הדלקת אור האמת, אזי לא די שזוכה בעצמו לצאת מתוך האפלה והחשכות, אף גם הוא עושה פתח גם לאחרים להוציאם מתוך החשד, שזה סוד (בראשית ל, כד) "יסף ה' לי בן אחר" (הלכות חנכה הלכה

ה', אותיות: יד, טז, כא, כו).

לה.

בימי בית שני נתנסדו מאד בתי הישיבות הקדושות שלמדו בהם תורה לרבים, והצדיקים וראשי הישיבות היו אז גדולים במעלה מאד, כי אז היו אנשי כנסת הגדולה, שהם ברוו לנו כל הלכות התורה, ומפיהם אנו חיים, על-כן התגרה אז השטן והעמיד אז בעולם בתי הישיבות הרעים והמרים של חכמי יון, שהם כנגד דעת תורתנו הקדושה, וההפך ממונה לגמרי, עד שרצו להשכיחם תורתך וכו', אבל "ימין ה' רוממה" (תהלים קיח, טז), ועשה השם יתברך עמנו נסים ונפלאות, וגברו החשמונאים ונצחום, והכל בכח הישיבות הקדושות שעוסקים לגלות אור התורה בעולם. וכן עתה עקר המשכת הנס של חנכה בכל שנה, ועקר ההדלקה הקדושה של גר חנכה, הכל על-ידי העוסקים בתורה באמת, שהם בכלל בני הישיבות הקדושות שעוסקים בלמוד התורה כזה המביא לידי מעשים טובים וקיום התורה. וזה סוד הדלקת גר חנכה, הינו סוד "גר מוצה ותורה אור", הינו שמדליקין ומאירין האור הגדול של הישיבות הקדושות המאירות לארץ ולדרים עליה, כי עקר האור נמשך מהם (נזיקין, הלכות ה, כא).

לו.

אמרו חכמינו הקדושים: מצות גר חנכה משתשקע החמה, הינו משעת צאת הכוכבים עד שתכלה רגל מן השוק, כי עקר אור גר חנכה, זה סוד אור העצות העמקות שמתגלין מתוך עמק החשך,

סוד "מגלה עמקות מני חשך" (איוב יב, כב) כי העדר העצה הוא סוד 'חשך' והתגלות העצה זה סוד 'אור יום', וזה עקר מעלת שלמות העצות האמתיות של הצדיק, שמגלה ומאיר בלב האדם עצות עמקות מאד מתוך תקף החשך הגדול המתגבר ומשתטח בכל פעם על האדם להחשיך הכל, חס ושלום, שממש נמשך שרש אור הדלקת הנר בלילה, שנמשך בשרשו גם-כן מאור החמה ביום, כן הצדיקים ממשיכין גם בלילה מאור התגלות עצות הקדשה של היום, עד שגם בתוך החשכת לילה והעדר העצה, אף-על-פי-כן יאירו עלינו אור עצות הקדשה, בסוד (תהלים קלט, יב): "גם חשך לא יחשיך ממוך ולילה ביום יאיר". ועל-כן מצות נר חנכה – משתשקע החמה, שאז מסתלק אור יום, שהוא סוד אור העצות הקדושות, ואז צריכין להדליק נר חנכה, כדי להמשיך מאור יום לתוך תקף חשכת לילה, שנוכל לחתור בלילה העצות העמקות, כדי לגדל האמונה הקדושה. וזה עד שתכלה רגל מן השוק, רגל הוא בסוד עצות כמובא, הינו עד שיכלו ויתבטלו כל העצות המקלקלות, עצות נבערות של ההמון הרודפים אחר ההון והבלי עולם הזה ביגיעות גדולות, ומאומה לא ישאו בעמלם לעולם הבא, על-ידי עצתם הרעה, וזה גם-כן סוד משענת צאת הכוכבים, כי הצדיקים האמתיים והכשרים הנלוים אליהם, הם ממשיכין העצות העמקות, ועל-ידי-זה הם מצדיקים את הרבים וממשיכים אותם להשם יתברך, שזה סוד "יציאת הכוכבים", סוד "ומצדיקי הרבים ככוכבים" (דניאל יב, ג).

וזה בעצמו גם-כן כלל הנס של חנכה, שאז גבר החשך מאד על-ידי מלכות יון הרשעה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה ב, ד): וחשך זה יון וכי, ואז דיקא חמל עלינו השם יתברך, והפך החשך

לאור גדול, עד שדיקא אז המשיכו זה התקון של מצות הדלקת נר חנכה לאמשכא משח רבות קדשא ולאדלקא בוצינא, להאיר עצות עמקות בתוך תקף החשך בכלל ובפרט, ועל-ידי הדלקת נר חנכה בזמנו, אנו ממשיכין האור הזה לכל השנה כלה, לזכות תמיד לחתר עצות עמקות מתוך עמק החשך, לגדל האמונה הקדושה בשלמות עם כל התקונים השכיחים לזה, וכל זה זוכין על-ידי הלמוד הקדוש של הישיבה, כי משם עקר אור נר חנכה, כי משם עקר אור כל העצות הקדושות לזכות לקיים את התורה והמצוות, שזה העקר, כי לא "המדרש עקר אלא המעשה" (שם לט, מא, מג, מד).

לז.

אמרו חכמינו הקדושים: נר חנכה – איש וביתו, והמהדרין – נר לכל אחד, והמהדרין מן המהדרין – מוסיף והולך, כי עקר קדשת כל בתי בני ישראל הוא מסוד קדשת בית הישיבה הקדושה, שהוא הרבי שלומד עם התלמידים הלמוד הקדוש לקיום התורה, ומשם אור התורה והמצוות, שהוא סוד נר חנכה. ובאמת מחיב בזה כל אחד מישראל לישב ולעסק בתורה בביתו עם חבריו ובניו ותלמידיו, בסוד: "ודברת בם בשבתך בביתך" וכו' (דברים ו, ט), ועל-כן עקר נר חנכה הוא איש וביתו, הינו בעל-הבית עם בני ביתו, שמקבילים קדשתם וחיותם מהראש ישיבה עם תלמידיו הקדושים, שמשם נמשך אור נר חנכה. והמהדרין – נר לכל אחד מבני ביתו, כי באמת גם התלמידים בני הישיבה צריכים לשמש את רבם כל-כך ולהתנגע בתורה כל-כך, עד שיהיה גם להם יכלת

להאיר אור תורת רבם ועצותיו בתורה כל-כף, עד שיהיה גם להם יכלת להאיר אור תורת רבם ועצותיו הקדושות לחברים, שזה סוד, שכל אחד מבני הבית, הינו סוד התלמידים הקדושים, מדליקין כל אחד בפני עצמו נר חנכה, ומשתדלים בזה להאיר אור תורת רבם בעולם. והמהדרין מן המהדרין – מוסיף והולך, הינו כי אינו מספיק להם מה שמאירים ומלמדים תורת רבם בעצמה לאחרים, אף גם הם מוסיפין והולכים בכל יום, לחדש גם מעצמם חדושי תורה אמתיים המביאים לידי מעשה, והם חותרים ומגלים עצות עמוקות חדשות מה שאיננו מבאר בפרוש בתורת רבם, רק שהם חותרים ומחדשים אותם בעצמם מתוך דברי תורתם שקבלו מהרבי האמתי, שזה סוד מוסיף והולך (שם לה).

לח.

מלכות יון הרשעה היא סוד הקלפה והסטרא אחרא שמתגברת, חס ושלום, ורוצה להשליך את האדם, חס ושלום, לסוד שגה, שהוא סוד הסתלקות המחין, סוד הסתלקות השבעים פנים לתורה, שזה סוד שרצתה מלכות יון להשפיתם תורתה, ולהפיל את ישראל מכל השבעים פנים לתורה, ועל-כן טמאו כל השמנים של הדלקת המנורה, שהוא שסוד אור התורה והמצוות, סוד "כי נר מצוה ותורה אור" (משלי י, כג); ועל-כן הם שבעה קני המנורה כנגד השבעים פנים לתורה, הכלולים בשבעת הנרות שבבית-המקדש, ועל-כן היו מדליקין אותה בכל לילה שהוא זמן שגה. ועל-ידי הדלקת המנורה, שהוא סוד אור השבעים פנים לתורה, על-ידי-

זה מכניעין ומשברין סוד השנה, שלא תתגבר על ישראל, חס ושלום, ומלכות אנטייזכוס רצתה להפיל את ישראל, חס ושלום, מכל השבעים פנים לתורה, ועל-כן טמאו כל השמנים, כדי לבטל, חס ושלום, הדלקת שבעת הנרות של המנוחה. והשם יתברך עמד בעזרתנו, ועשה עמנו נסים ונפלאות גדולים בימים ההם ובזמן הזה, וזכו ישראל להכניעם ולהשפילם, ונעשה גם נפלא, שדלק השמן שמונה ימים, שזה סוד התעוררות השנה, על-ידי ספורי מעשיות של שנים קדמוניות, שהם סוד שמונה ימים כמבאר בפנים; ועל-כן נקבעה מצוה זו לדורות בכל שנה ושנה, כי על-ידי שאנו מדליקין הנרות הללו של שמונת ימי חנפה לזכר הנס הגדול שנעשה אז בשמן של המנוחה, על-ידי-זה אנו מעוררין וממשיכין הארה מסוד ספורי מעשיות של שנים קדמוניות, שמושם נמשך זה הנס של חנפה, ועל-ידי-זה יכולין להתעורר מהשנה. ואפלו מי שנפל מכל השבעים פנים לתורה, יכולין לעורר על-ידי פרסום מעשה נס של שמונת ימי חנפה, על-ידי הדלקת נר חנפה, שזה המעשה הוא סוד מעשה של שנים קדמוניות, שמושם נמשכין כל השבעים פנים לתורה, שהם סוד שבעת הנרות של המנוחה; ועל-כן ימי חנפה הם בפילות הארבים, קרוב לתקופת טבת, שאז הלילות ארבים, שזה סוד התגברות השנה של לילה, ואז דיקא מעוררין מהשנה על-ידי שמונת ימי חנפה, שהם סוד שנים קדמוניות, שעל ידם מעוררין מהשנה אפלו מי שהתגברה עליו אריכות השנה מאד, עד שנפל מכל השבעים פנים לתורה, חס ושלום, שזה גם-כן סוד אריכות הגלות של עכשו בכלל, והקדים השם יתברך רפואה למכה, ועשה עמנו הנס של חנפה, שעל-ידי-זה נתעוררין מהשנה אפלו בתקף

אריכות הגלות הזו בכלל, ובתקף התגברות השנה והסתלקות הדעת והמוחין בפרטיות, שעובר על כל אדם ואדם בפרט, אף-על-פי-כן יכולין לעורר הכל מהשנה, על-ידי פרסום הנס הזה של חנכה, שהוא סוד מעשה של שנים קדמוניות, שמשם נמשכין כל השבועים פנים לתורה. וזה סוד להדליק גר חנכה, ראשי תבות: נח"ל, כמובא בכונות, הינו סוד נחל נובע מקור חכמה, שמשם נמשך סוד הספרי-מעשיות של שנים קדמוניות, כמבאר בפנים, וזה סוד הלל של חנכה, פי על-ידי התעוררות השנה נעשה סוד "להתיר פה אלמים", ואז יוצא הדבור בהלל והודאה להשם יתברך, ועל-ידי-זה נעשה פקידת עקרונות, שזה סוד חנכה שמבאר בכונות, שהוא סוד "ואת חנה אהב וה' סגר רחמה" וכו' (שמואל-א א, ה), וזה סוד גר חנכה שדולק על-ידי השמן של חנכה, ועל-כן מרבין בצדקה בחנכה, פי להתבוננות צריכין עשירות גדולה, וזה זוכין על-ידי צדקה (קדושין, הלכה ב).

דרוש נאה לחנכה

(העתק מספר מקור השמחה)

ימי החנכה הם ימי הודאה, כמו שאומרים (בהוספה לתפלת העמידה בחנכה): "וקבעו שמונת ימי חנכה אלו להודות ולהלל" וכו', וימי הודאה זה שעשוע עולם הבא, כי זה עקר שעשוע עולם הבא – להודות ולהלל לשמו הגדול יתברך, ולהכיר אותו, שעל-ידי-זה סמוכים וקרובים אליו יתברך, כי כל מה שיודעין ומכירין אותו יתברך ביותר, סמוכים אליו ביותר, כי שאר כל הדברים יתבטלו לעתיד בלם, בבחינת (ויקרא-רבה ט,ו): "כל הקרבנות בטלין חוץ מקרבן תודה" (עין לקוטי-מוהר"ו, חלק ב', סימן ב'), היינו שבימי חנכה הקדושים על-ידי תקף הנסים והנפלאות והנוראות שעשה עמנו השם יתברך בימים ההם בזמן הזה, על-ידי-זה אנו ממשיכין הדרך הזו של תודה והודאה בעולם, דהיינו לעסק תמיד להודות ולהלל להשם יתברך על כל הנסים והנפלאות שעשה עם אבותינו ועמנו מימות עולם עד הנה בכלליות ובפרטיות, ולזכר היטב ולבלי לשכח כל הטובות הנוראות שגומל עמנו בכל עת, כמו שכתוב (תהלים קג, ב): "ואל תשכחי כל גמוליו"; כי באמת זו הדרך של תודה והודאה היא דרך נפלאה מאד להתקרב על ידה להשם יתברך מכל מקום שהוא, כי העולם הזה מלא צרות ויסורים ויגונות, כמו שכתוב (קהלת ב'): "כי כל ימיו מכאבים וכעס", וכתוב (איוב י"ד, א): "אדם ילוד אשה קצר ימים ושבע רגז", ואין טוב בעולם, כי אם התורה. ומעצם הצרות והיסורין והמגיעות שבזה העולם קשה וכבד

על האדם להתקרב לעבודתו יתברך, ואפלו להתפלל ולהתחנן ולפרש צערו לפני השם יתברך, גם-כן קשה מאד מחמת רבוי המניעות והיסורין שאוטמין את לבו, עד שאינו יכול לפתח את פיו ולא להתקרב אל שום עבודה תמה, באשר יודע כל אחד ואחד הכבדות שיש עליו בכל פעם בפעם בכל יום ויום וכו'.

ועל כן יצא גדולה לזה, שבכל פעם יזכיר לעצמו את כל הטובות האמתיות שעשה השם יתברך עם אבותינו ועמנו עם כל אחד ואחד בפרטי פרטיות, והעקר – שזכה להיות מזרע ישראל בכלל מקבלי התורה, והבדילו מן התועים בדרכי המחקרים והפילוסופים וכו' הנהוגים עכשו בעוונותינו הרבים; כי כל אחד ואחד מישראל, אם יסתכל היטב על כל מה שעבר עליו מעודו, יראה ויבין חסדי השם וטובו ונפלאותיו עליו בלי שעור, כמו שאנו אומרים שלש פעמים (בתפלת העמידה): "נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיה שבכל יום עמנו ועל נפלאותיה וטובותיה שבכל עת ערב ובקר וצהרים" וכו', וכמו שאנו אומרים בכל שבת-קדש בתפלת נשמת: "אלו פיניו מלא שירה כים ולשוננו רנה כהמון גליו ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע, ועינינו מאירות כשמש וכירח, וידינו פרושות כנשרי שמים, ורגלנו קלות כאילות, אין אנהנו מספיקים להודות לך ה' אלקינו ואלקי אבותינו, ולברך את שמך מלכנו על אחת מאלף אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים, הטובות נסים ונפלאות שעשית עם אבותינו ועמנו וכו' וכו'".

הכלל, שכש'אדם רואה גדל צרותיו בגוף ונפש וממון, שהוא רחוק מהשם יתברך מאד כמו שהוא יודע בעצמו, ובפרנסה ובגוף יש לו גם-כן יסורין ומרירות ועצבון גדול כמו ששכיח ברב העולם, ואפלו כש'באה עליו איזו צרה ממש, חס ושלום, חס ושלום, הוא צריך לבל יתבלבל לגמרי מחמת הצרות והיסורין, רק בכל עת ועת בפרט בעת צרה, חס ושלום, יתן עיניו, לבו ודעתו להסתפל ולהתבונן היטב על חסדי השם וטובותיו שעשה עמו עד הנה, ויהפך את כל הגון והאנחה אל תקף השמחה, וישמח את נפשו האמללה בכל מיני עצות ואפנים, ויחיה את עצמו עם כל נקדה ונקדה מקדשת יהדותו; כי כל אדם כמו שהוא, מאחר שהוא בכלל ישראל ומניח טלית ותפלין בכל יום, ומיוחד שמו יתברך פעמים בכל יום ויום, ראוי לו לתן הודאה ותודה לשם יתברך בכל יום ויום על עצם חסדו וטובו יתברך עליו, שזכה להיות בכלל ישראל מקבלי התורה, מפל שכן שפל אחד יודע בנפשו כמה טובות נפלאות בפרטיות שגמל השם יתברך עמו מעודו עד אותו היום, וצריך להרגיל את עצמו להודות ולהלל להשם יתברך על כל הטובות שעשה עמו, ועל-ידי-זה יהיה לבו נכון ובטוח שגם עתה השם יתברך לא יסיר את חסדו וטובו מאתו, ויחזק את לבבו לצעק ולהתחנן להשם יתברך שייצילו גם עתה מפל הצרות והיסורין, כמו שאמר דוד (תהלים קח, יא): "מי יבלני עיר מבצר מי נחני עד אדום", הינו שמי שעזר לי עד הנה ונחני עד אדום הוא יבלני עיר מבצר גם-כן, וזהו (שם יח ד): "מהלל אקרא ה'", שטרם שאני קורא אליו יתברך על צרותי, אני מהללו ומשבחו על הטובות והחסדים שעשה עמי עד הנה, כי דיקא

על-ידי-זה אני יכול לקרותו, וְזֶה (תהלים נ, יד): "זבח לאלהים תודה" וגו', "וקראני ביום צרה" (שם נ, טו), הינו שגם קדם שיוציאן מהצרה של עכשו וצריכין לקרותו יתברך, צריכין מקדם להביא תודה על העבר, ואז דיקא "וקראני ביום צרה". וכמו שאמרו חז"ל, שצריכין להיות מודה על העבר, ומבקש על להבא, כי פשיאין מודים על העבר קשה מאד מאד לקרותו יתברך מגדל אטם הלב שנתאטם מרבוץ הצרות.

ובפרט עתה בארץ הגלות, שפמעט אין יום שאין צרתו מרבה מחברו, חס ושלום, והפרנסה דחוקה מאד, והבעל-דבר מתפשט על כל אחד ואחד לארץ ולרחב, והמחלקת והקטגוריה והקנאה והשנאה מתרבות בכל פעם, וכל מה שרוצים להתחיל ולצאת ממה שצריכין לצאת וכו', ולהתקרב לאיזו עבודת השם, אין מגיחין אותו ומתגרין בו יותר, חס ושלום, ומעצם רבוי המגיעות, אין יכולין לפתח פה לפרש שיחתו לפניו יתברך; על-כן צריכין לילך בדרך זו מאד, שבכל פעם בבואו לפרש שיחתו לפני השם יתברך, או להתקרב לאיזה דבר שבקדשה, יזכיר לעצמו רבוי הטובות והחסדים שעשה עמו השם יתברך מעודו עד היום הזה, ועל-ידי-זה יתחזק לבבו לבטח בה' שישמע תפלתו גם עתה, ועל-ידי-זה יוכל להתקרב אליו יתברך, ולפרש שיחתו פראוי.

וזה סוד מה שצריכין להמשיך השמחה והקדשה של שבת, שהיא בחינת עולם הבא אל ששת ימי החל, שהם בחינת עולם הזה, כי לעתיד לבוא יהיה גלו שמחה, גלו תודה והודאה לשמו

יתברך, כי אז יתבטלו כל הצרות של העולם הזה, ויהיה בלוי טוב, ויעסקו תמיד רק בתורה והודאה להודות ולהלל לשמו יתברך, אך צריכין להמשיך קדשת שבת, שהיא הארת עולם הבא לימי החל, שהם עולם הזה, שמלא יסורים וצרות, רחמנא לצלן, כמו שנאמר: "אדם לעמל יולד", וכתב (קהלת ב'): "כי כל ימיו מכאבים וכעס", כי אין לה אדם שאין לו צרות ויסורים ומרירות ודחקות, ובפרט מי שכבר נכשל במה שנכשל, שאז הוא שבור ומשבר פחרם הנשבר, ונפשו מרה לו עד מאד וכו', וכמעט שיאבד את עצמו לדעת, רחמנא לצלן, אבל השם יתברך חפץ בקיום העולם, וממתיק ומבטל בכל פעם יסורי העולם וצרותיו, בחסדו וטובו וישועתו, שמתנהג עמו בכל יום ויום, וצריכין להסתפל על זה היטב על כל הטובות שגמל עמו, ולהביא תודה והודאה על זה, וזהו בחינת, שממשיכין הקדשה והשמחה של שבת, שהיא בחינת עולם הבא לששת ימי החל, שהם בחינת עולם הזה, הינו הקדשה והשמחה של עולם הבא, שהוא בלוי שבת, שאז עקר התודה וההודאה ימשיכו גם בעולם הזה גם בעת צרה, שאפלו בעת צרה, חס ושלום, יסתפלו על הטובות שעשה עמו השם יתברך עד הנה, וגם בצרה בעצמה בודאי יש איזו הרחבה, כשמעינים בזה היטב, כמו שפרש רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ו, חלק א', סימן קצ"ה) על-פסוק "בצר הרחבת לי", שגם בתוך הצרות יכולים למצא הרחבות וכו', עין שם; ועל זה צריכין להביא תודה, להודות ולהלל להשם יתברך על העבר, ועל-ידי-זה יכולין לקרות ולצעק אליו יתברך על להבא, וזה (תהלים קט"ו): "לה אובח זבח תודה" – כשאני נותן לה יתברך תודה, על-ידי-זה "ובשם השם אקרא"

– אוכל לקרא אליך, כי יתרחב לבבי.

וְזֶה פֵרוּשׁ (תהלים ג): "מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו, השם מה רבו צרי" וגו', ואמרו חכמינו זכרונם לברכה (ברכות ז'): מזמור לדוד? קינה לדוד מפעי ליה, אלא כיון שראה שבנו הוא – שמח, דבר אחר, שראה תכסיסו קימת וכו' עין שם; ואפתי קשה על דוד בעצמו, מה ראה על פכה בעת צרה גדולה כזאת, בעת שברח מאבשלום, לבקש למצא בצרה איזו הרחבה, ולומר על זה להשם יתברך? וגם לכאורה התחלת המזמור אינו מדבר בלשון זמר, רק בלשון צעקה גדולה, כמו שנאמר (שם): "השם מה רבו צרי רבים קמים עלי" וגו', אך כל זה הוא הענין הנ"ל, שדוד המלך, עליו השלום, ראה את עצמו אז בצרה גדולה ומרה מאד מאד, שהכרח לברח מפני אבשלום בנו, על-ידי מעשה רע כזה, שנעשה מאמנון ותמר ואבשלום בניו, ומעצם מרירות צרתו שגדלה מאד, בפרט שהבעל-דבר רצה להפילו בעיני עצמו מאד מאד, כי אמר לו בלבו: הנה רואה שכל זה בא אליך על מעשה דבת שבע, ושוב אין לך תקוה, חס ושלום, וכמבאר בזה המזמור בעצמו, כמו שכתוב שם – "רבים אמרים לנפשי אין ישועתה לו באלקים סלה", פֵרַשׁ רַש"י – בשביל אותו העון, ומעצם צרתו עד הנפש, נתבלבלה דעתו הקדושה, עד שלא היה יכול אפלו לפרש שיחתו ולצעק להשם יתברך בדרך, כי הצרות רחמנא לצלן, יכולות, חס ושלום לעקם את הלב מאד מהשם יתברך, רחמנא לצלן, עד שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה, על דוד (סנהדרין ק"ג): שאז בברחו מאבשלום, בקש לעבד עבודה זרה, כמו שדרשו

על הפסוק – "וַיְהִי דָוִד בָּא עַד הָרֹאשׁ אֲשֶׁר יִשְׁתַּחֲוֶה שָׁם", וכו', כי כְּשֶׁאָדָם בְּצָרָה, חֵס וְשָׁלוֹם, הוּא בְּסִפְנֵה גְדוּלָה גַם בְּעֵינַי פְּשׁוּרוֹתוֹ וְיִהְיוּתוֹ, כִּי לְפַעַמַיִם נִתְעַקֵּם הַלֵּב מְאֹד עַל-יַדֵי הַצָּרוֹת וְהִיסוּרֵי, עַד שְׁמֵהֲרֵהוּ אַחַר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּבַחֲיַנֵּת (מְשָׁלֵי י"ט): "אִוְלֵת אָדָם תִּסְלַף וְדָרְכוּ וְעַל הַשֵּׁם יִזְעַף לְבוֹ", כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם יֵשׁ לְאָדָם בַּחֲרִירָה תְּמִיד, וְכָל מָה שִׁישׁוּלַח הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֵּין לְטוֹב וּבֵין לְהַפּוֹךְ הוּא בְּמִשְׁקָל, וּכְמוֹ כְּשֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׁוֹלַח לְאָדָם טוֹבוֹת – בְּנִים וְעִשְׂיֵרוֹת וְכָל טוֹב, יֵשׁ שְׁמִפְּרִי חֲסָדֵי הַשֵּׁם וְטוֹבוֹ עָלָיו, וְנִתְעוֹרֵר עַל-יַדֵי-זֶה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּצַדִּיקָה וּבְמַעֲשֵׂים טוֹבִים וְכוּ', וַיֵּשׁ, חֵס וְשָׁלוֹם, לְהַפּוֹךְ בַּחֲיַנֵּת (דְּבָרִים ל"ב): "וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל וַיִּבְעַט" וְגוּ', כְּמוֹ-כֵן לְהַפּוֹךְ, כְּשֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְנַסֶּה וּמְנַסֵּר אֶת הָאָדָם בְּיִסּוּרֵי וּבְצָרוֹת, חֵס וְשָׁלוֹם, בְּעֵינֵי וְדַחְקוֹת וְרַדִּיפוֹת וְכוּ', רַחֲמָנָא לְצַלָּן, הוּא גַם-כֵּן בְּנִסְיוֹן גְּדוֹל, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁלַח עָלָיו הַכֹּל לְטוֹבָה, כְּדֵי שִׁיזְכֹּר עַל-יַדֵי-זֶה לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲבָל מַחֲמַת גְּדֹל כַּח הַבַּחֲרִירָה, יֵשׁ לְפַעַמַיִם שְׁאֵדְרָבָה, עַל-יַדֵי הַצָּרוֹת, חֵס וְשָׁלוֹם נִתְעַקֵּם לְבוֹ בְּיוֹתֵר מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוּרֵנָם לְבָרְכָהּ, (עֲרוּבֵין מ"א): לְעֵינַי הָעֵינֵי שֶׁמַּעֲבִירָה עַל דַּעַת קוֹנֹה, וְכֵן מְבַאֵר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁבַעַת צָרָה, חֵס וְשָׁלוֹם, צָרִיכִין לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד כְּנֶגֶד הַיָּצָר הָרַע, מַחֲמַת שִׁישְׁרָשׁוּ נִמְשָׁךְ בְּדֵינָם (ע"ו בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ו, חֵלֶק א', סִימָן ע"ב), וְעַל-כֵּן נֶאֱמַר בְּרִשְׁעִים (מְשָׁלֵי כ"ט): "וְרָגַז וְשָׁחַק וְאִין נַחַת" וְגוּ', אֲבָל בְּצַדִּיקִים נֶאֱמַר (תְּהִלִּים נ"ו): "בְּאֵלֵקִים אֶהְלֵל דְּבַר בְּשֵׁם אֶהְלֵל דְּבַר", כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שָׁם – בֵּין שְׂבָא עַמִּי בֵּין בְּמִדַּת הַדִּין בֵּין בְּמִדַּת הַרַחֲמִים וְכוּ', עֵין שָׁם.

אָבֵל עַל-כָּל-פָּנִים הָאָדָם יֵשׁ לוֹ בְּחִירָה תְּמִידָה, וּבְכָל דָּבָר וּבְכָל הַנְּהִיגָה וּבְכָל עֲנָנָה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתְּנַהֵג עִמּוֹ וּמִסָּבֵב עִמּוֹ בְּכָל עֵת, יֵשׁ בּוֹ בְּחִינַת (הוֹשֵׁעַ י"ד): "צַדִּיקִים יִלְכוּ בָם וּפְשָׁעִים יִכְשְׁלוּ בָם", חֵס וְשָׁלוֹם, וְעַל-כֵּן דָּוִד בְּשִׁהֵיָה בָּעֵת צָרָה גְּדוּלָּה כְּזֹאת, שָׁנַת־גְּרֵשׁ מִירוּשָׁלַיִם וְכוּ', עַד שֶׁנִּפְּלַל לְמַחֲיוֹן דְּקַטְנוֹת כְּאֵלוֹ, עַד שֶׁיֵּישׁ סְבָרָה בְּדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ, זְכוֹרָנָם לְבָרְכָה (סִנְהֶדְרִין ק"ו): שֶׁעֲלָה עַל דַּעְתּוֹ לְעַבֵּד עֲבוּדָה זָרָה וְכוּ', מִכָּל שָׁפֵן שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לִפְתַּח פִּיּוֹ לְסִדֵּר תְּפִלָּתוֹ פְּרֹאוֹי, אָבֵל בְּעֵצָם צְדָקָתוֹ, הַאִיר הַשֵּׁם עֵינָיו, וְשָׁלַח בְּלִבּוֹ עֲצָה הַזֹּאת, שֶׁהִתְחִיל לְהִסְתַּפֵּל עַל הַטּוֹבוֹת שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גָּמַל עִמּוֹ מֵעוֹדוֹ, עַד שֶׁחִפְּשׂוּ וּמָצְאוּ, שָׁגַם בְּעֵצָם הַצָּרָה הַגְּדוּלָּה הַזֹּאת, שֶׁהוּא נִמְצָא עֲכָשׁוּ וְכוּ', גַּם שֵׁם עֲדִין נִמְצְאוֹת הִרְחַבּוֹת, כִּי הִפְדָּה בְּדַעְתּוֹ כָּל הָעֲנָנִים לְטוֹבָה, מֵהַ שֶׁבָּנוּ רוֹדְף אַחֲרָיו, כִּי לְכַאוֹרָה הִיא צָרָה כְּפוֹלָה וּמְכַפֶּלֶת – שֶׁהַרוֹדֵף הוּא בְּנוֹ, רַחֲמָנָא לְאַלְפִין, אֵיךְ אֵיךְ-עַל-פִּי-כֵן הוּא הִפְדָּה הַדְּבָר לְטוֹבָה, וְאָמַר "סֵתֶם בְּרֵא מְרַחֵם עַל אָבִיא", עֲמוֹד וּרְאֵה וְהִתְבּוֹנֵן! אָדָם עוֹמֵד בְּמִצַּב נוֹרָא כְּזֶה – בְּנוֹ רוֹדֵף אַחֲרָיו, וְהוּא הוֹלֵךְ בְּמַעֲלָה הַר הַזֵּיתִים יָחַף, וְשִׁמְעֵי בֶן גֵּרָא מְבִיָּה אוֹתוֹ וּמְקַלְלוֹ קָלְלָה נְמַרְצָת, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוֹרָנָם לְבָרְכָה, שֶׁצָּעַק עֲלָיו: נוֹאֵף, מְמַזְר, רוֹצֵחַ וְכוּ', וְעוֹבֵר עֲלָיו מֵהַ שֶׁעוֹבֵר וְכוּ', כְּמוֹבָא בְּפִסּוּקִים רַבִּים, וְאֵיךְ-עַל-פִּי-כֵן הוּא תַּפְסֵם אֲמָנוֹתוֹ, וְהִתְחִיל לְחַפְּשׂוֹ וְלִמְצֹא בְּעֵצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וּבִתְקֵף הַצָּרָה הַמְרַה הַזֹּאת מְצָא הִרְחַבּוֹת, שֶׁעַל-כָּל-פָּנִים בְּנוֹ הוּא הַרוֹדֵף אַחֲרָיו וְלֹא אַחֵר, וְכֵן שָׁרְאָה תְּכַסִּיסוֹ קַיִם, שֶׁהַסִּנְהֶדְרִין וְכוּ' עֲדִין אוֹחֲזִים עִמּוֹ וְכוּ', וְעַל כָּל אֵלוֹ הַטּוֹבוֹת שֶׁחִפְּשׂוּ וּמָצְאוּ מֵהַ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גּוֹמֵל עִמּוֹ, אֲפֵלּוֹ בְּתוֹךְ תְּקֵף צָרָתוֹ, מִלְּבַד מֵהַ שֶׁהַשֵּׁם

יתברך גמול עמו טובות מעודו, על כל אלה, התחיל לומר "מזמור לדוד", ורצה לומר ולהודות להשם יתברך על כל הטובות האלה, ותקף שהתחיל לומר ולהודות להשם יתברך על כל הטובות, תקף נתרחב לב ודעתו, ואז דיקא נפתח פיו, והתחיל להתפלל ולצעק כראוי (תהלים ג): "השם מה רבו צרי, רבים קמים עליי" וגו', וגם כל המזמור הזה הולך בדרך זה, שאף על פי שרבו צריו ורבים קמים עליו, עד שרבים אומרים וגו', שאין לו תקוה, מחמת עון דבת שבע, אבל אף-על-פי-כן – "ואתה השם מגן בעדיי" וגו', וכן בדרך זה הולכים רב המזמורים שבתהלים, שמודה להשם יתברך על העבר וצועק על להבא, ובתוך דבר צעקתו ותחנתו חוזר ומודה וצועק, פוק עין ותשפח בכמה מזמורים שהולכים על דרך זה.

ועל-כן נקרא ספרו בשם "תהלים", שהוא על שם תהלה והודאה, אף-על-פי שרב דבריו הם צעקות גדולות, ותחנות ובקשות, אך כל צעקותיו ותחנותיו היו דיקא בדרך מזמור והודאה, ותהלה ושיר ונגון וכו', בכל העשר לשונות של זמרה, הינו שכל צרותיו בכל מה שעבר עליו משונאי הרבים, שרדפוהו כל ימי חייו, והיה תמיד בפשע בינו לבין המות, והעצבות והמרירות התגברו עליו עד מאד וכו', אף-על-פי-כן נתן לבו בכל צרותיו ודחקותו וקטנותו וכו', להודות על העבר, ואז היה יכול לצעק להבא, בבחינת – מודה על העבר וצועק על העתיד לבוא.

ונה בחינת מזמור "הדוי" שאומרים בכניסת שבת, שמדבר

מארבעה שצריכין להודות, שפולל כל הצרות שעוברין על האדם, שכלם כלולין באלו הארבעה, כמובא בלקוטי-מוהר"ן (חלק א, סימן קס"ג), והעקר הוא צרות הנפש, דהינו כל העליות והירידות שעוברין על כל אדם מקמון ועד גדול לפי דעתו ערכו ומדרגתו, שהכל כלול במזמור הזה כמובא בספרים, ועל כל אלו הצרות בגשמיות וברוחניות בגוף ובנפש, צריכין לצעק מאד מאד בכל פעם להשם יתברך בקול גדול, ולא יסף, כמבאר במזמור זה "ויצעקו" וגו', אך קדם כל הצעקות, מקדים ומתחיל תחלה תקף בהתחלת המזמור "הדו לשם כי טוב כי לעולם חסדו", לידע ולהודיע ולהורות שכה היא דרך הצעקה על כל הצרות רחמנא לצלן, שבתחלה תקף צריכין להודות להשם יתברך על העבר, ולהיות בטוחים שהוא יתברך שומע תפלת כל פה, ויושיע אותו תמיד על-ידי צעקתו, ואז דיקא "ויצעקו" וגו', כי אז דיקא על-ידי בחינת "הדו לשם" שהוא בחינת תודה שמביאים גם בעת הצרה על הטובות של העבר ועל הטובות וההרחבות שבתוך הצרה עצמה, על-ידי-זה דיקא יכולין לצעק להשם יתברך, ואז – "ממזקותיהם יושיעם", ואז – "יודו לשם חסדו ונפלאותיו", כי אחר-כך יזכו לצאת מהצרה לגמרי, ואז בודאי יביאו תודה בשלמות פראוי, כי התודה שמביאין פשיזאין מהצרה, זה בחינת שעשוע עולם הבא.

והתודה וההודאה שמודין להשם יתברך על העבר, גם בעת הצרה, זה בחינת שממשיכין הקדשה והשמחה של שבת, שהיא עולם הבא, שאז הוא בטול הצרות לתוך ימי החל, שהוא העולם

הזה, שהוא ימי צרה, כי העולם הזה מצד עצמו מלא צרות ויגונות, רחמנא לצלן, אבל השם יתברך מרחיב עמנו גם בעת צרה, וגומל עמנו טובות נפלאות ונצחיות גם בזה העולם, ואנו חייבים להודות לו גם בעת צרה, שזהו בחינת המשכת קדשת שבת לימי החל, ועל-ידי-זה דיקא זוכין לצעק להשם יתברך, ולצאת מהצרה לגמרי, ואז נזכה לבחינת תודה והודאה בשלמות, שהוא בחינת עולם הבא, ועל-כן אומרים זה המזמור "הדו" בכניסת שבת, כי אז אנו צריכין להמשיך קדשת שבת לימי החל, כדי שיפלו כל ששת ימי החל בקדשת שבת, וזה גם-כן בחינת (דברים כ"ב): "לא תחרש בשור ובחמור יחדו", כי שור וחמור הם תרי זינא בישא, בחינת עשו וישמעאל, שהם כלל כל עובדי הכוכבים ומזלות, שהם כלל כל הגליות, כלל כל הצרות, כי עקר כל הצרות הם על-ידי הגליות, שאנו בגולה בין עובדי הכוכבים, שכלם כלולים בעשו וישמעאל, שהם בחינת שור וחמור, והזהיר הכתוב, שלא לערבם יחד על-ידי אסור תערבת פלאים, שלא לגרם, חס ושלום, לערב ולחבר הצרות יחד, שאז אי אפשר לסבלם, חס ושלום, הינו שלא יגרם לבלבל דעתו, חס ושלום, שידמה לו כאלו כל העולם נפל עליו, (כמו שרגילין העולם לומר בעת צרה, חס ושלום), כאלו, חס ושלום, כל הצרות באו עליו בלי הרחבה כלל, והא בהא תליא, שמי שאומר כה, חס ושלום, ועל-ידי-זה נתעקם לבו מהשם יתברך, ואינו יכול לצעק אליו יתברך, אזי, חס ושלום, באמת נתרבין עליו הצרות, רחמנא לצלן, כי כל הנמשך אחר צערו הצער נמשך אחריו, חס ושלום, רק צריכין לתן רוח בדעתו למצא הרחבות גם בתוך הצרות בעצמן, ולהביא תודה והודאה

בְּכָל עֵת, כִּי בְּאֵמֶת בְּכָל צָרָה שְׁבַע עוֹלָם יֵשׁ בְּתוֹכָהּ הִרְחָבָה, בְּחִינַת (תהלים ד'): "בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִּי", וְכִמּוֹ שֶׁאִמְרוּ חַכְמֵינוּ, זְכוּרֵנוּם לְבִרְכָה, עַל פְּסוּק (איוב ל'): "אֲךָ לֹא בָעֵי יִשְׁלַח יָד", וְכַתִּיב (תהלים ע"ח): "וְלֹא יַעִיר כָּל חֲמַתּוֹ", שְׁזָהוּ סוּד (בראשית ל"ב): "וְרוּחַ תְּשִׁימוּ בֵּין עֵדֶר וּבֵין עֵדֶר", הַנֶּאֱמָר בְּיַעֲקֹב אַבִּינוּ, שֶׁדָּרָשׁוּ חַכְמֵינוּ, זְכוּרֵנוּם לְבִרְכָה, עַל הַצָּרוֹת וְהַגְּלוּיֹת, שֶׁכֵּן יַעֲקֹב בָּזָה, שְׁלֵא לְעָרֵב כְּלָאִים, אֲלֵא לְתַנּוּ רוּחַ בֵּין הַצָּרוֹת, שֶׁהוּא עֲנֵן הַנ"ל – לְתַנּוּ רוּחַ בֵּין צָרָה לְחִבְרָתָהּ בֵּין גְּלוּת לְגְלוּת, כִּי יַעֲקֹב הַכְּנִיעַ קִלְפַת עֵשׂוֹ וַיִּשְׁמַעְאֵל, שֶׁהֵם בְּחִינַת שׂוֹר וְחַמּוֹר, בְּחִינַת (בראשית ל"ב): "וַיְהִי לִי שׂוֹר וְחַמּוֹר", הֵינּוּ שֶׁהַכְּנִיעַ הַקְּלִפּוֹת הַיּוֹנְקִים מֵהַדִּינִים וְהַצָּרוֹת, שֶׁהֵם רוֹצִים לְעַקֵּם אֶת הַלֵּב בַּעַת צָרָה, כְּאֵלוֹ אֶפְסָה תִקְוָה, חֵס וְשְׁלוֹם, שְׁזָה עֵקֶר הַצָּרָה הַגְּדוּלָה בְּיִתְרַת מֵהַצָּרוֹת בַּעֲצָמָן, שְׁזָה עֵקֶר צַעַר הַגְּלוּת – שְׁעוֹבְדֵי הַכּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת הַמַּצְרִי, מְבַזִּין וּמְחַרְפִּין אוֹתָנוּ, וְאוֹמְרִים: אֵין תִּקְוָה, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר (תהלים מ"ב): "בְּרַצַּח בַּעֲצָמוֹתַי חֲרַפּוּנִי צוֹרְרֵי בְּאֵמֶרֶם אֵלֵי כָּל הַיּוֹם אֵיזָה אֱלֹהֶיךָ" וְגו', וְכַתִּיב (שם מ"ד): "כָּל הַיּוֹם כְּלָמַתִּי" וְגו', וְכֵן הִרְבָּה, וְכָל זֶה הִתְחַבְּרוֹת קִלְפַת עֵשׂוֹ וַיִּשְׁמַעְאֵל בְּיַחַד שֶׁהֵם כָּלֵל כָּל הַצָּרוֹת וְהַגְּלוּיֹת, אֲבָל יַעֲקֹב אַבִּינוּ הַכְּנִיעַ אוֹתָם מִיִּשְׂרָאֵל, וְצָוָה לְשָׁמֹר שְׁיִהְיֶה כָּל עֵדֶר וְעֵדֶר לְבַדּוֹ, שְׁלֵא לְעָרֵב כְּלָאִים, שֶׁהֵם תַּעֲרֹבֶת שׂוֹר וְחַמּוֹר, רַק לְתַת רוּחַ בֵּין עֵדֶר וּבֵין עֵדֶר, לְתַנּוּ רוּחַ בֵּין הַצָּרוֹת, שֶׁגַּם בְּתוֹךְ הַצָּרוֹת לְהִסְתַּכֵּל עַל הַהִרְחָבוֹת שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ הִרְחִיב לָנוּ, וְגוֹמֵל עִמָּנוּ חֶסֶד בְּכָל, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְצַעֵק לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ בְּאֵמֶת, וְנִהְיֶה נִצְוֵלִים מְכָל הַצָּרוֹת בְּחֶסֶדוֹ הַגְּדוֹל.

והקלל הוא, כי עובר על כל אדם בכל יום ויום מרירות ויסורים, צרות והרפתקאות, אך גם השם יתברך עוזר לו בכל פעם בישועות ונסים נגלים ונסים נסתרים, וכשעובר על האדם מה שעובר, אז נדמה כאלו אבד מנוס ותקוה ממונו, וכאלו לעולם לא יראה ישועה בימיו, מפל שכן וכל שכן כשהצרות תכופות זו לזו, רחמנא לצלן, אז כמעט שנאבד לגמרי, ועל-כן נותנת התורה לנו יצאה – לא לערוב שני מיני צרות ויסורים יחד, שהם בחינת שתי קלפות – עשו וישמעאל – שור וחמור, כי על-ידי-זה, חס ושלום, יפל בדתו לגמרי וכו', רק העקר שיעשה ויקים כמו שעשה אביו יעקב, שצוה לתן רוח בין עדר לעדר, הינו למצא הרחבות גם בתוך הצער ולנחם את עצמו, כי המצב עוד לא כל-כך חמור, ובודאי יזכה לצאת מהצרה הזאת, וישתדל גם למצא כל מיני הרחבות גם בתוך הצרה הזאת, ויזהר מאוד שלא יפל באיזה יאוש, חס ושלום, שהוא גרוע מהכל רחמנא לצלן.

וכל זה הוא סוד חנכה, כי הנס של חנכה היה בימי בית שני כשעמדה מלכות יון הרשעה להשפיקם תורתך וכו', ורצו לבטל עבודת בית המקדש, והשם יתברך ברחמיו המרבים עמד לנו בעת צרותינו, ועשה עמנו נסים נוראים ונפלאים, ועל-ידי מתתיהו ובניו הכהנים, עד שנצחו את היוונים, והחזירו עבודת בית המקדש למקומה בגם נפלא ונורא, שהיה בגרות המנוחה, שדלק השמן המועט שמונה ימים, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (שבת כ"א:), הינו כי כל ימי בית שני לא היתה גאלה שלמה, כי עקר ימי בית שני היה רק בבחינת "ורוח תשימו בין עדר ובין עדר", שפעל

יעקב אבינו, שִׁיְהִיָּה מִיַּד רוּחַ וְהִרְחִבָה בֵּין צָרָה לַחֲבָרְתָּהּ, בֵּין גְּלוּת לְגְלוּת, כְּדֵי שִׁיְהִיָּה כּחַ לְהִתְחַזֵּק וְלִסְבֹּל מְרִירוֹת הַגְּלוּת, וְהַקְּלֹפָה שֶׁל מַלְכוּת יוֹן הִרְשָׁעָה רָאָתָה וְהִבִּינָה זֹאת, שֶׁהַבִּיַת הַזֶּה לֹא יִתְקַיֵּם וְיִחָרַב בְּיַדַי, רַק שֶׁהוּא הִרְחִבָה וְרוּחַ בֵּין גְּלוּת לְגְלוּת, כְּדֵי שִׁיּוּכְלוּ יִשְׂרָאֵל לְהִתְקַיֵּם כַּנ"ל, עַל-כֵּן רָצָתָה לְהִתְגַּבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל וּלְהַחְרִיב תְּכֵף עֲבוּדַת בַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ, וְלִכְבֹּשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל תַּחַת יָדָם, חֵם וְשָׁלוֹם, כְּדֵי שִׁיְהִיּוּ הַגְּלוּת וְהַצָּרוֹת תְּכּוּפוֹת וּמְחַבְּרוֹת יַחַד, חֵם וְשָׁלוֹם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יוּכְלוּ יִשְׂרָאֵל לְהִתְקַיֵּם, חֵם וְשָׁלוֹם, וְעַל-כֵּן נִקְרְאוּ מַלְכוּת יוֹן, לְשׁוֹן טֵיט הַיּוֹן, בְּחִינַת (תהלים ס"ט): "טַבְּעָתִי בֵּינוֹן מְצוּלָה וְאֵין מַעְמֵד", בְּחִינַת צָרָה אֲרָכָה וְתִקּוּפָה כְּמוֹ הַגְּלוּת הַזֹּאת הָאֲרָכָה וְהַמְּרָה מְאֹד, שֶׁעַל גְּלוּת זֹאת צָעַק דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם: "טַבְּעָתִי בֵּינוֹן מְצוּלָה וְאֵין מַעְמֵד", לְגַדֵּל אַרְיכוֹת מְרִירוֹת הַגְּלוּת, וּמַלְכוּת יוֹן הִרְשָׁעָה רָצָתָה לְהִתְגַּבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל לִכְבֹּשׁם תְּכֵף, חֵם וְשָׁלוֹם, שֶׁתַּחֲחִיל הַגְּלוּת אֲזוֹ, חֵם וְשָׁלוֹם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יוּכְלוּ יִשְׂרָאֵל לְהִתְקַיֵּם, וּבְאַמַּת בְּיַדַי אִם הִיְתָה נִחְרַבַת עֲבוּדַת בַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ אֲזוֹ, וְהִיְתָה מִתַּחֲחִילָה הַגְּלוּת אֲזוֹ, בְּיַדַי הִיְתָה קִשָּׁה לְהִתְקַיֵּם, כִּי עָכְשׁוּ עֵקֶר הַקִּיּוּם שֶׁלָּנוּ בְּאַרְיכוֹת הַגְּלוּת הַזֹּאת, הוּא רַק עַל-יַדֵּי הַהִרְחָבוֹת שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַד הַנֵּה.

וְעַל-כֵּן חִמַּל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל עַמּוֹ וְהִפִּיר מִחֲשָׁבוֹת שׁוֹנְאֵינוּ, וְהִפִּיד הַדְּבָר מִהַפֵּךְ אֶל הַפֵּךְ, כִּי לֹא דֵי שֶׁנִּחְלוּ הַיּוֹנִים מִפְּלֵה גְדוּלָה וּבֵיַת חֲשׂוֹנוֹנָי כְּבָשׁוּ הַמְּלוּכָה, וְנִתְקַיְמוּ יִשְׂרָאֵל בְּגִדְלָתָם וּבְעֲבוּדַת בַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ כְּמֹה שָׁנִים, אִף גַּם עָשָׂה עִמָּנוּ גַם גְּדוּל וְנוֹרָא כְּזֶה בְּנִירוֹת הַמְּנוֹרָה, שֶׁעַל-יַדֵּי-זֶה קָבְעוּ שְׂמוֹנֵת יְמֵי חֲנֻכָּה אֱלוֹ, וְעָשׂוּ

לנו יום טוב חדש, והמשיכו אור ותקון נורא כזה בעולם, שעל-ידי ימי חנכה הקדושים, יהיה לנו פח תמיד להמשיך עלינו הדרך הקדוש הזה של – תודה והודאה, שבכל הצרות שאנו סובלים בגלות הארצה הזו בכלל ובפרט, נוכל להחיות את עצמנו, על-ידי שנופר נפלאותיו עד הנה, ונודה ונשבח אותו ותברך תמיד, בבחינת מודה על העבר וצועק על להבא, שזה סוד חנכה, שאנו נותנים תודה והודאה, ומבקשים עוד ועוד.

ועל-כן נקרא חנכה לשון חנוכה, בחינת חנפת בית המקדש, כי לא די שלא בטלו את עבודת בית המקדש, אף גם זכינו על-ידי תקף הנסים להמשיך תקון כזה – לעשות חנכה בכל שנה ושנה, דהינו שאנו זוכים בתוך תקף הגלות הזו להתחיל גם עתה לחנוך בית המקדש, כי כזה שאנו עושים בימי הגלות חנכה שהם ימי הודאה, דהינו שאנו מודים ומשבחים אותו ותברך על גדל הנסים שעשה עמנו עד הנה, שהיה לנו פח להתקיים עד הנה, ואנו בטוחים על-ידי-זה, שפאשר עד הנה עזרונו רחמיו ותברך, כן ישמע תפלתינו וצעקותינו תמיד, עד אשר יגאלנו גאלה שלמה ויבנה בית מקדשנו, על-ידי-זה בעצמו אנו ממשיכין בגן בית המקדש, כי עקר הגאלה ובגן בית המקדש יהיה על-ידי תפלתנו וצעקותינו כידוע (עין לקוטי מוהר"ו, חלק א', סימן ב'), וכל צעקותינו ותפלתנו שאנו מתחזקים עדין לצעק ולהתפלל להשם ותברך, הוא רק על-ידי בחינת חנכה, שהוא תודה והודאה, להיות מודה על העבר ולצעק על להבא.

נמצא שגם עכשו אנו חונכים את בית המקדש בחנכה, כי עקר בגן בית המקדש במהרה בימינו יהיה על-ידי-זה שזכינו לבחינת תודה והודאה גם עתה בתקף הגלות, וכמו-כן הוא בכל אדם ובכל זמן, שעקר החנוכה לעבודת הבורא יתברך, הוא על-ידי בחינה זו – שהוא תודה והודאה, כי לפי מה שעובר על כל אחד ואחד כפי מה שיודע בנפשו רבוי היסורים והצרות מתאונת היצר הרע ומהפרנסה וכו' וכו' [רחמנא לצלן מעתה], בודאי היה קשה להתקיים עד שזינכה לגאלה שלמה, דהינו שיהיה איש כשר בראוי, שזהו בחינת גאלה שלמה.

ועל-כן באמת כמה וכמה התחילו ונפלו, ויש שהאריכו בעבודתם ימים ושנים, אבל אחר-כך לא יכלו לסבל הכבדות של הבעל-דבר, ונפלו כל אחד כמו שנפלו, רחמנא לצלן, אבל מי שחפץ באמת לאמתו לחוס על חייו, עקר קיומו הוא רק על ידי עצה זו – שבכל מה שעובר עליו יהיה איך שיהיה, אפלו אם רואה שהוא עצמו חיב מאד מאד במעשיו, שאינם טובים וכו' וכו', אף-על-פי-כן אין אדם, אפלו גרוע שבגרוועים, שאין הקדוש-ברוך-הוא גומל עמו חסדים נפלאים בכל יום, כמו שתקנו לנו לומר בכל יום "נודה לך" וכו', על נסיד שבכל יום" וכו', "ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת" וכו', ובודאי דברי חכמינו, זכרונם לברכה, כנים ואמתיים, וצריכים אנהנו בלנו להאמין בהם מאד מאד, שבודאי השם יתברך עושה עם כל אחד ואחד נסים ונפלאות וטובות בכל יום ובכל עת ובכל שעה, שאם ירצה להסתפל, יראה הרבה בעיניו, ויזכיר לעצמו היטב כמה מעלות טובות למקום

עליו.

וכבר אמרנו כמה פעמים, שכל מה שזכה האדם לאיזו מצוה
 ולאיזו נקדה טובה, בודאי אינו נאבד לעולם, ועל זה תקנו לנו
 ב"נשמת" לומר: "אלו פינו מלא שירה" וכו', וכו', כי אין כל
 העולם בלוי עם כל תאוותיו ויסוריו והכליו כדאי כנגד נקדה
 אחת של מצוה אחת, שכל אחד מיישראל זוכה בכל יום, וצריכין
 להרגיל את עצמו, שכל מה שיעבר עליו יהיה אף שיהיה, זכיר
 לעצמו בכל עת הטובות והנפלאות שעשה השם יתברך עמו עד
 הנה, ועל-ידי-זה יתחזק לצעק ולהתפלל להשם יתברך תמיד,
 בבחינת – מודה על העבר וצועק לעתיד לבוא, ועל-ידי-זה יזכה
 סוף כל סוף לגאולה שלמה, לשוב להשם יתברך באמת, שזהו
 סוד חנכה.

ועל-כן נקרא "חנכה", כי על-ידי בחינת זאת מתחנכין בעבודת
 השם יתברך, כי כל הטוב שהאדם עושה בימי קטנותו, דהינו
 כל זמן שאינו זוכה לדעת שלמה לעבד את השם יתברך כראוי,
 שאז אפלו אם הוא גדול בשנים נקרא קטן, מחמת קטנות הדעת,
 וכל העבודה שבגמים אלו, אף-על-פי שאין לה שלמות גמורה
 אף-על-פי-כן היא טובה ויקרה מאד אצל השם יתברך, כי כל
 העבודה הזו היא בחינת חנוך ממש, כמו שמחנכין את הקטן,
 שיאמר איזו ברכה, ויהיה לבוש בציצית וכו' וכו', וכל שאר עניני
 חנוך הקטנים, שהוא מצוה גדולה מאד מאד, אף-על-פי שהקטן
 עושה אחר-כך מעשה נערות וקטנות, אף-על-פי-כן כל תנועה

ותנועה שהיא ציית לאביו, זה יקר מאד מאד בעיני אביו ובעיני השם יתברך, מחמת שעל-ידי-זה הוא מתחנך בעבודת השם יתברך, כמו-כן הוא ממש אפלו באדם גדול – כל זמן שאינו זכה לשלמות הראויה, אפלו אם הוא רחוק כמו שהיא רחוק אף-על-פי-כן כל נקדה ותנועה של הקדשה יקרה מאד מאד, כי הוא בחינת חנוכה, ועקר החנוכה הוא רק על-ידי דרך זו – להיות רגיל תמיד רק להודות ולהלל להשם יתברך על כל החסדים שעשה ועושה עמו, ועל-ידי-זה יזכה סוף כל סוף להכנס לתוך הקדשה, ולהכליל בו יתברך לנצח.

ענין הדריידיל שמשחקים בחגכה
וענין האותיות נ' ג' ה' ש' החקוקים עליו

(העתק מספר "שיחות הר"ן)

רבינו ז"ל דבר מענין ספרי חקירות שאסור לעסק בהם, וצריך להרחיק מאד לבלי ללמוד אותם בענין ולבלי להביט בהם כלל. אפלו בספרי חקירות של גדולי ישראל. כי הוא אסור גדול מאד ללמוד אותם, כי לא באלה חלק יעקב, כי אין לנו שיכות בהם. כי אנו מאמינים בו יתברך באמונה לבד בלי שום חקירה כי הוא יתברך ברא את העולם בלזו ומקיים את עולמו ועתיד לחדש את עולמו וכו'. ודרך אלו הספרים להקשות קשות שנראות כקשות גדולות והתרוץ חלוש מאד. ומי שרוצה לחקר יותר ולהקשות על התרוץ יכול להקשות ולא יועיל לו התרוץ, על-כן אסור לעין בהם כלל. ובאמת כל הקשות שלהם אינם פלוס והם פלוס הכל ורעיון רוח.

ומה שאנו רואים, שיש בני אדם שאין דעתו נמשכת אחר ספרים קדושים ונוראים מאד, כגון ספרי הזהר וספרי האריז"ל וכיוצא, אף-על-פי שיש בהם חדושים נוראים מאד מאד המאירים עינים ומתוקים מדבש, והם נמשכים דיקא אחר ענינים אחרים כגון חקירות. דע, כי זהו מחמת מזגם, כי מזגם בטבעם הוא מזג רע מן התולדה, שנולדו במזג רע, שאינם יכולים לסבל את הדבר הקדוש באמת.

ובאמת בודאי יש לו בחירה, ויש לו פה לשבר את מזגו הרע. אבל מאחר שנולד במזג רע כזה, הוא צריך לסבל מרירות גדול לשבר את מזגו וטבעו הרע. ואשרי לאדם שנולד בקדשה.

ונמצא בספריהם קשיות על סדר הבריאה – מה זכה הפוכב להיות פוכב, או המזל להיות מזל. ומה חטאו הדברים השפלים שיהיו שפלים, כגון בהמות וחיות וכיוצא ומדוע לא הנה בהפך, וכן – מפני מה הראש ראש והרגל רגל ומדוע לא יהיה בהפך וכיוצא בזה. כמבאר אלו הקשיות באריכות בספריהם. ובאמת הכל הבל ורעות רוח. ואין צריכין לחקור אחריו יתברך, כי צדיק וישר הוא.

ובאמת דע, כי כל העולם כלו הוא בחינת גלגל החוזר שקורין דריידיל, והכל חוזר חלילה ונתהפך – מאדם מלאך וממלאך אדם ומראש רגל ומרגל ראש, וכן שאר כל הדברים שבעולם כלם חוזרים חלילה ומתגלגלים ומתהפכים מזה לזה ומזה לזה מעליון לתחתון ומתחתון לעליון. כי באמת בהשרש הכל אחד.

כי יש נבדלים דהינו מלאכים שהם נבדלים לגמרי מן החמר, ויש גלגלים שהם בחינת חמר אבל חמרם נד מאד. ויש עולם השפל דהינו, זה העולם השפל שהוא חמר גמור. ואף-על-פי שבודאי כל אחד ואחד מאלו השלשה ^(הנ"ל) הוא נלקח ממקום מיוחד. אף-על-פי-כן בשרש הכל שם כלו חד.

ועל־כֵּן כֹּל הָעוֹלָם כְּלוֹ הוּא בְּחִינַת גְּלָגֶל הַחוּזֵר וְהַכֹּל חוּזֵר וְנִתְהַפֵּךְ. שְׁעֵתָה זֶה הַדְּבָר הוּא בְּבַחֲינָה עֲלִיּוֹנָה בְּבַחֲינַת רֹאשׁ וְדָבָר אַחֵר בְּבַחֲינָה שְׁפֵלָה בְּבַחֲינַת רֶגֶל, וְאַחֲר־כֵּן נִתְהַפֵּךְ וְחוּזֵר וְנַעֲשֶׂה מִבְּחִינַת רֶגֶל בְּחִינַת רֹאשׁ וּמֵרֹאשׁ רֶגֶל, וְכֵן נִתְהַפֵּךְ מֵאָדָם מֵלֶאֱדָ וּמִמֵּלֶאֱדָ אָדָם כְּמוֹ שְׂמֻצִינוּ שְׂאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל בְּמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה כו, טז), שֶׁהַשְּׁלִיכּוּ מִלֵּאֲכִים מִן הַשָּׁמַיִם אֶל עוֹלָם הַשְּׁפֵל וְנִכְנָסוּ בְּחֶמְדָּה גְּמוּרָה עַד שֶׁהָיוּ בְּעֲלֵי תַאֲוֹת וְכוּ'. וְכֵן כְּמָה פְּעָמִים שָׁבָאוּ מִלֵּאֲכִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וְנִתְלַבְּשׁוּ בְּחֶמְדָּה כְּמִבְּאֵר בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. וְכֵן לְהַפֵּךְ, שְׂמֻצִינוּ שְׁנַעֲשֶׂה מֵאָדָם מֵלֶאֱדָ.

כִּי הָעוֹלָם הוּא בְּחִינַת גְּלָגֶל הַחוּזֵר (עֲנִי שְׁבֵת סָנְא), שְׂקוּרִין דְּרִיידִיל, וְהַכֹּל חוּזֵר חֲלִילָה, כִּי בְּאֵמַת בְּהַשְׁרָשׁ כְּלוֹ אֶחָד כְּנ"ל. (גַּם מֻצִּינוּ שְׂרַגְלוֹ שֶׁל זֶה הוּא גְבוּהָ יוֹתֵר בְּמַעְלָה מֵרֹאשׁוֹ שֶׁל אַחֵר. וְכֵן בְּעוֹלָמוֹת, כִּי הַמְדַרְגָּה הַתַּחְתּוֹנָה שֶׁל עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן הוּא בְּמַעְלָה יוֹתֵר מִמְדַרְגָּה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁל עוֹלָם הַתַּחְתּוֹן מִמֶּנּוּ אֲבָל בְּאֵמַת הַכֹּל חוּזֵר חֲלִילָה כְּנ"ל).

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְׂמֻשְׁחֻקִין בְּחֻנְפָה בְּדְרִיידִיל, כִּי חֻנְפָה הוּא בְּחִינַת הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ (עֲנִי לְקוּטֵי מוֹהַר"ו חֶלֶק ב', סִימָן ז'), וְעַקֵּר בְּנֵן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ הִיא בְּחִינַת הַנ"ל בְּחִינַת גְּלָגֶל הַחוּזֵר. כִּי בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ הָיָה בְּחִינַת עֲלִיּוֹנִים לְמַטָּה וְתַחְתּוֹנִים לְמַעְלָה (עֲנִי בְּבֵא בְּתֵרָא י'), כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הִשְׁרָה שְׂכִינְתּוֹ בְּמִשְׁכַּן וּבְבֵית־הַמִּקְדָּשׁ שְׁזָה בְּחִינַת עֲלִיּוֹנִים לְמַטָּה, וְכֵן לְהַפֵּךְ כֹּל צִיּוּרָא דְּמִשְׁכַּנָּא הַכֹּל הָיָה רְשׁוּם לְמַעְלָה (עֲנִי תַקוּנֵי זִהַר יב'), וְזֶה בְּחִינַת תַּחְתּוֹנִים לְמַעְלָה שְׁזָה בְּחִינַת

דריידיל בחינת גלגל החוזר שהכל חוזר ונתהפך פנ"ל.

כי על-פי חקירה, הוא דבר רחוק מאד: שהשם יתברך, שהוא מרומום ומגשאל למעלה מכל הרוחניות, יהיה מצמצם שכינתו בכלי המשכון, "הנה השמים ושמי השמים לא יכללוך" וכו' (מלכים-א ח, כז), ואף-על-פי-כן הראה השם יתברך שהוא דוקא להפך מדעתם! כי באמת השם יתברך השרה שכינתו במשכון.

וכן להפך, הוא דבר רחוק על-פי חקירה שהאדם שהוא בריה שפלה יהיה לו פח לעשות רשם למעלה, או בהמה שפלה יהיו מקריבין אותה לקרבן שתעלה לריח ניחוח לנחת רוח לפניו יתברך שאמר ונעשה רצונו, ואיך שיהי רצון אצלו יתברך? אבל באמת הראה השם יתברך להפך מדעתם, כי באמת השם יתברך השרה שכינתו למטה במשכון ובבית-המקדש, ובהמה עלתה לריח ניחוח וכו'. וזה בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה בחינת גלגל החוזר בחינת דריידיל.

והנה פח היולי המובא בספריהם, הוא בחינת הממצע בין הכח והפעל. כי כל דבר הוא בתחלה בכח ואחר-כך יוצא מכח אל הפעל וכשיוצא מן הכח קדם שפא אל הפעל יש בחינת היולי שהוא ממצע בין הכח והפעל שהוא שרש כל הנבראים. כי כלם יוצאים מן פח היולי, כי כלם היו תחלה בתוך בחינת פח ההיולי. וכל הנבראים היוצאים משם שהם שלש בחינות הנ"ל שהם נבדלים גלגלים שפלים כלם חוזרים חלילה, וחוזר ונתהפך

מנבדל לשפּל ומשפּל לנבדל וכן כלם כי בשרש פלו אחד כנ"ל.

וזה בחינת האותיות החקוקים על הדריידיל שהם ה' נ' ג' ש' ראשי־תבות ה'יולי נ'בדל ג'לגל ש'פּל, שהם כלל כל הבריאה כנ"ל, שפּלם חוזרים חלילה ומתגלגלים ומתהפכים מזה לזה ומזה לזה כנ"ל, שזה מרמז בחנכה שהוא בחינת חנפת בית־המקדש (ענין לקוטי מוהר"ו, חלק ב', סימן ז') ששם היה בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה שזה בחינת דריידיל בחינת גלגל החוזר שנתהפך מבחינה זו לבחינה זו ומזו לזו (כנ"ל).

וזה בחינת הגאֵלה, כי זהו עקר הגאֵלה, שיהיה בחינת הנ"ל, דהיינו בחינה חוזרת חלילה (הנ"ל), בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה שהיה בבית־המקדש. ועל־כן כשיצאו ממצרים תָּקַף בשירת הים אמרו (שמות טו, יז): "תבאמו ותטעמו בהר נחלתך" וכו' שישורו על בגן בית־המקדש, כי זה עקר הגאֵלה שיהיה בגן בית־המקדש, ששם היא בחינת גלגל החוזר הנ"ל בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה (שזהו עקר התכלית), כי באמת פלו חד, כי בהשרש הפל אחד כנ"ל. וזהו גם־כן בחינת האותיות הנ"ל שהם הנג"ש ראשי־תבות (תהלים עד, ב) ג'אלת ש'בט נ'חלתך ה'ר ציון", בחינת "תבאמו ותטעמו בהר נחלתך" בחינת הבית־המקדש, ששם היה בחינת גלגל החוזר שזהו עקר הגאֵלה כנ"ל.

מוהרא"ש ז"ל אָמר: בחנוכה מקבלים ישוב
הדעת, ועקר ישוב הדעת הוא (דברים ד): "אתה
הראת לדעת כי הווי"ה הוא האלקים, אין עוד
מלבדו" לידע ולהודיע ולהודע, אשר אין שום
מציאות בלעדי הקדוש-ברוך-הוא, ואת זאת
רצו היננים לעקר מאתנו, כמו שאמרו חכמנו
הקדושים (ראש השנה יח): שגזרה מלכות וון
גזרה, שלא יזכירו שם שמים על פיהם. וכן
אמרו (בראשית רבה, פרשה ב): וחשך זה מלכות
וון, שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזרותיה,
שהיתה אומרת להם: כתבו לכם על קרן השור,
שאין לכם חלק באלקי ישראל. ולכן עכשו בימי
חנוכה מקבלים את הדעת הזו, שאין בלעדיו
יתברך כלל, וברגע שאדם רק חושב מזה,
כל חיוו הולכים בצורה אחרת, כי הוא יודע,
שהעולם הזה הוא רק מעבר, ומה שעושים
בשביל הקדוש-ברוך-הוא, זה ישאר לגנח
נצחים.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ג' סימן י)

לקוטי שיחות וספורים

(העתק מספר פעלת הצדיק)

רבנו ז"ל בדרך כלל היה סגור ומסגר, ורב היום והלילה היה סגור בחדרו, ובפרטיות בימי נעוריו כשעבד עבודתו הגדולה במסירות נפש עצומה מאד (כמובא באריכות בספר "פעלת הצדיק"), היה אז סתום ונגעלם מכל העולם, אך גם בימי גדלותו ופרסומו בעולם הסתיר עצמו מאד אפלו מקרוביו, עד שפעם אמר (חיי מוהר"ו, מעלת וספריו הקדושים, אות כ"ט): הלא אני יכול להחזיק הרבה מאד, ואיני אומר כי אם כשהמים כבר עולים על גדותיהם, עד שיוצא לחוץ בעל פרחו וכו', עין שם; וכל מה שזכינו לידע ממנו היה רק על-ידי תלמידו הקדוש מוהרנ"ת ז"ל, והוא רשם כל הנהגותיו של רבנו ז"ל. והנה במוצאי-שבת-קדש פרשת תולדות תק"ע, דבר רבנו ז"ל עם אנשי שלומנו, ואמר להם בזה הלשון: כל סדר הזמנים של כל השנה דהינו ראש השנה, יום הכפורים, סכות, הושענא רבא, שמיני עצרת, חגכה ופורים ומקדם לז' חמשה עשר בשבט, ואחר-כך פסח ושבועות וכו' וכו', בכל זמן וזמן מאלו הזמנים אין אני כמו מקדם (אמר בזה הלשון: אז סע קומט די צייט בין איך גיט דאס וואס פריער) [כשבא הזמן איני אותו מקדם]. (והיה מובן מדבריו, שבכל אלו הזמנים הוא בא על השגה ודעת חדשה לגמרי, ואינו עובד את השם ותברך באלו הזמנים עם העבודה שעבד כבר באלו הזמנים בשנים שעברו, רק בכל שנה ושנה הוא בא על השגה חדשה לגמרי, ויש לו עבודה חדשה באלו הזמנים),

בחנכה של אשתקד הייתי מדליק הנרות ושאר הנהגות חנכה בכונות של התורה, שנאמר אז, וכן בראש השנה ויום הכפורים וכו' היתה עבודתי בהם על-פי הכונות של התורה שנאמרה בראש השנה זה רק שהיה בדקות יותר (הינו שעבודתו היתה בדקות יותר ממה שנאמר בתורה הנ"ל). נמצאים אנו למדים מזה, שבכל חנכה האיר על רבנו ז"ל אור חדש לגמרי, ובפרטיות בשעת הקבוץ כשנתקבצו אנשי שלומנו אצלו על שבת חנכה. לזאת נתעוררנו להעתיק לכאן את כל השיחות והספורים מה שעבר על רבנו ז"ל בחנכה מכל השנים הידועים לנו, ומהשם יתברך נבקש שיאיר עלינו מאורו הגנוז, ויתלהב לבנו אליו יתברך באמת ובתמים כל הימים אשר אנחנו בזה העולם נמצאים.

תקסג.

א.

שבת-חנכה, פרשת מקץ, ל' בכסלו בסעודה שלישית, אמר רבנו ז"ל תורה נפלאה על פסוק (מריה ד, ט): "ראיתי והנה מנורת זהב בלה" [בלקוטי-מוהר"ן חלק א' סימן ח']. ואחר אמירת התורה רקד רבנו ז"ל הרבה מאד מאד. ואמר אז בדרך הלצה לאנשי-שלומנו מנעמירוב: "כשתסעו וישאלו אתכם, מה פעלתם? תאמרו, שפעלתם לקבל רוח חיים מהצדיק האמת להכניע את הרשע". וכן היה, כי אז אחר זה היה לרשע הזה מפלה גדולה.

ב.

אחר שבת סבב רבנו ז"ל בְּחִכְמָתוֹ הַנִּפְלְאָה, שָׁר' נָתַן יִתְחִיל לְכַתֵּב תּוֹרָתוֹ בְּקִבְיָעוֹת. וְכַתֵּב אֵז אֶת כָּל הַתּוֹרָה "רְאִיתִי מְנוֹרַת זָהָב" לְפָנַי רַבְּנּוּ ז"ל. וְכֵן הִיָּתָה דֶּרֶךְ כְּתִיבָתוֹ, שֶׁהַתּוֹרָה שָׁאֵמַר בְּאוֹתָהּ הָעֵת כְּמוֹ בְּשַׁבַּת חֲנֻכָּה, חֲזַר אַחֲר־כֵּן רַבְּנּוּ ז"ל בְּעֵת הַכְּתִיבָה וְאָמְרָה לְפָנַי ר' נָתַן פְּסָקָא פְּסָקָא בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֵנּוּ, וְר' נָתַן יָשָׁב לְפָנָיו וְכַתֵּב הַדְּבָרִים בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, עַד שֶׁאָמַר ר' נָתַן אֶת כָּל הַתּוֹרָה, וְאֵז חֲזַר וּקְרָאָהּ לְפָנַי רַבְּנּוּ ז"ל.

ג.

אֵז בִּימֵי חֲנֻכָּה הָהֵם אָמַר רַבְּנּוּ ז"ל לְר' נָתַן: "אֲנִי אֵילָן נְאֻה וְנִפְלָא מְאֹד עִם עֲנָפִים נִפְלְאִים מְאֹד, וְלִמְטָה אֲנִי מְנַח בְּאֶרֶץ מִמְּשִׁי!"

תקס"ד

ד.

שַׁבַּת-קֹדֶשׁ פְּרִשְׁתַּת מִקְוֵן, ב' בְּטַבְּת, שֶׁהִיָּתָה שַׁבַּת חֲנֻכָּה, אָמַר רַבְּנּוּ ז"ל תּוֹרָה עַל פְּסוּק (תְּהִלִּים פֵּא, ד): "תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה" [בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ו, חֵלֵק א', סִימָן יד]. וְרִמְזוּ בְּאוֹתָהּ הַתּוֹרָה הַסֶּפֶד לְהַצְדִּיק הַנִּלְל, כִּי הִזְכִּיר אֵז בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה מֵה שָׁאֵמְרוּ חַז"ל (שַׁבַּת כ"א:) אֵין מְסַפִּידִין בַּחֲנֻכָּה. גַּם אָמַר אֵז, שֶׁעֲכָשׁוּ קָשָׁה לֹאמַר תּוֹרָה,

כי כְּשֶׁנִּסְתַּלַּק צַדִּיק, קָשָׁה לֹאמַר תּוֹרָה. כִּי כָּל צַדִּיק נִסְתַּלַּק עִם כָּל חֶלְקוֹ, שְׂיֵישׁ לוֹ בְּהַתּוֹרָה. כִּי כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק, יֵשׁ לוֹ חֶלֶק בְּהַתּוֹרָה. וּכְשֶׁנִּסְתַּלַּק עִם כָּל חֶלְקוֹ שְׂיֵישׁ לוֹ בְּהַתּוֹרָה, עַל-כֵּן קָשָׁה אֲזִי לֹאמַר תּוֹרָה.

ה.

אֲחֵר שֶׁבַת חֲנֻכָּה צִוָּה רַבֵּנוּ ז"ל לִר' נַתָּן, שְׂיִלְמַד הַרְבֵּה פּוֹסְקִים. וְהָיָה בְּרִצּוֹנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, שְׂיִגְמֹר כָּל הָאֲרֻבָּעָה חֶלְקֵי "שְׁלַח־עֲרוּד" הַגְּדוּלִים בְּשָׁנָה אַחַת. וְקָבַע לוֹ שְׁעוֹר לְלַמֵּד חֲמִשָּׁה דְּפִים בְּכָל יוֹם. וְהִזְהִיר אוֹתוֹ, שְׂבַכָּל יוֹם יִרְאֶה לְדַבֵּר עִם בְּנֵי אָדָם אֵלּוּ שִׁיחוֹת וְסִפּוּרִים, כְּדִי לְפַקַח אֶת דַּעְתּוֹ. וְאִף-עַל-פִּי שְׂלֵא הָיָה הַיּוֹם מִסְפִּיק לוֹ לְגַמֵּר הַשְּׁעוּרִים שְׂקָבַע לוֹ, אִף-עַל-פִּי-כֵן אָמַר לוֹ, שְׂזֶה מְכַרַח לְפַקַח דַּעְתּוֹ בְּכָל יוֹם עַל-יְדֵי שִׁיחָה עִם בְּנֵי אָדָם אֵיזוֹ שְׂעָה בְּיוֹם. וְאָמַר לוֹ, שְׁגַם בְּתוֹךְ הַלְמוּד בְּעֲצָמוֹ צְרִיכִין לְפַעֲמִים לְעַמֵּד וּלְפֹשׁ וּלְנוּחַ לְפַקַח דַּעְתּוֹ לְפַחוֹת אֵיזוֹ שְׂעָה קָלָה, וּבִלְבָד שְׂלֵא תֵצֵא מִחֲשַׁבְתּוֹ לַחוּץ לְגַמְרֵי, חֵס וְשְׁלוֹם, לְחַשֵּׁב מִחֲשַׁבּוֹת רַעוֹת אוֹ הַרְהוּרִים רַעִים, חֵס וְשְׁלוֹם.

תקס"ה

ו.

כ"ח בְּכֶסֶלּוֹ, שֶׁבַת-חֲנֻכָּה, פְּרִשְׁתָּ מִקִּיץ נִתְקַבְּצוּ רַבִּים אֲצֵל רַבֵּנוּ

ז"ל. ואמר תורה על פסוק (בראשית מא, א): "ויהי מקץ שנתים זמרים" [לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נד] המדברת הרבה מברור ומזכוד המדמה. ואז אמר רבנו ז"ל לר' נתן: "נתתי לך ברור וזכוד המדמה, ומכאן תתחיל לחדש הרבה". וכן הנה, מאז התחיל לרשם לעצמו חדושי שחדש, והם ספרו הקדוש "לקוטי-הלכות", שהתחלת חדושי היתה על-פי תורה זו. וכן אמר אז לאנשי-שלומו: "נתתי לכם כח המדמה כשר וטוב, ואתם רשאים לחדש בתורה". ואמר: "אתם יכולים להשיג בכח המדמה שלכם מה שאני יכול להשיג בשכל".

ז.

ונשמע אז בשעת אמירת התורה מפי רבנו ז"ל: לפעמים לרפואות כאב הראש מקיזין גידי הרגל, (עין פרושו בפרפראות להקמה על תורה זו). ואחר שאמר התורה הזאת, אמר: "אני אמרתי עתה, איך מדליקין גר חנפה בחינת לאמשכא משח רבות קודשא ולאדלקא בוצינא, בחינת (שמות ל, יא) 'שמן משחת קדש', שהוא הדעת, ביצוע! ולא באר יותר.

תקס"ו

ח.

בל' בכסלו, שפת-חנפה פרשת מקץ אמר רבנו ז"ל תורה על

פסוק (בראשית מב, לה): "וַיְהִי הֵם מְרִיקִים שְׂקִיהֶם" [בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר] חֶלֶק א', סימן יז]. וְאִזּוּ בְּאוֹתוֹ זְמַן נִתְגַּיְרוּ הַרְבֵּה גְרִים בְּעוֹלָם, מִחֲמַת שְׂמֻצָּאוֹ בְּסַפְרֵיהֶם הַפֶּךָ אֲמוּנָתָם. וּבַתּוֹרָה זֹאת מְבֹאֶרֶת בְּאֵר הַיֵּטֵב מִהִיכָן בָּא זֶה, עֵינֵי שָׁם. וְתַכְף-וּמְיָד אַחַר חֲנֻכָּה, שְׂאֵמֹר רַבְּנוּ ז"ל תּוֹרָה זֹאת, בָּא כְּמֹר אֶחָד מִהַפְּכֵר הַסְּמוּךְ לְעִיר בְּרֶסֶלֶב אֶל רַבְּנוּ ז"ל וְסֵפֶר לוֹ, שֶׁנִּתְגַּיַר, מִחֲמַת שְׂמֻצָּא בְּסַפְרֵיהֶם הַפֶּךָ אֲמוּנָתָם. וְהָיָה הַדָּבָר לְפֶלֶא, אִיךָ שְׂתַכְפֶּה-וּמְיָד אַחַר אֲמִירַת הַתּוֹרָה יָבוֹא אֶחָד, שֶׁהָיָה מִקֶּדֶם כְּמֹר, שֶׁיִּתְהַפֵּךְ לְגַמְרֵי וְיָבוֹא אֶל הַיְהוּדוֹת. וְכֵן בְּאוֹתָהּ הַשָּׁנָה הַתְּגַיְרוּ הַרְבֵּה גְרִים בְּעוֹלָם. וְכֵן אַחֲרֵי-כֵן בָּאָה לְעִיר בְּרֶסֶלֶב אִשָּׁה אַחַת עִם בָּנֶיהָ וְאִמְרָה שֶׁנִּתְגַּיְרָה. וְסִפְרָה גַם-כֵּן, שֶׁנִּתְגַּיְרוּ, מִחֲמַת שְׂמֻצָּאוֹ בְּסַפְרֵיהֶם הַפֶּךָ אֲמוּנָתָם.

ט.

וּבְאַמַּת בְּכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה שְׂאֵמֹר רַבְּנוּ ז"ל, יֵשׁ בְּהֵן כְּמָה וְכְמָה מַעֲשִׂיּוֹת, שֶׁהֵיוּ אִזּוּ בְּאוֹתָהּ הַעֵת, בְּעֵת אֲמִירַת הַתּוֹרָה "וַיְהִי הֵם מְרִיקִים שְׂקִיהֶם", שֶׁמָּה שֶׁנַּעֲשָׂה אִזּוּ בְּעוֹלָם נִכְלָל בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, שְׂאִמְרָה בְּאוֹתָהּ עֵת, מְלַבֵּד הַנְּסֻתוֹת לָהּ, שֶׁיֵּשׁ בְּכָל מְאֹמֶר. גַּם כָּל אֶחָד מִהַשּׁוֹמְעִים וּמִהַעוֹמְדִים שָׁם בְּעֵת אֲמִירַת הַתּוֹרָה, כָּל אֶחָד עִם כָּל עֲנִינְיוֹ וּמִחֻשְׁבוֹתָיו וְעַסְקִים וְעִם כָּל מְאֲרְעוֹתָיו וְהַרְפַּתְקָאוֹתָיו שֶׁעָבְרוּ עָלָיו – כָּלֵם כָּאֶחָד הָיוּ נִמְצָאִים בְּתוֹךְ דְּבָרֵי הַתּוֹרָה בְּפִרוּשׁ מְלַבֵּד הַנְּסֻתוֹת. כִּי בְּאַמַּת כָּל מַעֲשֵׂי הָעוֹלָם וְכָל הַמְּלַחְמוֹת שֶׁבְּעוֹלָם וְכָל מַה שֶׁנַּעֲשָׂה בְּכָלֵלִיּוֹת כָּל הָעוֹלָמוֹת כָּלֵם – הַכֹּל הָיָה מְרֻמָּז בְּדְבָרֵי תּוֹרָתוֹ, שֶׁהִיא כְּלָלִיּוֹת

גדולה מאוד מאד מתתא לעילא ומעילא לתתא וכו' מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב. אך גם מה שראינו בעינינו כמה וכמה מעשיות וענינים, שהיו נקללים בכל תורה ומאמר שלו, היו גם-כן חדושים נפלאים ונוראים מאוד אשר לא נשמע ולא נראה קזאת. [ודבר זה נוהג עד היום הזה, מי שמכניס עין עיונו היטב הדק בדברי רבנו ז"ל, ובפרט בשזוכה ללמוד בהם בסדרם, אז ימצא בכל יום כל ענינו וכל מה שעובר עליו בפרטי פרטיות].

י.

אחר שאמר רבנו ז"ל התורה הנ"ל על פסוק "ויהי הם מריקים שקיהם", רקד הרבה מאד.

תקס"ז

יא.

שבת פרשת מקץ: (שהיתה השבת שניה של חנכה), בסעודה שלישית אמר רבנו ז"ל תורה והתחיל את התורה על-פי: "ויהי מקץ" ובאר את המאמר "מישרא דספינא" [בלקוטי-מוהר"ן חלק א', סימן ל']. ולא גמר לגלות פרוש הפסוק, איד שיכת התורה הזאת לפסוק הנ"ל.

יב.

מוצאי שבת-קדש: אחר הבדלה דבר רבנו ז"ל עם אנשי
שלומנו ואמר, שאם היה רוצה לסים התורה על פסוק הנ"ל, היה
צריך לומר עוד הפעם תורה, כמו זו שאמר.

ואחר-כך אמר: "אני דומה עכשו, כמו מי שפוסקין עליו
להכותו בארבע רוחות העיר!" ולא הבינו דבריו כלל.

[כעת נזכרתי, שמרמז קצת בהתורה הנ"ל, כי מבאר שם,
שצריכים לחתך המלכות, שהוא בחינת ארבע, מארבע מלכות
דסטרא אחרא, בחינת חתכו לארבע. ואפשר רמז קצת בדבריו
הקדושים, שצריך לסבל יסורים ארבע פעמים בשביל לחתך
הארבע הנ"ל מבין הארבע מלכות וכו', (ענין בפנים התורה)].

יג.

תקף-ומיד אחר חנכה חזר ר' נתן לעיר נעמרוב אל אביו. ומשם
היה בדעתו לנסע לעיר מאהלוב אל זוגתו. ואביו קבלו בסבר פנים
יפות וגם נתן לו מתנה יקרה. וחכה שם בעיר נעמרוב, שתזדמן
לו עגלה לעיר מאהלוב. ולא נזדמן לו, ונתישב ר' נתן, למה לו
להמתין על עגלה בעיר נעמרוב, שתסיע אותו לעיר מאהלוב,
יותר טוב, שישע חזרה לעיר ברסלב, אולי תזדמן לו שם עגלה,
שתסע לעיר מאהלוב. ובין כך ירויח, שיהיה עוד פעם אצל רבנו

ז"ל. וכן עשה וחזר ר' נתן לעיר ברסלב.

תקס"ט

יד.

יום ד', כ"ה בכסלו: ספר רבנו ז"ל מה שראה אתמול בליקא
 אחר הדלקת נר הנקה: אורח נכנס לבעל-הבית ושאל להבעל-
 הבית: "מאין פרנסתה?" והשיב לו: "אין לי פרנסה קבועה בביתי,
 רק מחיתי מן העולם". ושאל לו: "מה אתה לומד?" והשיב לו.
 והיו משיחים יחד, עד שנכנסו בתוך שיחת דברים היוצאים מן
 הלב. והתחיל הבעל-הבית להשתוקק ולהתגעגע מאד, איך
 משיגים ומגיעים לאיזה דבר מעלה שבקדשה. אמר לו האורח:
 "אני אלמד עמך". ותמה הבעל-הבית והתחיל לחשב, אולי
 אינו בן אדם כלל, אך חזר וראה, שהוא מדבר עמו בדרך בני
 אדם, אך תכף נתחזקה האמונה אצלו להאמין בו, והתחיל תכף
 לקראו רבי. ואמר לו: "קדם אני מבקש ללמד מכם, איך להתנהג
 בכבודכם. ואין צריך לומר, שאפגם ממש בכבודכם חס ושלום,
 רק אף-על-פי-כן בן אדם קשה לו להזהר לגמרי פראוי – על-כן
 אני רוצה, שתלמדוני, איך לנהג בכבודכם?" והשיב לו: "כעת אין
 לי פנאי, בעת אחר אבוא אצלך ואלמדך זאת. וכעת אני צריך
 לילך מ כאן". ואמר לו: "גם על זה אני צריך ללמד מכם כמה אני
 צריך ללמוד אתכם". ואמר לו: "עד אחר הפתח". והתחיל לחשב:
 איך אצא עמו, כי כעת אני עמו בין הבריות, ואם אצא עמו לבדו,

מי יודע מי הוא. ושאל לו ואמר לו: "יש לי פחד לצאת עמכם!"
 השיב לו: "אם אני יכול כזאת ללמוד עמך, גם עתה אם ארצה
 לעשות איזה דבר, מי ימחה בידי". ויצא עמו מן הפתח. ואזי תקף
 חטף אותו והתחיל לפרח עמו. והיה קר לו, ולקח מלבוש ונתן
 לו ואמר לו: "קח זה המלבוש וייטב לך! והיה לך אכילה ושתייה
 וכל טוב, ותשב בביתך!" ופרח עמו. בתוך כך הסתכל, והנה הוא
 בביתו. ולא היה מאמין בעצמו, שהוא בביתו. אך הסתכל, והנה
 הוא מדבר עם בני אדם ואוכל ושותה כדרך העולם. בתוך כך
 חזר והסתכל, והנה הוא פורח כבתחלה. חזר והסתכל, והנה הוא
 בביתו. חזר והסתכל, והנה הוא פורח, וכן היה מתנהג זמן רב.
 אחר-כך הוריד אותו בין שני הרים בגיא, ומצא שם ספר, והיו בו
 צרופי אותיות: אד"ח הוא ד' וכו', והיה מציר בספר פלים, ובתוך
 הפלים היו אותיות. גם היו בתוך הפלים אותיות של הפלים,
 שיכולין לעשות על ידם אלו הפלים. והיה לו חשק מאד ללמוד את
 הספר. בתוך כך הסתכל, והנה הוא בביתו. חזר והסתכל, והנה הוא
 שם. והתישב עצמו לעלות על ההר, אולי ימצא שם איזה ישוב.
 וכשבא על ההר, ראה עומד שם אילן של זהב עם ענפים של זהב,
 ועל הענפים תלויים פלים, כמו אלו הפלים המצירין בספר. ובתוך
 הפלים היו פלים, שעל-ידם עושים אלו הפלים. והיה חפץ לקח
 משם הפלים היו פלים, שעל-ידם עושים אלו הפלים. והיה חפץ
 לקח משם הפלים ולא היה יכול, מחמת שהיו נסבכים שם על
 הענפים, שהיו בעקמומיות. בתוך כך הסתכל, והנה הוא בביתו.
 והיתה לו פליאה גדולה מה זאת, שהוא פעם כאן ופעם שם.
 והיה חפץ לספר זאת לבני אדם, אך מספרין פליאה כזו לבני

אדם מזה שאין ראוי להאמין. בתוך כך הסתכל מן החלון וראה את האורח הנ"ל. והתחיל לבקש אותו מאד, שיבוא אצלו. ואמר לו: "אין לי פנאי, כי אני הולך אצלך". אמר לו: "זה בעצמו נפלאות בעיני, הרי אני פאן, ומה זה, שאתם הולכים אצלי?" השיב לו: "בשעה שנתרצית לילך עמי ללזות אותי מן הפתח, אז לקחתי ממך הנשמה ונתתי לה לבוש מן הגן-עדן הפתחתון, והנפש והרוח נשאר אצלך – ועל-כן כשאתה מדבק מחשבתיך לשם, אתה שם ואתה ממשיך הארה ממנו אליך. וכשאתה חוזר לכאן, אתה פאן. ואני יודע מאיזה עולם הוא, מעולם טוב הוא בודאי..." (ועדין לא נגמר ולא נסתיים).

טו.

שבת חנכה פרשת מקץ, כ"ח פסלו: באו אל רבנו ז"ל הרבה אורחים. ובסעודה שלישית אמר רבנו ז"ל תורה ארבה ונפלאה עד מאד המתחלת: "ימי חנכה הם ימי הודאה" [בלקוטי-מוהר"ן חלק ב', סימן ב']. ומדבר שם הרבה מענין תודה והודאה. (והיה נראה ומוכן מדברי רבנו ז"ל, שהתורה הזאת היא תודה והודאה להשם יתברך, שהביאו חזרה מעיר לעמברג בשלום, כי כן נשמע מפיו בשעה שהלך לטייל (כנ"ל בסימן תשצ), שהיה רגיל לומר: "שנותן תודה והודאה להשם יתברך, שהחזירני למקום הזה, כי היה נדמה לי, שפבר לעולם לא אחזר אל המקום הזה").

טז.

ומה שנאמר שם בסוף על פסוק "ויהי מקץ" על-פי מאמר חז"ל על בר בי רב דחד יומא, זה נתגלגל על-ידי איש אחד מבני-הנעורים, שנסע אל רבנו ז"ל על שבת-חנכה מבראהילוב ונתעכב בנעמרוכ ולא בא אל אותו שבת. ואחר שבת בא לרבנו ז"ל. ובעת שאמר רבנו ז"ל התורה ולא סיים רבנו ז"ל הפרוש של הפסוק "ויהי מקץ" על-פי כל התורה שאמר, עד שבא האיש הזה. והיה מענינו, כי זה האיש היה ממש בר בי רב דחד יומא, כי בשבת לא היה אצלו רק אחר-כך בחל יום אחד לבד. (וראינו נפלאות ה', שעל ידו דיקא נאמרו דברים אלו, שיש להם שיכות אליו, והם מרמזים בפסוק הנ"ל. ואי-אפשר לבאר מה שיש רזי נסתרות באמירת תורתו ז"ל, כי כל דבריו היו במשקל גדול ונפלא כי בשבת לא גלה כלל הפרוש על הפסוק, רק אחר-כך בשבא האיש הנ"ל. ובאמת ר' נתן הפציר ברבנו ז"ל, שפרש את הפסוק, ולא רצה רבנו ז"ל. ולא הבין מר' נתן כלל למה אינו רוצה, רק אחר-כך בשבא האיש הנ"ל, וסיים רבנו ז"ל הפרוש – אז ראה והבין, שהתורות שלו הן כפי הנפשות וכו', ואיך שכל דבור הוא במשקל גדול פלאי פלאות, וכן מה שמובא בתורה הנ"ל מענין הארבעה דברים, שהראה ר' אליעזר, לא באר היטב רק באמצע השבוע, שבא אחיו ר' יחיאל ועוד כמה אנשים, שהיו להם מניעות לבוא על שבת-חנכה. ואז בשבאו, גמר רבנו ז"ל כל התורה. ואז ראו בפרוש, איך שכל תורתו היא רק כפי מספר הנפשות, שהיו אצלו, וכן יש בזה רזין דרזין, סתרי נסתרות הבורא יתברך).

יז.

אחר שגמר רבנו ז"ל התורה בשבת-חנכה, אז צוה רבנו ז"ל לאנשי-שלוֹמנו לזמר מזמור (תהלים קכד, א): "שיר המעלות לדוד לולי ה', שְׁהִיָּה לָנוּ בְּקוֹם עֲלֵינוּ אָדָם" וגו', וזמרו את המזמור הזֶה לפניו פְּעָמִים אֵין מְסָפֵר, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹדֵעַ פְּנֵיתוֹ.

תק"ע

יח.

קִדְּם חֲנֻכָּה: עָמְדוּ ר' נְתַן ור' נִפְתְּלִי ור' יוֹסְקָא, חֲתַן רַבְּנוּ ז"ל, בְּבֵית רַבְּנוּ ז"ל בְּחֻדְרוֹ הַגָּדוֹל. וּכְשִׁיֵּצֵא רַבְּנוּ ז"ל מִחֻדְרוֹ הַפְּרָטִי, שָׁעֶסֶק שָׁם בַּעֲבוּדַת-הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּדַרְכּוֹ, לְהַכְנִים אֶל חֻדְרוֹ הַשְּׁנִי שְׁסָמוּךְ לְחֻדְרוֹ הַגָּדוֹל, מֵצֵא שְׁלֹשָׁתָם עוֹמְדִים וּמְדַבְּרִים יַחַד. וְהִתְחִיל רַבְּנוּ ז"ל לְדַבֵּר עִם חֲתַנּוֹ ר' יוֹסְקָא וְאָמַר לוֹ: "שְׁמַעְתִּי, שְׁלֹמֶדֶת הַיּוֹם!" וְהִתְחִיל לְהוֹכִיחוֹ בְּאַהֲבָה, שְׂחִיזִיק בְּלַמּוּדוֹ, וְאָמַר לוֹ הֲלֹא טוֹב וַיִּפְּהָ, כְּשִׁלּוּמְדִים תִּחְלָה, וְאַחַר כֵּן הוֹלְכִים לְשׁוּק לְסַחַר וְכוּ". וְאַחַר כֵּן אָמַר: "הֲלֹא גַם אֲנִכִי לֹמֵד גַּם-כֵּן, וְהִלְמוּד שְׁלִי הוּא חֲדוּשׁ". וְהִתְחִיל לְהִתְפַּאֵר בְּעֲצָמוֹ וְעָנָה וְאָמַר: "אֲנִי יְכוֹל לְלַמֵּד! אֲנִי יְכוֹל לְהִרְאוֹת לְלַמְדֵּן הַגָּדוֹל שְׁבַגְדוּלִים, שְׁעַדִּין אֵינִי יְכוֹל לְלַמֵּד כְּלָל וְאֵינִי יוֹדֵעַ כְּלָל, וְכֵן לְהַפּוֹךְ אֲנִי יְכוֹל לְהִרְאוֹת לְהַקְטַנִּים, שְׁקְרוּבִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלְהַתּוֹרָה וְכוּ". וּמְשִׁיחָה זֹאת נִכְנָס אֶל שִׁיחָה אַרְכָּה, עַד שֶׁגָּלָה אֶזְזֵת כָּל הָעֵנָן, שְׁעַקֵּר שְׁלֵמוֹת

הצדיק שיוכל להיות למעלה ולמטה [בלקוטי-מוהר"ן חלק ב', סימן סח] ומענין בן ותלמיד: מה שדרי מעלה שואלים דיקא: "איה מקום כבודו", ולהפוך דרי מטה אומרים: "מלא כל הארץ כבודו", עין שם. ואחר-כך המשיך בשיחתו הקדושה, שכבר היו כמה גדולים וצדיקים, שכל אחד עשה ותקן מה שתקן ואחר-כך נפסק. וכונתו היתה לענין ההארה שהאירו דעתם בתלמידיהם וקרבו כמה אנשים להשם יתברך, אבל אחר-כך נפסקה הארתם. וסיים רבנו ז"ל: "אבל אנו צריכים לעשות דבר, שלא נפסק לעולם, שאלו אנשים יעשו אנשים אחרים, והם יעשו אנשים, וכן לעולם". ואמר שהמקרים שלו בהכרח שיאירו בחבריהם ובתלמידיהם, וכל אחד מקרה שיעשה איזו פעלה ויאר בחברו, וחברו בחברו, כי יש ענפים להאילן, ומאלו הענפים יוצאין עוד ענפים, וכן להלן וכו', [ועין לעיל סימן תשע"א, שגם אז דבר רבנו ז"ל מזה הרבה. ואמר, שהאש שלו תוקד עד ביאת המשיח, ובזו הלשון אמר: "מיין פייעריל וועט שוין טלואין ביז משיח וועט קומען", עין שם].

יט.

ואז בימים אלו: דבר רבנו ז"ל הרבה מענין אמונה. ואמר, שצריך כל אחד לחזק את עצמו באמונה ולבלי לכנס בחקירות כלל. ולבלי לעיין כלל בספרים של מחקרים רק להאמין בהשם יתברך באמונה לבד בלי שום חקירות כלל. ואף-על-פי שנדמה לנו, שההמון עם הם רחוקים מחקירות ואינם מחקרים כלל –

אף-על-פי-כן באמת בלם הם מערבים בחקירות, כי כל-אחד ואחד יש לו חקירות, ואפלו קטנים באים על מחשבתם חקירות ובלבולים. אבל באמת צריך כל-אחד ואחד לזהר מאד להרחיק החקירות מלבו ולהשליכן מלבו לגמרי לבלי להיות חס ושלום שום חקרן כלל רק להאמין בה' ובצדיקים אמתיים באמונה לבד בלי שום חקירות כלל, כי כבר זכינו לקבל תורתנו הקדושה על-ידי משה רבנו, עליו השם, וכבר היו לנו צדיקים רבים, גדולים ונוראים בכל דור ודור. וראוי לנו לסמוך עליהם בלי שום חקירות ולילך בעקבותם להאמין בהשם יתברך בפשיטות ולקיים תורתו ומצוותיו כאשר מסרו לנו אבותינו הקדושים.

וכשאדם הולך בתמימות באמונה לבד בלי שום חקירות, יכול לזכות, שיעזר לו השם יתברך, שיבוא לבחינת רצון, שהוא למעלה מחכמה. כי באמת חכמה דקדשה היא למעלה מאמונה, אבל אף-על-פי-כן אנו צריכים לבלי לילך בחכמות ובחקירות רק באמונה לבד, כי אמונה הוא דבר חזק מאד. ואזי כשהולך באמונה לבד בלי חקירות וחקמות – אזי זוכה לבוא לבחינת רצון, שהוא למעלה אפלו מחכמה; דהינו שיזכה, שיהיה לו רצון מפלג חזק מאד אליו יתברך בהשתוקקות נמרצת מאד, עד שלא ידע כלל מה לעשות מגדל ההשתוקקות ויצעק וכו'. אך יש חקרן, שהוא בתוך לב בני אדם; דהינו הבעל דבר, שהוא מכניס חקירות בלב האדם, וצריכין להכניעו ולגרשו, לגרש מלבו כל החקירות ולחזק את עצמו באמונה כנ"ל. ודע, כי יש עברות, שהן מכניסות כפירה באדם, ויש עליהם מחשבות על האמונה, מחמת שלא נולדו

בקדושה כראוי, ויש, שהוסיפו על-זה מעשיהם הרעים, שעשו בעצמם, כי יש עברות, שהן פוגמות ומזיקות את האמונה כנ"ל. ולזה צריכים בושה ולב נשבר, שמי שיש לו חקירות ומחשבות אלו חס ושלום, ראוי לו להתביש מאד, על שנולד בגשמיות כזו או שעשה מעשים כאלו, שבא לזה, שתבאנה לו מחשבות נגד אמונתנו הקדושה, וכבוד ה' מלא את כל הארץ, כי מלא כל הארץ כבודו. ועליו באות מחשבות חס ושלום לגרשו ולעקרו, חס ושלום, מאלקים חיים אשר הוא חי החיים, יתברך ויתעלה שמו. ואין צריך לבאר גדל הבושה, שראוי שתהיה לו, כשבאות עליו מחשבות כאלו חס ושלום. ועל-ידי בושה ולב נשבר – על-ידי זה מגרש ומשבר החקירות והמחשבות הנ"ל.

ובאמת אמונה הוא ענין חזק מאד, וחזיו חזקים מאד על-ידי אמונה. כי כשיש לו אמונה, אפלו כשבאים עליו יסורים חס ושלום – אזי יוכל לנחם עצמו ולהחיות את עצמו, כי השם יתברך ירחם עליו ויטיב אחריתו, והיסורים הם לו לטובה ולכפרה, ובסוף ייטיב לו השם יתברך בעולם הזה או בעולם הבא. אבל מחקר, שאין לו אמונה, כשבאה עליו איזו צרה, אין לו למי לפנות ואין לו במה להחיות את עצמו ולנחם את עצמו. והמשפיל יבין דברים אלו מאליו ויבין דבר מתוך דבר, כי אי-אפשר לבאר הפל בכתב. והקלל: שהעקר הוא האמונה בלי שום חקירות כלל, וכזה יהיה חזק לעולם בעולם הזה ובעולם הבא ולעולם לא ימוט, אשרי לו! גם זאת צריך לדעת, שיש נשמות פשרות, שנולדו בכשרות וגם לא קלקלו מעשיהן, שאין באות עליהן כלל מחשבות כאלו.

ואפלו כְּשִׁמְדָּבְרִים בְּפָנֵיהֶם מֵעֲנִינִים אֱלוֹ, לֹא אִכְפַּת לָהֶם כָּלֵל, וְאֵינוּ מְבַלְבֵּל דַּעְתָּם כָּלֵל. וְזֶה דוֹמָה כְּמוֹ שְׁמִדָּבְרִים מִתְאַוָּה הַיְדוּעָה בְּפָנֵי סָרִיס, שְׁבוּדָאֵי אֵינוּ מְבַלְבֵּל דַּעְתּוֹ כָּלֵל – בֵּן אֱלוֹ הָאֲנָשִׁים כְּשָׂרִים הַנִּ"ל אֵינָם שׁוֹמְעִים כָּלֵל, וְאֵינוּ נִכְנָס בְּאֲזִנֵּיהֶם כָּלֵל עֲנִינֵי חֲקִירוֹת וּבִלְבוּלִים הַנִּ"ל. וּבְאֲמַת הַקְּשִׁיּוֹת וְהַחֲקִירוֹת שֶׁל הַהֲמוֹן עִם הֵן שְׁטִיּוֹת גְּדוּלוֹת וְאֵינָן קְשִׁיּוֹת כָּלֵל. וַיֵּשׁ בְּנֵי אָדָם, שְׁהוֹלְכִים עִם קְשָׂא זְמַן רַב, וּבְאֲמַת הַקְּשָׂא שָׁלוֹ הוּא תְרוּץ, רַק מִחֲמַת שְׂאִין לוֹ דַּעַת, נְדָמָה לוֹ לְקְשָׂא. כְּמוֹ לְמוֹשֶׁל, שֶׁשׂוֹאֲלִים אֶת הַתֵּינוֹק, שֶׁנִּשְׁבְּרָה הַזְּכוּכִית שֶׁל הַחֲלוֹן, וְלִקְחוּ הַזְּכוּכִית הַשְּׁנֵי שֶׁאֲצִלוּ וּקְבִיעוּהָ כָּאֵן – וְאֵם בֵּן יִפְרַח הַצֶּפּוֹר דֶּרֶךְ הַחֲלָל הַזֶּה שֶׁל הַזְּכוּכִית הַשְּׁנֵי. וּכְשֶׁשׂוֹאֲלִים אֶת הַתֵּינוֹק כִּי; דְּהֵינוּ שְׁכוּלְלִים לוֹ הַתְרוּץ עִם הַקְּשָׂא בִּיחָד – אֲזִי נְדָמָה לוֹ לְקְשָׂא גְדוּלָה. וְאֵינוּ יוֹדֵעַ מַה לְהַשִּׁיב כָּלֵל, כִּי נְדָמָה לוֹ לְקְשָׂא גְדוּלָה. וּבְאֲמַת הַכֹּל שְׁטוּת, כִּי אֲדַרְבָּא הַקְּשָׂא, שֶׁיִּפְרַח הַצֶּפּוֹר, הוּא תְרוּץ עַל הַקְּשָׂא הַרְאִשׁוֹנָה שֶׁל שְׁטוּת. כִּי בְּאֲמַת אֵין לִזְקָחִים הַזְּכוּכִית הַשְּׁנֵי לְסִתָּם, כִּי יִפְרַח דֶּרֶךְ שָׁם. רַק הַתֵּינוֹק מִחֲמַת חֲסָרוֹן הַבְּנֵתוֹ אֵינוּ מִבִּין, שְׁכוּלְלִין לוֹ הַקְּשָׂא עִם הַתְרוּץ בִּיחָד, וְנְדָמָה לוֹ לְקְשָׂא גְדוּלָה. כְּמוֹ בֵּן מִמּוֹשׁ בְּנֵי אָדָם, שֶׁנִּכְנָסוּ בְּלִבָּם קְשִׁיּוֹת שֶׁל שְׁטוּת כְּאֵלוֹ, שֶׁבְּאֲמַת זֹאת הַקְּשָׂא הוּא תְרוּץ, אֲדָּ מִחֲמַת חֲסָרוֹן הַבְּנֵתוֹ נְדָמָה לוֹ, שֶׁהוּא קְשָׂא גְדוּלָה, וְהֵבֵן הֵיטֵב. עַל-כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְסַלֵּק מִדַּעְתּוֹ וְלִבְרַח מִקְּשִׁיּוֹת וְחֲקִירוֹת וּשְׁטִיּוֹת וּבִלְבוּלִים רַק לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּאֲמוּנָה לְבַד כַּנִּ"ל.

ב.

שבת הנקה: בסעדה-שלישית אמר רבנו ז"ל תורה ארקה מאד
על פסוק (בראשית מא, א): "וַיְהִי מִקֵּץ יָגוּז, וְאָמִירַת הַתּוֹרָה לְקַחָה זְמַן
רַב כַּמּוֹה שְׁעוֹת. וְשֵׁם מִדְּבַר מַעֲנִין, כְּשִׁמְגִיעַ זְמַן הַמַּנְהִיג לְהַסְתַּלַּק
וְהַנְּשָׂמָה עוֹלָה וּמִדְּבַקָּת בְּמָקוֹם שְׁעוֹלָה בְּעוֹלָמוֹת הָעֵלְיוֹנִים – אֵין
זו תְּכָלִית וְשִׁלְמוֹת, שֶׁתִּהְיֶה הַנְּשָׂמָה רַק דְּבוּקָה לְמַעַלָּה. רַק עַקֵּר
הַשְּׁלָמוֹת שֶׁל הַנְּשָׂמָה הַיָּא, שֶׁבַעַת שֶׁהִיא לְמַעַלָּה תִּהְיֶה לְמַטָּה
גַּם-כֵּן וְכוּ'."

א) ועין בספר פרפראות לחכמה על תורה זו, ששמע מאביו, ששמע מגדולי המקרבים של רבנו ז"ל, שהבינו מרמזותיו הקדושים של רבנו ז"ל, שבנה המאמר סמך ידיו הקדושים על ר' נתן, שהוא יהיה המוציא והמביא בכל עניניו הקדושים של רבנו ז"ל לאחר הסתלקותו לעילא וכו'. וזה מרמז בסוף התורה שאמר, זה בחינת קבורת משה וכו'. ואחר-כך מביא צרוף של הנקה בפסוק (דברים לד, ט): "ויהושע בן נון מלא רוח חכמה, כי סמך משה את ידיו עליו" – וסופי תבות צרוף הנקה וכו', עין שם. וכן מרמז בתורה זו הנהגת אנשי-שלומו הנקרים, שכל אחד ישתדל להאיר את ההשארה של רבנו ז"ל בבנים ובתלמידים. וכמו שאמר רבנו ז"ל פעם אחת ברתת ובזיע ובאימה וביראה ובהתלהבות גדולה בזה הלשון: "אנייערע קינדער זאלט איהר מודיע זון וואס דא האט זיך גיטהונ, 'הודעתם לבני ולבני בני' וכו'". ואמר, שכל התורות והשיחות שלו אינן בשביל תלמידיו לבד, כי אם "את אשר ישנו פה ואשר איננו פה" (דברים כט, יד). ופרש רשי על פסוק "ואשר איננו פה", ואף עם דורות העתידים לבא. שכל אחד מאנשי-שלומו מחביא להעמיד בנים ותלמידים, שיגלה ויפרסם דעת רבנו ז"ל בבני ובני ביתו, ותמיד יספר להם מרבנו ז"ל ומתורותיו הקדושות וכן יגלה ויפרסם דעת רבנו ז"ל לחבריו ולשכניו, ולכל מי שרק יפגע בדרך, יגלה ויפרסם לו דעת רבנו ז"ל. ובהנהגתו של רבנו ז"ל, שנהג בחינת החליפות שלו וכו'. וצריך על-זה מסירות נפש גדולה ועוזת דקדושה, כי הבעל-דבר עושה מה שעושה וכו' לכסות את המודו הטוב של הצדיק האמת ולכסות ולהסתיר קבורתו של משה, שלא יבואו לשם וכו'. ועל-כן עלינו לעשות את שלנו לגלות ולפרסם לכל פאי עולם שמו הטוב ולמודו העמק של רבנו ז"ל, אשר כל זה הוא סוד מצות נרות הנקה להמשיך השגת אלקות בעולם ולגלות ולפרסם, אשר מלא כל הארץ כבודו, ואיהו ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, ואין שום מציאות בלעדו ותברך קלל, כי דומם, צומח, חי, מדבר – הם הכל לכל עצם עצמיית חיות אלקותו ותברך. שנתלבש עצמו בכלבשים כאלו. ועל-ידי הדעת הוא של "מלא כל הארץ כבודו" מעוררים ומחזקים את כל הנפשות של דרי מטה, שנפלו ונקשלו בעונות, רחמנא לצלן. להתקרב ולהתדבק בו ותברך. ועל-כן מצות נר הנקה הוא על-ידי שמן דוקא, כי שמן הוא הדעת בחינת (שמות ל, כה): "שמן משחת קדש", המשכת אורו האין סוף בעולם, עד שכל אחד ירגיש, שהשם ותברך אתו עמו ואצלו, ואין לו מה להיתפחד קלל, כי אפלו מעמקא דתהומא רבא גם-כן יכולים לשוב אליו

יתברך באמת ובתמים, אם יהיה חזק ואמיץ בדעתו, יהיה איד שיהיה, אני את מקומי לא אעזב, שהוא מקומו של עולם. תמיד ידבר אליו יתברך בלשון שרגיל בו באמת ובתמימות ובפשיטות גמורה בלי שום חקמות וכו'. ועל-כן מצות נר הנגה היא למטה מעשרה טפחים להאיר ולגלות אורו האין סוף אפלו לאותן הנשמות המנוחות בעמקי תהום ומלקלכות במעשיהן המגנים וכו' ונלקדו בחטאים חמורים, רחמנא לצלן, וכו' – אף-על-פי-כן בגדל כח הצדיק, אשר יש לו בחינת "כל", גם בהם יכולים להאיר אורו יתברך, ואשר אין שום יאוש בעולם קלל, יהיה איד שיהיה, אף בכל דור ודור יש מחלקת גדולה על אלו המורידים את עצמם וכו' ומצמצמים את אורו יתברך ומאירים גם לדרי מטה ומגלים ומפרסמים להם את הדעת האמת של הצדיק, שזה בחינת מחלקת השבטים על יוסף, כי יוסף הוא בחינת הצדיק, שעוסק לקרב נפשות להשם יתברך, על-ידי שמוסיף והולך לגלות ולפרסם את השגת הדעת האמת. וכל מה שחולקים עליו יותר, הוא מתגבר יותר להוריד את השגת הדעת האמת. וכל מה שחולקים עליו יותר, הוא מתגבר יותר להוריד את עצמו וכו' ולקרב יותר נשמות ישראל אליו יתברך בחינת "י"ס ה' לן כי אחר" (בראשית ל, כד), שיתמיד רוצה במקרב תדוש ומאסף ומאסף את התרפה מננו בחינת "אסף אלקים את הרפת" (שם שם, כג), שמאסף ומבטל את כל התרפות ובושות מישראל ומקרבם לאביהם שבשמים. ועל-כן כל המחלקת היתה רק על יוסף, כי רק על מי שעוסק לגלות ולפרסם את הדעת האמת, יזקא עליו יש מחלקת עצומה מחמת קנאה ושנאת חנם וכו', אשר הם הם הגורמים עפוב הגאולה. כי לולא זאת כבר היתה מתפרסמת דעת האמת בעולם, והיו בלם שבבים אליו יתברך, והיו נגאלים. ועל-כן אוי להם ואוי לנפשם אלו החולקים ומעקבים להפיץ את הדעת האמת. ואף שאומרים, שפונתם לשמים, אף השם יתברך האמת יודע פונתם וכו', כי אם בארזים שבטי י"ה נפלה שלהבת, מה יאמרו אזובי קיר. בני אדם פגומים ומלקלכים בעונותיהם וחסואות נעוריהם איד ירימו פניהם על חלק על מי שעוסק לגלות ולפרסם דעת האמת של הצדיק, כי בודאי שבטי י"ה היו קדושים, דבוקים בו יתברך, אך חלקו על יוסף, כי סברו כאלו הוא נטה מדרך האמת והוא מוציא דבה וכו', ועל-כן התירו דמו וכו'. וטעו בזה, כי לא ירדו לסוף דעתו, שפונתו לשמים (בראשית מה, ה): "כי למותה שלחני אלקים לפנים" וגו'. ולבסוף הודו (שם מב, כא): "אבל אשמים אנחנו על אחינו, אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו, על-כן באה אלינו הצרה הזאת" וגו'. על אחת כמה וכמה בדרותינו אלה מי ויכל להתדמות עצמו אל שבטי י"ה ויחלק על מי שעוסק בהפצת הדעת האמת, שהוא בחינת יוסף. ואף שאמר, שכונתו לשמים, שקר הוא, כי השם יתברך האמת יודע, שהוא רק מחמת קנאה ושנאה, ואוי לו ואוי לנפשו, מדוע לא יזכר את חטאות נעוריו ופגמיו הרבים, "ישלח נדיו בשלמיו חלל בריתו" (תהלים נה, כא), אם אמה חולק על אמה, שעוסק לעשות שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, מדע, שבריתו מחלל, ואוי לה ואוי לנפשו! וכו'. ועל-כן כל מי שרוצה לקיים דברי רבנו ז"ל ולגלות ולפרסם למודו הטוב של לקרב רחוקים ולהפיץ מעינות החקמה, אל יכנס בשום ופוחים, רק יברח אליו יתברך בתפלה ובהתבודדות, ואל יסתפל על שום בריה שבעולם, כמו שעשה יוסף הצדיק, שלא היה לו שום הסתמלות בזה העולם מה שזה אומר וכו' וזה מדרך וכו' וזה חולק וכו' – רק בכל פעם היה נקלל יותר בו יתברך, ולא הסתפל על שום דבר שבעולם – ועל-ידי-זה נזה להתעלות תמיד ולהחיות עם רב. חזק חזק, אחי! ותראה לגלות ולפרסם דעת רבנו ז"ל בעולם; הן לדבר עם בני דבני ביתך והן לדבר עם חבריך ומידידיך מהדעת האמת והן בהפצת הספרים הקדושים. ועל-ידי-זה תמשיך את ההשראה של רבנו ז"ל בעולם. ואל תסתפל על שום מונע ומעכב, כי כל אלו המפספטים ומעקבים וכו' הם כעפרא דעלמא וכלא ממש, כי כל הדברים האלו ויותר מזה עברו על ר' נתן, בשביל שעסק לגלות ולפרסם למודו הטוב של רבנו

כא.

ומה שאמר רבנו ז"ל בסוף התורה מן "וזה בחינת קבורת משה, שהוא בחינת המקיפים" וכו' – נשמע אחר-כך מפיו הקדוש, שדברים אלו אמרם לפני אנשי שלש-סעדות האחרים, הינו לפני עליונים, כי יש אנשי שלש-סעדות אחרים, שאומר לפניהם גם-כן תורה. והיה מובן מדבריו הקדושים, שפשעה שאומר לפנינו תורה, עומדים שם מי שעומדים, ואומר לפניהם גם-כן מעגן התורה, שאמר לפנינו. אבל בודאי אותה התורה, שאומר לפניהם, היא גבוהה יותר הרבה. ומעט דמעט מאותן הדברים אמר לפנינו ברמז בעלמא ולא באר אותם כלל, והן הדברים הנכתבים בסוף התורה, עין שם.

וכשגמר רבנו ז"ל את כל התורה הארפה, אמר בזו הלשון: "התורה הזאת מדברת מכל היו"ד ספירות שפע הכתר: חכמה ובינה, ידים, גם יראה. גם אמרו חז"ל (כתבות צו): המונע הלכה מפי תלמיד, כאלו מונע ממנו חסד ופורק ממנו יראת שמים, גם בן ותלמיד: בן – איתא בזהר הקדוש (יתרו עט): מה שמו דא חכמה, מה שם בנו, דא תפארת, תלמידים הם למודי ה', דא גצח והוד. כל דא יסוד ומלכות הנ"ל, ראה היא איברים הפנימיים, ויש ספירות, שדברתי מהם כמה פעמים (עין בפנים התורה ותבין).

ז"ל בעולם: עמד עליו הסמוך-מ"ם "מבית" (מבין אנשי-שלומנו) "ומבחוץ" (מתנגדים), ונדפוהו כל ימי חייו ואסרוהו בבית-הסדר וכו'. והוא לא התפעל כלל, רק מסר נפשו כל ימי חייו ונשבר את כל המניעות והעפובים וכו' ופעל מה שפעל והפיץ ונקלה ופרסם דעתו של רבנו ז"ל. אשרי לו! ואשרי חלקו! יהי חלקנו עמו לעד ולנצח נצחים!

פה יספר ספור נפלא מומעלת הזוכה לבא אל רבנו ז"ל בשלשה זמנים שקבע לנו, הינו ראש השנה, שבת חנכה, שבועות, ומנה יכולים להנצל על-ידי-זה.

יום א', י"ז אב תקס"ט: עמד ר' נתן ועוד אנשי-שלוֹמנו לפני רבנו ז"ל בביתו. ודבר עמהם רבנו ז"ל בעבודתו ותברך כדרך ומהתכלית הנצחית. ופתאם שמעו קולות מבעד לחלון והלכו לראות. וראו, שהוליכו מת לפני חלונות ביתו. והיו הולכין אחריו ובוכין ומספידין עליו כדרך העולם. ענה ואמר רבנו ז"ל: "דער מת קער לאכין" – המת מסתמא שוחק בלבו, על שבוכין אחריו, כי בוכין, על שנפטר מן העולם, כאלו אומרים לו: "הלא טוב, אם היית מאריך עוד ימים בזה העולם, והייתה לך עוד מרירות העולם". (אמער וואלס טנאך פאר שווארצט גיווארין אויף דער וועלט). ושאל אותו ר' נתן: "הלא גם שם לא ינוח מיסורים, כי לא היה צדיק גדול כל-כך, שלא יסבל שום צער גיהנם וחיבוט הקבר. ואם כן גם שם יש לו יסורים!" השיב לו רבנו ז"ל: "על-כל-פנים עתה יהיה הקץ והגמר מהיסורים וצער, כי יסבל מה שיסבל, ואחר-כך יזכה למה שפעל בזה העולם איזה שבר עולם הבא על מעשיו הטובים". חזר ושאל אותו ר' נתן: "הלא יש גלגולים, ואולי יצטרך לו להתגלגל עוד פעם אחת בזה העולם, ואם-כן מה פעל במה שנפטר עכשו מצרות עולם הזה?" השיב לו רבנו ז"ל: "אם ירצה, יוכל להתעקש ולטען שם, שאינו רוצה בשום אפן להתגלגל ולילך עוד הפעם בזה העולם". ושאל אותו ר' נתן: "וכי יועיל זה מה שלא ירצה להתגלגל?" השיב לו רבנו

ז"ל: "בּוֹדָאֵי יוֹעִיל, אִם יִתְעַקֵּשׁ וַיִּטְעֵן: 'עָשׂוּ עִמִּי מַה שֶּׁתִּרְצוּ כָּאֵן, וְעָשׂוּ עִמִּי הַגָּמֵר וְהַסּוֹף כָּאֵן כְּרִצּוֹנְכֶם, רַק בְּזֶה הָעוֹלָם אֵל אַחֲזֹר עוֹד לְהִתְגַּלְגֵּל חֶסֶם וְשְׁלוֹם". וְאָמַר אִזּוּ רַבֵּנוּ ז"ל בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "עַר קָעַן זֶאֱגוֹן, עֵקֶט מֵיט מִיר דָּא" וְכַנ"ל, שְׂיֻכַּל לְטָעֵן וּלְהִתְעַקֵּשׁ לְמַעַלָּה, שְׁלֵא יִצְטָרֵךְ לָשׁוּב וּלְהִתְגַּלְגֵּל בְּזֶה הָעוֹלָם, וְזֶה יוֹעִיל". וְחֹזֵר ר' נֶתָן וְשָׂאֵל כַּמָּה פְּעָמִים אֶת רַבֵּנוּ ז"ל: "אִם יוֹעִיל זֹאת? (רַבִּי, וּוְעַט דָּאִם טֹאקַע נּוּטְצֵעֵן?)" וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁבּוֹדָאֵי יוֹעִיל, אִם יְהִיָּה חֲזֵק בְּדַעְתּוֹ לְטָעֵן כְּדָ.

אֲחֵר כְּדָ בְּאוֹתוֹ שְׁבוּעַ הִיָּה מַעֲשֵׂה נּוֹרָא: כִּי אַחֲרֵי שֶׁר' נֶתָן שָׂאֵל אֶת רַבֵּנוּ ז"ל: "הֵאֵם יוֹעִיל, מַה שְׂיִתְעַקֵּשׁ הָאָדָם וַיֹּאמֶר, שְׂאִינּוּ רוּצָה לְהִתְגַּלְגֵּל?" וְהִשִּׁיב רַבֵּנוּ ז"ל: "כֵּן בּוֹדָאֵי" (כַּנ"ל בְּסִימּוֹן תַּתִּמוֹ). וְאִזּוּ בְּאֶמְצַע הַשְּׁבוּעַ אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל לְאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ עֲצָה נּוֹרָאָה, שֶׁהָאָדָם יִזְכֶּה לְבוֹא אֵלָיו אַחֲרֵי הַסְּתַלְקוּתוֹ, שְׂיִשְׁבַּע עַל זֶה בְּנִקִּיטַת חַפְזֵיָּ.

וַיֵּשׁ בְּזֶה מַעֲשֵׂה שְׁלֹם: בְּעִיר מְעֵדוֹ וְעֵדֵיבְקַע הִיָּה גֵר אִישׁ אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי רַבֵּנוּ ז"ל, וְשָׁמוֹ ר' הִירֶשׁ. וְהָיוּ לוֹ בֵּן יָחִיד וּבֵת יְחִידָה. וּמִחֲמַת שֶׁהָבֵן הִיָּה יָחִיד אֶצְלוֹ, עַל-כֵּן אֶהְבֵּתוֹ אֵלָיו הִיָּתָה עַד אֵין לְשַׁעַר. וַיְהִי הַיּוֹם, וְנִחַלָּה הָבֵן מְאֹד בְּחָלִי הַשְּׁעוֹל, רַחֲמָנָא לְעֲלֹן, אֲדָ ר' הִירֶשׁ לֹא הִיָּה מִבֵּין עַל מַחֲלַת בְּנוֹ, עַל-כֵּן לֹא לָקַח אֵל לְבוֹ

(ב) שְׂמַעְתִּי מֵאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהִמְנִיחַ אֶצְלוֹ בְּשִׁמּוּחַת-תּוֹרָה בְּשַׁעַת הַהַקְּפוּת, כְּשִׁשְׁמַח וְרוֹמֵד עִם הַסֵּפֶר תּוֹרָה, אִזּוּ יִשְׁבַּע: "רַבּוֹנוּ-שֶׁל-עוֹלָם, אֲנִי נִשְׁבַּע בְּסֵפֶר-תּוֹרָה, שֶׁתִּכַּף וַיִּמָּד אַחֲרֵי הַסְּתַלְקוּתִי מִהָעוֹלָם, שְׂנִיבִיאֻ אוֹתִי אֵל רַבֵּנוּ ז"ל בְּעֵבֹר תְּקוּנִי, וְאֶזְכֶּה לְהִיּוֹת עִמּוֹ בְּמַחְצָתוֹ" וְכוּ'.

כל פְּרָטִי הַמּוֹחֵלָה, וְהִזָּה הַכֹּל נִקְלָ בְּעֵינָיו, אַךְ חֲתָנּוּ, שֶׁהִזָּה גַם-בֵּן כְּרוּךְ קָצֵת אַחַר רַבֵּנוּ ז"ל, הוּא הַבֵּן, שֶׁהַמּוֹחֵלָה הִיא אֲנוּשָׁה מְאֹד, וְעַל-כֵּן נִתְיָשֵׁב, שִׁיִּקַּח אֶת חוֹתָנּוּ ר' הִרְשֵׁי, וַיִּסְעוּ שְׁנֵיהֶם אֶל רַבֵּנוּ ז"ל אֶל עִיר בְּרֶסֶלֶב. וְהִזָּה כְּבוֹאִם אֶל רַבֵּנוּ ז"ל, תִּכְרַף וּמִיד הַזִּכִּיר חֲתָנּוּ לְרַבֵּנוּ ז"ל בְּעֵבֹר גִּיסוֹ, שֶׁחוֹלָה בְּמַחֲלַת הַשְּׁעוּל, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וּבִקְשׁ מֵרַבֵּנוּ ז"ל מְאֹד, שִׁיִּפְצִיר בְּתַפְלָה בַּעֲבוּרוֹ שִׁיתְרַפָּא, וְהַשִּׁיב לוֹ רַבֵּנוּ ז"ל בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "בְּזָה הָעוֹלָם אֵינִי יְכוֹל לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוּם טוֹבָה, אַךְ בְּעוֹלָם הָעֲלִיוֹן אוּכַל לַעֲשׂוֹת לוֹ טוֹבָה אַחַר פְּטִירְתּוֹ". וְאָמַר לוֹ רַבֵּנוּ ז"ל, שִׁיאֲמַר לְגִיסוֹ, שִׁיבּוֹא אֵלָיו וַיִּדְבֵּר עִמּוֹ מַה שֶׁצָּרִיךְ. וְתִכְרַף וּמִיד כְּשִׁשְׁמַע חֲתָן ר' הִרְשֵׁי דְבוּרִים אֵלּוֹ מֵרַבֵּנוּ ז"ל, נִבְהַל מְאֹד מְאֹד וְהִתְחִיל לְעוֹרֵר רַחֲמִים אֶצֶל רַבֵּנוּ ז"ל, שִׁישְׁתַּדֵּל לְהַמְתִּיק הַדִּין וְשִׁיעוֹרֵר רַחֲמִים רַבִּים עָלָיו, כִּי רַחֲמֹנוֹת גְּדוּלָּה עַל חוֹתָנּוּ מְאֹד, אִם יִפְטַר בְּנוֹ יַחֲידוֹ הַחֲכִיב עָלָיו כָּל-כָּד. וְרַבֵּנוּ ז"ל שֶׁתַּק וְלֹא הַשִּׁיב לוֹ שׁוּם דְּבָר. וְהוּא הִרְבֵּה דְבָרִים עַל רַבֵּנוּ ז"ל, שִׁיִּרְחַם וְכוּ', עָנָה וְאָמַר לוֹ רַבֵּנוּ ז"ל: "לָמָּה אַתָּה דוֹחֵק עָלַי? אֵינְךָ יוֹדֵעַ, שְׂאִם אֲשֶׁתַּדֵּל בְּעֵבֹרוֹ לְטוֹבָתוֹ שִׁיתְרַפָּא, מְכַרַח הַשָּׁם יִתְבַּרַךְ לְקַח מִזֶּה הָעוֹלָם בְּמִקּוֹמוֹ שְׁלֶשֶׁה-עֶשֶׂר אֲנָשִׁים אַחֲרָיִם? וְאֶצֶל אֲבִינוֹ שְׁבַשְׁמִים כָּל בְּנֵי שׁוּיִן אֶצְלוֹ. וְעוֹד אֶפְשָׁר, שֶׁאַתָּה מִהַשְׁלֶשֶׁה-עֶשֶׂר אֲנָשִׁים – וְעַל כֵּן לָמָּה אַתָּה מַתְעַקֵּשׁ עָלַי?" וְכִשְׁשָׁמַע זֹאת, הִפְסִיק מִלְדַּבֵּר עִם רַבֵּנוּ ז"ל בְּעֵנָן הַזֶּה.

ג) עַיִן בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ (כְּלַק ר"ד): כְּשֶׁנִּסְתַּלַּק ר' יוֹסִי דְמוֹן פְּקִיעִין, וּבְנוֹ הִקְטִין בְּכָה הִרְבֵּה עַל פְּנֵי אָבִיו לִפְנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מַה יִּהְיֶה עִמּוֹ, כִּי נִשְׂאָר יְתוֹם קָטָן, וּמִי יִלְמְדֵנוּ תוֹרָה. וְשִׁפְךְ דְּמַעוֹת הִרְבֵּה לִפְנֵי הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-כֵּן יָדָה עֲשֵׂה רַעַשׁ גְּדוֹל כָּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְשֶׁלֶשׁ מֵאוֹת אֶלֶף צְדִיקִים הִשְׁתַּדְּלוּ לְמַעְלָה, שֶׁתַּחֲזוֹר נִשְׁמַת ר' יוֹסִי בְּנוֹפוֹ, וְיִחַנֵּה עוֹד, וְהִתְנַסְפוּ לוֹ עֲשָׂרִים וְשִׁתּוּם שָׁנָה. אַךְ מִלֵּאדֶּה מִנְּתָן לְקַח תְּמוּרָתוֹ שְׁלֶשֶׁה-עֶשֶׂר אֲנָשִׁים אַחֲרָיִם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, עַיִן שָׁם.

ונסע חזרה עם חותנו אל ביתם ויעץ לגיסו, שישע בעצמו אל רבנו ז"ל. וכן עשה ונסע ובא אל רבנו ז"ל. ודבר עמו רבנו ז"ל מה שדבר וכו', וחזר ונסע אל ביתו בעיר מעדוודיבקע, ואחר שני חדשים נסתלק. ואביו, ר' הירש, התאבל על בנו יחידו מאד ולא אבה להתנחם מרב צערו הקשה, עד שפמעט יצא מדעתו מרב עגמת הנפש והצער. ובשבעת ימי האבל אז ספר לו חתנו כל מה ששמע מרבנו ז"ל כנ"ל. ויתמרמר ר' הירש על-זה מאד ובכה עוד יותר. ותקף אחר שבעת ימי האבלות נסע ר' הירש בעצמו אל עיר ברסלב אל רבנו ז"ל והגיע בלילה. והיתה כבר שעה מאחרת, אף-על-פי-כן מרב צערו הלך אל בית רבנו ז"ל. ורבנו ז"ל התחיל כבר לפשט מלבושיו לילך לישן על המטה. ודפק על הדלת, ופתח לו המשמש, (שהיה אז ר' שלמה מוגוריניצער, נכד הצדיק ר' שלמה לוצקער^ד, תלמידו של המגיד ממועזריטש ז"ל). ואמר לרבנו ז"ל: "אשר ר' הירש מעיר מעדוודיבקע בא". וצוה רבנו ז"ל, שיכנס. ותקף ומיד כשאך ראה את רבנו ז"ל, התחיל לבכות. ובכה בדמעות שלישי, עד שלא היה יכול אפלו להתחיל לדבר. ורבנו ז"ל נחם אותו בתנחומים ואמר לו: "הלא עקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים וכיוצא!" ודבר עמו רבנו ז"ל דבורי נחמה, אך הוא מאן להתנחם. ואמר לרבנו ז"ל: "אך מה עושים עם קדיש לאחר מותי, כי רק הוא היה הקדיש שלי?" ענה ואמר לו רבנו ז"ל: "אני אהיה הקדיש שלך, ואני אלמד אותך איך למות" ורמוז רבנו ז"ל בידו הקדושה להמשמש שלו (הנ"ל), שייצא ויסגר הדלת, ויצא. אך מרב כסופו מה שיאמר לו רבנו ז"ל,

ד) מחבר הספר הקדוש "דברת שלמה".

השאיר פתוח את הדלת מעט מזער כמו שפארנינע^ה, כדי שיוכל לשמע מן החרפים איזה דבור. ורַבֵּנוּ ז"ל דָּבַר עִם ר' הִירֵשׁ הַרְבֵּה, וְהִמְשִׁימָהּ בַּחוּץ לֹא שָׁמַע שׁוֹם דָּבָר, רַק דְּבִיר אֶחָד נִשְׁמַע לְאַזְנוֹ, שָׂאֵמַר לוֹ רַבֵּנוּ ז"ל, שְׂיִשְׁבַּע בְּנִקִּיטַת חֶפְצֵיךְ, שְׂיָבֹא אֵלָיו אַחַר פְּטִירְתּוֹ תִּכְרֵךְ וּמִיד אַחַר סְתִימַת הַגּוֹלָל, וְהִתְחִיל ר' הִירֵשׁ לְרַעַד מִפֶּחַד, וְאַרְבָּבוּתֶיהָ דָּא לְדָא נִקְשָׁן, וְהִתְחִיל רַבֵּנוּ ז"ל לְהִרְגִיעוֹ: "מַה לָּךְ לְפֶחַד מִהִמְיֻתָה?! הֲלֹא שָׁם הוּא עוֹלָם נָאֵה בְּיוֹתֵר מִכָּאן וְכוּ!" וְנִפְרַד, שְׂקוֹרִין גִּיזְעֵיגֵיט, מִרַבֵּנוּ ז"ל וְנִסַּע עוֹד בְּלִילָה הַזֶּה אֶל בֵּיתוֹ לְעִיר מְעַדְוּוֹדִיבְקֵע. וְחֵי עוֹד כַּמָּה שָׁבוּעוֹת וְנִסְתַּלַּק. וּבַתּוֹךְ כִּד נִסַּע הַשְּׂמֵשׁ ר' שְׁלֹמֹה הַנ"ל לְעִיר מְעַדְוּוֹדִיבְקֵע אֹדוֹת עֶסְקִיו. וּבְאוֹתָהּ הָעֵת הָיָה, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, דְּבָר בְּעִיר, וּמִתּוֹ כַּמָּה תֵּינּוּקוֹת, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ. וְרָצוּ אַנְשֵׁי הָעִיר לְשַׁלַּח אִישׁ אֶל רַבֵּנוּ ז"ל עִם פְּדִיוֹן, שְׂיִתְפַּלֵּל בְּעַבְרָה, אֲדָּ לֹא מִצְאוּ בְּאוֹתָהּ הָעֵת מִי שְׁנוֹסֵעַ אֶל בְּרַסְלָב, וְלֹא יָדְעוּ לְשִׁית עֲצוֹת. וּבַתּוֹךְ כִּד נִסְתַּלַּק ר' הִירֵשׁ. וְר' שְׁלֹמֹה הַנ"ל סִפֵּר לָהֶם, אִידֵּ שְׂרַבֵּנוּ ז"ל אָמַר לְר' הִירֵשׁ הָעֲצָה הַנ"ל, שְׂיִשְׁבַּע בְּנִקִּיטַת חֶפְצֵיךְ, שְׂיָבֹא אֵלָיו. וּמִחֲמַת שְׁהִיָּה עוֹד קִדָּם הַקְּבוּרָה, נִסְפַּם בֵּין אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ וּבְתוֹכָם ר' יוֹדִיל, אֲשֶׁר בְּעֵת שְׂיַעֲשׂוּ הַקְּפוֹת עִמּוֹ פְּנֵהוּג, יִקְחוּ סֵפֶר תּוֹרָה וְיִשְׁבִּיעוּ אֶת הַנּוֹפֵטֵר, שְׂיִלְךָ תִּכְרֵךְ וּמִיד אֶל רַבֵּנוּ ז"ל וְיִסְפֵּר לְרַבֵּנוּ ז"ל גַּם כֵּן מִהַדְּבָר, שְׂיִשׁ בְּעִיר, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, עַל הַתֵּינּוּקוֹת, שְׂמִתִּים בְּעִיר, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ. [אַחַר זְמַן חֲזַר ר' שְׁלֹמֹה הַנ"ל אֶל רַבֵּנוּ ז"ל. וְכַאֲשֶׁר נִכְנַס אֶל רַבֵּנוּ ז"ל, שָׂאֵל אוֹתוֹ רַבֵּנוּ ז"ל: "הֵאֵם זוֹכֵר, אֵימְתִי מִת ר' הִירֵשׁ?" וְהִשִּׁיב לְרַבֵּנוּ ז"ל, שְׂאִינוּ זוֹכֵר הֵיטֵב אֶת הַיּוֹם. וְשָׂאֵל

אותו רבנו ז"ל: "האם לא הִיָּה בְּזָה הַיּוֹם? ... וְנִזְכָּר ר' שְׁלֹמֹה תַּכְפֵּף וּמִיָּד וְאָמַר: "כֵּן! כֵּן! בְּזָה הַיּוֹם הִיָּתָה הַסְּתַלְקוּתוֹ". וְעָנָה וְאָמַר לוֹ רַבְנֵנוּ ז"ל: "הִרְאִיתָ, כִּי תַכְפֵּף אַחֲרֵי סְתִימַת הַגּוֹלָל בָּא אֵלַי בְּלִי שׁוּם עֲכֹב כְּלָל!"

אך אחר-כך סמוך לראש השנה, כשבא ר' יודיל אל רבנו ז"ל ודבר עמו אודות הענין הנ"ל לשבע בנקיטת חפץ, ששמע מהמשמש הנ"ל, אז אמר לו רבנו ז"ל ענין אחר קצת, כי התחיל רבנו ז"ל לדבר עמו מעולם התהו, ואיך שהוא חסד חנם לגלות לנפטר, שהוא כבר מת, כי נדמה לו, שהוא עדין חי ועוסק בעסקיו הפרטיים וסובב והולך בזה העולם בדמיון, רחמנא לצלן. וסיים רבנו ז"ל: "עצה להנצל מעולם התהו היא להשבע בנקיטת חפץ, שכל מי חייו יהיה אצלי על השלשה זמנים הקבועים להתקבץ אצלי, (הינו על ראש-השנה ועל שבת-חנכה ועל חג השבועות), וכן לשבע בנקיטת חפץ, שתכף ומיד אחר המיתה וההסתלקות, שייבוא אליו, ואז יהיה הכל על נכון, וינצל מהכל". וספר לו רבנו ז"ל ספור, שראה באיזה פנקס: שבעיר אחת היה שם איזה רב, שהיתה לו אהבה גדולה עם בעל-הבית אחד שבעיר. פעם אחת נתקשרו בתקיעת כף, שכל מי שייסתלק קדם, יבוא ויספר לחברו מהנעשה עמו. ונסתלק הרב מקדם, ונשתתה הדבר עשר שנים. והגיע עת הסתלקותו של הבעל-הבית הנ"ל, וספר את הדבר לבנו ומסר לו פח התקיעת כף, ונשתתה עוד עשר שנים. ונסתלק גם הבן ומסר את הדבר לבנו ומסר לו פח התקיעת כף, ונשתתה שמונה שנים. ובא הרב הנ"ל לבן בנו של הבעל הבית

וספר לו מה שעבר עליו: בעת שהניחו אותו בקבר, נדמה לו, שהוא חזק ובריא על כל איבריו. ומה זאת, שיעשו עול כזה לקח אדם חי ובריא ולקברו בחייו, רק מה לעשות? אחר-כך בא על דעתו לנסות את עצמו, אולי יוכל לעלות מקברו. ונדמה לו, שהרים את הגולל עם עפר הקבר ויצא מקברו. רק איך אפשר להכנס לעיר, הלא הוא מלבש בתכריכין של מתים. והיה בדעתו להמתין עד חשכת לילה בין השמשות, ואז יכנס לביתו. ומרחוק הסתכל אל העיר והכיר את הבתים, וגם את ביתו הפיר. אחר-כך בא על דעתו, כי אי-אפשר לו להכנס כך אף לביתו, כי יפחדו בני ביתו. בתוך כך נדמה לו, שהולך סרסור (טענדלער) ונושא מלבושים, ויש לו גם מלבושים, ששייכים לו, כמלבושי הרבנים. ודבר עמו, אולי יעשה עמו חלוף של התכריכים, כי הם טובים וחדשים עדן, וזה יום אחד שלבשם. והסכים הסרסור ונתן לו המלבושים, ונכנס לעיר. כשנכנס, ראה, שאין זה העיר שלו, כי יש שם בתים אחרים. וסבר בדעתו, אולי טעה ונתעה לאיזה עיר אחרת קרובה. בתוך כך נשתהה קצת לתוך הלילה, ובכל בתי העיר כפו את הנרות כנהוג, רק בבית אחד האיר עדן. ונכנס לבית זה, והוא רעב מאוד. כשנכנס ראה, ששם הוא בית תבשיל. ושאל: "יש כאן מה לאכל?" והשיבו לו: "יש, אבל יש לך מעות?" השיב: "אין לי". אמרו לו: "בכאן אין אכל בלי מעות, כי הוא בית תבשיל, וצריכים לשלם על האכל שאוכלים". ויצא בפחי נפש. בתוך כך האיר היום, כי אז היה מלילות הקיץ. וראה מרחוק שני

(1) מתנד.

(2) מטבח.

אנשים, ויש להם איזה דין ודברים ביניהם. ונתקרב אליהם ואמר להם: "אני רב ועושה דין-תורה ופשרות!" והסכימו, שיעשה איזו פשרה ביניהם. "ופסקתי להם דין תורה אמת" (כך ספר הרב). ונתן לו אחד שני זהובים, ונכנס אל הבית תבשיל הנ"ל וצוה לתן לו אכל. ומזגו לו קצת יי"ש, ורצה לשותות. בתוך כך באו שני שליחים ואמרו אל הרב: "הבית-דין שלח אחרריך לילך תכף ומיד". ואמר, שרוצה לאכל קדם, כי הוא רעב מאד. ואמרו לו השליחים: "אין לנו זמן, רק תכף ומיד בא עמנו!" והיה מכרח לילך עמהם. כשבא אל הבית-דין, נתרגזו עליו הבית-דין מאד ושאלו אותו: "מדוע באת לכאן, איש זר, לפסק בכאן דין-תורה אמת? כמה זמן ממתנים אנחנו לזה, שייבא לפנינו דין תורה אמת, ועכשו באת לכאן ופסקת דין תורה אמת". וצוו לחפש אצלו, אולי לקח שחד. וחפשו אצלו ומצאו השני זהובים הנ"ל. ופסק הבית-דין להעביר ולהפשיט מעליו המלבושים ולדחף אותו ערם. ועשו כך, והיה להרב צער ובושה גדולה. ואמר בדעתו, שטוב לפניו לילך ולחזור אל קברו, כי מחיים כאלו – טוב מהם המות, אבל איך חוזרים אל הקבר, הלא אין לו תכריכים! בתוך כך התחיל אחד לטען בשבילו: "עד מתי יצערו אותו כל-כך! יקחו אותו למשפט, ויקבל את דינו ויפטור". [ובתוך כך שספר זאת רבנו ז"ל, העיר רבנו ז"ל: "מסתמא הזכיות שלו טענו כך בשבילו"] והשיבו: "כי אי-אפשר לקרב אותו עדין אל המשפט, מחמת התקיעת כף, שנתן בזה העולם". והיה מכרח מקדם לילך ולהודיע ולהפטור מהתקיעת כף, ואז הלא הודיע לבן בנו אחר עשרים ושמונה שנים.

וסים רבנו ז"ל: "אבל מי שזכה להיות אצלי שלש פעמים בשנה: הינו בראש-השנה, שבת-חנכה וחג השבועות – ינצל מעולם התהו"^ה.

ח עמד וראה ענף עולם התהו, שרב אחד הארץ לילך בדמיון, רחמנא לעיל, עשרים ושמונה שנים, עד שבא אל מושפטו. ופעם אחת אמר רבנו ז"ל על רב אחר, שהוא כבד בקר בכמה פתי חיים, הינו שנתגלגל בזה העולם כמה פעמים. וזה רב, מכל-שכן וכל-שכן סתם בעלי-בתים הרחוקים וכו', ומי יודע וכו' מה שיהיה עמם וכו'. ועל-כן והחי יתן אל לבו – אלו הצדיקים, שנותנין מיתתן פגוד לבן (קהלת רבה פרק ז'). וזכה להתישב בעוד בחיים חיותו ובורח אליו יתברך ומתבודד עמו יתברך. ואל דבר זה יכולים לזכות דיקא, קשבאים אל רבנו ז"ל בהשלישה זמנים. כי בראש-השנה זוכים להתעורר משנתו העמקה, שיזון וכו'. ובשבועות מקבלים מוגנו התעוררות וחיות להתמיד בתורתנו הקדושה שעורים כסדרן ולהיות ולטל בכל מקומות התורה הקדושה. ובשבת-חנכה מקבלין את הענין של תודה והודאה להודות ולהלל את השם יתברך על כל החסד הנם, שעושה עמנו השם יתברך. אשר על-ידי-זה, קשאדם חושב על אחריתו ותקליתו בכל יום, או קשבא היום האחרון, הוא שוחק, כמו שאמר (משלי לא, כה): "עז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון" – קשלושב לבוש עז והדר, שמתחזק את עצמו בכל מה שעובר עליו, ובורח אליו יתברך ואל התורה הקדושה בכל יום – אזי קשמגיע היום האחרון, הוא שוחק. ועליו אמרו (ירושלמי ברכות פרק ב'): "אשרי אדם, שישעת מיתתו לשעת לדתו". ועל-כן, אהובי, אחי, אל תהיה בטלן ואחז את עצמו ברבנו ז"ל ובלמודו הקדוש בתמימות ובפשיטות גמורה, ותהיה רגיל לדבר עמו יתברך בלשון שאתה רגיל בה. ותספר לפניו יתברך את כל מחשבותיך, דבוריך ומעשייך בכל יום יום מחדש, ובכל מקום, שרק תבוא בזה העולם, תדבר עמו יתברך. וכן תהיה רגיל להתפלל התפלות הקבועות: שחרית, מנחה, ערבית, חצות מלה במלה ותקשר את כל מחשבתך בדבורי התפלה. וכן תתמיד מאד מאד בלמוד תורתנו הקדושה ותטל בכל חלקי התורה הקדושה: מקרא, משנה, גמרא (בבלי, ירושלמי), תוספתא וכל ספרי המדרשים וזהו הקדוש ורמב"ם, טור ושלחן ערוך וספרי הלכה וקבלה וכו'. ואז קשיגיע היום והשעה והרגע האחרון, תוכל לשחק מהכל. והעקר, אהובי, אחי, שיהיה בלב אמת בלי שום פניות רק בקצנע לקת, ותסבל בזיונות ושפיות דמים ועלבונות ותדם ותשתק – אז תנצל מכל מיני ענשים קשים ומרים שבעולם, ואם היה האדם יודע, איזו מרירות ואילו עונשים קשים ומרים הוא מוריד מעצמו וכו'. היה מקבל על עצמו הכל והיה שותק למחרפו ולמבאו, ועוד דורות היה שולח להם. וצריך, שתדע, שאבות העולם ומשה רבנו, היו מבזים ומתחרפים אותם. ואמרו רז"ל (הובא בגלוקט רמ"א): אוריה ויזקאל וירמיה, היו ישאלו מזלזלים אחריהם וכו', עין שם. ועל-כן טוב לו לאדם, שיחרפו ויבאו אותו עוד בזה העולם, ועל-ידי-זה יודף ויתנקה מהכל ויזכה להפגם בעלמא דאתי בלי שום בזיון וכלי שום רשות. אשרי ואשרי האזכה להיות מקרב אל רבנו ז"ל בעולם הזה ולציתו באמת לאמתו! אשרי לו! ואשרי חלקו!

מוהרא"ש ז"ל אָמַר: שָׂאם הָיוּ בְּנֵי-
אָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת הַדִּלְקַת הַנְּרוֹת
הַקְּדוּשִׁים שֶׁל חֲנֻכָּה, אָז הָיוּ שׂוֹשִׂים
וְשׂוֹמְחִים, כִּי מִצְוָה זוֹ אַף שֶׁהִיא מְדַרְבָּנָן,
עִם כָּל זֹאת אָז מֵאִיר אֹר כְּזֶה כְּמוֹ שֶׁהֵאִיר
לְפָנֶיךָ בְּעֵת שֶׁהִדְלִיק אֶת הַנְּרוֹת בְּבֵית-
הַמִּקְדָּשׁ, וְעַל-כֵּן בְּעֵת שֶׁפָּרַיִשׁ יִשְׂרָאֵל מְדַלֵּיק
הַנְּרוֹת הַלְלוּ שֶׁל חֲנֻכָּה, רְאוּי לֹא לְהִתְלַהֵב
מְאֹד מְאֹד, כִּי הוּא כְּדִגְמַת הַכֹּהֵן שֶׁמְדַלֵּיק
אֶת הַנְּרוֹת שֶׁל הַמְּנוֹרָה בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ,
וְעַל-כֵּן מְאֹד מְאֹד צְרִיכִים לְהִשְׁמַר מִפְּעַם
וּמְרִיבוֹת וּדְבָרִים בְּטָלִים, כִּי אָז הוּא זְמַן
וְעֵת רְצוֹן גְּדוֹל בְּשָׁמַיִם ; אֲשֶׁרֵי מִי שׂוֹשִׂים
לְבֹא אֶל כָּל זֶה.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקנ"ה)

מכתבים בעניני חנכה
מספר שאלות ותשובות "אשר בנחל"

א.

בעזרת השם יתברך, ליל ראשון דחנכה ה'תשכ"ד

שלום וברכה וכל טוב סלה לאהובי, אחי, יקירי, הצמוד בפנימיות
לבבי לטוב כל הימים, השותה בצמא מימי הנחל נובע מקור חכמה,
זכותו יגן עלינו... גרו יאיר.

מכתבך לנכון קבלתי, ושמחתי מאד, ועקר שמחתי, שמכתלי
דבריה אני מבין, שאתה עוסק בעבודת השם יתברך על-פי דרכו
של רבנו הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, שהיא דרך
האמת, דרך שדרכו בה אבותינו הקדושים מעולם ועד עתה, והוא
עננו ההתבודדות – לפרש שייחתו לפניו יתברך בשירות ותשבחות,
בתפלות ובקשות; חזק, חזק, אחי היקר, כי זה העקר, ואם תזכה
להתמיד בזה מידי יום ביומו ולבלי לפל בדעתך, חס ושלום, תזכה
על-ידי-זה לדברים נוראים עין לא ראתה וכו', כי כבר ידעת מה
שאמר רבנו ז"ל למוהרנ"ת ז"ל, אשר גם אליהו לא בא למדרגתו כי
אם על-ידי תפלה והתבודדות, וכן מובא בדבריו הקדושים (לקויטי-
מוהר"ז, חלק ב', סימן ק), אשר כל הצדיקים האמתיים, הגדולים במעלה
מאד, לא זכו למדרגתם, כי אם על-ידי תפלה והתבודדות, עין שם.

והעקר – לבל תפל בדעתך, כי תדע שהשם יתברך מלא כל
הארץ כבודו, ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין וכו', ושומע כל

דבור היוצא מפיך וכו', ומה שאתה כותב שיעדן אינה רואה שום התקרבות וכו', חס ושלום, אל תגיד זאת, כי זה לבד, לדעתני, תכלית ההתקרבות, שאנו זוכים לדבר לפניו בהתבודדות, שאנשים מגשמים כמונו, מלאים עון ופשע, קרוצי חמר, זוכים לדבר עם מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, אשר אפלו מלאכי מעלה ושרפים וכו' וכו' אינם זוכים לזה, ואיך יעלה על דעתך לכתב כזאת?! אשרינו ואשרי חלקנו אלפי פעמים, שזכינו להתקרב לאור גנוז ונורא כזה, אשר רב עמנו בני ישראל היקרים לא זכו לזה מרב ההסתרות והמחלקת על רבנו ז"ל, יתן השם ויעביר דון מן הארץ, ויתגלה כבוד מלכותו, שהוא אור רבנו ז"ל בעולם, וידע כל פעול כי אתה פעלתו, ויבין כל יצור כי אתה יצרתו וכו' וכו'.

אמת שצריכים לידע מה שאמר מוהרנ"ת ז"ל: "צו זיין איין ערליכער יוד בעדארף נעמען אסאך צייט" [לזקם הרבה זמן כדי להיות יהודי כשר], אבל בתוך כך צריך להחיות עצמו במה שיכול פעם בתורה, פעם בתפלה, פעם במצוות ובגמילות חסדים, ובפרט בהתבודדות – לחזק את עצמו בכל יום מחדש בעקשנות ולהתבודד עמו יתברך, עד שיראה השם וישקיף וכו', ובפרטי פרטיות יסוד הפל להתחזק להיות תמיד בשמחה ובפנים שוחקות, שאף אם האדם אינו יכול לעשות שום דבר בעבודת השם יתברך, אף-על-פי-כן צריך להיות בשמחה תמיד ובפנים שוחקות ויקא. ומה שבקשתי ממני לכתב לך הפונות מהארץ ז"ל על הדלקת הנרות של חנכה, אחי, יקירי, הלואי שנוזפה לקיים מצות הדלקת נרות חנכה בפשיטות ובתמימות ובשמחה עצומה עד מאד, עד שגורקד מחמת

שְׂמֵחָה, שָׂאֲנוּ זֹכִים לְקַיֵּם מֵה שֶׁצָּנְנוּ הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׂמוֹ עַל-יְדֵי צְדִיקָיו הַקְּדוֹשִׁים לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה בְּשִׁבְלֵי גְדֹל הַנֶּס שֶׁהָיָה אִזּוּ וּבְכָל דּוֹר, שְׁעוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ בְּרוֹחַחַיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְצִילֵנוּ מִיָּדָם, עַל-יְדֵי אוֹר צְדִיקֵי הָאֵמֶת שֶׁשׁוֹלַח לָנוּ בְּכָל דּוֹר, אֲשֶׁר לוֹלֵא זֹאת לֹא הָיִינוּ יְכוּלִים לְהַתְקִים בְּגִלּוֹתֵנוּ אֶפְלוּ יוֹם אֶחָד, וּמִהַדְעַת שֶׁל הַפְּהֵן הַגְּדוֹל הַצְּדִיק הָאֵמֶת נַעֲשֶׂה נֶס, וְאֲנוּ מַחִיִּים עֲצָמֵנוּ וּמִתְקַיְמִים כְּכָר זֶה יָמִים וְשָׁנִים וְכוּ' וְכוּ', וְהִבְנוּ.

אֲךָ מִגְדֹּל אֶהְבַּתִּי אֵלֶיךָ, לֹא אֶמְנַע טוֹב מִמֶּךָ, וְאִף שֶׁאֲנִי בְּעֲצָמֵי עוֹד רְחוּק מְאֹד מִחֻכְמַת הַקַּבְּלָה, אִף-עַל-פִּי-כֵן אֲרַשֵׁם לְךָ כַּמָּה יַחֲוּדִים לְכַוֵּן בְּהַדְלָקָה לְפִי קֶצֶר הַשְּׂגָתִי:

בְּבִרְכָה רֵאשׁוֹנָה: "בְּרוּךְ אַתָּה ה' – תִּכְנֹן הַנִּיחָה דְע"ב עִם אֲקִי"ק.

"לְהַדְלִיק" – תִּכְנֹן ג' הַנִּיז"ת: ע"ב ס"ג מ"ה שְׁעוֹלִים לְהַדְלִיק.

"גַּר" – תִּכְנֹן שְׁלֹשָׁה יַחֲוּדִים: הַנִּיחָה אֲקִי"ק, הַנִּיז"ה אֱלֹקִים, הַנִּיז"ה אֲדַנְי, שְׁהֵם – חב"ד, חג"ת, נה"י [חֻכְמָה, בִּינָה, דְעַת, חֶסֶד, גְּבוּרָה, תַּפְאֶרֶת, נִצּוּחַ, הוֹד, יְסוּד].

וּבְבִרְכָה שְׁנִיָּה תִכְנֹן: "בְּרוּךְ אַתָּה ה' – הַנִּיז"ה דְס"ג עִם אֱלֹקִים, שְׁעֵשֶׂה נֶסִים לְאַבּוֹתֵינוּ" – תִּכְנֹן הַנִּיז"ה אֱלֹקִים.

וּבְבִרְכָה שְׁלִישִׁית: "בְּרוּךְ אַתָּה ה' – תִּכְנֹן הַנִּיז"ה דְמ"ה עִם

אדנ"י, "לזמן הזה" – תכנון הו"ה אדנ"י.

ואחרי-כן תקף-ומיד תדליקו כדינו, ובעוד שאתה מדליק תאמר "הנרות הללו" וכו', ועל-ידי כל זה יהיה נמשך אור גדול ונורא מאד על נשמתך, כי בחנכה נתגלה אור גנוז וגדול מאד, כמו שכתוב בכתבי האר"ל, כי "מעולם לא ירדה שכניה למטה מעשרה" (סנה. ה.), שהם בחינת הפחותים והקטנים במעלה מאד כמונו היום, אבל בחנכה האור הגדול והנורא אור הגנוז יורד למטה מעשרה גם על קטני הערך כמונו, על-כן ימים אלו מסגלים מאד להתקרב אליו ותברך ולשוב בתשובה.

חזק מאד ואל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, כי סוף כל סוף תזכה להתקרב אליו, אם תרבה בהתבודדות, ומה ששאלת ממני את סדר המזמורים איך אני נוהג, אני מזמור הזמור "מעוז צור" וכו', ואחר-כך מזמור ל' "מזמור שיר חנכת" וכו', אחרי-כן מזמור ס"ז "למנצח בנגינת מזמור שיר" וכו', ואחר-כך מזמור צ"א "ויהי נעם..." ישב בסתר", ואחרי-כן מזמור ל"ג "רננו צדיקים", ובפסוק נ'פישנו ח'פיתה ל'ה' תכנון נח"ל, שהוא שם נורא מאד יוצא גם מהברכה ל'הדליק גר ח'נכה, ואחרי-כן מזמור קל"ג "שיר המעלות הנה מה טוב ומה נעים" ואחרי-כן "אנא בכח", "ידיד נפש", ו"אל מסתתר", ו"אור הגנוז בלבן המחשוף", המובאים בשערי ציון, עין שם.

אשרינו שזכינו להתקרב אל רבנו ז"ל, ואנו יודעים מתורות ושיחות נוראות כאלו, הפך בהן והפך בהן דכלא בהן, בפרט על

עגנו חנכה תלי תלים של הלכות ודרכים ועצות והתחזקות בעבודת השם יתברך.

ידידך האוהבך מאוד מאוד...

ב.

בשנת השם יתברך, יום ראשון לסדר מקץ ה'תשכ"ה

שלום וברכה וכל טוב סלה לאהובי, חברי היקר מאוד, השותף בצמא מהנחל הנובע מקור חכמה, זכותו וגן עלינו... שיחיה נצח.

אחי היקר! חזק ואמין מאוד בעבודת השם יתברך על-פי דרך האמת והתמים שקבלנו מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו וגן עלינו, ובפרט עכשו שנכנסים ובאים ימי חנכה הקדושים, שמסגלים מאוד מאוד להתחדש בעבודת השם יתברך, פמוכא בדברי רבנו ז"ל ומוהרנ"ת ז"ל, שעל שם זה נקרא "חנכה" – לשון חנוך בעבודת השם יתברך, שמתחילין בכל פעם מחדש, ואסור להיות זקן וכו', וזה (משלי כב, ו): "חנך לנער על פי דרכו, גם כי יזקין לא יסור ממנו", הינו שצריך האדם לחנך עצמו על-פי דרכו ועל-פי מה שעובר עליו, שאף כי יזקין לא יסור ממנו, הינו מההתחדשות שצריך להתחדש בכל יום ובכל פעם, ולשמור מאוד לבל יפל בזקנה, חס ושלום, לחשב שאין לו כבר תקנה וכבר נזקן במעשיו וכו', ואינו יכול לצאת, חס ושלום, חס ושלום; צריך להזהר מאוד לבלי להסתפל על כל זאת כלל, כי אין שום יאוש בעולם כלל, ויחזק עצמו ויבטח ברחמי יתברך. ועל זה מרמזת מצות חנכה – לחנך

עצמו ולחדש עצמו בכל פעם, ועל-כן ההלכה כבית הלל – מוסיף והולך, שצריכים להוסיף בכל יום קדשה ודעת כמובא (בלקושי-מוהר"ו, חלק א, סימן ס'), שבכל יום שבא צריכים לראות להוסיף קדשה ודעת ויראת שמים, וזהו עקר זקנה דקדשה, עין שם.

וימי חנכה הם ימי הודאה, כמו שאומרים ב"על הנסים": "וקבעו שמונת ימי חנכה אלו", על-ידי תקוף הנסים והנפלאות והנוראות שעשה השם יתברך, עמנו בימים ההם בזמן הזה, על-ידי-זה אנו ממשיכין הדרך הזו של תודה והודאה בעולם, דהינו לעסק תמיד להודות ולהלל להשם יתברך על כל הנסים והנפלאות שעשה עם אבותינו ועמנו מימות עולם עד הנה בכלליות ובפרטיות, ולזכור זאת היטב, ולבלי לשכח את כל הטובות הנוראות שגומל עמנו בכל עת ועת, כמו שכתוב: "ואל תשכחי כל גמוליו" (תהלים קג, ב), כי באמת זו הדרך של הודאה ותודה היא דרך נפלאה מאד להתקרב על ידה להשם יתברך מכל מקום שהוא, כי העולם הזה מלא צרות ויסורים ויגונות; כמו שכתוב (קהלת ב, כג): "כל ימיו מכאבים וכעס", וכתוב (איוב ה, ז): "אדם לעמל יולד", וכתוב (שם יד, א): "קצר ימים ושבע רגז", ואין טוב בעולם כי אם התורה, כמו שאמרו חכמינו ז"ל: "אין טוב אלא תורה" (ברכות ה,). ומעצם הצרות, היסורים והמניעות שיש בזה העולם, קשה וכבד לאדם להתקרב לעבודתו יתברך, ואפלו להתפלל ולהתחנן ולפרש צערו לפני השם יתברך, גם-כן קשה מאד, מחמת רבוי המניעות והיסורים שאוטמן את לבו, עד שאינו יכול לפתח את פיו ולא להתקרב לשום עבודה תמה, באשר ידוע לכל אחד ואחד הפכדות שיש עליו בכל פעם בפעם בכל יום ויום,

ועל-כן עצה גדולה לזה, שבכל פעם יזכיר לעצמו את כל הטובות האמתיות בפרטיות, והעקר מה שזכה להיות מזרע ישראל – בכלל מקבלי התורה, והבדילו מן התועים בדרךי המחקרים והפילוסופים וכו', הנהוגים עכשו, בעוונותינו הרבים; כי כל אחד ואחד מישראל אם יסתפל היטב על כל מה שעבר עליו מעודו, יראה ויבין חסדי ה', טובו ונפלאותיו עליו בלי שעור, כמו שאנו אומרים שלש פעמים בכל יום בתפלת "שמונה-עשרה"; "נודה לך ונספר נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים" וכו', וכמו שאומרים ב"נשמת": "אלו פיננו מלא שירה פים" וכו', "אין אנו מספיקין להודות לך ה'" וכו', "על אחת מאלף אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים הטובות נסים ונפלאות שעשית עם אבותינו ועמנו".

הפֶלֶל – כשהאדם רואה גדל צרותיו בגוף נפש ומזון, הוא רחוק מהשם יתברך מאד כמו שהוא יודע בעצמו, וגם בפרנסה ובגוף יש לו גם-כן יסורין, כמו שישכיח ברב העולם, ואפלו כשבאה על האדם איזו צרה ממש, חס ושלום, הוא צריך לבל יתבלבל לגמרי מחמת הצרות והיסורים, חס ושלום, רק בכל עת ובפרט בעת צרה, חס ושלום, יתן עיניו ולבו ודעתו להסתפל ולהתבונן היטב על חסדי השם יתברך וטובותיו שעשה עמו עד היום הזה, כי כל אדם כמו שהוא, מאחר שהוא בכלל ישראל ומניח טלית ותפלין בכל יום, ומזכיר שמו יתברך פעמים בכל יום ויום ראוי לו לתן הודאה ותודה להשם יתברך בכל יום ויום על עצם חסדו וטובו יתברך עליו, שזכה להיות בכלל ישראל מקבלי התורה, מכל שכן

שָׁפַל אֶחָד יוֹדַע בְּנַפְשׁוֹ כְּמָה טוֹבוֹת נִפְלְאוֹת בַּפְּרָטִיּוֹת שֶׁגָּמַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמּוֹ מֵעוֹדוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה, וְצָרִיךְ לְהַרְגִיל אֶת עַצְמוֹ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ, וְעַל-יָדֵי-זֶה יִהְיֶה לְבוֹ נָכוֹן וּבְטוּחַ, שֶׁגַם עֵתָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֹא יִסִּיר חֶסֶדּוֹ וְטוֹבוֹ מֵאִתּוֹ, וַיִּחְזַק אֶת לְבוֹ לְעֵצֶק וּלְהִתְחַנֵּן לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּצְיֵלְהוּ גַם עֵתָה מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַיְסוּרִים, כְּמוֹ שֶׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם (תְּהִלִּים ס, יא): "מִי יִבְלִי עִיר מְצוּר מִי נַחְנִי עַד אֲדוֹם", הִיָּנוּ מִי שֶׁעֲזַר לִי עַד הִנֵּה וְנַחְנִי עַד אֲדוֹם, הוּא יוֹבִילֵנִי עִיר מְצוּר גַם-כֵּן, וְזֶה "מְהֻלָּל אֶקְרָא ה'" (תְּהִלִּים יח, ד): - שֶׁשָּׁטַרְם שְׁאֵנִי קוֹרָא אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ עַל צָרוֹתַי, אֲנִי מְהֻלָּלוֹ וּמְשֻׁבְּחוֹ עַל הַטּוֹבוֹת וְהַחֲסָדִים שֶׁעָשָׂה עִמִּי עַד הִנֵּה, כִּי דִּוְקָא עַל-יָדֵי-זֶה אֲנִי יְכוֹל לְקָרוֹתוֹ, וְזֶה "זָבַח לְאֱלֹקִים תּוֹדָה" וְכוּ' (תְּהִלִּים ג, יד), "וּקְרָאֲנִי בַיּוֹם צָרָה" (שִׁם ג, טו), הִיָּנוּ שֶׁגַם קִדְּם שֶׁיּוֹצְאֵין מִהַצָּרָה שֶׁל עַכְשָׁיו וְצָרִיכֵין לְקָרוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, צָרִיכֵין מִקִּדְּם לְהִבִּיאַ תּוֹדָה עַל הַעֲבֵר, וְאֵז דִּוְקָא - "וּקְרָאֲנִי בַיּוֹם צָרָה", וְכֵמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁצָּרִיךְ מְאֹד לְקָרוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מִגְּדֵל אִטְּם הַלֵּב שֶׁנִּתְאַטְּם מִרְבּוּי הַצָּרוֹת, וּבַפְּרָט עֵתָה בְּאֶרֶץ הַגָּלוּת, שֶׁכְּמַעַט אֵין יוֹם שֶׁאֵין צָרָתוֹ מְרַבָּה מִחֲבֵרוֹ, חֶסֶם וְשְׁלוֹם, וְהַפְּרָנְסָה דְּחֻקָּה מְאֹד, וְהַקְּטְרוּג הַקְּנֻאָה וְהַשְּׁנֹאָה מִתְרַבֵּים בְּכָל פֶּעַם, וְכָל מִי שְׁרוּצָה לְהִתְחַיֵּל לְצֵאת מִמָּה שֶׁצָּרִיךְ לְצֵאת וּלְהִתְקַרֵּב לְאִיזוֹ עֲבוּדָה בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֵין מְנִיחִין לוֹ וּמִתְגַּרְרִין בּוֹ יוֹתֵר, חֶסֶם וְשְׁלוֹם, וּמַעֲצֵם רַבּוּי הַמְּנִיעוֹת לִילֵךְ בְּדֶרֶךְ זוֹ, אֲזִי בְּכָל פֶּעַם בְּבוֹאוֹ לְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ אוֹ לְהִתְקַרֵּב לְדַבֵּר שֶׁבְקִדְשָׁהּ, יִזְכִּיר לְעַצְמוֹ רַבּוּי הַטּוֹבוֹת וְהַחֲסָדִים שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵעוֹדוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה, וְעַל-יָדֵי-זֶה יִתְחַזַּק לְבָבוֹ לְבִטָּח בְּהַשֵּׁם, שֶׁיִּשְׁמַע תְּפִלָּתוֹ גַם עֵתָה, וְעַל-יָדֵי-זֶה יוֹכֵל

להתקרב אליו יתברך ולפרש שיחתו פראוי.

אחי היקר! חזק ואמץ בכל זה, שתגיד לך מקום פנוי שאין שם בני אדם, ותפרש שיחתך אליו יתברך כל מה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות. ועל הכל תתלה עיניך למרום בתפלה ובקשה ואז טוב לך לנצח.

ידידך...

ג.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר מקץ ה'תשכ"ט.

חיים ושלוה ירדפו לאהובי, אחי ורעי, הבחור המפלג בתורה ויראת שמים, שותה מימי הנחל הנובע מקור החכמה העליונה, היוצא משלש ראשונות דעתיק וכו'... שיחיה נצח.

אחי היקר! חזק ואמץ עכשו בימי החגבה הקדושים, לקיים המצוה בשמחה רבה מאד מאד, שהחנינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, ותרקד בכל יום מחמת רב שמחה, ותלמד בשלחן ערוך הלכות חגבה, ותתן הרבה צדקה בכל יום, והעקר תתן תודה והודאה להשם יתברך על כל החסד הנס שעשה עמך, מיום היותך על האדמה עד עכשו, ועל-ידי-זה יתעורר לך להתפלל על להבא שיהיה בחסד ורחמים, גם תלך בכל יום למקנה, שהזהירנו על זה רבנו ז"ל, גם תאמר בכל יום רק "תקוץ לאה" [החלק של תקוץ חצות שאומרים אותו בימים שאין אומרים בהם תחנון]. והשם יתברך ירחם עלינו

וימהר גאלתנו, ויעשה לנו נסים ונפלאות כמו בימים ההם – בזמן הזה, ובזכות כל הצדיקים האמתיים.

הדורש בשלומך...

ד.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר מקץ ה'תשכ"ט.

אך טוב וחסד ירדפו לאהובי היקר, האברך הצמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, שזוהי ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך היקר קבלתי בשבוע שעבר, והנני להשיב כראונך.

אחי, אהובי! חזק ואמן מאד מאד בעבודת השם יתברך בפרט עכשו בימי חנכה הקדושים, שמאיר ביותר האור אין סוף ברוך הוא בפרט במקומות הנמוכים מאד, לבני-אדם המנחמים בחשך ולכודים בהבליהם, כי מצות גר חנכה משתשקע החמה, הינו כמו שמובא בכתבי האריז"ל, כי גר חנכה יורד למטה וגר שבת עולה למעלה עין שם.

ומובא בלקוטי-הלכות (השכמת הברך, הלכה ד'), כי בשלש רגלים היינו צריכין לעלות ולראות בבית-המקדש ולקבל פני מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, וחנכה ופורים הם ימים שמהמלך בא לבניו, עין שם והבן עמק העניו; והכלל הוא, כי צריך לדבק

עצמו תמיד אליו יתברך, ולהכליל אליו, ולהעלות כל העולמות אליו יתברך, והענין – פי צריך לידע שאין שום מציאות בלעדיו יתברך והשם יתברך ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, ודומם, צומח, חי, מדבר, הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, אך מחמת העוונות והחטאים נכנסת באדם כפירות, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות אמונה, סימן כ"ב): "הפשע של האדם מכניס כפירה לאדם", ונתרחק מדיעה זו, ועל-ידי-זה עוקר עצמו וכל העולם מהשם יתברך, חס ושלום, חס ושלום, מאחר שלפי דעתו הרעה והמשבשת, נדמה לו כי יש טבע, חס ושלום, אז שורין עליו דינים, רחמנא לצלן, (ולפעמים נשתלשל מזה דין קשה, חס ושלום, ונוקם בו, חס ושלום), אך להעולמות יש ירידה, וצריך לידע כי בכל דבר בזה העולם: דומם, צומח, חי, מדבר, יש בו אותיות המחיות ומהוות זה הדבר, והן הניצוצות הקדושות המובאות בכל הספרים הקדושים, וצריך להכניע כל-כך את החומר ואת גשמיותו, עד שייזכה שתאיר בו הצורה – הנשמה שלו, שהיא עצם חיות אלקותו, וממילא על-ידי-זה יתגלה לו אלקותו יתברך בכל דבר, עד שלא יראה רק את הבורא, ושכל הבריאה – דומם, צומח, חי, מדבר, היא רק לבוש לאין סוף ברוך הוא (עין בלקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימן צד), ורבנו ז"ל מפרש שם את הפסוק (שמות כח, לו): "ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חתם קדש לה", "ציץ" מלשון הסתכלות שהוא טהור באמונה ובחכמה, להסתכל בכל דבר בחיות אלקותו יתברך, אזי "ופתחת עליו פתוחי חתם" – הינו שתפתח על-ידי עין כזו הניצוצות החתומים בכל הדברים, ותעלה אותם "קדש לה", עין שם, ולולא דמסתפינא [ולולא שהייתי חושש] הייתי אומר,

כי מה שאדם מתחיל לדבר אליו יתברך בתפלה והתבודדות, כשמסתפל בכל דבר על חיות אלקותו, ורואה ניצוצות השכינה, זה בעצמו אותן האותיות הגנוזות בזה הדבר הגשמי, ועכשו כשהגיע העת שתהיה לו עליה, והצדיק ועובד השם מנגים היטב בדעתו – כי אין שום מציאות בלעדיו יתברך, ואז נופלת על הארציות של הדבר ונעשה אפס ואין, ונתגלית אלקותו יתברך, ועל-ידי הדבורים שנגנסו בו ומתפלל להשם יתברך, על-ידי-זה ממושך ישועות רבות לכל ישראל, ובזה מפרש רבנו ז"ל הפסוק (תהלים צח. א): "זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו", (ענין היטב בפנים בלקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימן צד'), ותבין שבכלל דבריו נכלל מה שכתבתי, עין שם היטב ודו"ק מאד, כי הם סודות גדולים.

ובזה תתפרש מצות חנכה, שמצותה מושגת שקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק (שפת אהרן), דיקא בשעה שנחשף לאדם ונופל, חס ושלום, ומתחיל להתרחק מהשם יתברך, חס ושלום, האיר לנו מצוה נוראה כזו להאיר לנו בחשכות – לידע, להודיע ולהודע, כי אין שום יאוש בעולם כלל, כמו שצעק רבנו ז"ל: געוואלד זייט אייך ניט מ'נאש, קיין יאוש איז גאר ניט פאר האנדן [אָהה! אל תתיאשו, אין שום יאוש בעולם כלל], וזה עד שתכלה רגל מן השוק, כי בשוק – ברשות הרבים זהו מקום הסטרא אחרא, ומשם נשתלשל שעל-פי-רב ברחוב נכשל האדם, חס ושלום, בביטול תורה ובראיות אסורות, ובלשון-הרע ורכילות ולצנות, או במושא ומתן בגנבה וגולה, חס ושלום, חס ושלום, וזה בעוונותינו הרבים, דבר הרגיל, שמי שהוא תמיד בשוק, מנח בגשמיות הבלי העולם הזה, ואינו

מסתפל על תכליתו הנצחית, ונר הנגפה צריך להיות בפתח ביתו, להאיר לחוץ לרשות הרבים אורו האין סוף יתברך שמו, ולידע שהשם יתברך משגיח בהשגחה פרטי פרטית על כל דבר – "אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם מכריזין עליו מלמעלה" (הליו 1), והנה פשמתנהג בדרך הנ"ל, אז אדרבה, אינו רואה כי אם את השם יתברך המלפש בלבושים, כי מלא כל הארץ כבודו, ומכל הדבורים מקבל רמזים מה שהשם יתברך מצמצם עצמו מאין סוף עד אין תכלית (עין היטב בלקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימנים לג, נד), וזו מצותה "עד שתכלה רגל מן השוק", הינו שיאיר בדעתו השגחתו יתברך אף שיהיה בשוק, וידע כי אין שום מציאות בלעדיו יתברך, ועל-ידי-זה יכלה את הרגילות שנתרגל, חס ושלום, בשוק (והבן כי קצרתיו).

וגם תבין מאליך הקשר שיש לגר הנכה, לספה ולערובין פידוע מדברי חכמינו הקדושים ז"ל (שבת כב. בבא בתרא סב.), כי גם מצות ספה היא בחוץ, לעשות גם מהחוץ בית, שידע שהשם יתברך אחד יחיד ומיוחד, שנקרא רשות היחיד פידוע, וזה ענין ערוב – לעשות גם מרשות הרבים – רשות היחיד, לידע ולהודיע כי השם יתברך ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין.

ועקר הכל – תדע שגם אתה יכול לזפות לכל זה, וזכר מה שאמר רבנו ז"ל, כי עקר השער והפתח להיגס להשם יתברך הוא – הדבור (לקוטי-מוהר"ו, חלק ב', סימן פד'), שתרגיל עצמך ליחד מקום מיוחד, ולפרש כל שיחתך אליו יתברך בתפלה ובקשה, ודוים ופיוסים, שירות ותשבחות, ועל כל מה שעובר עליך תשפך נפשך אליו יתברך, עד

שפתעורר רחמיו עליך, ותזכה לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו, ואז לא יהיה חלוק אצלך בין שאתה עומד בעמק היער, שאין שם שום ברירה, ובין שאתה ברחוב בין אלפי ורבבות אנשים.

אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו לידע מרבי אמת כזה, המחנינו בדבריו הקדושים, ומעורר אותנו תמיד להסתפל על תכליתנו, שזה עקר הרחמנות – להוציא בני-אדם מעברות, ולקשרם ולדבקם אל שרשם, שמשם נחצבו (עין לקוטי-מוהר"ו, חלק ב', סימן ז', ושם מדבר גם-כן מחנקה).

טוב להודות להשם יתברך בפרט עכשו בימי חנפה הקדושים, שהם שמחה, תודה והודאה, אשרינו ואשרינו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירשתנו!

הדורש שלומך...

ה.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר וישב ה'תשל"א.

שלום וברכה וכל טוב סלה, חיים, חן וחסד ירדפו אל מעלת אהובי, ידידי היקר, החפץ ומשתוקק בעבודת השם יתברך על-פי הדרך האמת שקבלנו מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו וגן עלינו... גרו יאיר ויזרח לנצח.

אף שפבר עברו שני שבועות שלא ראיתיה ולא שמעתי מך כלום, אשר באמת היה ראוי להיות ההפך להתועד יחד, ולעסק

ביחד בעבודת השם יתברך, ולחזק איש את רעהו כְּאִשֶּׁר הִזְהִירֵנוּ רַבֵּנוּ ז"ל, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֲמַרְתִּי לְרָשָׁם לָךְ דְּבוּרֵי הַתְּחִינּוֹת, וּמִסְתַּמָּא עַל-יְדֵי הָאוֹר הַיָּשֵׁר יִהְיֶה גַם-כֵּן אוֹר הַחוּזֵר, כְּאִשֶּׁר גָּלָה לָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל (עין שיחות-הר"ן, סימן צט'), כְּשֶׁאֶחָד מְדַבֵּר עִם חֵבְרוֹ בִּירְאֵת שָׁמַיִם, נַעֲשֶׂה אוֹר יָשֵׁר וְאוֹר חוּזֵר, הֵן שֶׁחֵבְרוֹ נִתְעוֹרֵר בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהֵן הוּא בְּעִצְמוֹ נִתְעוֹרֵר מִחֻדָּשׁ, וְלִפְעָמַיִם הָאוֹר יָשֵׁר קוֹדֵם לְאוֹר חוּזֵר וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְכִבֵּר הִזְהִירֵנוּ מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל (עין עלים לתרופה, מכתב רצ"ו), לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבְיָדָיו שִׁיחָהּ דְּבוּרָם הָעֶקֶר מִהַתְּכַלִּית הַנִּנְצָחִית.

ב. הִנֵּה בְּפִרְשָׁה זוֹ (בראשית לט, ח) בְּיוֹסֵף כְּתִיב: "וַיִּמְאֵן" וְנִקְוֵד "שִׁלְשִׁלֹת", וַיֵּשׁ לִזְמוֹר הַפְּנֵה עַל-פִּי לְקוּטֵי-מוֹהֲרַ"ן, חֶלֶק א', סִימָן ל"ד, כְּשֶׁהֵלֵב מִשְׁקַע בְּאַהֲבוֹת רְעוּת שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲרָפוֹת וּבִזְיוֹנוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁבֵּר לְבוֹ לְגַמְרֵי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים סט, כא): "חֲרָפָה שִׁבְרָה לְבִי", הֵינּוּ הַחֲרָפוֹת וְהַבִּזְיוֹנוֹת שׁוֹבְרִים לְבוֹ שֶׁל הָאָדָם, וְהַנִּקְדָּה הַזֹּאת כְּלוּלָה מִשְׁלֵשׁ בְּחִינּוֹת:

א. נִקְדַּת הָרַב – לְשִׁקֵּד מְאֹד מְאֹד עַל דְּלִתּוֹת סִפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, שֵׁשׁם גְּנוּזִים פָּנָיו, שִׁכְלוֹ, וְחֻכְמָתוֹ וְאוֹרוֹ.

ב. נִקְדַּת הַחֵבֵר – לְדַבֵּר בְּכָל פֶּעַם עִם הַחֵבְרִים הַיְקָרִים מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַתְּמִימִים, הַשׁוֹקֵדִים בְּתוֹרַת הַנַּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֻכְמָה.

ג. נִקְדַּת עִצְמוֹ – לְהַתְּבוֹדֵד בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ

לפניו יתברך, וכל מה שעובר עליו ברוחניות ובגשמיות הכל לכל ישיח ויספר לפניו יתברך, כאשר ידבר איש עם רעהו, ויהיה עקשן גדול על זה, כי על זה מתפשט הסטרא אחרא יותר מהכל, כמו שכתוב (בראשית ד, ז): "לפתח חטאת ריבץ", על פתחי הפה שם רובץ הסטרא אחרא לבלי להניחו להתבודד ולדבר אליו יתברך. ועל-ידי שלש נקודות אלו על-ידי-זה יתפרדו ממונו החרפות והבזיונות שהם ההרהורים הרעים, רחמנא לצלן, השורים על לבו, ולא יבוא לידי עברה, עין שם.

וזה שנאמר אצל יוסף בשעה שבאה אליו הקלפה להכשילו, חס ושלום, בעברה, עין שם, "וימאן" ונקוד "שלשלת", הינו שקיים שלש העצות האלו: "נקודת הרב" – זה בחינת מה שאמרו חכמינו ז"ל (סוטה לו:): באותה שעה באה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון, (ויעקב אביו היה רבו שלמדו תורה פידוע), "נקודת החבר" – זה מה שהתקשר אז עם החברים אחיו הקדושים (פמובא בגמרא שם) שאמר לו אז: יוסף, עתידים אחיה שיפתבו על אבני אפוד ואתה ביניהם, רצונך שימחה שמך מביניהם, מיד פרש, כי נקודת החבר צריכה להיות בהתקשרות עמהם יחד, בחינת: אגן בחביבותא תליא (זהר נשא קכח), באהבה ובכלליות שנכללין יחד (עין לקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימן סא'), שעל-ידי-זה זוכים לקבל אור הצדיק, וזה "אור צדיקים ישמח" (משלי יג, ט), עין שם; "נקודת עצמו" – זה רבוי התפללות וההתבודדות ושיחה בינו לבין קונו שהיו לו בכל פעם, כמו שכתוב (בראשית מה, יב): "כי פי המדבר אליכם", ופרש רש"י: "כפי כן לבי, ופרש רבנו ז"ל הינו שעל-ידי תפלה והתבודדות שדבר עם קונו, על-ידי-זה האיר פי

ידבר חכמות" (תהלים מט, ד) (שהוא הדבור), ב"הגות לבני תבונות" (שם) (שהוא הלב), ועל-ידי-זה נתבטלה ערלת לבו וזכה להנצל מעברה.

ג. ועקר הצלחתו היתה על-ידי תקף השמחה שזכה, כי הנה "תמיד בשמחה", כמו שפיתוב (בראשית לט, ב): "ויהי איש מצליח" וגו', ופרשו חכמינו ז"ל (בראשית רבה פו, ד): איש מצליח – גבר קפוז, פרוש: איש מקפיץ, צוהל ושמח, תמיד רוקד מוחמת שמחה, וזה שהצילו מעברה. (ועין בספר המדות, אות שמחה, חלק ב', סימן א'): מי שהוא שמח תמיד, על-ידי-זה הוא מצליח; ועין בלקוטי-מוהר"ן, (חלק א' סימן קסט) מה שפרש רבנו ז"ל (דברים י, ים): "ושמור ה' לך את הברית", כי כשתזכה לשמחה, אזי השם יתברך בעצמו ישמר לך את הברית, דהינו שיהיה בעזרה לשמור את הברית קדש, כי עקר פגם הברית הוא על-ידי עצבות, כי פגם הברית בא על-ידי הקלפה הנקראת יללה, בחינת עצבות, ועל-כן על-ידי שיהיה תמיד בשמחה, על-ידי-זה ישמר אותו השם יתברך שלא יבשל עוד, חס ושלום, עין שם; וצריך לעשות כל הפעולות שבעולם לזכות להגיע למדת השמחה העולה על הכל, כי על-ידי שמחה זוכים לישוב הדעת (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן י'). כי שמחה היא עולם החרות, עין שם.

ד. ולהגיע למדת השמחה הוא על-פי הגלוי הנפלא שגלה בן השמחה, הנקלל במקור השמחה, העוסק לקשרנו "בשרש השמחה" על-פי "אזמרה לאלקי בעודי" (עין בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), צריך לחפש ולמצא בעצמו איזו נקדה טובה, כי איך אפשר שלא עשה מימיו איזו מצוה או איזה טוב, ואפלו כשמתחיל

להסתכל ורואה שגם המצוה והדבר טוב שעשה, הוא גם-כן מלא פצעים וחסרונות, אך אף-על-פי-כן אי אפשר שלא יהיה בו איזה מעט טוב, ועל-ידי-זה יבוא לשמחה ויעלה מדרגה לדרגה, וזה מה שאמרו חכמינו ז"ל (שבת ל:) על פסוק (קהלת ח, טו): "ושבחתני אני את השמחה" – זו שמחה של מצוה; הינו לחפש ולבקש בעצמו אילו נקודות טובות שיש במצוות שזכה לקיים, ועל-ידי שמחה מבטלין לגמרי את היצר הרע, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (בראשית רבה כב, ו): אם בא יצרר להשחיקך (ויפרוש להכשילך ולהתעולל בך) "שמחהו" בדברי תורה, שיעורר נקודת השמחה שיש בו שזכה לקיים מעט מצוות מן התורה וכנ"ל.

ה. ועתה אגלה לך, בעזרת השם יתברך, ענין נפלא ונורא בתמימות ובפשיטות על-פי יסוד אמת וחזק מה שאמר האריז"ל לתלמידו רבי חיים ויטאל (הובא בשער הגלגולים): מדת העצבות באה מן החיצונים והם מבלבלים את דעת האדם, ועל-כן בעת שהמצולות ים וגברו עליה להעציבה ולהחטיאה תכונן נוצר ח'סד ל'אלפים, עד כאן לשונו; ועינתי בסדור האריז"ל בכונות חנניה, וכתב שם נ'ח'ל' הוא המשכת האור העליון מבינה אל הזעיר אנפין, שיוכל להזדווג עם המלכות, ועין בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן לד'): בינה הוא נ'ח'ל' הנמשך ממעין הח'כ'מ'ה', כי בספירת הבינה שם נ'חל נ'ובע מ'קור ח'כמה, ומשם יוצא החזון, כי חזון הוא מלשון נבואה, אשר בא מושת' צפרים (עין בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ג'), שהן בינה ומלכות, ועין בכונות נפילת אפים "נוצר חסד" הוא "בינה ומלכות", אשר יכול לדון את כל העולם לכף זכות (המובא בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב', עין שם).

ו. הינו שגלה האריז"ל לתלמידו רבי חיים ויטאל עצה נוראה זו של "אזמרה לאלקי בעודי" כנ"ל, שזה בחינת נוצר ח'סד ל'אלפים, כמו שפרש מוהרנ"ת ז"ל (לקושי-הלכות, ערוכי תחומין, הלכה ו, אות ו): "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו וגו'" (איוב לג, כג), הינו אפלו אין מוצאים בו כי אם זכות אחת מני אלף, ואפלו אם יש באותה המצוה והזכות עצמה רב פסלות, ואין בזה כי אם איזו נקדה טובה אחת מאלף, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (שבת לב): אפלו באותו המלאך מליץ בעצמו תתקצ"ט [תשע מאות תשעים ותשע] חלקים לחובה ואחד לזכות נצול גם-כן, וזה נוצר ח'סד ל'אלפים, אפלו בתוך האלף רבו דרבו אומרים על האדם לחוב, הצדיק שרש "הבינה" (עין סוכי-אור, חלק ג) דן אותו לכף זכות, ומוציאו מכה חוב, ועל-ידי-זה מוחלין לו העוונות, וזהו הסוד גלה האריז"ל לרבי חיים ויטאל: כשיבואו עליך החיצונים שיגבירו עליך העצבות כדי להחטיאך תכונן שם ג'ח'ל', שהוא נוצר חסד ל'אלפים וכנ"ל, שזו העצה של "אזמרה לאלקי בעודי" על-ידי ה'עוד מעט' שאמצא בי עדין, על-ידי-זה אזכה להיות בשמחה ולומר לאלקי בתפלה והתבודדות והבן.

ז. כי עקר פגם הברית – הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, שמפריד בחינת המלכות מזעיר אנפין בידוע, ועל-ידי-זה נסתלק ממנו המחין בחינת בינה ומשם משתלשלים עליו כל הדינים והערות והיסורים, רחמנא לצלן, כי מאחר שהפריד הטפה מבת זוגו (עין לקושי-הלכות, תפלין, הלכה ב, אותיות יא, יב), וגרם שבירת הכלים ממש, כי על-ידי שממשיך הטפה לחוץ לבטלה, חס ושלום, מחריב

"עולמו", ונותן לסטרא אחרא יניקה ועוקר מזלו לגמרי, כי נאבדת ממנו נקדתו הטובה, כי בכל איש ישראלי יש נקדה טובה, אבל על-ידי הפגם הנ"ל נאבדת ממנו גם הנקדה הקדושה שלו, שהיא שרש "נשמתו", בחינת "הבינה" שלו, על-כן במה שקלקל צריך לתקן, כי הוא קלקל ב"יסוד", לכן עקר תקונו על-ידי "יסוד צדיק" שרש נשמות ישראל (ענין לקוטי-מוהר"ו, חלק ב', סימן א'), כי הצדיק הוא הנקדה הפלילית שמשם מקבלין כל הנקודות, ועל-ידי הצדיק יכול לזכות לנקדה חדשה לגמרי, כי הצדיק הוא "אור החסד החדש" המתקן הכל, והוא דיקא מכניס במקרביו הארת נקדה חדשה, שנמשך עליו מ'ח' חדש המצמצם בשני צמצומים נ"ן' (ו' פשוטה – בינה, נ' קפופה – מלכות פידוע), וכנ"ל שנמשך האור החדש מהבינה שלו הזעיר אנפין להידווג עם המלכות וכו'.

ח. ועתה, בעזרת השם יתברך, נבאר על-פי התורה הזו (לקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימן לד) ענין הנקדה, וענין היטב (בלקוטי-הלכות, ברפת-המיוון, הלכה ג, ובהלכות אונאה, הלכה ב), כי כבר הקדמנו אשר נ'ח'ל' הוא המשכת האור העליון היוצא מה"בינה", שהאור הזה דן את הכל לקף זכות, כי הוא נוצר חסד ל'אלפים, ובכל החשכות מוצא ניצוצי אור – הנקודות הטובות, שיש בכל אחד ואחד, ויש לומר שהנקדה הטובה שיש בכל אחד מישראל, זוהי בעצמה "הנקדה" שיש בכל אחד ואחד, שהיא בחינת "צדיק מושל" (וענין בלקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימן כג, כל ישראל נקראים צדיקים על שם הברית שנמולים, ועל-ידי-זה מאיר להם, ענין שם), ומוהר"נ"ת ז"ל דקדק מאוד מאוד לשונו הזהב של רבנו ז"ל במה שאמר: הנקדה השיכת ללבו "בעת הזאת" (ענין עלים לתרופה, מכתב רכה), ומפרשו שצריך להזהר

ביותר לדבר הרבה הן עם חברו ובפרט עם רבו האמת, והן בינו לבין קונו ובינו לבין עצמו לחפש, לבקש, לחתר ולהוציא לאור תעלומות והסתרת הנקדה הטובה המסתתרת באדם בכל יום בהסתרות עמקות פפי מעשה האדם וכפי מעשה הנעשה באותו היום מריש כל דרגין ועד סוף כל דרגין, כי מאד עמקו מחשבותיו יתברך ועלינו החיוב להתחזק ולדרש, לתור ולחתר, לבקש ולקשר עצמנו לנקדה השיכת ללב "בעת הזאת" וכו', עין שם.

ט. וכפי שפרש שהנקדה הטובה שצריך לחפש אצל כל אחד ואחד היא הנקדה שהיא בחינת צדיק מושל, יש לפרש "בעת הזאת" הינו כי צריך לדון את כל אדם לכף זכות, ולחפש ולבקש אצלו איזה טוב ואפלו הוא רשע גמור, צריך אתה לבקש בו ולמצא בו איזה טוב, והעקר לידע "בעת הזאת", אף שהוא כמו שהוא על-כל-פנים זכר אולי דיקא "בעת הזאת" בזו השעה ובזו המדרגה שאוחז בה, מתגבר עליו רע פזה אשר אם היית במקומו, היית יותר גרוע (ועינו בלקוטי-מוהר"ו, חלק ב', סימן א) על-פי מה שאמרו חכמינו ז"ל (אבות ב, ד): "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו"; ומי הוא שיכול לידע ולהגיע למקום חברו כי אם השם יתברך שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו, ובפרט עכשו בדורות אלו שעובר מה שעובר, רחמנא לאלו, על כל אחד בפרטי פרטיות, וגדל ההסתרה שיש בעולם, על-כן אין שום חדוש שנופלים כל-כך, (השם יתברך ירחם להבא שתתגלה האמת לכל באי העולם), ומכל שכן וכל שכן איך צריך להזהר לדון לכף זכות איש כשר ועובד ה', וצריך תמיד לידע ולהבין "בעת הזאת", כי על-פי-רוב כשרואים שאחד רק

מתפלל מקטרגים עליו – היתכן, למה לא תפתח ספר ותלמד?! על-כן צריך לדונו לכף זכות, ולידע "בעת הזאת" – אולי כבר למד כמה שעות ואיך יודע מזה, ואולי דיקא "בעת הזאת" כפי מה שעובר עליו, הוא דיקא מקרח להרבות בתפלה, וכן קשרואים שאחד רק לומד ואינו עוסק בתפלה, צריך לידע ש"בעת הזאת" כפי מדרגתו צריך הרבה בלמוד, וכן פעמים רואים אחד שאינו לומד ואינו מתפלל, ומקטרגים עליו שעוסק רק באיזו מצוה כגון צדקה, ואומרים לו: היתכן, לא תפתח ספר או לא תעסק בתפלה?! צריך לידע "בעת הזאת", כי כפי צמצומו ומדרגתו הוא דיקא צריך לעשות מה שעושה, ומכל שכן וקל וחמור קשרואים שאחד יושב בטל, ואדרבה מדבר שיחות בטלות, צריך גם-כן לדונו לכף זכות, ולידע "בעת הזאת", אולי הוא מקיים (מנחות טז): בטולה של תורה זה קיומה, כי נתנגע מחו וצריך לנוח, כאשר הזהירנו רבנו ז"ל, ואפלו לפעמים רואים אחד שמדבר מגדלתו העצמית, צריך גם כן לדונו לכף זכות, ולידע "בעת הזאת" כפי מדרגתו שהוא שבור פתח הנשבר באלפי ורבבות שברים, והוא נדכה ונכא לבב, הוא מקיים עכשו בחינת (דברי הימים ב י"ו): "ויגבה לבו בדרכי ה'", כדי להקנים בעצמו קצת פח והתחזקות, וחכמינו ז"ל אמרו (ברכות יט): ועין במדרש שוחר טוב קכה, ה: ובתנא דבי אליהו רבה, פרק ג): אם ראית תלמיד חכם שעבר עברה בלילה, אל תהרהר אחריו ביום – ודאי עשה תשובה; הינו אפלו כבר ראית שהאיש פשר ועובד ה' עשה עברה בפעל ממוש, חס ושלום, גם-כן אל תהרהר אחריו ובדאי עשה תשובה.

י. הפלל, אחי, שענני למוד זכות של בחינת "בעת הזאת", הן על

עצמו – לידע שאפלו עבר עברות חמורות ביותר, צריך לידע "בעת הזאת", כך נסתבב עמי מלמעלה, וצריך לידע שהשעה השניה כבר עננו אחר, ותקף-מיד יתחיל מחדש, כי רק "בעת הזאת" התגבר עלי התגברות כל-כך ולא יכלתי לעמוד על עמדי, וכן על חברו גם-כן צריך לידע שרק "בעת הזאת" התפשט עליו הסטרא אחרא מאוד מאוד וכנ"ל, ועננו זה הוא דבר נפלא מאוד מאוד והוא המושכת האור מעלמא דאתי. אור הבינה.

יא. וכל זה זוכים על-ידי השלש נקודות: "נקודת עצמו" – לדבר הרבה עמו יתברך, ועל-ידי-זה מתקשר הלב אל פיו, כי על-ידי רבוי תפלות ובקשות והתבודדות על-ידי-זה לבו מקשר אל דעתו בחינת התקשרות יו"ד אל וא"ו, ומאיר לו אור גדול ונורא מאוד מהארת אין סוף ברוך הוא. "נקודת הרב" – על-ידי שנתקרב אל הרב הצדיק האמת, שהוא בחינת יו"ד "חכמי" העדה, והמקרבים הם בחינת וא"ו, על-ידי-זה גם-כן נתקשר הרב שהוא בחינת הדעת – בחינת יו"ד, אל ישראל – שהם בחינת וא"ו, ומאיר לו אור גדול ונורא מאוד מהארת אין סוף ברוך הוא. "נקודת החבר" שהיא בחינת "התורה", כי כלל גשמות ישראל ביחד הם שישים רבוא, כנגד שישים רבוא אותיות התורה, ומובא ש "קדשא בריך הוא, אורייתא וישראל חד הוא" (עין זכר אחריו עג), (וזה בחינת תורה שבעל-פה), והוא בחינת וא"ו, ועל-ידי שמקשר ומתיחד עם חבריו היקרים ונתייחד מחו שהוא בחינת יו"ד עם החבר שהוא בחינת וא"ו, ומאיר לו מאוד מאוד, כי על-פי-רב פשאחד הוא "בעצמו" אז חשך לו, ואי אפשר לו לתן עצה לנפשו, אך על-ידי חברים טובים שמאירים בו עצות טובות,

אז יוצא מן המצר ונתרחבת דעתו מאוד, ועל-ידי שלש נקודות אלו נתבטלות ממנו כל האהבות הרעות השורות על לבו וכל מיני בלבולים המבלבלים ומסבבים אותו, חס ושלום, וזוכה שמאיר לו אורו יתברך בהתגלות נפלאה ונוראה מאד מאד, כי השם יתברך מאיר תמיד, כי מלא כל הארץ כבודו, ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ואין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם.

יב. וצריך שתדע ותבין היטב היטב שלזה אי אפשר להגיע (הינו לאחזו כבר במדרגה כזו בהתגלות נפלאה כזו, ולראות רק הטוב אצל כל אחד ואחד, הינו שהכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך), כי אם על-ידי קשור ויחוד השלש נקודות הנ"ל: א. להתקרב אל הצדיק האמת, ולשקד מאד מאד בשקיפה נפלאה בספרי הקדושים. ב. להתקשר עם חברים טובים המקבלים מזה הצדיק ג. להרבות ביותר בתפלה והתבודדות, ולשיח ולספר לפניו יתברך כל מה שעובר עליו ברוחניות ובגשמיות, ולפרש את כל לבבו וכל מה שארע לו יגלה לפניו יתברך, "אשר זהו עקר הכל", כי התפלה היא היא הקלי לקבל השפע, כמו שכתוב (דברים א, יא): "ויברך אתכם כאשר דבר לכם", הינו לפי הדבור כן נמשך השפע עליו, אם הדבור בשלמות ובמלואו, אז יכול לקבל בו רב שפע (כמובא בפנים), כי התפלה היא עקר הקלי לקבל השפעות אורו יתברך, אור הצדיק, אור התורה ואור קדשת ישראל בידוע.

יג. והנה חכמינו ז"ל אמרו (בראשית רבה, ב, ד): ח'שך - זה גלות יון

שֶׁהַחֲשִׁיבָה עֵינֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּגִזְרוֹתֵיהֶן, שֶׁהִיְתָה אוֹמֶרֶת לָהֶם כְּתָבוּ לָכֶם עַל קֶרֶן הַשּׁוֹר שָׂאִין לָכֶם חֶלֶק בְּאֵלֶי יִשְׂרָאֵל וְכוּ' "וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת" (בְּרֵאשִׁית א, ב) – זֶה רוּחוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, עֵינַי שָׁם; כִּי כָּלֵל הַחֲקִמּוֹת הַחִיצוֹנִיּוֹת, הַכְּפִירוֹת וְהַאֲפִיקוֹרְסִיּוֹת שֶׁנִּתְּהַוְּהוּ אַחַר הַחֲרָבָן [שָׂאֵן נְחֹשֶׁד הָאוֹר (כְּמוֹבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ו, חֶלֶק ב', סִימָן סז), כִּי נִתְּעַלֵּם הָאוֹר הַמְּאִיר בְּחִינַת מְאוֹרֵי אוֹר, עֵינַי שָׁם], הַעֲקָר הַתְּחִיל מִהַיְיָנִים שֶׁהָיוּ בְּזִמּוֹן בֵּית שֵׁנִי וְגִזְרוּ גִזְרוֹת רְעוּת עַל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (רֵאשׁ הַשְּׁנָה יח), שֶׁגִּזְרָה מְלָכוֹת יוֹן גִּזְרָה שֶׁלֹּא לְהִזְכִּיר שֵׁם שָׁמַיִם עַל פִּיהֶם, וְרָצוּ הַעֲקָר לַעֲקָר אֶת הַרוּחָנִיּוֹת מִיִּשְׂרָאֵל "אֶת אַמּוּנָתָם", כְּמוֹ שֶׁאָנּוּ אוֹמְרִים בַּתְּפִלָּה (וְעַל הַנְּסִיִּים): "כְּשֶׁעֲמָדָה מְלָכוֹת יוֹן הִרְשָׁעָה עַל עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁכִּיחַם תּוֹרַתְךָ וּלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵּי רְצוֹנְךָ" (שִׁבְת כ"א), וְנִכְנְסוּ אֶל הַיָּכָל [שֵׁשֶׁם הוּא שֶׁרֵשׁ הַדַּעַת (כְּמוֹבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ו, חֶלֶק א', סִימָן יט), שֶׁהַדַּעַת הִיא בְּחִינַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, עֵינַי שָׁם], וְטָמְאוּ כָּל הַשְּׂמָנִים [שֶׁהוּא הַדַּעַת בְּחִינַת "שֶׁמֶן מִשְׁחַת קִדְשׁ" (שְׁמוֹת ל כה) כְּמוֹבָא בְּסִימָן ד) עֵינַי שָׁם], הֵינּוּ שֶׁקְלָקְלוּ וְטָמְאוּ אֶת הַדַּעַת וְהַשְׂכָּל בְּכִלְיֹת וּבַפְּרָטִיּוֹת אֲצֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְעַל-כֵּן הִיְתָה צָרָה גְּדוּלָּה מְאֹד מְאֹד, כִּי זָהוּ עֲקָר הַחֲשֵׁד, רַחֲמָנָא לְצַלָּן- כְּשֶׁאִין הָאֲמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת, חֶס וְשְׁלוֹם, וְאֵז נִפְרַד הַיּוֹ"ד – שֶׁהוּא הַפֶּה, מִהוּא"ו – שֶׁהוּא הַלֵּב כְּנ"ל.

יד. וְזֶה עֲקָר הַגְּלוּת, שֶׁהִיא בְּשִׁבִיל חֶסְרוֹן אַמּוּנָה שֶׁהִיא הַתְּפִלָּה (עֵינַי שָׁם, סִימָן ז), כִּי כְּשֶׁאִין פִּיּוּ וְלִבּוֹ שׁוֹיִן זָהוּ עֲקָר הַצָּרָה הַמְּרָה יוֹתֵר מִהַכָּל שָׂאֵן הוּא בְּחִינַת (תְּהִלִּים לח, יא): "לִבִּי סָחַרְחָר עֲזָבֵנִי כִּיחִי" וְאוֹר עֵינַי גַּם הֵם אִין אֶתִּי", כִּי עַל-יְדֵי פָגַם הַבְּרִית, אֵז נִתְּעַקֵּם

לבו מאד מאד, כי הפריד בין היו"ד לנא"ו, ואז לבו מעקם מאד עם קשיות הרבה, ועל-ידי-זה נסתר ממנו אור עיניו ואינו זוכה לראות העשרים ושמונה אותיות. דעבדא דבראשית, הינו הארת ההשגחה המאירה מאד בבחינת "כ"ח' מעשיו הגיד לעמו" (תהלים קיא ו), כי על-ידי פגם הבְּרִית – הוצאת זרע לבטלה, אבד הכ"ח' (כמובא בשלחן ערוך, ארח חיים, סימן רמו, סעיף יד, עין שם), וְזֶה (שופטים טז, ט): "וַיִּסַּר פָּחוּז מֵעָלוּ", כי הִזָּה אֵז בְּחִינַת פֶּגַם הַבְּרִית כְּמוֹבָא, וְהִתְקוֹן הוּא עַל-יְדֵי הַצְדִּיק הָאֵמֶת שְׂאֵצְלוּ כָּל הַנְּקֻדוֹת כְּנ"ל, עַל-כֵּן אָמַר עָלָיו מוֹהֲרֵנַת ז"ל כְּמֵה פְעָמִים (כְּמוֹבָא בְּעָלִים לְתְרוּפָה): "כְּכַחֵי אֵז וְכַחֵי עֵתָה לְמַלְחָמָה וְלִצְאָת וּלְבֹא" (יהושע יד, יא), כִּי הַצְדִּיק הוּא הַיּוֹצֵא לַחֻץ (עין לקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימן רפ), וּמְלַקֵּט הַנִּיצוֹצוֹת בְּחִינַת הָאֲבֹדוֹת, וּמְכַנִּיסָם לְפָנִים מִהִקְדָּשָׁה. טו. כִּי מוֹבָא (שם, סימן קפח), שְׂהַצְדִּיק מִבְּקֵשׁ הָאֲבֹדוֹת עַד שְׂמוֹצֵא כָּל הָאֲבֹדוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, שְׂזָה בְּחִינַת הַנְּקֻדוֹת הַטּוֹבוֹת שְׂמְלֵקֵט וּמְקַבֵּץ הַצְדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת "יוסף", וְזֶה שְׂנְאָמַר בּוֹ (בראשית מז, יד): "וַיִּלְקֹט יוֹסֵף אֶת כָּל הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וּבְאֶרֶץ כְּנַעַן בְּשֶׁבֶר אֲשֶׁר הֵם שֹׁבְרִים", וְאֵיתָא שְׂזָה בְּחִינַת הַנִּיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שְׂנִפְּלוּ עַל-יְדֵי הַשְּׁבִירָה שְׂנִגְרְמָה עַל-יְדֵי הָעוֹנוֹת, וְהֵם פּוֹסְפִים לִצְאָת מִן הַמְּקוֹם שְׂנִלְכְּדוּ שֵׁם (לקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימן קמא), וְהַצְדִּיק – בְּחִינַת "יוסף", שֶׁהוּא הַשְּׁלֵיט וְהַמְּשִׁבֵּר וְהַמְּשַׁפֵּיעַ כָּל טוֹב, הוּא מְשִׁיב אֶת הָאֲבֹדוֹת.

טז. וְעֵין בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (אבדה ומציאה, הלכה ג, אות ב), הָעֵקֶר מֵהַ שְׂמֻקְבְּלִין מִהַצְדִּיק הוּא הָאֵרֶת הַתּוֹרָה שְׂמַחֲדֵשׁ לָהֶם, וְעַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שְׂמִמְשִׁיד לָהֶם, הוּא מְאִיר עֲלֵיהֶם אֹר גְּדוֹל, עַד שְׂיֵשׁ לָהֶם

לח בעצמם לחפש ולבקש אחרי שארי אבדתם שעדין לא מצאו, כי בודאי אי אפשר להם להחזיר כל אבדותיהם בפעם אחת, כי הן מרבות מאד, וצריך להזהר שלא יזיק להם רבוי האור, כי רבוי האור גורם כבוי הניר לגמרי כידוע, ובהכרח להחזיר להם מעט מעט כפי הכנתם וכפי התעוררותם אל האמת, וזה נעשה בכל פעם בפעם על-ידי כל תורה ותורה שהם מקבלין מזה הצדיק בעת שבאים אליו על-ידי התקשרות "נקודת החבר", כי אי אפשר לקבל מהצדיק כי אם על-ידי "החברים האמתיים", ועל-ידי-זה נשפע עליהם אור גדול מאד – בחינת נר, לחפש על ידם אחרי שארי אבדתם, כי התורה נקראת אור ונר, כמו שכתוב (משלי ו, כב): "כי נר מצוה ותורה אור", והאבדות צריך לחפש אחריהן, והחפוש הוא בגרות, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (פסחים י:): בחינת: "נר ה' נשמת אדם חפש כל חדרי בטן" (משלי כ, כז).

יז. ובבית-המקדש שם היה עקר האור, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (שמות רבה לו, ב): כשם שהשמן מאיר, כך בית-המקדש מאיר לכל העולם, וכן אמרו (בראשית רבה ג, ד): מהיכן נברא האור? ממקום בית-המקדש, וכן אמרו (במדבר רבה טו, א): ה' שלמה שבנה בית-המקדש עשה חלונות צרים מבפנים ורחבים מבחוץ, כדי שיהיה האור יוצא מבית-המקדש ומאיר לחוץ.

יח. ושם בבית-המקדש היתה הארת השלש נקודות: "נקודת הרב" – היא בחינת הכהן הגדול, בחינת הכהן הנכנס לפני ולפנים עד נקודת אבן השתיה, שהיא נקודת כלליות הצדיק, ועל-כן נקרא

הרב והצדיק האמת בחינת פהן, כמו שפכתוב (מלאכי ב, ז): "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו, כי מלאך הוי"ה צבאות הוא", ודרשו חכמינו ז"ל (מועד קטן יז, א): אם הרב דומה למלאך ה' צבאות – תורה יבקשו מפיהו, ואם לאו – אל יבקשו תורה מפיהו. "נקדת החבר" – היתה בשעת עליית הרגל, שנתאספו כל ישראל יחד, וקבל אחד מחברו את נקדתו הטובה. "נקדת עצמו" – כשהביא קרבן ואז התודה והתבודד לפניו יתברך.

יט. והיונים קלקלו את כל זאת, כי נכנסו להיכל וטמאו כל השמנים – שטמאו את כל העולם עם דעותיהן הזרות, חכמת הטבע הארוכה, ואז נחשף העולם לגמרי, כי נטמא הפל בשכליותם הרעה, לולא עזרת השם, שמצאו פה אחד של שמן שהיה חתום בחותמו של פהן גדול, שהוא בחינת הדעת האמת של הצדיק האמת מיחידי הדורות, ששם אין מי שיכול לנגע כי הוא רוחו של מלך המשיח, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, כי הוא בחינת האור של עלמא דאתי, שאז יהיו נכללים האור והחשך יחד, בחינת: "ויהי ערב ויהי בקר יום אחד" (בראשית א, ה), כי הוא בחינת: "והיה יום אחד הוא ינדע לה' לא יום ולא לילה" (זכריה יד, ז), כי הוא בחינת אור של עלמא דאתי, ונעשה גם והדליקו מפנו שמונה ימים, הינו שהמשיכו את האור בתוך שבעת ימי הבנין של זה העולם, וזה עקר הנס – שנמשך למטה הרוח של משיח ונקבע לדורות, ואנו זוכים להאיר כל אחד בביתו את האור הגנוז של שישת ימי בראשית, שהוא "אור החנכה" – "אורו של המשיח".

כ. בפרט אחר החרבן שאז נחשף העולם לגמרי ונאבד לגמרי הכל, כי נפגמו כל השלש נקודות, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (יזמא ט): מקדש ראשון מפני מה חרב? מפני שלשה דברים: עבודה זרה, גלוי עריות ושפיכות דמים, ויש לומר שהם פגגו וההפוך של השלש נקודות, "עבודה זרה" – זה הנגד וההפוך של "נקדת הרב", כי הוא הוא המגלה ומונעו יתברר, כי בלעדיו אי אפשר לידע כלל, (פמובא בלקוטי- מוהר"ו, חלק א', סימן ל): השגות אלקות אי אפשר להשיג כי אם על-ידי הרבי הצדיק הגדול במעלה מאוד מאד. "שפיכות דמים" – זה הנגד וההפוך של "נקדת החבר", שהרגו רחמנא לצלן, אחד את חברו הפך אהבה ואחדות אשר היה ראוי שתהיה ביניהם. גלוי עריות" – זה נגד "נקדת עצמו", שפגמו, רחמנא לצלן, בפרית, בחינת (בראשית ו, כא): "כי השחית כל בשר את דרכו".

כא. ובפרטיות הקלוקל והחשף שנתהוה בחרבן בית שני, שגחב העקר בשביל "שנאת חנם", שאז עקרו לגמרי את "נקדת החבר", כי לזכות לקבל מהצדיק האמת, שהוא בחינת הנקדה העליונה, ולהאיר בו שהוא בחינת הנקדה התחתונה (עין לקוטי- מוהר"ו, חלק א', סימן ו), זה אי אפשר כי אם על-ידי אהבת חברים – אנשי שלומנו היקרים, ולאחזו עצמו ביחד, ואז זוכים לקבל זה מזה הארת הצדיק. כב. וכמובא שם (בסימן קמ) על הפסוק (איוב לו, ט): ביד כל אדם יחתום לדעת כל אנשי מעשהו", כי הצדיק בעצמו אי אפשר להשיגו, כי אין שום תפיסה, כי הוא למעלה מהשכל האנושי, רק על-ידי אנשיו המקרבים אליו, יוכל להבין מעלת הצדיק וכו', עין שם; ויש לומר גם-כן פנ"ל – דיקא על-ידי החברים יכולים להשיג ולקבל מזה

הצדיק, ובלקוטי-הלכות (שבת, הלכה ז, אות נה) מפרש, שזה מה שנאמר אצל משה – בחינת הצדיק (שמות לד, ה): "ויראו מגששת אליו" וגו' "ויתן על פניו מסוה", כי מגדל ההארה שמאיר בבחינת שמש, אי אפשר להסתכל בו, והכרח להתכסות, והעקר על-ידי התלמידים יכולים לקבל וכו' עין שם; ובלקוטי-הלכות (גלות, הלכה ג, אות י) מפרש, שזה מה שפירש אדמה מצותה בסגן הכהנים (ספרי יט, ח, הובא ברש"י במדבר יט, ג; ועין בזהר חקת קה), כי הכהן הגדול הוא הרב והצדיק האמת כנ"ל, וענין פרה אדמה הוא לטהר טמאים, הדעת של הצדיק לטהר את כל הטמאים, אך אי אפשר לקבל חכמתו הגדולה של הרב שבדור שהוא בחינת כהן גדול, כי אם על-ידי תלמידיו הקדושים, וזה מה שנהגו בדורות הקדמונים שחכם הדור היה דורש תמיד על-ידי מתרגמן, כי אי אפשר לקבל בעצמו חכמת החכם כי אם על-ידי מתרגמן שהוא בחינת תלמידו, שהם מגלים ומבארים חכמתו ותוכחתו לרבים וכו', עין שם.

כג. ודבר זה נוהג בכל דור ודור, שעל-ידי "נקדת החבר" יכול לקשר אליו הנקדה העליונה שהיא "נקדת הצדיק" אל "נקדת עצמו, והיה יכול לצאת כל אחד מגלותו ומשטותו שנלפד בה, אך הוא תלוי "בגדל השלום ואהבת חברים" (פמובא בלקוטי-מוהר"ו, חלק א, סימן כו); על-ידי השלום שיש בין בני-אדם, וחוקרים ומסבירים זה לזה האמת, על-ידי-זה משליך כל אחד את שקר אלילי כספו וזהבו, ומקרב עצמו אל האמת, על-ידי-זה משליך כל אחד את שקר אלילי כספו וזהבו, ומקרב עצמו אל האמת וכו', עין שם; אך זהו עקר הצער, שעדין הבעל-דבר מרקד בינו (יומא סט), שמיזם

חרבן בית שני שנתהווה בעצמו משנאת חנם (שם ט:), עדן נמשכת המדה המגנה הזו, רחמנא לצלן, ועל-ידי-זה נתפרדו הנקדות הטובות והפה והלב אינם שוין, ועל-ידי-זה עובר מה שעובר, כי אי אפשר להכליל בצדיק שהוא שכל הכולל (עין שם, סימן סא), ולקבל ממונו המתקה כי אם על-ידי אהבה ואחדות, ולהפך על-ידי הפרוד אין יכולים להכליל בו, ולהמשיך המתקה מחכמה עלאה שהיא בחינת אבן שתיה, שבשביל זה בעצמו חרב בית-המקדש (עין לקוטי-הלכות, פריה ורביה, הלכה א, אות ה).

כד. ועין בלקוטי-הלכות (שבת, הלכה ז, אותיות יד, טו) שזוהי בחינת השלש שבתות שבבין המצרים, שבוכים ומבכים על העלמת והסתרת השלש נקודות שנאבדו מאתנו, שעל-ידי-זה עקר הצרות והחשכות הגדולה בעולם, רחמנא לצלן, וזה השלש פעמים 'איכה' של מגלת קינות שמקוננין בתשעה באב, שעקר הצעקה והקינות והבכיות על שאבדנו שלש-נקודות אלו: איכה א' – כנגד "נקדת עצמו – נקדה התחתונה, איכה ב' – כנגד "נקדת הרב" – נקדה העליונה, איכה ג' – כנגד "נקדת החבר" – בחינת וא"ו וכו', עין שם; ועין בספר זמרת הארץ" על התורה זו [לקוטי-מוהר"ו, חלק א, סימן לד], שאנו עוסקים בזה עכשיו], בענין אחר קצת, שבזמן החרבן נפגמו שלש-הנקודות, שזה בחינת מה שאמרו חכמינו ז"ל (שבת קיט:): לא חרבה ירושלים אלא על שבזו ביה תלמידי חכמים, (כי בזה פגמו בנקדה הכללית עצמה שהוא הצדיק), ועל שלא הוכיחו זה את זה, (הינו שלא האירו הנקדה של אחד בחברו), ועל שפסקו אנשי אמונה, (זהו בחינת נקדת עצמו שצריך להאיר בעצמו על-ידי

הדבור, עיני שם.

כה. והשם יתברך חמל עלינו שנשארה לנו בגלותנו המצוה הנוראה של "נר חנכה" שהיא "הארת האלקותו יתברך (עין לקוטי-הלכות, השקמת הבקר, הלכה ד, אות בתוך ביתנו הארת אלקותו יתברך) אף למטה למטה לגרוע שבגרועים, אפלו החולה הגדול מאד מאד בחלי הנפש, על-ידי רבוי עוונותיו, גם-כן יכול לקבל על-ידי זה הצדיק, שזהו בחינת מה שהדלקת נר חנכה יכולה להיות למטה מעשרה, שאפלו הוא בעשרה פתרון דמסאבותא [בעשר ספירות של הטמאה] על-ידי גדל הפלגת מעלת "אור חנכה", שהוא הבינה "אור הצדיק", גם כן יכול לשוב אליו יתברך, כי אין שום יאוש בעולם כלל, וזה בחינת (תהלים כג, ד): "גם כי אלה בגיא צלמות לא אירא רע", לא אפחד מהחטא שנקרא רע [שהוא חטא פגם הברית כידוע מהזהר הקדוש, בחינת: "ויהי ער... רע בעיני ה'" (בראשית לח, ג), "כי אתה עמדי" – בחינת (מילה ו, ח): "כי אשב בחשך ה' אור לי", כי הצדיק ממשנה השגות אלקות גם בעמק החשך, ועל-כן הצדיק נקרא "יוסף", בחינת (בראשית ל, כג): "אסף אלקים את חרפתי" (כמוא בפנים), כי הוא מאסף ומבטל כל החרפות והבושות מישראל, כי מחזירם בתשובה, ומקרבים להשם יתברך, ומוצא בהם נקודות טובות ופותח עיניהם שירגישו את האור הגנוז.

כו. כי הצדיק מוריד את עצמו באלפים ורב רבי רבבות וכו' מהפלגת מעלתו וכו' אל המקרב אליו, שזה בחינת (בראשית לט, א): "ויסף הורד מצרימה וגו', בחינת מחין דקטנות, כדי להאיר במקרב

אליו מחזין ודעת והשגת אלקותו, שגם הוא יתחיל להשתוקק אליו יתברך בכלות הנפש, עד שיזכה להכלל בו יתברך על-ידי עבודת עצמו, מי זה עקר עבודת הצדיק – להכניס בלב המקרב אליו נקדה חדשה באפן שיתחיל לעבד עם פח עצמו, ויגלה לו "אור החדש" שהוא "אור הגנוז" – הארת חנפת המקדש, שהוא בנין בית המחזין, וגם לו יתחיל להאיר בהשגות אלקות.

כז. כי על-ידי חטאיו הרבים של האדם, ובפרט מי שנוכשל בעון החמור הוצאת זרע לבטלה, גורם חשך גדול בעולם בכלליות, ומכניס בפירות בעולם, רחמנא לצלן, וכן בפרטיות אצלו בעצמו נתחשך ונתגשם האור לגמרי, עד שחשך לו ולא אור בעדו, ואינו רואה ומשיג שום השגה ושום תשובה אליו יתברך, וכל מה שחטא ופגם יותר ויותר, חס ושלום, הוא מחשיך את האור יותר ויותר בכלליות ובפרטיות, ומסלק את האור מהעולמות העליונים השכיבים לשמש נשמתו, וגורם אחיזת הסטרא אחרא והקלפות גם שם, חס ושלום (ענין לקוטי-הלכות, קריאת שמע, הלכה ד, אות יג), וכפי הפגם שפוגם למעלה, כן יורד ממדרגתו למטה, רחמנא לצלן, למשל: כשחס ושלום, פוגם על-ידי חטאיו בעולם היצירה, אזי כפי זה פך הוא יורד למטה, ונחשכים לו שם כל האורות, ואם חס ושלום, חוטא ופוגם עוד יותר, עד שחטאיו ופגמיו מגיעים לעולמות היותר גבוהים, אזי ירדתו וחסכותו עוד יותר עמקים, רחמנא לצלן, וכן למעלה למעלה וכו'.

כח. וכמעט שנאבד לגמרי, חס ושלום, לולא התקרבותו אל

"הצדיק האמת" – "שרש הבינה", אשר הוא בעל פח גדול מאוד מאוד (ענין לקוטי מוה"ר"ו, חלק א', סימן ח), ויכול להוריד עצמו בבית הפליעה של הסטרא אחרא ולעמוד בגרונו, ולהוציא משם כל הנפשות הפגומות, בחינת (איוב כ, טו): "חיל בלע ויקאנו מבטנו ירשנו אל", והוא מצייר את האורות לברכה, ומדליק אצלו אור חדש לגמרי, תשוקה והארה נפלאה, וזה מה שכתוב בפנינות, לבנו בברכה ל'הדליק ג'ר ח'נפה ראשי תבות נח"ל, הינו פנ"ל – על-ידי הנחל שהוא אור הבינה בחינת ג'חל ג'בע מ'קור ח'כמה, זכותו יגן עלינו, על-ידי-זה ידליק גם אצלו אור ונר החנפה שהוא הארת תשוקת רצונו החזק לשוב אליו יתברך, אף שהוא פגום מאוד מאוד, רחמנא לצלן, באשר ידוע וברור דבר זה אל כל המקרבים שזכו להתנדע מהאור הגנוז הזה, אשר תקף-ומיד בשעת ההתקרבות מתחילה לבער אצלם אור לתשוקה חדשה בכלות הנפש להתקרב אליו יתברך.

כט. וזה שאיתא בפנינות (תהלים לג, יט): "נ'פישנו ח'כתה ל'ה" ראשי תבות ג'ח"ל, הינו זה עקר הארת הצדיק – שרש הבינה – להכניס באדם תשוקה והארת הרצון אליו יתברך בתכלית הפדרגה העליונה, שמתחילה נפשו להשתוקק אליו יתברך בכלות הנפש, ונתגלה לו שהכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ואין בלעדיו יתברך כלל, כי בכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ויודע שאין שום בריה יכולה לעשות לו הטוב או, חס ושלום הרע, כי הכל מתנהג ברצונו (ענין לקוטי-מוה"ר"ו, חלק ב', סימן ד), וזה "נ'פישנו ח'כתה ל'ה' עזרנו ומגננו הוא", הוא דיקא, ועל-כן "כי בו ישמח לבנו כי בשם קדשו בטחנו".

ל. ועיני בלוקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן רטו), ובלוקוטי-הלכות (ברכות השחה, הלכה ה), שהצדיק האמת – בחינת משה, העומד בין שמד לרצון, אף אלו הנשמות שכבר ירדו לעמקא דתהומא רבא – בחינת שמד, רחמנא לצלן, הצדיק מעלה אותם לרצון העליון, לרעוא דרעוין, תכלית המדרגה העליונה, סוד התגלות הכתר, הארת עתי"ק דעת משיח צדקנו, וזה שכתוב בפגנות (נפילת אפים) נו'צר ה'סד ל'אלפים, נו'צר אותיות רצו"ן, הינו שבזה שהצדיק דן אותו לכף זכות כנ"ל, ומוציא בו נקדה טובה אפלו שרבו רע, חס ושלום, ואחד מני אלה טוב כנ"ל, על-ידי-זה מעלהו אל תכלית הרצון העליון, והרצון הוא הצנו"ר הממשיך שפע הדעת לאדם, וכפי שמבאר בפנים, שהצדיק נקרא יו"ד, יש לומר שעל-כן יו"ד ראשי תבות ו'לא י'מיר ד'תו, כי זה עקר עבודת הצדיק – להוריד את עצמו אפלו במקום נמוך כזה, מקום שבני אדם נפלו כבר כל-כך בדעתם, עד שרוצים לצאת לגמרי מקדשות יהדותם, שהוא בחינת שמד, רחמנא לצלן, השם יתברך ישמרנו, אף-על-פי-כן מאיר בהם דעתו שהיא היו"ד באפן ו'לא י'מיר ד'תו, אדרבה שמעלהו אל תכלית העליה רעוא דרעוין [רצון שברצונות] ודו"ק.

לא. כי העקר הוא הרצון והכסופין וההשתוקקות אליו יתברך בכלות הנפש, כמו שגלה לנו רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן נא), כי הרצון הוא למעלה מהפל, ושם הוא עולם החרות כי הוא למעלה מהדעת (עיני לוקוטי-הלכות, נפילת ידים לסעודה, הלכה ג), ושם בבחינת רצון אין שום אחיזת הסטרא אחרא כלל, כי פולחו במחשבה אתברירו [הפל מתברר במחשבה] וכו', אבל למעלה מן המחשבה, למעלה מן הדעת, הינו

ברצון שהוא למעלה מהכל, שם אין להם שום אחיזה כלל, ושם נמחלים כל עוונותיו ונתתפכין לזכויות, כי נכלל באין סוף פרוך הוא, בסוד (דמיון ג, ד): "בַּיָּמִים הָהֵם וּבַעֲתָהּ הָיָא נָאִם ה' יִבְקֹשׁ אֶת עֲוֹן יִשְׂרָאֵל וְאִינְנוּ", כי נכלל ב"אין" (עין לקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימן כב).

לב. ועל-כן עקר תקונם של כל המתקרבים להשם יתברך בפרט הרחוקים מאד מאד בעוונותיהם בפגם הברית – הוצאת זרע לבטלה, כשזוכין להארת הרצון, כי עולה על הכל ומשבר ומבטל ומבער הכל, כל הקשיות והעקמומיות שבלב והבלבולים והמניעות והצמצומים (עין לקוטי-הלכות, פסח, הלכה ט), כי יהיה אידך שיהיה על-כל-פנים רצוני חזק לשוב אליו יתברך בכלות הנפש, ואף-על פי שבין כד ובין כד עובר עלי מה שעובר, על-כל-פנים רצוני חזק לשוב אליו יתברך, כי מאחר שפבר האיר בו הצדיק – "שרש הבינה", את "האור הגנוז" – "אור הנפת בית-המקדש", וכבר יודע מרחוק שעקר התכלית הוא לצאת מגריעות פחיתותו ולהתקרב אליו יתברך, והוא משתוקק לזה ונכסף לזה ברצון חזק ומפליא מאד מאד אפלו בעצם רחוקו, על-כן יש לו תקנה גדולה שסוף כל סוף יגיע יום ישועתו, ויזכה להכנס אל הקדשה.

לג. אך עקר שלמות מעלת הרצון והכסופים – כשזוכה להוציא מפיו דיקא (עין לקוטי-מוהר"ו, חלק א'), שייחד לעצמו מקום מיוחד שאין שם בני-אדם, או אפלו בדרך שהולך, ויוציא מפיו הכסופים הטובים שיש לו להתקרב אליו יתברך באשר ידבר איש עם רעהו, והעקר – שיגלה לפניו יתברך על כל דבר שבקדשה ועל כל מצוה אידך שהוא

משותקת וכוסף לקימם, ועל-כן על-ידי הכסופים יזכה סוף כל סוף להוציאם מהפח אל הפעל (עין שם, סימן טו), וזה עקר הבחירה – שאין האדם יודע מה שנעשה למעלה כשזוכה להוציא מפיו הכסופים והרצונות הטובים שלו, כי אם היה האדם זוכה לראות איך שעל-ידי הכסופים הטובים נארגים ונתחדשים עולמות וצדדים חדשים ברל"א [מאתים שלשים ואחד] שערים פנים ואחור (כמובא בפרדס רמונים להרמ"ק באריכות), לא היתה לו אז שום בחירה, והיה מתמיד בזה מאוד מאוד; אשרי שיאחז בזה ויאמין לצדיק האמת, ואז טוב לו לנצח נצחים.

לד. ועתה אלכה ואשובה אל מקומי הראשון, כי על-ידי שזוכה לקשר בעצמו שלש-הנקודות שהן א. להתקרב אל הצדיק האמת, לשקד בספרי הקדושים ולילך בעצותיו הנוראות. ב. לאחז את עצמו ביחד עם החברים היקרים אנשי שלומנו, המקרבים אל רבנו ז"ל, ולהיות עמם תמיד ביחד, ולשים ולספר עמם, ולקבל נקדתי הטובה. ג. להתבודד תמיד אליו יתברך ולספר לפניו את כל לבו בכל יום וכל מה שעובר עליו, על-ידי-זה יזכה להכניע את כל הרע שאצלו, ויבטל ממנו כל האהבות הרעות וכל ההרהורים הרעים, ויזכה לתקון גמור, ויוציא את נשמתו מבין הקלפות וזה שאיתא בפנונת (עין בכונת "תקע בשופר") לכונו "וקבצנו יח'ד מארבע כפופות הארץ" את שם חב"ו – ח'יל ב'לע ו'יקאנו, כי הוא השם המוציא את הטפלות מהסטרא אחרא, עין שם; ועתה תראה נפלאות, כי על-כן אשר השם הזה שמוציא את הנשמה מהקלפות עולה בגימטריה י"ו הינו היו"ד והוא"ו (המובא בפנים), שהוא קשור הדעת אל

הלב, כי על-ידי פגם הברית נפרדת הדעת מהלב כידוע, ונכנסת בו עקמומיות רבה, ועל-ידי קשור שלש פְעָמִים יו', יזכה לִישָׁרוֹת לב, ועל-כֵּן שֵׁלֶשׁ פְּעָמִים יו' כנגד חֲמוֹשׁ נְקֻדּוֹת (כמובא בפנים) עוֹלָה מ"ח הָאֵרֶת הַמּוֹחִין הָעֲלִיוֹנִים הַמְצַמְצָמִים בְּשָׁנֵי צְמֻצוּמִים ג' (בינה ומלכות), וְכֵן עוֹלָה כְּמִסְפַּר אֲד"ם עִם הַשְּׁלֵשׁ תְּבוּת שֶׁהוּא סוּד אֹר מ"ה' הַחֲדָשׁ, שֶׁכְּשֶׁנִּתְגַּלָּה הָאֹר הַגָּנוּז הַזֶּה, אִז הוֹלֵךְ לוֹ כְּסֵדֶר (ע"ז לקוטי-מוהר"ו, חלק ב', סימן פב) וְנִגְאָל מִכָּל צְרוּתָיו, וְדו"ק.

לה. והעקרית מהשלש נקודות היא – נקדת החבר, כי מעלת ההתחברות עם חברים ובפרט עם אנשי שלומנו היקרים האמתיים, עובדי ה', אשר אינם מתערבים בשום פוליטיקה של שקר וכו', אין לשער ולספר כלל, כי כמה פעמים נופלים בדעתם כי אי אפשר לעמוד על מקום אחד, וההכרח בכל פעם לעלות, וקדם העליה יש ירידה, ולפעמים הירידה היא כל-כה חזקה, עד אשר כמעט נופל ונתבטל לגמרי, לולא שבא אל חבר טוב והוא מחזקו ומאמצו, ועל-כן אמר דוד המלך, עליו השלום (תהלים קיט, ט): "חבר אני לכל אשר יראוך", כי ידוע שהסטרא אחרא רדפה תמיד אחריו, כמו שפיתוב (שם צד, יז): "לולי ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי", ועל-כן הנה מתחבר אל חברים טובים, וביחד חזקו את עצמם, כי נקדת החבר היא יסוד גדול בדרכי רבנו ז"ל כנ"ל, ובזה יש לפרש מדרש פליאה: "מה ראה אדם לחטא? לפי שראה בשנים, אלמלא ראה בשלש לא הנה חוטא"; והמדרש עומד וצווח דרשני, אך כפי התורה הנ"ל זה מיישב היטב, כי צריכים שלש נקודות באפן שיוזכה לשבר את חרפות לבו ולא יחטא: נקדת הרב, נקדת החבר ונקדת

עצמו כנ"ל, והנה אדם הראשון היו לו רק שתי נקודות שהן "נקודת הרב" – שהוא השם יתברך [וכפרוש רש"י על הפסוק: "כי עשית זאת" (פראשית ג, יד) – דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שזמיעין, עין שם], ו"נקודת עצמו" – אבל לא היתה לו נקודת החבר, והנה לאחז תמיד בנקודת עצמו שהוא התבודדות, קשה וכבד לאדם, וכן להיות תמיד דבוק בו יתברך שהוא נקודת הרב, גם-כן קשה וכבד לאדם, אבל כשייש לו חבר טוב אפלו כשנזופל, אף-על-פי-כן החבר יכול לחזקו ולאמצו, ועל-כן אדם הראשון שלא היה לו חבר שיחזקו וכשנזופל ונתרחק ממנו יתברך ונתקנר מתפלה, על-כן נחלשה דעתו וחסא, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (ערויבין יח): אותן הק"ל [מאה ושלושים] שנים היו באין שדין ורוחות וכו', עין שם, ואם היה לו חבר, לא היה נזופל כל-כך בדעתו, וזה פרושו של המדרש: מה ראה אדם לחטא? לפי שראה בשנים, הינו שהיו לו רק שתי נקודות – הרב ועצמו, ודבר זה לא היה יכול להאיר אצלו בקביעות כנ"ל, אלמלא ראה בשלש – הינו שהיו לו שלש נקודות, הינו גם נקודת החבר לא היה חוטא, והבן.

לו. וזה שאמרו חכמינו ז"ל (אבות א, ב; ועין פרקי דרבי אליעזר טז; זכר ויצא קמו): "שמעון הצדיק היה אומר: על שלשה דברים העולם עומד – על התורה, על העבודה ועל גמילות חסדים"; ויש לומר שזה סובב על השלש נקודות הנ"ל, שעל זה העולם עומד, "תורה" – זו "נקודת עצמו", הינו תפלה – שמתבודד עמו יתברך, "גמילות חסדים" – זו "נקודת החבר" שגומל לו חסד, ועל שלשה דברים אלו העולם עומד וכנ"ל, ומחמת שנקודת החבר היא העקרית כנ"ל, על-כן

אָמרו חכמינו ז"ל (ירושלמי פאה א, א): צְדָקָה וּגְמִילוּת חֲסָדִים שְׁקוּלוֹת כְּנֶגֶד כָּל הַמַּצְווֹת שֶׁבַתּוֹרָה, אֲלָא שֶׁהַצְדָקָה וּגְמִילוּת חֲסָדִים בְּחַיִּים וּבְמֵתִים, עֵין שָׁם, (הֵינוּ שֹׁגְמִילוֹת חֲסָדִים עוֹלָה עַל הַכֹּל).

לז. שֶׁהוּא מְנַהֵג קְדֻמוֹן, אֲשֶׁר בַּחֲנֻכָּה מְסַבְּבִים בְּעִבּוּר צְדָקָה (עין מגן אברהם בסימן תרע), וּבְכָלֵל אֵז מַרְבִּים מְאֹד בַּצְדָקָה, זֶה מוֹרָה שֶׁבַּחֲנֻכָּה אֵנוּ אוֹחֲזִים בְּתַקוּן נְקֻדַת הַחֵבֶר, כִּי עַל-יְדֵי צְדָקָה כּוֹלֵל עֲצָמוֹ אֶחָד בַּחֲבֵרוֹ, וְנַעֲשֶׂה אֹוִיר הַנֶּחַ וְהַנֶּדֶךְ (עין לקוטי-מוֹהַר"ו, חֵלֶק א', סִימָן ז', וּבְאַמַּת בַּצְדָקָה כָּלוּלוֹת כָּל הַשְּׁלֵשׁ נְקֻדוֹת, הֵינוּ "נְקֻדַת הַחֵבֶר" כְּנ"ל, גַּם עֹקֶר הַצְדָקָה הוּא בְּעִבּוּר הַצְדִּיק (עין שָׁם, חֵלֶק ב', סִימָן ד'), וְכֵן צְדָקָה הִיא תַקוּן בְּעִבּוּר פְּגָמָיו שֶׁפָּגַם וְכו' (עין שָׁם, חֵלֶק א' סִימָן רסד).

לח. וְזֶה לְעֵמֶת זֶה אָמרו חכמינו ז"ל (אבות ד, כא; ועין פְּרָקִי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר יט): "רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הַקָּפָר אוֹמֵר: הַתְּנָאָה, הַתְּנָאָה וְהַפְּבוֹד מוֹצִיאִים אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם, "תְּנָאָה" – זֶה נֶגֶד "נְקֻדַת עֲצָמוֹ", "כְּבוֹד" – זֶה נֶגֶד "נְקֻדַת הָרֵב", כִּי הַכְּבוֹד מַגִּיעַ רַק לְרַב, "תְּנָאָה" – זֶה נֶגֶד "נְקֻדַת הַחֵבֶר", שֶׁמְקַנָּא בַּחֲבֵרוֹ וְעַל-יְדֵי-זֶה עוֹקֵר מִמֶּנּוּ נְקֻדַת הַחֵבֶר, כִּי מִסְתַּכֵּל עָלָיו בְּעֵין רְעָה וְכו'.

לט. וְכַפִּי כָּל הָאָמוּר שֶׁעֹקֵר כְּנֻגַת חֲנֻכָּה הוּא הַמְשַׁכַּת אוֹר הַבֵּינָה בְּעוֹלָם, שֶׁהוּא דַעַת הַצְדִּיק הָאָמַת, שֶׁהוּא בְּחִינַת נִח'ל' שֶׁהוּא נִוְצָר ח'סֵד ל'אֲלָפִים, שֶׁאוֹרוֹ הִגְנוּז מוֹצֵא הַטוֹב שֶׁבְּכָל אֶחָד אֶפְלוֹ שָׁרְבוּ רַע, חַס וְשָׁלוֹם, אַף-עַל-פִּי-כֵן עַל-יְדֵי הַנְּקֻדוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁמוֹצֵא בּוֹ, הוּא מַצִּילוֹ מִכָּל הָעֲנָשִׁים הַקָּשִׁים וְהַמְרִים, וְנִמְלֵט מִהַשְּׂאוֹל

תחתית, בבחינת (איוב לג, כט): "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלה להגיד לאדם ישרו", וזה בחינת "הפח נשבר ואנחנו נמלטנו" (תהלים קכד, ז), כי נח"ל' עולה 'פח', ואם תשבר ותפריד את הנחל, הינו שתעשה מזה נוצר ח'סד ל'אלפים, אז "ואנחנו נמלטנו", כי על-ידי-זה נמלט נפשנו.

מ. היוצא מכל זה, שבשעה שעוברת עליך מרירות דמרירות, ואתה שבור ומשבר, שזה בחינת חרבן-בית-המקדש – חרבן-בית-המחין, עצתך – שתבון שם נח"ל, שהוא סוד נוצר ח'סד ל'אלפים, למצא בעצמו הנקודות הטובות, וזוהי הארת חנפה, שממשיך על עצמו אור וחיות חדשה להשתוקק ולקסוף אליו יתברך בכלות הנפש, שהוא סוד נפשנו ח'כמה ל'ה', ונמתקים ממנו כל הדינים וכל העוונות שלו נתפרים, כי כפי שנמשכת על האדם סליחת העוונות, כן נמשך עליו סוד חנפת הבית (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ז), שהוא בנן-בית-המחין – הארת אור הבינה, שמאירה בזעיר אנפין שיתחד עם המלכות שהוא חנפה, וכן להפך – כפי שזוכה לחנפה שהוא בנן-בית-המחין, כן נמשכת עליו סליחת העון, כי נכלל באין סוף ברוך הוא (עין שם, חלק א', סימן כב), ויקים אצלו (דמיה נ, ט): "בימים ההם ובעת ההיא נאם ה' יבקש את עון ישראל ואיננו", כי נכלל ב'אין' שהוא סוד הארת המקיפים העליונים ששם הוא החרות מהכל, ושם אין שליטה לרע להתאחז בו, ואיך זוכים לזה שיחזור ויבנה בנן-בית-המחין שלו, שהוא בנן-בית-המקדש, ותאיר עליו הארת החנפה? על-ידי שלש-הנקודות הנ"ל, כי כמו שבשעת החרבן נפגמו שלש נקודות אלו, כמו-כן כשרוצים לזפות לבנות בית

– בית-המוחין, צריך לקשר אל השלש נקודות, שהן: התקרבות אל הצדיק האמת – לשקד מאוד מאוד בתוך ספריו הקדושים, ובפרט להתמיד בלקוטי-הלכות, ולהרבות בשיחה בינו לבין קונו יהיה איד שיהיה, יתמיד בזה מאוד מאוד, ואף שבין כך עוברים עליך ימים ושנים ולא אור לך, אף-על-פי-כן אל תסתפל על זה כלל, ואל תחוש על עצם ההסתרה שיש עליך, כי סוף כל סוף אם לא תהיה בטלן, אזי פשתמיד מאוד בספרי רבנו ז"ל, וכן פשתראה לשקד מדי יום ביומו על דלתות הרחמים והתפלות, וכשתזכה לאחז עמך בחברים מאנשי שלומנו הקדושים, שהם יחזקוך ויאמצוך, בודאי סוף כל סוף ישוב השם יתברך ויאיר עליך מאור פניו יתברך, ויאיר עליך מהאור הגנוז שהוא הארת המשיח – אור החנכה.

אחי היקר, תמידת לבבי ! יש ויש עוד להאריך בכל זה, אך אין פנאי, וגם את כל זה לא עלה על דעתי לכתב לך ומכל שכן באריכות כזו, תהלה להשם, אך מאת ה' היתה זאת, והקלמוס כתב, ומזה רואים גדלת הבורא יתברך, שמסבב סבות למזכה (עין לקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימן סב) ואל תירא ואל תחת משום דבר שבעולם, כי השם יתברך אתך, עמך ואצלך, ותהיה תמיד בשמחה שזכית להתקרב אל האור הגנוז הזה; אשרינו ואשרי חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירשתנו.

הדורש שלומך...

בעצרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וישב ה'תשל"ב.

חיים ושלום, ברכה והצלחה אל אהובי, ידידי היקר, הבחור הנחמד והשיקדן בתורה ובתפלה, שותה ממיי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו... גרו יאיר ויזרח.

אף שדברנו כבר יחד הרבה הרבה, והחינו עִצְמוּנו מֵאִד מֵאִד עם דברי רבנו ז"ל, המחיים ומחזקים הרבה, עם כל זאת אני רואה שיש מניעות רבות המונעות אותנו להתעוד יחד בכל פעם, על-כן אמרתי על-כל-פנים ויהי מה, ארוצה דברי אליך על פני הכתב למען נעמדה ימים רבים אצלך וכו'.

אחי היקר! חזק ואמץ מאוד מאוד יהיה אִיךָ שִׁיְהִי, כי בזה העולם צריכים להתחזקות עצומה מאוד מאוד על כל פסיעה ופסיעה, ובכל יום ויום צריכים להתחזקות חדשה כפי שמתגבר היצר הרע בתבערת התאוות והמדות הרעות, וכמו שאמרו חכמינו ז"ל (קדושין ל): "בכל יום ויום יצרו של אדם מתגבר עליו ומבקש להמיתו, שנאמר תהלים לו, (לב): "צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו", ואלמלא הקדוש-ברוך-הוא עוזרו אין יכול לו, שנאמר (שם, פסוק ג): "ה' לא יעזבנו בידו". ועקר העזר – ששולח לנו בכל דור ודור צדיקים אמתיים, שאצלם גנוז אור התורה, והם מפיחים ומכניסים בנו חיות והתעוררות חדשה דקדושה, באופן שגם אצלנו יאיר אור התורה, ועל-ידי התורה נכנע ונתבטל היצר הרע, כמו שאמר הקדוש-ברוך-הוא (שם): בני, בראתי יצר הרע, ובראתי לו תורה

תבלין, אם אתם עוסקים בתורה, אין אתם נמסרים בידו וכו'.

ועל-כן צריך שתהיה כל מגמתו רק להתקרב באמת את הצדיק האמת אשר הוא יפתח עיניו (עין לקושי-מוהר"ו, חלק ב', סימנים: סו, עב), ויזכה לראות ולהרגיש את אור ונעם התורה הקדושה, כי אם אינו מקרב לצדיק האמת, אזי הוא יושב בחשך וצלמנות, ואף שנדמים לו לפעמים אילו ניצוצי אור, הכל דמיון, כי עקר האור הגנוז הוא אצל הצדיק האמת, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (תענית טו): לא הכל לאורה צדיקים לאורה וכו', ואנו צריכים לקבל את האור מהם, ובפרט מי שנפל כבר למקום שנפל, חס ושלום, ונכשל בפגם הברית, רחמנא לצלן, בודאי עקר תקונו הוא רק על-ידי הצדיק האמת המכניס בו נקדה והתעוררות חדשה (עין לקושי-מוהר"ו, חלק א', סימן לד, ובלקושי-הלכות, תפלין, הלכה ב'), ובלעדי הצדיק יהיה נאכד, חס ושלום, לגמרי, כי בתורה בעצמה יש שני כחות, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (יומא עב): זכה נעשית לו סם חיים, לא זכה נעשית לו סם המנות, כי יכול להוציא לעצמו למודים פגומים, חס ושלום, כאלו לו אין כבר שום תקנה לחזר אליו יתברך, כי דרך הבעל-דבר להראות לאדם את כל המאמרים אשר יכולים לרחק אותו, חס ושלום ולהראות לו כאלו אפסה תקנה, והוא אינו יכול כבר לעלות במעלות הסלם, לזכות למה שהוא צריך לזכות בזה העולם, אבל כשזוכה להתקרב אל הצדיק האמת, אז פותח עיני שכלו, וזוכה שמאירה לו התורה הקדושה, ונעשית לו סם חיים, ואדרבה בכל מקום שפותח בדברי תורה מאיר לו, ורואה שפונת חכמינו ז"ל היא רק לקרב ולא לרחק, כי אין שום יאוש בעולם כלל.

ועיני בלקוטי-הלכות (בכור בהמה טהורה, הלכה ד' בסופה), אודות למוד ראשית חכמה, שיש בני-אדם שמתרחקים דיקא על-ידי שרואים את גדל העניש על כל חטא ועון, כי יודעים בעצמם שיש בהם כל אלו החטאים והעוונות פעמים אין מספר, חס ושלום, ועל-כן נדמה להם כאלו אפסה תקוה, ובאמת לא כן הוא, כי דברי חכמינו ז"ל מקרבים ולא מרחקים, חס ושלום, וכו' עין שם, כי מי שאינו מקרב אל הצדיק האמת, התורה נעשית אצלו סם המוות, חס ושלום, ונדמה לו שמרחקים אותו, חס ושלום, אבל כשזוכה להתקרב אל הצדיק האמת, והוא מגלה לו רחמנותו יתברך, שאם ישוב באמת ובכל לבבו, ימחל לו השם יתברך ויטהר כל עוונותיו, ועל-כל-פנים מעכשו יתחיל לשמר את עצמו, וכן בכל פעם וכו', אז התורה נעשית לו סם חיים, ואף שהאדם פגום, חס ושלום, כמו שפגום, רחמנא לצלן, הצדיק מכניס בו התעוררות דקדושה, ומאיר לו אור חדש ונפלא כזה, אשר מעור עיני הסטרא אחרא שנאחזה באדם, כי על-ידי גלוי אור הקדושה, דבקות השכינה, נתגרש כל הרע מהאדם, כי "מעט מהאור דוחה הרבה חשך" (צידה לדוד יב), וכמו שפרש רש"י בפרשה זו: הפשתני הזה, נכנסו גמליו טעונים פשתן, הפחמי תמה: אנה יכנס כל הפשתן הזה? פקח אחד משיב לו: ניצוץ אחד יוצא מהמפוח שלך ושורף את כלו, כי יעקב ראה את כל אלופי עשו הכתובים למעלה, תמה ואמר: מי יכול לכבש את כלם? מה כתיב למטה: "אלה תלדות יעקב יוסף", דכתיב (עובדיה א, יח): "והיה בית יעקב איש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש", ניצוץ יוצא מיוסף שמכלה ושורף את כלם (עין בראשית רבה פד, ה); ועין היטב בלקוטי-מוהר"ן חלק א' (סימן א'), אשר יעקב וכן יוסף

הם המסתכלים בחיות אלקות שיש בכל דבר מהדומם, צומח, חי, מדבר, כי הם מגלים אשר אין שום מציאות בלעדיו ותברך כלל, והכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו ותברך, והכל מתנהג רק בהשגחה פרטי פרטית ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם- כן מכריזין עליו מלמעלה (תהלים י, ט), שזוהו עקר האור, בחינת "באורך נראה אור" (תהלים לו, י), כי עקר האור המאיר הוא השם ותברך, כמו שכתוב (תהלים יח, כט): "ה' אלקי יגיה חשפי", וכתוב (שם קיח ב): "אל ה' ויאר לנו", ועשו ואלופיו הם עקר החשף, כי "לא יחפץ פסיל בתבונה כי אם בהתגלות לבו" (משלי יח, ב), כי הם פופרים לגמרי, רחמנא לצלן, וחושבים שהכל טבע גמור, חס ושלום, וכאלו אין הקדוש-ברוך-הוא משגיח על מעשה בני-אדם, חס ושלום- ומהם עקר הצרות, המרירות והיסורים שעוברים על כל אחד, כי עקר כל הצרות והירידות הוא, כשאנו זוכה לשלמות ברור וזכור האמונה שאין בלעדיו ותברך, ותולה הכל בטבע (עין לקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימן רט), וזה עקר הגלות המרה והארכה הזו אשר אנו מערבים בין אמות העולם ולומדים ממעשיהם, כמו שכתוב (תהלים קו, לה): "ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם", ונדמה שהכל טבע גמור, וכל אחד עושה מה שלבו חפץ, חס ושלום, וזה עקר החשף בעולם עכשו, רחמנא לצלן, ועל-כן יעקב אבינו חזה וצפה מראש מה שיהיה נעשה קדם התגלות משיח צדקנו, שהוא יגלה את דרך האמת לכל באי עולם, וראה את כל אלופי עשו – כלל האמות העולם, שיתגברו, חס ושלום, על ישראל, ויחשיכו את העולם עם חקמת הטבע (הקאליטשעם) שלהם הארורה והמתעבת, רחמנא לצלן, על-כן תמה ואמר: אוי, מי יכול לכבש את כלן, ומה יהיה נעשה

עם כלל נשמות ישראל? מה ענה לו הקדוש-ברוך-הוא? ניצוץ יוצא מיוסף מכלה ושורף את כלם, הינו שאשלח צדיקים אמתים, שהם בחינת יוסף הצדיק, יחידי הדורות וכו', וניצוץ אחד הינו דבור אחד המאיר מאד מדבוריהם הקדושים, שיצא בעולם, יכלה את כל חכמתם הארוכה. וכמו שאמר מוהרנ"ת ז"ל קדם הסתלקותו לעילא ולעילא וכו': "טריף פסול איז זיך מתגבר אזוי ווי עס איז דא אלפים ורבבות טריף פסול"^א, (הינו שנתרבו בעולם אלפי ורבבות ספרי מינות ואפיקורסות בפרט בעתים הללו – העתונים, אשר בלם נתפסים על ידם במינות, רחמנא לצלן) נאר איך האפ דאס איין בלעטל פון רעבינס ספרים וועט זיין א תקון אויף אלדינג^ב, כי דבורי רבנו ז"ל הם אורות נשגבים ונוראים מאד מאד, בחינת: ניצוץ יוצא מיוסף, שמכלה ושורף את כל אלופי עשו – כלל החכמות, הדעות והבלבולים הרעים שיש עכשו בעולם, כי אין עוד ספרים ודבורים המחיים ומחזקים את הכל כמו דבורי וספרי רבנו ז"ל. "אשרי שיאחז בהם ויתמיד בהם, ועל-ידי-זה תמשך עליו הארה נוראה מהצדיק האמת" אשר פניו, שכלו וחקמתו שם גנוזים (עו'^א לקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימן קצב), וכשיזכה להתקרב באמת אל הצדיק, אז יפתח פיו לדבר אליו יתברך (עו' שם (סימן ס') על משנת: סתם חרש – אינו שומע ואינו מדבר, וכו' (תרומות א, ב)), וזהו עקר שלמות איש ישראל שזכה לברור וזכור אמונה כזה עד שירגיש שאלקותו יתברך ממש עומד על ידו, ואז יתגבר ויתחזק לדבר עמו יתברך באשר ידבר איש עם רעהו וישיח ויספר לפניו כל מה שעובר עליו,

א) הטרף והפסול מתגבר כמו שיש אלפים ורבבות טריף ופסול".
 ב) "רק אני מקנה שדך אחד מספרי רבנו ז"ל, יהיה תקון על הכל".

ואפלו שיפיל פעם באיזו ירידה או חטא, חס ושלום, חס ושלום, גם כן אל יפל בדעתו, רק תכף-ומיד יתודה לפניו יתברך, ויגלה את כל לבו אליו יתברך, ויבקש רחמים ותחנונים שיזכה להכנס אל תוך הקדושה, ומעלת הענין הנשגב והנורא הזה של תפלה והתבודדות, אי אפשר לשער ולספר כלל, עד שאמרו חכמנו ז"ל (ברכות ו): על הפסוק: "כרם זלות לבני-אדם" (תהלים יב, ט) – אלו דברים שעומדים ברום רומז של עולם, ומאי ניהו? תפלה, ובני-אדם מזלזלים בהם, כי אינם יודעים מעלת התפלה, אשר על ידה גם הרחוק והפגום ביותר, יכול לשוב ולהתקרב אליו יתברך, ויכול לזכות לכל טוב שבכל העולמות (ענין לקוטי-מוהר"ו, חלק ב', סימן קיא), כי זהו עקר השער והפתח להכנס אליו יתברך (ענין שם, סימן פג), ונתפפרין לו כל עוונותיו, כי התפלה במקום קרבו, ונמשכת לו על-ידי-זה רפואת הנפש והגוף (שם, סימן ח), ונפתחים לו כל מעינות החכמה, ונובע שכלו, שיכול ללון בעמקה של הלכה (שם, חלק א', סימן ח). אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו לידע מאור נורא ונפלא כזה, טוב להודות להשם יתברך על כל החסד שעשה עמנו.

והעקר להתמיד הרבה בלמוד גמרא בסדרן וכן בלמוד שלחן ערוך בסדרן, באשר הורנו רבנו ז"ל (ענין שיחות-הר"ו, סימן עו), כי מעלת למוד תורה שבעל-פה אין לשער ואין לספר כלל, כי הוא המקשר בין שני הצפריים – בינה ומלכות (ענין לקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימן ג), שנתקשר ונתיחד הקול והדבור, שהוא קדשא בריך הוא ושכנתיה הו"ה אדנ"י (ענין לקוטי-הלכות, אפטרופוס, הלכה ג), ובלקוטי-מוהר"ו (חלק א', סימן ריד) – תלמוד בגימטריה מנין שם הקלפה, כי על-ידי למוד גמרא,

מְמוֹשֵׁיךְ עַל עֲצֻמוֹ קִדְשָׁה עֲצוּמָה לְהַכְנִיעַ אֶת הַקְּלָפָה הַיְדוּעָה, הַמְּחַטֵּיָאָה אֶת הָאָדָם בְּמַקְרָה לַיְלָה, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, עֵינֵי שָׁם; וּמוֹבָא בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְאָחֵי הַמּוֹהֵר "ל מִפְּרָאג, אֲשֶׁר 'גְּמָרָא' הִיא רֵאשִׁי תְבוּת שְׁמוֹת הַמְּלָאכִים הַמְּשֻׁמְרִים אֶת הָאָדָם מִכָּל דְּבַר רַע וּבִפְרִט מִמַּקְרָה לַיְלָה (עֵינֵי שָׁם, חֶלֶק ב', סִימּוֹן ה'): גְּבִרְיָאֵל, מִיֵּכָאֵל, ר'פָּאֵל, א'וֹרְיָאֵל, כִּי הֵם הַמְּלָאכִים מִהַמְּרַכְבָּה הָעֲלִיזָנָה, וְעַל-כֵּן טוֹב מְאֹד לְהִיזוֹת רְגִיל לֹמֵר אֶפְלוּ כַּמָּה פְּעָמִים בְּיוֹם: "בְּשֵׁם ה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל, מִיֵּמֵינִי מִיֵּכָאֵל, וּמִשְׁמֹאֵלִי גְבִרְיָאֵל, וּמִלְפָּנֵי אֹרְיָאֵל, וּמֵאֲחֹזְרֵי רְפָאֵל, וְעַל רֵאשִׁי שְׁכִינַת אֵל", שְׁזָה בְּחִינַת קִשּׁוֹר הַמְּרַכְבָּה, וְעַל-יְדֵי-זָה נִצּוֹל מִטְּמֵאֵת הַמַּקְרָה, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, וְזוֹכָה לְמוֹחִין נְקִיִּים וְזָכִים, בְּחִינַת מַחֵי הַתְּפִלּוֹן, וְנִתְפַשְׁטֵת עַקְמוּמֵיּוֹת לְבוֹ, וְאִין קָשָׁה לוֹ שׁוֹם קִשְׁיוֹת עֲלָיו יִתְבַּרַךְ, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, הַבְּאוֹת מֵעַמְלֶק, שְׁמוּצִיא מִשְׁפֵּט מְעַקֵּל, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, שְׁהֵם כָּלֵל הַסְּפָקוֹת וְהַבְּלוּלִים שְׁמִכְנִיס בְּלֵב הָאָדָם, רַק מִשְׁלֵיךְ חֲכָמָתוֹ וְדַעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וְעוֹבֵד אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת בְּלֵי שׁוֹם חֲכָמוֹת כָּלֵל, הַפֶּךָ עַמְלֶק, שְׁמִכְנִיס בְּלֵב הָאָדָם חֲכָמוֹת וְחֻקִּירוֹת (עֵינֵי שָׁם, סִימּוֹן יט') וְזָה הִיָּה עַקֵּר מְלַחֲמַת הַיְזוּנִים, יִמַּח שְׁמֵם שְׁגִזְרוֹ גְּזֵרוֹת רְעוֹת עַל יִשְׂרָאֵל (רֵאשׁ הַשְּׁנֵה יח'): שְׁלֵא יִזְכִּירוּ שָׁם שְׁמֵים בְּפִיָּהֶם, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, וְאָמְרוּ: כִּתְבוּ לָכֶם עַל קֶרֶן הַשּׁוֹר, כִּי אִין לָכֶם חֶלֶק בְּאֵלֶיךָ יִשְׂרָאֵל, חֶסֶם וְשָׁלוֹם (יְרוּשְׁלַמֵי חֲגִיגָה, פֶּרֶק ב'), וְנִכְנְסוּ אֵל הַהִיכָל וְטִמְאוּ כָּל הַשְּׁמָנִים (שְׁבֵת כ.א.), שְׁהֵם כָּלֵל הַדַּעַת דְּקִדְשָׁה, כִּי שְׁמֹן הוּא הַדַּעַת (עֵינֵי לְקוּסֵי-מוֹהֵר "ו, חֶלֶק א', סִימּוֹן ד'), וְהִיָּה חֲשֵׁךְ גְּדוֹל בְּעוֹלָם, עַד שְׁחַמֵּל הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהֵאִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם פֶּךָ הַשְּׁמֹן שְׁמֵצָאוֹ חֲתוּם בְּחוֹתָם כִּהְיוּ גְּדוֹל, הִיָּנוּ שְׁמֵצָאוֹ אֶת הַדַּעַת הָאֲמַת שֶׁל הַצַּדִּיק בְּחִינַת נִיצוּץ שֶׁל יוֹסֵף בְּנֵי ל, שְׁעַל-יְדוֹ הַכְּנִיעוּ וְשָׂרְפוּ

את כל אלופי עֲשׂוֹ וְהַחֲכָמָה הַיּוֹנִית שְׁנִמְשָׁכָה מֵהֶם, שָׁזָהוּ עֲצָם גְּדֹל הַנֶּס הַנִּפְלָא שֶׁל אֹר חֲנֹכָה, שְׁמִתְגַּלָּה אִז הָאֹר הַגָּנוּז שֶׁל שִׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית כַּמּוּבָא בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וְעֵתִידָה לְהִתְגַּלּוֹת בְּמַהֲרָה בְּהִתְגַּלּוֹת מְשִׁיחַ צְדִקְנוּ. וְאִנּוּ זֹכִים לָזֶה בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה לְהִמְשִׁיךְ בְּבִיתֵנו אֹתָהּ הָאָרֶה, וְהַהָאָרֶה וְהַהִתְגַּלּוֹת הַזֶּה הֵן אֹר הַצְּדִיק הָאֲמֵת, וְכִפִּי שְׂזֹכָה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאֲמֵת בְּשִׁקִּידָה נִפְלְאָה בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ-כֵן נִמְשָׁךְ עָלָיו הָאֹר הַגָּנוּז, וּבִיּוֹתֵר מִתְגַּלָּה עָלָיו הָאֹר הַגָּנוּז שֶׁהוּא הָאָרֶת הַצְּדִיק – עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהִתְבּוּדָדוּת, כַּמּוּבָא בְּלִקְוֵי-מוֹהַר"ן (חֲלֹק א', סִימָן טו'): מִי שֶׁרוֹצֵה לְטַעַם טַעַם אֹר הַגָּנוּז, יַעֲלֶה מִדַּת הַיְרָאָה לְשִׁרְשׁוֹה וְכוּ', וְכִבֵּר יְדוּעַ לָנוּ שִׁיחַת מוֹהַרְנ"ת ז"ל בְּשַׁעַר שְׂדֵר מִתּוֹרָה זוֹ עִם אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנו, וְאָמַר שֶׁהַפְּרוּשׁ הוּא: מִי שֶׁרוֹצֵה לְטַעַם טַעַם רַבֵּנוּ ז"ל שֶׁהוּא אֹר הַגָּנוּז – יִרְבֶּה בְּהִתְבּוּדָדוּת וְדו"ק.

אֲחֵי הַיְקָר, חֲמֻדַּת לְבָבִי! אִי אֶפְשָׁר לָךְ לְשַׁעַר בְּשִׁכָּל אֲנוּשֵׁי לְמָה יְכוּלִים לְזַפּוֹת עַל-יְדֵי רַבּוֹי תְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת בְּהִתְבּוּדָדוּת וְכוּ'. חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד בְּרַגְעַת זֶה לְבָרַח לְמָקוֹם מִיַּחַד שִׂאִין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וּתְפָרֵשׁ שִׁיחַתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוּת וּבַפְּשִׁיטוּת כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְתִסְפָּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתַהֲיֶה עֶקְשׁוֹן גְּדוֹל עַל דְּבַר זֶה יָמִים וְשָׁנִים מִמָּשׁ בְּלִי שׁוּם טַעַם וְשִׁכָּל, בְּתַמִּימוּת וּבַפְּשִׁיטוּת, אִז יֵאִיר עָלֶיךָ סוּף כָּל סוּף אֹר כְּזֶה וְכוּ' וְכוּ', שֶׁהוּא אֹר הַגָּנוּז וְתִרְאֶה עוֹלָמָךְ בְּחִיָּד וְכוּ', וְתִשִּׁיר וְתִרְנֵן (שַׁעֲרֵי יב, א): "אוֹדֶה ה' כִּי אֲנַפְתָּ בִּי". כִּי עַקֵּר הָאָרֶת וְהִתְגַּלּוֹת מְשִׁיחַ צְדִקְנוּ הִיא דֶרֶךְ הַתְּפִלָּה וְהִתְבּוּדָדוּת, כִּי עַקֵּר כְּלֵי זִינוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ צְדִקְנוּ הוּא

תפלה (עין לקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימן ב'), וכמו שכתוב (צפניה ג, ט): "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה'", וכפי שאדם מתחזק ומתגבר עכשו בתפלה והתבודדות בתמימות ובפשיטות גמורה, כן זוכה שנמשך עליו אור הגנוז של משיח צדקנו, וגם עוזר בקרוב הגאלה בכלליות העולם, ושכרו ומעלתו גדולים ונשגבים מאד מאד בכל העולמות, וקדשא בריך הוא משתבח בו, וקרוזין יוצאים מרום גבהי מרומים: זכאה האי בר נש דעביד רעותיה דקדשא בריך הוא, קדשא בריך הוא משתבח בהאי בר נש, זכאה אנת בעלמא הדין, זכאה אנת בעלמא דאתי, בגין דאנת בריה מהימנותא דקדשא בריך הוא דאחינת בהאי גהורא עלאה דנפיק מהאי רישא דלא אתנדע וכו', ועל-ידי תפלה ממשיך על עצמו אור הגנוז ל'צדיקים, שזה בחינת ל'א'ה, עולם הבינה כידוע, וכונת חנכה היא מהשגת אור הבינה שעולה חנ"ה, שם ס"ג לזעיר, שהוא כ"ו שם הו"ה שיוכל להזדווג עם נוקביה ביחוד נ"ר, כמובא בסדור הארז"ל, ועין בלקוטי הלכות (ראש חדש, הלכה ה'): ל'א'ה' היא סוד התפלה, בחינת (בראשית כט, יז): "ועיני לאה רבות", שהיתה בוכה שלא תפל בחלקו של עשו, שזה צריך כל אחד הבא אל הקדש – לבכות ולהתחנן אליו יתברך, שלא יפל בחלק של הסטרא אחרא, בחינת "אלופי עשו", כלל הפופרים והאפיקורסים, וירבה בהתבודדות ימים ושנים, שאז יזכה לזכוד המחזין והבינה שלו, ויזכה להשיג את ה'נסתרת ל'השם אל'קינו (דברים, כט, כח), ראשי תבות ל'א'ה' [עין לקוטי-הלכות (חלק א',

ג) אשרי האדם הנה שעושה רצון הקדוש-ברוך-הוא, הקדוש-ברוך-הוא משתבח בכו-אדם זה, אשריך בעולם הזה ואשריך בעולם הבא, בגלל שאמה בריה נאמנת של הקדוש-ברוך-הוא האחוזה באור העליון הנה שיוצא מהראש הנה שלא נודע.

סימן כב) שתפלה היא בחינת נסתר, שעל-ידי תפלה יזכה שיתגלו לו כל ה'נסתרות ל'השם א'לקינו, שהיא בעצמה אור העליון של הבינה], כי על-ידי התפלה יכולין לקבל האורות הגדולים והנוראים בתוך לבושים וצמצומים נפלאים, כי עקר הלבושים והכלים לקבל כל האורות העליונים ויזדווגו בחינת קדשא בריך הוא ושכנתיה זעיר אנפין ונוקביה בחינת נשמתו עמו יתברך, זה על-ידי רבוי התפלה, וזה אשר ימי החנכה נתקנו לימי תפלה והודאה (עין לקוטי- מוהר"ו, חלק ב' סימן ב'), שהוא שעשוע עולם הבא, כי על-ידי תפלה ובקשה והודאה על העבר, וצעקה על להבא, על-ידי-זה ממשיכין הארת עולם הבא שהיא קדשת שבת לששת ימי החל, שגם בעודו בעולם הזה ירגיש תענוגי עולם הבא, ויזכה להנות מזיו השכינה על-ידי אור העליון של הבינה היורד לזעיר, שיכול להזדווג עם כלל נשמות ישראל, ועל-כן איתא בספרים הקדושים, שבימי חנכה מאיר אור הגנוז של משיח צדקנו, שזה בחינת ל"ו [שלים וששה] גרות כנגד ל"ו שעות שהאיר האור הגנוז בזה העולם אצל אדם הראשון, ועתיד להתגלות במהרה בימינו בהתגלות משיח צדקנו (עין בבני יששכר, רמזי פסלו טבת, מאמר תורה אור), עוד שם: ל"ו גרות דחנכה הם כנגד ל"ו מסכתות גמרא שיש לנו, שזהו כלל תורה שבעל-פה, כי הזונים רצו לבטל מישראל את התורה הקדושה, וידוע אשר עקר שליטת האפיקורסים והכופרים היא על תורה שבעל-פה (עין לקוטי- הלכות, שבת, הלכה ו'), שרוצים לעקר, חס ושלום, את אמונת החכמים מישראל, שהיא כלל תורה שבעל-פה, ועל-כן לפי זה כשהאדם מתחזק להתמיד בלמוד הגמרא הקדושה כנ"ל, לסים ש"ס כל הל"ו מסכתות, אז גם-כן יהיה נמשך עליו האור הגנוז משישת ימי

בראשית, הארת משיח צדקנו, וכמו שמקבל מרבנו ז"ל, שמי שמסכים את כל הש"ס – הל"ו מסכתות, נמשך עליו "צ'לם אלקים", [ודעת לנבון, שלהיות ראוי שימשך עליו צ'לם אלקים, הוא צריך קדם לשאת אשה, כמובא בעין חיים (שער מ"א, הנקרא שער החשמ"ל, פרק ג): סוד צ'לם אלקים הוא סוד הארת הו"ה אלקים המתפשטים בכל הגוף, בבחינת הו"ה, הוא כד: י"ק – הם המחין שבראש חכמה ובנינה, ו' – גוף האדם, הינו שתי הידים חסד וגבורה, והגוף תפארת, שתי הרגלים נצח והוד, והיסוד הוא הברית קדש, ה' – היא בת זוג, ובבחינת אלקי"ם, הוא כד: א' – הוא כתר, ל' הוא הג' מחין, ה' – הוא ה' קצוות מחסד עד הוד, י' – יסוד י' זעירא כנודע, ס' – היא בת זוג], נמצא שהארת חנפה היא הארת משיח צדקנו, וזה שאיתא בספרים הקדושים, משי"ח ראשי תבות: מ'זונה, י'מין, ח'נפה, ש'מאל, וצריך לתן טעם, איזו שיכות יש בין מצות מזונה לגר חנפה? אך קדם נבאר קצת במצות גר חנפה, כי מבאר בפנות מעצם נוראות נפלאות אור החנפה אשר יורדת למטה מעשרה טפחים, שדבר זה אין נמצא בשום חג, לגלות את האור אף למטה למטה. ומבאר בלקוטי-הלכות (השקמת הבקר, הלכה ד), שהאור הנפלא הזה של חנפה היא אותה הארה של הצדיק האמת המוריד את עצמו למטה למטה להאיר השגת אלקות אפלו לאלו שנפלו בעמקי עמקים על-ידי רבוי עוונותיהם, ומנחים בשאול תחתיות, כי מגדל פחו הנשגב והנורא יכול להוריד את עצמו גם במקומם שמנחים שם בתאוותיהם הרעות, ויכול להגביה ולהרים אותם, ולגלות להם כי אין שום יאוש בעולם כלל, וגם במקום שהם יכולים לשוב ולחזור אליו ותברך, ומאירה בהם השגת אלקות

נפלאה ונוראה מאד וכו', עין שם, כי הצדיק האמת מאיר באור תורתו עצות נוראות ונפלאות כאלו על-ידי רבוי הספרים שלו, שהם בכלל תורה שבעל-פה (עין לקוטי-הלכות, ראש חדש, הלכה ז'), עד שגם הגרוע שבגרועים והפחות שבפחותים, גם כן ימצא לעצמו עצה נכונה איה לשוב אליו ותברך אפלו ממקומו השפל, כי עצות הצדיק הן עמקות מאד מאד, "עמוק עמוק מי ימצאנו" (קהלת ז, כד), כי הן חכמה עמקה כזאת, אשר יכולה להאיר גם למטה למטה בתקף העשייה לנמוכים והירודים מאד מאד, שיוכלו למצא עצה לנפשם למלט נפשם מני שחת, לאור באור החיים וכו', עין שם; נמצא שמצות גר חנכה היא דיקא למטה במקום החיצונים סמוך לחוץ דיקא, כי מצוה להניחה בטפח הסמוך לפתח, הינו לגלות גם למקומות החיצונים, לבני-אדם הירודים והנפולים, שגם להם יש עדין תקנה טובה לשוב אליו ותברך.

ועתה נבאר במצות מזוזה (עין שם, פקדון, הלכה ד), כי את המזוזה קובעים ליד הפתח, שדרך שם נכנסים מחוץ לפנים, הינו מרשות הרבים שהוא הסטרא אחרא, פגם אמונה, חס ושלום, אל רשות היחיד, יחידו של עולם, והמזוזה מקשרת בין החיצוניות לפנימיות, לגלות גם אל החוץ, שאין בלעדיו ותברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, שזהו סוד מצות מזוזה, עין שם; נמצא ששתי מצוות אלו שייכות להדדי כנ"ל, ששתייהם אור של מ'ש'יח', מזוזה, ימין, חנפה, ש'מאל, כי שתייהם מגלות אלקותו ותברך גם במקום החיצונים וכן"ל.

וְזֶה בְּחִינַת תּוֹרָה וְתַפְלָה, כִּי בְּאַרְנוּ לְעֵיל, אֲשֶׁר סוּד אוֹר הַחֲנֻכָּה הוּא סוּד הַתַּפְלָה וְהַהוֹדָאָה, שְׁנֵיהֶם בְּחִינַת הָאֶרֶת הָעוֹלָם הַנִּקְרָאת ל'א'ה', וְעֵתָה מְצֵאתִי בַּפְּנוּת (עַן בְּסִדּוּר רַבִּי שְׁבַת), כִּי מְזוּזָה הִיא הָאֶרֶת הָעוֹלָם הַנִּקְרָאת רַחֵל, וּמִבְּאֵר בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן יב), שְׂרַחֵל הִיא סוּד תּוֹרָה שְׁבַע־עַל-פֶּה, שֶׁהִיא פְּרַחֵל לְפָנֵי גּוֹזְזִיָּה, שֶׁהַכֵּל גּוֹזְזִין וּפּוֹסְקִין מִמֶּנָּה הַלְכוֹת, עַיִן שָׁם; כִּי חֲנֻכָּה הִיא בְּחִינַת תּוֹרָה שְׁבַע־עַל-פֶּה מְצוּה מְדַרְבְּנֵן, וְעַל-כֵּן דִּיקָא עַל-יְדֵי תַפְלָה וְהַתְּבוּדָדוּת וְלִמּוּד גְּמָרָא תּוֹרָה שְׁבַע־עַל-פֶּה תַפְשֵׁד עָלָיו הָאֶרֶת מ'ש'י'ח' צְדָקָנוּ, וְזֶה גְדֵל הַזְהָרַת רַבְּנוּ ז"ל עַל הַתְּבוּדָדוּת וְעַל לְמוּד שְׁלַחַן עֲרוּד, שֶׁהוּא תַמְצִית תּוֹרָה שְׁבַע־עַל-פֶּה כִּידוּע, כִּי עַל-יְדֵי שְׁתֵּי הַהֲנַהֲגוֹת אֵלּוּ, שֶׁהֵן הָאֶרֶת חֲנֻכָּה, יִזְכֶּה לְצֵאת מַגְלוֹתָיו. [וּבְמִקּוֹם אַחֵר הָאֲרַכְתִּי, אֲשֶׁר הֵם בְּחִינַת שְׁנֵי הַצְּמֻצוּמִים שְׁנִצְרָכִים לְכָל הַבָּא לְכַנֵּס אֶל הַקִּדּוּשׁ בְּהַשְׁגַּת הַמ'ח', צְמֻצוּם אֶחָד לְמַעְלָה, סוּד ו' אֲרַכָּה שֶׁהִיא הַבֵּינָה, אֶהֱל ל'א'ה', "תַּפְלָה", וְצְמֻצוּם אֶחָד לְמַטָּה, סוּד ג' כְּפּוּפָה, שֶׁהִיא הַמְּלֻכוֹת, אֶהֱל ר'ח'ל', "שְׁלַחַן עֲרוּד", שְׁעַל-כָּל-פָּנִים לֹא יֵצֵא מִגְּדָרוֹ, חֵם וְשָׁלוֹם, וְעֵשֶׂה מַעֲשֵׂה בְּהִמָּה, רַק יָקִים כָּל מַה שְׁכַתּוּב בְּשְׁלַחַן עֲרוּד וְכו' וכו'].

וְעַן שְׁזַכֵּנוּ לְהַגִּיעַ עַד כּהֵּ, אֲשֶׁר הָאֶרֶת חֲנֻכָּה בְּחִינַת אִוְרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ זֶהוּ לְמוּד תּוֹרָה שְׁבַע־עַל-פֶּה גְּמָרָא וְשְׁלַחַן עֲרוּד (שְׁהֵם תַּמְצִית תּוֹרָה שְׁבַע־עַל-פֶּה כְּנ"ל), אִזּוּ יִזְכֶּה לְאוֹר הַגְּנוּז וּלְצֵלֶם אֱלֹקֵי"ם. וְהַזְּכָּרָנוּ מֵאִמֵּר הָאֲרִיז"ל, שְׁלִזְבוֹת שְׁיִמְשֵׁד עָלָיו צֵלֶם אֱלֹקִים, צְרִיד קִדָּם לְשֵׂא אִשָּׁה, אִמְרַתִּי עֵתָה נְטִיל יַחַד אֶל תּוֹד הָאֲרָמוֹן הַנְּהַדָּר וְהַנְּפִלָא מְאֹד, שֶׁהוּא מֵאִמֵּר יְמֵי חֲנֻכָּה בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב', סִימָן ט), וְנִכְנָס

יחד רק לחדר אחד מהארמון, ונביט בו היטב היטב אנה ואנה, ונקח משם השיד לעניננו (עין באות ד'), וזו לשונו באמצע דבריו: "עקר קיום ושלמות הדבור הוא על-ידי האמת שהוא מאיר בדבור על-ידי שלשה שמות, בבחינת (תהלים 6): "א"ל אלקים הוה דבר", כי אלו שלשת השמות הם מקור האמת, ועל ידם מאירה האמת בדבור וכו', ושלשת השמות "א"ל אלקים הוה" הם בחינת תפלה ותורה ושדוכים וזווגים וכו', שכל זה נתגלה בחנפה (עין באות ו' בסופו).

[ואם אמנם דברים אלו ברום גבהי מרומים ירמזון, ואין אתנו יודע עד מה, אך כבר הזהירנו רבנו ז"ל ופקד עלינו, לחתור ולפרש ולסלסל בדבריו, כל אחד כפי דעתו והשגתו, ויוציא לעצמו עצות והתחזקות, על-כן אענה גם אני חלקי, ולקשרו ולשלבו בכל מה שדברנו עד כה] (חסר הסיום), (עין בפנים התורה שמדבר שם משלחו ערוך, הלכה, תפלה והודאה ושדוכים וכו').

ז.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויצא, ראש חדש כסלו, ה'תשל"ד.

שלום וברכה וטוב אמתי ונצחי יגיע אל אהובי, אחי ורעי, הבחור היקר לי מאד, שותף ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, אור האורות היוצא משלש ראשונות דעתיק וכו', אשר משם יוצא הפרוז "עם איז גארנישט קיין יאוש פאר האנדן" [אין בכלל יאוש בנמצא], כי שם נמחלים כל העוונות ונתהפך הפל לזכות וכו'... גרו יאיר ויזרח לנצח נצחים.

מכתבך היקר לנכון קבלתי, ומאד נשבר לבי בקראי דברך, ומה שעובר עליך וכו'.

אהובי, אחי, מה אמר לך לנחמך או לחזקך, הלא כל ספרי רבנו ז"ל בידך, הפך בהם, ושם תמצא מרגוע לנפשך, בפרט עכשו אשר מרגש כבר ריח של חנפה הקדוש, שהוא אור נורא ונפלא אשר ממשית הצדיק אורו יתברך בביתנו ובמקומנו ובמדרגותינו, אפלו למטה מעשרה טפחים שמעולם לא ירדה שכינה לשם, אף-על-פי-כן גדל כח הצדיק הוא גדול כל-כך אשר יכול להאיר אור האורות אפלו לפגומים ולמגשמים כמונו היום, כי מצות נר חנפה היא אור כזה, שהמלך בעצמו כבכול בא ויורד אל מקומנו, ומבקש אותנו (עין לקוטי-הלכות, השפעת הבקר, הלכה ד), כי ד'קא בשעה שהיננים הם הסטרא אחרא שבכל דור, רוצים לבלע אותנו לגמרי על-ידי חכמות של הכל ולמודיהם הרעים והמרים, כאלו אבדה, חס ושלום, תקותנו, בא הצדיק שהוא הכהן גדול, ועל-ידי פה השמן שלו שהוא למודו הקדוש שלומד עמנו, אשר אין שום יאוש בעולם כלל, כי השם יתברך ממלא כל עלמין, ובתוך כל עלמין, כי הכל לכל הם עצמיות חיות אלקותו יתברך, על-ידי-זה מאיר לנו ומחזק ומשמח את נפשנו האמללה והפגומה מאד מאד, על-ידי רבוי זממת מעשינו ומחשבותינו וכו'.

והנה בפגנות מובא לבנו ל'הדליק נר ח'נפה ראשי תבות: נ'ח'ל', וידוע מהספרים הקדושים, אשר אור חנפה המאיר בחשכותנו (כי היא מצוה שנתנה לנו בגלותנו להאיר לנו), היא הכנה למשיח אשר

יבוא ויגלה את האור הגנוז לכל העולם, וינדע כל פעול כי אתה
 פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו, ויאמר כל אשר נשמה באפו
 ה' אלקי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה".

כי אז האי "נחלא" עמיקא וטמירא יפרץ כל גדרותיו ויהיה נובע
 מקורא דחכמתא, והכל לכל יזכו להכירו יתברך (ישעיה כה, ט): "ואמר
 ביום ההוא הנה אלקינו זה קוינו לו ויושיענו, זה ה' קוינו לו נגילה
 ונשמחה בישועתו"; כי על-ידי התגלות האמונה הקדושה בגלוי
 נפלא ונורא מאד, יוכלו לראותו כביכול בעיני בשר, וכמו שכתוב
 (שם נב, ח): "כי עין בעין ראו בשוב ה' ציון" וגו', על-ידי זה יזכו לגאולה
 אמתית ונצחית; כי עקר הגלות הוא מחסרון האור (איכה ג, ט): "אותי
 נהג וילך חשך ולא אור" וגו' "במחשכים הושיבני כמתי עולם" וגו',
 אבל בהתגלות משיח יפתחו העינים, והכל יזכו לראות מראות
 וחיזיונות, כי גם עקשו העינים ראות (עין לקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימן רנד), כי
 באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה
 שם אלופו של עולם, והכל לכל – דומם, צומח, חי, מדבר, הם
 עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, וגם הטבע הוא כסא להשגחה,
 אך מרב חטאים ועוונות ופשעים (שם ה): "בנה עלי ויקף ראש
 ותלאה" וגו', "גדר בעדי ולא אצא הכביד נחשת" וגו'; כי במקומנו
 רבו הלבושים וההסתרות המלבישים ומכסים ומסתירים אותו
 יתברך, ועל-כן אין אנו זוכים לראות ולהסתכל על הרוחניות
 והחיות אלקות שבכל דבר, אבל על-ידי האי רישא דלא אתידע
 רוח אפינו משיח ה' (שם ד, ה) שיתגלה, הוא יפתח עינינו לראות (עין
 לקוטי-מוהר"ו, חלק ב', סימן סז), ויקים (יואל ג, א): "והיה אחרי-כן אשפוך את

רוחי על כל בשר ונבאו בניכם ובנותיכם" וגו'. כי עצם התגלות האור על שיכולים לראותו יתברך ולהרגישו מפל דבר, זה הוא סוד הנבואה (עין לקוטי-הלכות, קריאת שמע, הלכה ה'), וכשיזכה על-ידי תקף אמונתו בו יתברך להסתכל ולהתבונן בכל דבר בחיות אלקות המחיה את זה הדבר, יזכה לשמע הרמוזים מהפל, שזהו (דברים ה, יב): "קול דברים אתם שמעים ותמונה אינכם ראים זולתי קול" [וגוף], וזהו אשר כל מצות נר חנכה תלוי בעינים דיקא, כי אין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותו בלבד, לראות ולהתבונן (חכמ"ה ובינ"ה), בחיות אלקות שיש בכל דבר, אשר אל דעת האמת הזו אנו זוכים על-ידי משיח שהוא ראש הצדיקים, וכל צדיק הוא בחינת משה משיח (עין לקוטי-מוהר"ו, חלק א, סימן ב). וזה אשר "בר"ה מאיר"ת עיני"ם" (תהלים יט, ט), עולה מתתיה"ו ב"ן יוחנן" (עין אמרי נעם מהרב הקדוש רבי מאיר מד' יקוב זצ"ל), כי עקר פתיחת העינים זוכים על-ידי הצדיק האמת שבכל דור (עין לקוטי-מוהר"ו, חלק ב, סימן עב), ואז כשזוכה לפתיחת העינים לראות ולהתבונן, אשר השם יתברך הוא אתי, עמי ואצלי, וגם במקומי המגנה גם-כן מאיר אורו יתברך, על-ידי-זה נפתח הפה לדבר אליו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו, אשר זהו שלמות ברור וזפוף האמונה; כי לא ידבר האדם אליו יתברך אלא כשתתגלה לו ידיעה זו, אשר השם יתברך הוא מלא כל הארץ כבודו, שזהו או"ר החנכ"ה, שהוא האו"ר הגנוז של משיח; ועל-כן עקר שלמות זה הענין יתקיים רק בהתגלות מלך המשיח, אשר יקיים (צפניה ג, ט): "אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה' ולעבדו שכם אחד"; ולכן כפי שזוכים עוד עכשו בתקף רידתנו ונפילתנו להמשיך עלינו או"ר חנכ"ה שהוא אור"ו של משיח, או"ר

האמונה"ה, כמו-כן נזכה לצאת מהגלות המרה לגמרי, כי עקר העצה הוא אמונה בתמימות ובפשטות גמורה, לידע ולהודע אשר הכל לכל משגח בהשגחה פרטי פרטית, אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה (חליו ג:), ואפלו ריש גרגיתא מן שמיא מנוו ליה (ברכות נח:), ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ואין מלכות נוגעת במלכות חברתה אפלו כמלא נימא (יומא לח:), ואפלו צפרא כלילא מבלעדי שמיא לא מצתדא, וכל שפן בר איניש (ירושלמי שביעית ט, א). ואמר הבעל שם טוב הקדוש: אפלו קש אינו נופל מהעגלה בלתי רצונו ותברך, מפל שפן מה שנעשה עם בעל חיים, ומפל שפן עם מדבר ומפל שפן וכל שפן עם ישראל, ומפל שפן, וכל שפן עם המבחרים שבישראל המקרבים אל הצדיקים, ומפל שפן וכל שפן עם הצדיק בעצמו. וכשזוכים להאמין באמת בהשם ותברך ובהשגחתו הפרטי פרטית (עין לקוטי-הלכות, משא ומתן, הלכה ד'), אין צריכים לדאג על פרנסה כלל, וגם בנדאי לא יפל משום דבר שבעולם, כי אדרבה על-ידי הנפילה יתחזק יותר, כי לפנה נפל בדעתו, רק מחמת שיודע בעצמו שפגם איזה פגם, או עבר, חס ושלום, איזו עברה גמורה, אם-כן בזה בעצמו ראוי שיחזק את עצמו, כי מאחר שיודע על-כל-פנים שמקלקליו על-ידי עברה ופוגמים בעולמות עליונים, אם-כן יש לו אמונה, וכשיש לו אמונה, יש לו תקנה עדין לעולם, "כי כל מצותיה אמונה" (תהלים קיט, פו), "כי כל זמן שיש לו אמונה, יש לו תקון לעולם; ועין בספר המדות (אות אמונה, סימן לג): על-ידי אמונה יסלח לה הקדוש-ברוך-הוא; וכמו שאמר רבנו ז"ל לאחד שנפל בדעתו מאד, ענה ואמר לו: אם אתה מאמין שיכולים לקלקל תאמין שיכולים לתקן (עין לקוטי-מוסרי"ו, חלק ב',

סימן ק"ב). והעקר הוא אמונה, שעל-ידי-זה מְּוֹשִׁיכִין אותו יתברך אלינו, ועל-ידי-זה נִמְחָלִים כָּל עוֹנוֹתֵינוּ, כִּי כְּשֵׁישׁ לוֹ אֱמוּנָה בְּהִשְׁתַּחֲוֹתוֹ יתברך בשְׁלֵמוֹת, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת רְצוּא וְשׁוּב, שֶׁעַל-יְדֵי שְׂמִמְשִׁיךְ עֲצָמוֹ וּמֵאֲמִין בּוֹ יתברך שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת רְצוּא, זֹכָה שֶׁהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְּוֹשִׁיךְ עֲצָמוֹ כְּבִיכּוֹל עָלָיו, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת וְשׁוּב, עַל-יְדֵי-זֶה זֹכָה לְהִגִּיעַ לְאַחֲרִית טוֹבָה, כִּי עַל-יְדֵי אֱמוּנָה שְׁלֵמָה, יִדְלַג וְיִקְפֹּץ עַל כָּל הַמְּנִיעוֹת וְהַהֲסָתוֹת וְהַפְּתוּיִים וְהַדְּחִיאוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, שֶׁהַיֵּצֵר הָרַע וְחִלּוֹתָיו רוֹצִים לְהַפִּילוֹ, כְּאֵלוֹ אֵין לוֹ עוֹד תִּקְוָה, חֵם וְשָׁלוֹם. וּבִפְרָט אֵלוֹ אֲשֶׁר פָּגְמוּ בְּבְרִית, הוֹצֵאת זָרַע לְבִטְלָה, שֶׁפָּגְמָם מוֹגִיעַ אֶל הָאֱמוּנָה דִּיקָא כְּדוּעַ, כִּי הִפְרִידוּ הַטְּפָה מִהַמְּלֻכּוּת שֶׁהִיא הָאִשָּׁה-אֱמוּנָה, שֶׁעַנְשָׁם – שֶׁנִּחְסְרַת מֶהֶם דִּיקָא הָאֱמוּנָה, וְעוֹלִים בְּלִבָּם סְפָקוֹת גְּדוֹלִים, רַחֲמָנָא לְצַלּוּ, שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה בְּעֲצָמוֹ מוֹרְזוֹר לָהֶם תְּמִיד. כִּי כְּשֶׁנִּחְסְרַת מֵאֲדָם הָאֱמוּנָה, רַחֲמָנָא לְצַלּוּ, עוֹבְרַת עָלָיו מְרִירוֹת רַבָּה, אֲבָל כְּשִׁיזְכוּ לְסַלֵּק דַּעְתָּם וּמְחֵם הַפְּגוּם, וַיִּתְחַזְּקוּ בְּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה לְדַבֵּר עִמּוֹ יתברך מִשָּׁם מִמְּדַרְגָּתָם, עַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצָמוֹ יִזְכוּ סוּף כָּל סוּף לְאֱמוּנָה, כִּי (תהלים פט, א): "אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ בְּפִי". וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן מ"ד): עֲצָה לְאֱמוּנָה הוּא הַדְּבוּר, עַל-יְדֵי שֶׁיִּחְזְקוּ עֲצָמָם וַיִּדְבְּרוּ עִמּוֹ יתברך, וַיִּגְלוּ לוֹ יתברך בְּפִרְטֵי פִּרְטֵי שֶׁחֲסוּת חֲטָאִים וְעוֹנוֹם הַמְּגִנָּה, עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא תִּבְנֶה אֲצִלָּם הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וַיִּמְחְלוּ עוֹנוֹתֵיהֶם לְגַמְרֵי, כִּי עַל-יְדֵי אֱמוּנָה שְׁלֵמָה יִדְלַג וְיִקְפֹּץ עַל הַכֹּל, כִּי הוּא מֵאֲמִין שֶׁהֵשֵׁם יתברך הוּא רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן, אֱלֹהֵי הָרֵאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים, וְהוּא יתברך בּוֹחֵר בְּעִבּוּדַת מִשָּׁה רַבֵּנוּ וּבְעִבּוּדַת הָאֲבוֹת וְכָל הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים וְהַנּוֹרְאִים, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא מִשְׁתַּעֲשֵׂעַ וּמְקַבֵּל

תענוג גם מעבודה קלה של הפחות שבפחותים שבישראל, אפלו רשעים ובעלי עברות ופושעי ישראל, כל זמן ששם ישראל נקרא עליהם, דהינו שיש להם אמונה, עדין הוא יתברך מקבל תענוג והתפארות מהם כל תנועה קלה בעלמא שעושים, ובפרטיות אלו אשר ירדו כל-כך, והגיעו אל עמק הרע, ונקשלו כל-כך בפגם הברית – הוצאת זרע לבטלה, אם הם מרחמים על עצמם ובורחים למקום מיוחד שאין שם בני-אדם, ומדברים עמו יתברך בלשון שרגילים בה, ומגלים לו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה את כל לבכם המור והאמלל, ושופכים נפשם לפניו יתברך שיוציאם מהחשך המגנה והמזהם הזה שנפלו לשם, אין לשער ולספר כלל מה שנעשה אז בכל העולמות; כי באמת אלו הנפשות, הן נפשות גבוהות מאד, והסמ"ד-מ"ם הרשע, יפח שמו, יודע זאת, על-כן טמא אותם ולכלך אותם כל-כך וכו', וכשהם מבטלים דעתם לגמרי, ואינם מסתכלים על שום מונע ומעכב, רק מציתים את הצדיק האמת, שרש נשמת משיח, שהוא הרחמן האמתי, אשר ממשיך רחמנותו יתברך בעולם, ומשיחים לפניו יתברך באשר ידבר הבן לפני אביו, אינם זזים משם עד שנמחלים עוונותיהם.

כי הצדיקים הגדולים, הם בחינת ריש כל דרגון, והקטנים והרחוקים והפגומים על-ידי מעשיהם הרעים הם בבחינת סוף כל דרגון, והשם יתברך ראשון ואחרון ומגיד מראשית אחרית, ומיוחד ומקשר סוף מעשה במחשבה תחלה, סוף כל דרגון בריש כל דרגון, אשר כל זה הוא סוד התשובה, ירידה תכלית העליה, וכשמגיע האדם לתכלית הירידה, חס ושלום, חס ושלום, על-ידי מעשיו

הרעים ומחשבותיו הפגומות, אף-על-פי-כן אם יתחזק גם שם בו יתברך, ויאמין בו יתברך באמונה שלמה, שגם שם במקומו ממש נמצא השם יתברך, בבחינת (תהלים קלט, ח): "אם אִסַּק שָׁמַיִם שָׁם אֶתָּה וְאֶצִּיעָה שָׂאוֹל הַנֶּגֶד", ואינו מֵיֵאֵשׁ עֲצָמוֹ כָּלֵל, ואינו מתפעל מושים בריה ומעבב כָּלֵל, רק בורח אליו יתברך, ושוטח כפיו לפניו יתברך, ובוכה בכיות רבות, ומגלה לו לִבּוֹ ומבקש אותו יתברך:

אֲנִי יְהוָה, חוֹס וְרוֹחַם עַל פְּגוּם כְּמוֹנִי, עַל גְּבוּהַ וְחִדְלֵי אִישִׁים כְּמוֹנִי, נִפְלְתִי בְּעַמֶּק רַק כְּזֶה, הוֹשִׁיעֵנִי וְהוֹצִיאֵנִי מִשָּׁם, כִּי בָאוּ מַיִם עַד נֶפֶשׁ וְכַמְעַט נָטְיוֹ רַגְלִי, הָאֵר פָּנֶיךָ בְּעַבְדְּךָ וְגִלָּה לִי אֲמוּנֹתֶיךָ הַקְדוּשָׁה שֶׁאֲדַע שְׁגַם בְּמִקְוֵי שָׁם אֶתָּה, עַד שֶׁעַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת הָאֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה אֲזַכֶּה לְשִׁמּוֹחַ וְלִרְקֹד בְּשִׂמְחָה וּבְרִקְוֵי, אֲשֶׁר גַּם לִי יֵשׁ עֲדִין תִּקְוָה, כְּאֲשֶׁר גִּלִּיתָ לָנוּ עַל-יְדֵי רֹאֵשׁ צְדִיקֶיךָ, וְלֹא אֶתִּיאֵשׁ וְלֹא אֶפֶל בְּדַעְתִּי כָּלֵל. וְעַל-יְדֵי שֶׁאֲנִי מִתְעוֹרֵר אֵלֶיךָ, זָכַנִי שִׁיתְעוֹרְרוּ אֲלֵפִים וְרַב רַבִּי רַבּוֹת נְשִׁמוֹת, שְׁגַם-בֵּן נִפְלוּ בְּעַמֶּק הַזֶּה שֶׁנִּפְלְתִי שָׁם, וְיִחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, וְאֶתָּה מִחַל לָנוּ, וְשִׂמַּח לְבָבֵנוּ תִּמְיֵד, שֶׁנִּזְכָּה לְהִיּוֹת שְׂמִיחִים, וְנִהְיֶים מִזֵּיו שְׂכִינְתְּךָ. אֲמוֹן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

וְיִרְחִיב דְּבוּרוֹ בְּזֶה, כִּי אִישׁ כְּפִי לְשׁוֹנוֹ וְכְפִי דַעְתּוֹ וְכְפִי מִדְּרַגְתּוֹ וְכְפִי בְּחִינָתוֹ, וְעַל-יְדֵי שְׁכוּלֵל סוּף כָּל דְּרַגִּין שֶׁהוּא שָׁם אֶל רֹאֵשׁ כָּל דְּרַגִּין, שֶׁהַצְּדִיק הָאֲמֵת מִיחֵי הַדּוֹרוֹת שָׁם, עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְהַעֲלוֹת כָּל הַנְּשִׁמוֹת וְהַנִּיצוּצוֹת שֶׁנִּפְלוּ לְשָׁם מִכְּמַה שָׁנִים, וְכִשְׁנִכְלָל מְקוֹם רְחוֹק וְנִמּוּד כְּזֶה בְּהַשָּׁם יתברך, מִמִּילָא נְכֻלִּין כָּל שְׂאֵר הַמְּדַרְגּוֹת

שְׁבֹאֲמֹצֵעַ, בְּקִדְשָׁתוֹ יִתְבַּרְךָ. נִמְצָא, שְׁדִיקָא הֶרְחֹקִים כְּשִׂיתְחַזְקוּ
בְּאִמּוּנָה שְׁלָמָה, בְּוִדְאֵי יִזְכוּ לְתִשׁוּבָה שְׁלָמָה "וְעַל יָדָם דִּיקָא יִתְקַנּוּ
כָּל הָעוֹלָמוֹת", כִּי עַל יָדָם נִכְלָל אַחֲרִית בְּרֵאשִׁית.

וְהִנֵּה רַבְּנֵנוּ ז"ל אוֹמֵר, שֶׁפֶסְלֵיו' הוּא מְרַמֵּז בְּפֶסוּק (שְׁמוֹת ג, ד): "וַיֵּרָא
יְיָ כִּי סֵר לְרֵאוֹת" (עַזְרָא לְקוּשִׁי-מֹהֲבֵר"ו, חֲלֻקֵּי, סִימָן ז), כִּי מִשָּׁה רַבְּנֵנוּ הִיָּה הֶרְחֵמָן
הָאֲמִתִּי, וְהוּא רַחֵם עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּפֶרְטֵי פְרִטִיּוֹת, כִּי
מִשָּׁה רַבְּנֵנוּ אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל הִיָּה (מִנְחֹת סה), וְיִמְסַר נַפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל,
וְהִשְׁלִיךְ נַפְשׁוֹ מִנְּגֵד, וְלֹא הִיָּה חוֹשֵׁשׁ עַל עַצְמוֹ כְּלָל, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ
אָמַר לוֹ (שְׁמוֹת לב, י): "וְאַעֲשֶׂה לְגוֹי גְדוֹל", וְהוּא לֹא הִשְׁגִּיחַ עַל זֶה
כְּלָל, רַק אָמַר "אִם תֵּשֵׂא חֲטָאתֶם" וְגו', כִּי הוּא הִיָּה רַחֵמָן וּמְנַהֵג
אֲמִתִּי, וְהַכְּנִים אֶת הַדְּעַת הָאֲמִתִּית בְּעוֹלָם (דְּבָרִים ה, לה): "אִתָּה הִרְאֵת
לְדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים"; כִּי מִשָּׁה פֶתַח אֶת הַדְּעַת וְגָלָה לָנוּ, כִּי
יֵשׁ אֱלֹהִים שְׁלֵיט בְּאֶרֶץ. וְזֶהוּ עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַדְּעַת הָאֲמִתִּית, כְּשִׁזְזוּכָה
לְהַגִּיעַ לִידְעָה זו, אֲשֶׁר מְלֹא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ, שְׁזָהוּ בְּעַצְמוֹ סוּד
בְּנֵן בֵּית-הַמּוֹחִין שְׁלוֹ (בֵּית מִקְדָּשׁוֹ הַפְּרָטִי), וְלִהְפֹּךְ כְּשִׁחּוּטָאִים,
חַס וְשְׁלוֹם, אֲזַ נּוֹפְלִין לְגַמְרֵי מִהַדְּעַת, רַחֲמֵנָא לְצִלָּן, וְאֲזַ מֵר וּמְרוּר
מְאֹד, וְהוּא מְלֹא צַעַר וְיִסּוּרִין, כִּי (שֶׁבֶת נה): אֵין יִסּוּרִין בְּלֹא עוֹן, כִּי
עֵקֶר הַיִּסּוּרִין הוּא כְּשִׁנּוּפְלִים בְּעוֹנוֹת, רַחֲמֵנָא לְצִלָּן, שֶׁהוּא מְסַבֵּב
עִם מִשָּׂא כְּבֵד מְאֹד, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְשִׂאת מִשָּׂא כְּבֵד זֶה, וְזֶהוּ עֵקֶר
עֲבוּדַת מִשָּׁה מְשִׁיחַ, שְׁבְכָל דּוֹר – לְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל וְלִהְאִיר בְּהֵם
הַדְּעַת הָאֲמִתִּית, שְׁעֵדִין הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ אִתְּם, עִמָּם וְאַצְלָם, וְגַם לְהֵם
יֵשׁ תְּקוּהָ לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְעַל-יְדֵי גְלוּי אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, גְלוּי
וּבְרוּר וְזִכּוּד הָאִמּוּנָה, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְחָלִים הָעוֹנוֹת, וְכֵן לְהִפְךָ –

על-ידי מחילת עוונות זוכה להדוש המחין. וזה שאמר רבנו ז"ל – כפי מה שזוכה לפעל בקשתו יום הפורים, דהינו בקשת "סלח נא", כן יש לו חנפה, כי על-ידי "סלח נא" נעשה חנפה, ועל-כן יוצא 'חנופה' מפסוק (במדבר יד, ט): "סלח נא לעון העם ה'זה כ'גדל ח'סדף ו'כאשר נ'שאת וגו'. ופסוק זה נאמר אצל המרגלים, אשר בשביל חטאתם נחרב בית-המקדש, שישם היתה שלמות הדעת, ובקש משה "סלח נא", וכמו-כן ביום הפורים כשםבקשים "סלח נא", כן זוכה לחנפה שהוא חנפת בית-המקדש, שהוא בגן המחין, דעת האמתית, לידע אשר אין שום מציאות בלעדיו ותברך כלל, כי זה תלוי בזה, כפי שמתחנן לפניו ותברך שיימחל לו ומבקש "סלח נא", על-ידי-זה זוכה שיאיר עליו אור של משיח שהוא או"ר החנוכה, או"ר האמונה, ועל-כן יוצא 'כסליו' מפסוק (שמות ג, ד): 'וירא יי' כ'י ס'ר ל'ראות, כי משה רבנו נתן לבו להסתכל בצרתן של ישראל, ועקר צרתן הוא המשא הכבד של העוונות שעליהם, והאיר את הדעת האמת בהם. ועין במדרש (שמות רבה ב, יא): הקדוש-ברוך-הוא אמר, ראוי זה להיות מנהיג מאחר שפר וזעף הוא זה לראות בצערן של ישראל. כי הצדיק האמת מוריד עצמו אל כל הפגומים ביותר, ומרחם עליהם, והוא מבין היטב היטב את מצבם וחומל עליהם, ומאיר בהם לאט לאט את הדעת האמת, ומגלה להם את גדל עצם הרחמנות של השם ותברך המרחם על הכל, בפרטיות על אלו הנשמות הגבוהות שנפגמו בפגם הברית – הוצאת זרע לבטלה, עד שקשה עליהם לצאת מזה, עליהם עצמה וגברה רחמנותו ותברך, כי הצדיק עולה בכל פעם יותר יותר, ומשיג יותר יותר רחמנותו ותברך, בסוד (ישעיה סג, ד): ע'ין ל'א ר'אתה א'לקים ז'ולתך

י'עשה, ועל-ידי-זה יש לו פחות עצומים שי'ורד ל'תוך מ'קומות
ה'מטנפים לעלות ולהגביה את כלם ולהאיר בהם הדעת האמת
ש'עדן גם במקומם מאיר אורו יתברך.

כי הצדיק האמת זוכה למקיפים העליונים בכל פעם יותר ויותר,
ועושה ממקיף פנימי, שזהו סובב כל עלמין וממלא כל עלמין כידוע,
וכפי הנ"ל שעקר סוד חנכה תלוי בעינים דיקא, לראות ולהתבונן
בחיות אלקות שיש בכל דבר, יתפרש שזו בעצמה היתה השגת
מ'שה (שמות א): " ויאמר מ'שה אסרה נא וארא"ה את המראה הגדל
הזה וגו', ואמרו חז"ל (שם במדרש, סימן ט'): מזה ראה הקדוש-ברוך-הוא
לדבר עם מ'שה מתוך הסנה? ללמדך שאין מקום פנוי בלא שכינה,
אפלו בסנה מאיר נעם זיו השכינה, אשר אין שום מציאות בלעדיו
יתברך כלל, וגם בסנה שם גנוז אלופו של עולם, ועל-ידי הסתכלות
מ'שה האיר הארת הדעת בכל ישראל שלא יתיאשו, כי עדן יכולים
לצאת משם, ודבר זה מאיר רבנו ז"ל במקרביו.

ועל-כן אשרי ואשרי מי שזוכה להתקרב באמת אל רבנו ז"ל, ולא
עוד אלא שיעסק בפרסום שם הצדיק האמת, שעל-ידי-זה בעצמו
יגדל שמו יתברך (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סז), ועל-ידי-זה ישובו כלם
אליו יתברך. והנה תאמין לי, שיש להאריך בכל זה אלפים ורבות
עמודים כפי תבערת לבבי אליו יתברך, אך ההכרח להפסיק מפני
הטרדה שנתהנתה לי ברגע זה וההכרח לקצר.

הדורש שלומך...

ח.

בעצרת השם יתברך, יום חמישי לסדר מקץ א' דהגכה ה'תשל"ד.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי,
האברך תיקר לי מאוד, שותה מימי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו
יגן עלינו, ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך הארוך מיום שני ויצא לנכון קבלתי, אך היות שהיה
בדעתי לכתב לך באריכות גדולה כרצונך, אך, בעוונותי הרבים,
טרדותי רבו מאוד בכל יום ויום מחדש, על-כן אמרתי ארוצה דברי
אלו אליך ויהי מה, כי כן הזהירנו רבנו ז"ל על אהבת חברים.

הנה חמדת לבבי, אשר אהבת עולם אהבתיך, "אהבה שאינה
תלויה בדבר בטל", כשנתבונן ונחשב דרפנו, נראה איך שהימים
והלילות פורחים, אט איז טאג אט איז נאכט [הנה יום והנה לילה],
ואף שהם מסבבים אצלנו בחשך גדול, אף-על-פי-כן אנו זוכים
לחטף בהם אילו ניצוצי אור: "ציצית ותפלין בכל יום", "תורה תפלה
וצדקה בכל יום", וברכות ושירות וזמירות ותשבחות אליו יתברך,
מכל שכן ברוך השם, כשפוגיע שבת-קדש, אנו שובתים ממלאכה
ומקימים המצוות הקדושות השייכות לשבת, וכן בכל רגל ורגל, על-
כן עלינו לתן שבח והודאה להשם יתברך בכל יום ויום מחדש, ברוך
אלקינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים, ונתן לנו תורת אמת,
וחיי עולם נטע בתוכנו. ונתחיל להרגיש מחדש הנעם והמתיקות
בברפת "שלא עשני גוי", ואף שעדין עובר עליך מה שעובר, על-
כל-פנים אינה גוי, ותראה לחפש ולמצא בעצמך נקדות טובות בין

ברוחניות ובין בגשמיות, ואל תמשיך את עצמך כל-כך אל הצער והעגמת נפש, אשר עוקרת את האדם לגמרי משני העולמות. ואם רבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד לילך עם ההתגלות הנוראה והנפלאה אור של משיח, לחפש בעצמו נקודות טובות, אנו מכרחים להשליך דעתנו ומחננו הפגום, ולציתו ולקזמו בתמימות ובפשיטות גמורה, ובזה תלוייה כל גאלתנו הכללית והפרטית (ענין לקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימן רפב; ובלקוטי-הלכות, השפמות הבקר, הלכה א') כי כשאדם בא אל תכלית החשך והירידות, ומר ומרור לו מכל מה שעובר עליו ברוחני ובין בגשמי, דיקא אז ידן את עצמו לכף זכות, וימצא הרחבות בתוך הצער (ענין לקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימן קצה), שזה בעצמו סוד החנכה, אורו של משיח, כי גם חנכה היא באור דיקא, להאיר עינינו ולמצא ההארה הגנוזה גם בחשך ובגלות, בקטנות ובדחקות, ביסורים ובמרירות, כי העקר להטות תמיד כלפי חסד ולמצא בו ומכל שכן באחרים רק הטוב, שזו בעצמה תהיה עבודת משיח – לגלות שאין שום יאוש בעולם כלל, ומכל המקומות המגנים והמטנפים יכולים לצאת, כי הוא יטה רק אל החסד, ועל-כן 'משיח' ראשי תבות: ח'סד מ'גלה ש'אין י'אוש. והנה מבאר בשפת אמת (לחנכה), אשר חנכה ופורים הם כנגד משה ואהרן נצח והוד חנכה נגד אהרן, ועל-כן הוא בהוד – לשון הודאה, להודות ולהלל אותו ותברך בשירות ותשבחות, ופורים הם כנגד משה, ועל-כן הוא בנצח – לשון נצח, שהוא הנצחון ומנצח את קלפת המן עמלק וכו', ענין שם.

נמצא, שחנכה הוא נגד אהרן, בחינת (תהלים קלג ב): "כשמן הטוב על הראש ירד על הזקן זמן אהרן, שירד על-פי מדותיו", ומדותיו היו

אהבה ואחווה ורעות, אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, וכן הגם היה על-ידי הפהנים אנשי החסד, כי רק בזה תלוי גלוי האור, כפי שיש אהבה ואחווה ואחדות בין ישראל, שאז יש להם פלים לקבל כל האורות, וכפי שמוצא בעצמו נקודות טובות וכן אצל אחרים, כמו-כן הוא יכול להודות ולהלל את השם יתברך, בחינת (תהלים קמו, ב): "אזמרה לאלקי בעודי", דיקא על-ידי העוד מעט טוב שימצא בעצמו ובאחרים, ויכל לזמר ולהודות לו יתברך, כי על-ידי המחלקת אי אפשר לדבר עמו יתברך (ענין לקושי-מוהר"ו, חלק א', סימן רלט), ועל-כן תקן האריז"ל (שהוא התחלת התנוצצות אור גאלתנו כידוע) לקבל על עצמו קדם התפלה מצות עשה של "ואהבת לרעהך כמוך", כי על-ידי שלום ואהבה, יש לו דבורים, כי נתרחב מחו ודעתו ולהלל אותו יתברך.

וכן פורים שהוא נגד משה, הוא בחינת קבוץ כל ישראל, להיות באהבה ובאחדות, בחינת (שמות לה, א): "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל" וגו', בחינת (אסתר ד, טו): "לך פנוס את כל היהודים" וגו', כי עקר הפרוד נמשך מהמן - עמלק, (שם ג, ח): "ויאמר המן למלך אחשורוש ישנו עם אחד מפזר ומפחד בין העמים בכל מדינות מלכותך, ודתיהם שונות מכל עם" וגו'. ועקר הכניעת עמלק היה על-ידי משה, וכן בכל דור על-ידי הצדיק האמת, שהוא בחינת משה משיח (ענין לקושי-מוהר"ו, חלק א', סימן ב'), כי משה אוהב ישראל היה, כמו שאמרו חז"ל (מנחות מה), ועל-כן מסר את נפשו תמיד בשביל ישראל, והשליך נפשו מנגד, ולא היה חושש על עצמו כלל, כי השם יתברך אמר לו (שמות לב, ט): "ואעשה לגוי גדול", והוא לא השגיח על זה כלל,

רק אמר: "אם תשׂא חטאתם" וגו', ועל-כן כל מה ששמאירים ביותר את אהבתו יתברך שאוהב את ישראל, ומקבצים יחד את ישראל, על-ידי-זה נעשה ונתרבה אור השמחה; כי אין עוד שמחה וחדוה כמו זה שפעלות משנות מתחדות באחדות הפשוט (עין לקוטי-מוהר"ו, חלק ב', סימן ב'), כי פשנותגלה אחדות הפשוט למטה, גם למעלה נתרבית אחדות הפשוט, בבחינת: "אתה אחד ושמו אחד ומי בעמו ישראל גוי אחד בארץ", שעל-ידי אחדות שנתגלה בישראל למטה, נתגלה אחדותו הפשוט יתברך למעלה.

וידוע אשר הנקה ופורים הם הארת הגאולה העתידה על-ידי משיח, שנתנו לנו לטעם בתוך גלותנו הארצה, שכבר עכשו קדם התגלות משיח, גם-כן נזכה להמשיך עלינו אותם התקונים שימשכו אז (ועין סודן של דברים אלו בפרפראות לחכמה, בסוף התורה בלקוטי-מוהר"ן [חלק א', סימן טו]), שמפרש ומגלה לדעת אידך שתורות רבנו ז"ל הם אורות מהנהגה העתידה וכו' עין שם).

והנה, חמדת לבבי, הנה בדעתי להאריך לה, אך עכשו נכנס אצלי אברך אחד לדבר עמו מרבנו ז"ל, על-כן ההכרח לקצר.

הדורש שלומך...

ט.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר מקץ ה'תשל"ד.

ששון ושמוחה ישגו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, הבחור היקר לי מאוד, שותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך הארוך לגבון קבלתי, וגם כל המכתבים ששלחת מהבחורים, ומה שבקשתי לכתב מכתב כללי לכל הישיבה, לדעתי הוא ארך למותר, ובפרט שספרי רבנו ז"ל בגידה, מה יש להוסיף על זה או לגרע מזה, כי הלא דבריו הקדושים הם פלילות גדולה, וכל אחד יכול למצא את עצמו בהם בכל מצבו ובכל ירידתו ובכל הרפתקאותיו וכו', ועלינו רק לשים לב אל זה ולקשר הי"ד שהוא הצדיק אל הנא"ו שהוא לבנו (עין לקוטי-מוהר"ו, חלק א', סימן לד), ומחמת שלכל אחד יש הבנה אחרת בדברי הצדיק, כי אין שני בני-אדם שוין, על-כן צריך לקבל כל אחד נקודת חברו אשר מאיר בו הארת הצדיק באפן אחר מה שאין מאיר בחברו, וזה המכתבים הפרטיים שאחד מתפתב עם חבריו, שהוא בחינת "מקבלין דין מן דין", שזה שיד לקבלנו לחזק ולאמץ אחד את חברו, אבל מכתב כללי שיד רק לרב, שזה תורותיו שגלה לנו, ועלינו להכניס את כל מחנו וכל חושינו בתוך תורתו ולחדש בהם חדושים, ועקר החדוש הוא שיהיו אצלנו חדשים בכל יום, ולהתחיל ללמוד בהם בחיות ובחשק חדש, כי נקודת אור דעת הצדיק מעוררת ומקשרת את לב האיש הישראלי אליו יתברך, ומבטלת ומשפרת ומכנעת את כל החרפות השורות על הלב, וזה כל מצות גר חנכה (עין לקוטי-הלכות, פרשת המזון, הלכה ג), כי גר חנכה הוא אור הנקדה החדשה של הצדיק האמת שהוא הפה הגדול מאחיו, שיכול להפגם לפני ולפנים במקום שאין אחיו הצדיקים יכולים להפגם, והוא בחינת "ויוסף הוא השליט

על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ" וגו' (בראשית מב, ו), כי הוא המגלה אור יתברך בתכלית השלמות שאין שלמות אחריו, וזהו גר של שמו דיקא לאמשכא משח רבות קודשא ולאדלקא בוצינא, שמומשיכין שמון משחת קדש סוד המחין הקדושים שמקבלין מזה הצדיק האמת, ודבר זה רואים בחוש, אשר תכף-ומיד פשוזוכים להתודע ולהתקרב אל זה הצדיק האמת, נפתח מחו ודעתו ולבו, ומתחיל להשתוקק אחריו יתברך בהשתוקקות חדשה ובתבועה עצומה, שכל זה הוא סוד ג"ר הנק"ה שאנו מדליקין באמצע החשכות של הגלות, ומתגלה לנו שגם במקומנו שם אלופו של עולם, רק הוא מלבש בלבושים וכו', וזאת המצוה של הדלקת גר הנכה שאנו מקימין בכל שנה ושנה, כדי לשבר ולהכניע מלכות הרשעה העומדת עלינו בכל דור ודור ובכל זמן וזמן לבטל אותנו מעבודתו יתברך, חס ושלום, להשפיע תורתו יתברך ואמונתו יתברך, ולהעביר אל חקי רצונו יתברך, כי דבר זה מתחדש בכל יום ויום, כמו שאמרו חז"ל (קדושין ה): בכל יום ויום יצרו של אדם מתחדש עליו, ואלמלא הקדוש-ברוך-הוא עוזרו לא היה יכול לו, ועקר העזר על-ידי התורה של הצדיק האמת, שהוא או"ר הנק"ה, או"ר השמ"ן, או"ר הנקד"ה הקדושה שעדין לא נפגם פך השמן שלא נטמא, כי השמן שלו דהינו המחין שלו היו קדושים וטהורים בלי שום פגם כלל. ודבר זה רואים בחוש, אשר האורות שזכינו על-ידי רבנו ז"ל הוא או"ר הגנו"ז ממש, שמגלה את אמתתו יתברך בתכלית ההתגלות, עד שמרב האור הוא מכניע ומשבר את האהבות הרעות שזהו פגם הברית שנכנס בלב, ומתחילין לבער אליו יתברך, ומדברים עמו יתברך בלשון שרגילים בה כדבר איש

אל רעהו, ודבר זה לא תמצא בשום מקום שבעולם, כי אם בפרד השמן שהוא הדעת של הצדיק האמת, ואף שהוא רק פרד קטן מאד מאד, שכל ענינו הוא בהסתרה כזו, עד שאינו נפר בעולם כלל, אף-על-פי-כן דיקא על-ידי הפרד הקטן הזה תהיה הגאולה.

וכמובא בספורי-מעשיות (מצ"ה יב), שהגאולה תהיה על-ידי הפעל תפלה ואנשיו וכו', עין שם; וזה מה שאמרו חז"ל: גר חנכה איש וביתו, והמהדרין גר לכל אחד, והמהדרין מן המהדרין מוסיף והולך וכו', כי כל איש בביתו הוא בחינת נקדה הקלית, כי הוא ראש בית ומוזיל עליהם וכלול מכלם, והוא נקדה הקלית נגדם, כי כמו שבקליות העולם צדיק הדור האמתי הוא נקדה הקלית של כל ישראל, בן בפרטיות יש שרי אלפים ושרי מאות וכו', וכן "כל איש שרר בביתו" וכו', וכל אחד הוא נקדה קלית נגד האנשים שתחתיו, כי יש אילן וענפים, וענפים לענפים וכו', וזה גר חנכה איש וביתו, זוהי בחינת הנקדה הקלית, שאז ממילא מאירות כל שאר הנקדות, ומהדרים גר לכל אחד, זוהי בחינת הארת הנקדות של פח אחד ואחד שמאיר מיניה וביה, וזהו מוסיף והולך, שמעורר ומאיר בכל יום ביותר על-ידי שמעורר אור נקדתו תמיד, עד שאזכה להגיע אל היום השמיני שהוא בינה עלמא דאתי, שלמות נקדת הצדיק האמת, נקלל בו לגמרי, כי כל מה שמתמיד לעורר יותר נקדת עצמו, כמו-כן מוסיף והולך להאיר בו נקדת הצדיק, וגם יכול להאיר לאחרים הארת הצדיק האמת.

ויש לומר עוד באפן אחר, גר איש וביתו, זהו "נקדת הרב" שהוא

איש, וביתו הם תלמידיו, ומהדרין נר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, זֶהוּ "נְקֻדַּת עֲצָמוֹ", שְׂכָל אֶחָד מְקַבֵּל וּמְמַשֵּׁיךְ אֵלָיו בְּפִרְטוּיֹת אֹרֶךְ הַצַּדִּיק, וְהַמְהַדְרִין מִן הַמְהַדְרִין מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ, זֶהוּ "נְקֻדַּת חֲבֵרוֹ", שְׂמַעוֹרָר וּמְחַזֵּק אֶת חֲבֵרָיו וּמוֹסִיף נְפִשׁוֹת חֲדָשׁוֹת אֶל תּוֹךְ הַקְּדוּשָׁה לְקָרֵב רְחוּקִים, שְׂזָהוּ עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת, וּבְזֶה יְכוּלִים לְהִבִּין שְׂמֵאִיר בּוֹ אֹרֶךְ הַצַּדִּיק הָאֵמֶת "נְקֻדַּת הָרֵב", כְּשִׂזְזָה לְהִתְבּוֹדֵד הָרַבָּה עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, שְׂזוּהִי "נְקֻדַּת עֲצָמוֹ", וְזוּכָה לְקָרֵב הָרַבָּה רְחוּקִים וּלְהַכְנִיֵסם אֶל תּוֹךְ הַקְּדוּשָׁה שְׂזוּהִי "נְקֻדַּת הַחֲבֵר".

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ, שְׂזִכְנוּ לְהִתְוֹדַע מִרְבֵּי אֵמֶת כְּזֶה, נַחַל הַנוֹבֵעַ בּוֹ מְקוֹר הַחֲכָמָה הַקְּדוּמָה מְסוּד שְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ', ח'בֵּלִים נ'פְּלוֹ ל'נוֹ ב'נְעִימִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׂלֹמֵךְ...

דבורים נפלאים מספר "עלים לתרופה"

דבורים נוראים ונפלאים המתחזקים ומאמצים מאוד מאוד
להאיר על עצמו ערבות מתיקות אור החנכה הקדוש

(העתק מפתבי מוהרנ"ת ז"ל שכתבם לבניו ולתלמידיו אנשי שלומנו היקרים)

... והשם יתברך יעזר לפעל בקשת "סלח נא" וכו' ביום הכפורים
הקדוש הזה, עד שנונקה לחנכה טוב וקדוש, לזפות לבחינת חננת
בית-המקדש, ולהמשיך הודעת הקדוש עלינו לידע בכל עת ושעה,
כי ה' הוא האלקים, ולגרש הרוח שטות מקרבנו על-ידי המשכת
אלקותו עלינו בכל עת איך שהוא, כי מלא כל הארץ כבודו...

... והנה דע, ידידי, שתהלה לאל, הנה אצלי על שבת-חנכה כמה
אורחים, ותהלה לאל, הנה הכל בשלום בחסדו הנפלא... והנה רב
דברינו בזה החנכה הנה בהתורה הקדושה של ח'ג'כה', שהוא "כי
מרחמם ינהגם" (לקוטי-מוהר"ו, חלק ב', סימן ז'), ואם כי כבר דברנו בזה הרבה,
עדין צריך לחזור ולהזכיר כל מה שכתוב שם כמה פעמים בכל יום,
כי מאוד עמקו וגדלו דברי תורתו הקדושה בפרט התורה הנ"ל,
ששם מבאר מענין החליפות וההשארה הקדושה שלו. והעקר
להאיר עדין בכל אחד ואחד שעדין ה' עמו ואצלו, ולידע ולזכר
בכל עת כי מלא כל הארץ כבודו, ולעזר עצמו משנתו בכל עת
לב ל'ישן ולא יאבד את ימיו בחשך, חס ושלום, בבחינת "הקיצו
ורננו שכני עפר" הנאמר שם...

... והנה ימי חנכה הקדושים ממשמשים לבוא, ולה' התקנה שגזקה
להתועד יחד, ופה אל פה נדבר, השם יתברך יזכנו לקדשת חנכה,
להמשיך הדבור הקדוש עלינו ועל דורותינו ועל כל דורות וכו'...

...השמן זית קבלתי גם-כן, השם יתברך יזכנו לקיים מצות
הדלקת נר חנכה בשלמות לאמשכא משה רבות קדשא ולאדלקא
בוצינא, אם יהיו כל הימים דיו וכו', אי אפשר לבאר פרוש דברים
אלה שהזכרתי עתה...

... ובענין היסורים שיש לה מה שמונעת אותה לגסע לפה –
מה לעשות, לעת עתה תחיה עצמה מה שעל-כל-פנים אתה יכול
להיות אצלנו שלש פעמים בשנה לפחות, וכבר היית בחסדי השם
על ראש השנה ועל שבת-חנכה, ובעזרת השם יתברך, ואם תרצה
להיות איש פשוט תוכל לזכות להיות פה כמה פעמים, וגם
להיות איזה פעמים באומן, כי הכל יכולין לפעל על-ידי רצונות
וכסופים, ולהרגיל את עצמו לדבר הכסופין והרצונות בפיו...

... מכתבך קבלתי בתחלת הלילה הזה, ובודאי לא עלה על דעתי לכתב לך עתה דברים אלה, אך מאת השם היתה שנוסע מוסר כתב זה עתה בעת חפזון כזה, אשר מלאכים יחפזון וכו', ומחמת הטורדה עתה לא רציתי לכתב, אך נזפרתי אולי זה שיך לקבלת יום הכפורים הקדוש הבא עלינו לטובה, ועתה אני רואה זאת בעיני, פי הזמין לי השם להזכירך מענין בקשת "סלח נא", כדי לזכות לחנפה, ובודאי פדאי וכדאי לכתב עתה דבר נפלא ונורא כזה, שזכינו בחסדיו הנפלאים שנתגלה בימינו סוד פמוס ונעלם ונסתר כזה שפמה וכמה עולמות קדושים עליונים לא ידעו מזה, ובימינו נתגלה סוד חדוש כזה, ומלבד נעימות קדשת התגלות חדשה כזו, הוא נצרך לנו מאד מאד לכל אחד ואחד, בפרט עתה בעת הזאת בערב יום הכפורים, שאנו צריכין לזכר זאת היטב, לבקש מהשם יתברך הרבה הרבה "סלח נא" וכו', עד שזנקה לחנפה, טוב להמשיך עלינו הארת בן ותלמיד, שזנקה כל אחד לידע בכל מקום שהוא בכל עת ורגע, כי ה' אתו ועמו וקרוב אליו מאד מאד, כי מלא כל הארץ כבודו, ויתר מזה תעני או תזכר מעצמך מה שכתוב שם...

...והולדה בנקל היא בחינת חנפה, שהם ימי הודאה, בחינת שעשוע עולם הבא, בחינת הלכות, שעל-ידי-זה בא הולדה בנקל וכו', פמבאר בתורה "ימי חנפה" (לקושי-מוהר"ו, חלק ב', סימן ב), בידיע לכם. והנה אנחנו מחיבים לילך עם התורה הזאת תמיד, להודות

ולהלל להשם יתברך תמיד על גדל החסד אשר עשה עמנו בכלל ובפרט, על שזכינו להיות בחלקו של אדונינו, מורנו ורבונו, אור החדש, הקדוש והנורא והנשגב וכו' וכו'. ואם נרגיל עצמנו בכל יום בזה, להעמיק מחשבתנו באמת בעצם החסד והישועה הנפלאה והנוראה הזאת, אשר הפליא השם יתברך עמנו ועם זרענו ועם כל ישראל לדורות עולם, ולהודות ולהלל להשם יתברך בכל יום על זה – על-ידי-זה נוכל להרחיב לבנו לפתח פינו לפרש לפניו יתברך כל אשר עם לבנו כבן המתחטא לפני אביו ממש, כי אנו רואים בעינינו בכל עת, שאנו בנים לה' אלקינו ממש, כי הוא גומל עמנו חסדים תמיד בכל יום ובכל עת ובכל שעה, כרחם אב על בנים וכו', והנה יש לי בענין זה שיחות ארפות לחזק ולזרז לילך עם התורה הזאת להתקרב לה' יתברך בכל עת על-ידי בחינת תודה והודאה, שהוא בחינת חנפה, בחינת הלכות, שעל-ידי-זה מאיר האמת ברבוע הדבור, הינו שלשה קווי אמת, בארבעה חלקי הדבור וכו' וכו', ועל-ידי-זה זוכין להמשיך השמחה של שבת וכו', ועל-ידי-זה נתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות מושגות, שזה יקר מאד בעיני ה' יתברך, בחינת "אתה אחד ושמו אחד, ומי כעמו? ישראל גוי אחד בארץ" וכו' וכו' (בתפלת מנחה של שבת); אשרי אנחנו שזכינו לשמע נוראות פאלה. אלו פינו מלא שירה פים וכו', ואם היינו רוצים להביא תודה על זאת התורה של תודה בעצמה – לא יספיקו כל ימינו להודות ולהלל ולשבח ולפאר ולרומם, להדר ולנצח, לברך ולעלה ולקלם למי שעשה לאבותינו ולנו ולכל ישראל את כל הנסים האלו, שזכינו לשמע התגלות נסתרות פאלה, אשר אין לנו פה וכלים לספר שבח נוראות גדולות כל דבור מהתורה הזאת,

מכל שכן וכל שכן קשר בגן הנורא הזה ביחד. אלמלא לא אתינו לעלמא אלא למשמע דא – דיינו [אלמלא לא באנו אלא לשמע זאת]; מכל שכן וכל שכן שזכינו גם זכינו לשמע עוד כמה וכמה תורות שיחות ומעשיות נוראות פהנה וכהנה. כמה מעלות טובות למקום עלינו. אלו לא שמענו אלא דבור אחד מזאת התורה – דיינו. ואם נתחיל לומר אלו וכו' – דיינו, דיינו – לא יספיקו ימינו להודות להשם יתברך על אחת מגי אלהי אלפים ורבי רבבות פעמים הטובות, שעשה עם אבותינו ועמנו בימינו וכו' וכו'. מה נדבר והוא אומר ועשה כחסדו בטובו, כרחמינו כנפלאותיו, לא כחטאינו עשה לנו וכו'. כרחם אב על בנים רחם ה' עלינו וכו' וכו'. אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירשתנו וכו' וכו'...

...על שבת הנכה לא היה לנו שום אורחים כי אם רבי חיים נחום שיחיה. רבי אייזיק מלאדיז'ין ורבי יעקב חתן רבי בער מלאדיז'ין, נסעו בבקלה מפה ביום חמישי העבר מגדל הפחד, וכל מה דעבד רחמנא לטב עבד; ואף-על-פי-כן היה השם יתברך בעזרנו, ודברנו דברי תורה אתמול בשלש סעודות דברים חדשים ונפלאים מאד, בודאי היה כדאי לבוא בשביל זה אלפי נפשות לפה, אך מי יודע גדלתו של יוצר בראשית, איך הוא מתנהג בחסדו כל דור ובפרט בדור הזה, מה שעושה עמנו שזכינו לאוצרות פאולה, והמגיעות משתמחים כל-כך-כל-כך. ובודאי הפל לטובה, וסוף כל סוף יגמר השם יתברך, וגם עתה הוא גומר תמיד פראונו, אך מי יודע דרכי

חסדו ונפלאותיו בכל עת. עלינו לחכות ולצפות לישועתו תמיד, ולהתגעגע ולקסוף להיות פרוצנו ולהתפלל ולהתחנן ולצעק לפניו בכל עת בכל מה שעובר עלינו, עד ישקיף ויִרא ה' משמים...

...והנה בשבת זה שעבר דברתי הרבה בענין ימי חגכה, שהם ימי הודאה, שצריך האדם להמשיך דרך זה להודות ולהלל לשמו הגדול יתברך תמיד, אפלו בתוך מעוֹף צוקה וצרה, רחמנא לצלן, גם אז יודה לשמו הגדול יתברך על גדל החסדים, שעשה עמו עד הנה, ועל כל ההרחבות הגדולות, שמוצא בתוך הצרה עצמה, בבחינת "בצר הרחבת לי" (תהלים ד, ב) (לקוטי מוה"ר"ו, סימן קצה) כנ"ל, ועל-ידי-זה דיקא, שגם בעת הצרה יביא תודה על העבר (ברכות נד.), על-ידי-זה יוכל לצעק על לעתיד לבוא. וכבר דברתי בזה, ובודאי שמעת ממני בזה הרבה, אך צריכין לחזור זאת הרבה ולילך בזה, ומאד אני מחיה עצמי בדרך זה הרבה, וגם על כל מכתבי וצערך אני מחיה עצמי רק בזה, שאני מודה להשם יתברך על כל החסד, אשר עשה עמי ועמך, מה שעל-כל-פנים אתה צועק על רחוקך מהשם יתברך, ועל החסד הנפלא שעשה השם יתברך עמך, שאינך מתנגד, חס ושלום, וכמו שכתבת בעצמך במכתבך זה, שהשם יתברך הקדים לך רפואה למכה, ובודאי כך הוא האמת ברור וצלול, שה' יתברך הקדים לנו ולקלנו רפואה גדולה לנצח למכתנו האנושה מאד של כל אחד ואחד, ועל זה אנו מחיבים להודות לו יתברך בפה מלא בכל יום על כל החסד ועל כל הנפלאות והטובות שעשה עמנו,

שנזנקה לידע מאור כזה ומתורות ושיחות קדושות ונוראות כאלה, וכל מה שהצרות והיסורין והבלבולין וכו', רחמנא לצלן, מתגברין ביותר ויותר – מחיבים להודות יותר ויותר, שאף-על-פי-כן, אף-על-פי שאני כמו שאני אף-על-פי-כן חסדו גבר עלי כל-כך, שאני יודע ממנו, זכרוננו לברכה, ואיני מתנגד עליו, וגם אני זוכה לגסע על ראש השנה ולהיות נכלל ונמנה בין אנשיו היקרים, שיחיו לארבע מיים ושנים, כי הקבוצ ש'לנו יקר מאד מאד בעיניו יתברך...

...וימי החנכה ממשמשין ובאין, ובודאי נעשה כל שנה ושנה ענין חנכת-הבית שגלה אדוננו מורנו ורבינו זכרוננו לברכה (לקוטי-מזהר"ו, חלק ב' סימנים: זיא), ש'כפי ה"סלח נא" של יום כפור וכו', כי הלא סוף כל סוף בודאי יבנה בית-המקדש במהרה בימינו, וכל בנינו יהיה על-ידי בחינת הנ"ל, וכל שנה ושנה נבנה מעט מעט, עד שיהיה נשלם מהרה. ועל-כן בכל שנה ושנה צריך שיהיה לכל אחד מישראל חלק בחנכת-הבית, וזה זוכה כפי ה"סלח נא" של יום הכפור. וגם עתה עדין צריכין להתפלל שיתקבל ה"סלח נא" של יום הכפור, כי בכל יום צריכין לשוב להשם יתברך, שזהו בחינת קדשת יום כפור, שמשייכין בכל השנה בלה, וכמו-כן זוכין לחנכת הבית, שהוא בחינת הארת בן ותלמיד, להודיע לדרי מעלה ולדרי מטה גדלתו ומלכותו יתברך וכו', והעקר הוא להודיע בזה העולם השפל לכל הנמוכים מאד מאד, כי מלא כל הארץ כבודו, בבחינת "הקיצו ורננו שכני עפר"

וכו' וכו'. גיוואלד ברודע הארציקע! [אָהה אחי הנלִבְבִים], אל יזְקִינוּ בְּעֵינֵיכֶם דְּבָרִים נוֹרָאִים חֲדָשִׁים כְּאֵלֶּה, בְּאֵמֶת בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת הֵם חֲדָשִׁים אֲצִלִי לְגַמְרִי, וְאֵינִי יָכוֹל לְהַסִּיחַ דַּעְתִּי מִלְּהַתְּפִילָא עַל נִפְלְאוֹת כְּאֵלֶּה, חֲדוּשִׁים כְּאֵלֶּה, וּמְכַרְחִים לְכָל אָדָם מְאֹד מְאֹד לְהַחִיזוֹ וּלְעוֹרְרוֹ וּלְהַקִּיצוֹ וּלְהַקִּימוֹ מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא וְכוּ'. אֲשֶׁרֵינוּ שְׂזָכֵינוּ לְשִׁמְעַת כָּל זֹאת!...

...ברִיךְ רַחֲמָנָא דְסִיעֵן עַד כְּאֵן, שְׂזָכֵינוּ לְחִיּוֹת עַד סְמוּךְ לְחִנְכָּה הַקְדוּשׁ הַבָּא עֲלֵינוּ לְטוֹבָה, וּבוּ בְּטַחְנוּ, שְׂנִזְכֶּה לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה בְּזַמְנֵנוּ לְפָרְסוּמֵי נִסָּא, לְהוֹדִיעַ כִּי הוּא הָאֱלֹהִים וּבוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה, וְעוֹשֶׂה עִמָּנוּ נִסִּים נִפְלְאִים בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, וְגַם עַתָּה עֲדִין חֲבִיבוּתָא גְבֻן, וּבְעַבְדוּתֵנוּ לֹא עֲזָבָנוּ אֱלֹקֵינוּ, וַיֵּט עֲלֵינוּ חֲסָדִים נִפְלְאִים גַּם בְּדוֹרוֹת הָאֵלוּ וְכוּ', וְאֵי אֶפְשָׁר לְהַאֲרִיךְ בְּזֶה. וְלַעֲתָ עַתָּה נִקְבַּע בְּדַעְתִּי לְהַתְּעַבֵּב פֶּה אוֹמֵן עַל שַׁבַּת-חֲנֻכָּה, הַבָּא עֲלֵינוּ לְטוֹבָה, וּמִן הַסֵּתֶם לֹא אֶזְזוּ מִפֶּה קֶדֶם שַׁבַּת-חֲנֻכָּה הַבָּא עֲלֵינוּ לְטוֹבָה, וּכְמָה וּכְמָה קִשָּׁה וְכָבֵד עָלַי אֶפְלוּ לְזַכֵּר עֲנֵן הַעֶסֶק שְׁלִי בְּעַת הַקְּבוּץ – אֵי אֶפְשָׁר לְבָאֵר, וְאֵינִי יָכוֹל עַתָּה לְדַבֵּר בְּזֶה...

...דע ידידי, כי באתי לָפֶה אומן קדם ראש-חדש כסלו,
ונתעפבתי פה על שבת-חֲנֻכָּה, ותהלה לאל, היו פה קצת
אורחים, ודברנו דברי תורה אמתיים המחיין את הנפש; השם
יתברך יזכנו לקיים בשלמות פרצונו הטוב, אמן...

...תקף אחר שבת-חֲנֻכָּה נסעתי ביום "זאת חֲנֻכָּה" לטירהוויצע
ונתעפבתי שם שתי שבתות, דהינו שבת פרשת ויגש ופרשת
ויחי, ותהלה לאל, עסקנו שם בעסקי שיחות קדושות בתורתו
של אדונינו, מורנו ורבנו, זכרנו לברכה, בדברים נפלאים
וחדשים מאד, והיינו שְׂמֹחִים שם מאד, עד שִׁכְמַעַט כל העולם
נשא לבם את רגלם, ורקדנו שם הרבה בשתי השבתות; ותהלה
לאל, יש לנו במה לשמח, כאשר כבר דברנו הרבה בזה, אבל
צריכין לחזר זאת בכל יום, כי לא דבר ריק הוא, כי עקר חיותנו
הנצחית וקדשת יהדותנו תלויה בזה – להחיות עצמנו בכל
עת בקדשת תורתו, שזכינו על-ידי אדונינו, מורנו ורבנו, זכרנו
לברכה, אור האורות, אשר קרבנו אליו יתברך, כי כל אחד
ממקום שהוא, והוא רבנו הוא מורנו בעולם הזה ובעולם הבא
לנצח; אשרינו מה טוב חלקנו וכו'. ואין פנאי עתה להאריך בזה,
רק באתי כמזכיר, ואתה תזכר עצמך ותשים ללבך את אשר
שמעת כבר ותבין מרחוק נפלאות חסדיו יתברך עמנו עד אין
חקר ומספר. ברנך ה', אשר לא עזב חסדו ואמתו מעמנו גם
בדורות הללו, כי גם עתה אין הדור יתום על-ידי השארתו וכו',

כמבאר על פסוק נחל נבע וכו' (ראה חיי-מוהר"ו, סימן קפט)...

...והנה כתבתי לך רב פונות הנכה, המכרח לך מאד. ועתה חכם, בני, ושמוח לפני ותבין מרחוק הרמזים שיש בים החכמה, כי זה הים גדול ורחב ידים וכו'. ותזהר לבלי להיות שלימזלניק, חס ושלום, ואם אתה כמו שאתה בעיניך, אף-על-פי-כן אצל השם ותברך יקר מאד כל תנועה טובה וכל העתקה והזזה כל שהוא מרע לטוב. אור נא כגבר חלציך, כי יש לנו על מי להשען, תהלה לאל, ועל-ידי כל זה תוכל להתחיל בכל עת להתגבר על המחשבות רעות ומרות, המטרידין אותך בכל עת, כי עקר התגברותם הוא על-ידי עצבות ומרה שחורה, רק תדלג עליהם כפי מה שתוכל לפי הזמן, ולא תתחיל לחשב כלל, ואל תתגרא ואל תפחד מהם, ותזכר מה שספר רבנו ז"ל (בשיחות שאחר הספורי-מעשיות), מהצדיק שאמר קדם יציאת נשמתו: איבר גישפרינגען [דלגתי], וגם מה שאמר (לקויטי-מוהר"ו, חלק ב', סימן מח), שהאדם צריך לעבר בזה העולם על גשר צר, והעקר – שלא יתפחד. ואם שיש שאומרים בדעתם שכבר נפלו מן הגשר לתוך רפש וטיט ומקומות מטנפים – אדרבה ואדרבה! זה האישי בודאי אין צריך לפחד עוד, כי הלא גם עתה אני יודע, שצריכין לקוות ולצפות לה' ולקרא אותו גם מנפילות כאלו, בבחינת "צפו מים על ראשי, קראתי שמך ה' מבור תחתיית" (איכה ג, נד), וכן בהרבה פסוקים בתהלים, כמו שפתוב (תהלים סט, ג): "טבעתי בין מצולה ואין מעמד" וכו', "שתני בבור תחתיית" וכו'. וכבר הודיענו רבנו ז"ל (לקויטי-מוהר"ו,

חלק ב', סימן יב), שגם צעקה מושאול תחתיות אינה נאבדת לעולם, ולא נתאש מן הצעקה לעולם, כי גדול ה' ואין יודעין כלל וכו' (שחיות-הר"ן ג', בלקושי-עצות, אות התחזקות לו), וכל אלו הדבורים האמתיים שכתבת, הם הם בעצמן הגושר האמתי, שיכולין לעבר עליו אפלו בתהום תחתיות, רק שלא יפל בדתו ולא יתפחד כלל, ויבטח וישען בכחו של זקן דקדושה, שגלה כל זה ויותר מזה, ותקנים "קוה אל ה'", ואם עדין נעשה מה שנעשה – "חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'", וכעין שפרש רש"י שם (תהלים כו, ד); ויתר מזה אי אפשר להאריך, כי כבר רמזתי לך, שיש רמזים בים החכמה, שצריך להבין מעצמו להיות בקי בהלכה לקנים: "אם אסק שמים שם אתה, ואציעה שאול הנד" (תהלים קלט, ח), כי לגדלתו אין חקר; ויתר מזה אין פנאי להאריך, כי אור בקר ממשמש לבוא, וכאור בקר יזרח שמש, שהוא אור האמת והחסד, המאיר מאין סוף עד אין תכלית, שהוא בחינת אור גר חנפה. השם יתברך יזכנו לקבל אור חנפה, עדי נזפה, שיאירו עלינו המקיפים של הצדיק האמת, שהם בחינת תקופת הימים, תקופת השנים, ונזפה לפרנסה טובה, שיאיר בהאכילה והפרנסה הארת הרצון המפלג וכו' (עין לקושי-מוהר"ן, חלק ב', סימנים יז, י); ואשרינו אשרינו, שזכינו לידע רמזים מאורות נשגבות כאלו, שהם מחיין אותנו עתה גם עתה, ובזה אנו רואים עין בעין כי עדין ה' אתנו, כי לו חפץ ה' להמיתנו וכו' – לא השמיענו את כל אלה וכו'. ה' יגמר בעדנו...

...חדשים לבקרים רבה אמונתך, ובפרט בימי חנפה הקדושים

שהם ימי הודאה, בחינת שעשוע עולם הבא (לקוטי-מוהר"ו, חלק ב' סימן ב'), ובאמת בכל יום עושה השם יתברך עם כל אחד ואחד חסדים חדשים, בבחינת "חדשים לבקרים" וכו', בחינת "חסדי ה' כי לא תמנו" וכו', וכמוכן למשכיל מפרוש רש"י שם (איכה ג, כ), שפרש שם, שהחסדים מתחדשים בכל בקר, ובדאי צריכין בכל יום להודות עליהם, שזה עקר שעשוע עולם הבא, שצריכין להמשיך על עצמו בכל יום ויום, כי לכה נוצרנו – להודות ולהלל לשמו הגדול יתברך בכל יום ובכל עת וכו', שזהו בחינת כל הברכות וההודאות וכו', שתקנו לנו רבותינו, זכרונם לברכה, בכל יום, ובפרט מה שאומרים בברכת מודים וכו': "נודה לך" וכו' "על נסיד שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים" וכו', וכפי מה שהאדם עוסק בזה בחייו – להודות ולהלל לשמו יתברך תמיד, כן יזכה לעולם הבא לעסק בזה בהודאה והלל, שזה עקר שעשוע עולם הבא; מפל שכן בימי חנכה שנקבעו רק על זה – להודות ולהלל לשמו הגדול, שהוא בחינת שעשוע עולם הבא, כמו שגלה לנו אדונינו, מורנו ורבינו, זכר צדיק וקדוש לברכה, נראות קדשת חנכה, כמו שפתוב בסימן ב' בלקוטי תנינא, ובפרט שבכל שנה בודאי נעשים כמה נסים וישועות ונפלאות כמה שיודעים מהם, והרבה נסים שנעשים באתפקיא, כי אין בעל הנס מפיר בנסו (נדה לא)...

סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם
זה שמו נאֵה לו

תקון הפקלי

תקון נורא ונפלא מאד מאד לכלליית
החטאים והוא פגם הברית, רחמנא ליצלן
ומסגל מאד גם לפרנסה ולהצלחה בכל
הענינים בגשמיות וברוחניות
אשרי מי שיאמרם בכל יום
יסדו, תקנו, גלו וצנה לפרסמו לכל ישראל.
רבנו הקדוש והנורא אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו
הובא לדפוס על-ידי
חסידי ברסלב
עיר הקדש יבנאל תובב"א

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ הקמה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקוון זה.

לכו נרננה ליי נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמרות נריע לו: כי אל גדול יי וּמְלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הריני מזמן את פי יהודות ולהלל ולשבח את בוראי. לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

טז * מַכְתָּם לְדוֹד שְׁמֵרְנִי אֵל כִּי חֲסִיתִי בָּהּ: * אַמְרַת לִי אֲדֹנָי אַתָּה טוֹבַתִּי בֵּל עֲלִיָּהּ: * לְקַדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאַרְץ הַמָּה וְאֲדִירֵי כָל חֲפְצֵי כֶּסֶם: * יִרְבּוּ עֲצוּבוֹתֶם אַחֵר מֵהָרוּ בֵּל אֲסִיד נִסְפִיָּהֶם מִדָּם וּבֵל אֲשָׂא אֶת שְׁמוֹתֶם עַל שְׁפָתַי: * יי מַנֵּת חֲלָקֵי וְכוֹסֵי אַתָּה תוֹמְדֵי גוֹרְלֵי: * חֲבָלִים נִפְלוּ לִי בִּנְעֻמִים אֶף נִחְלַת שְׁפָרָה עָלַי: * אֲבָרַךְ אֶת יי אֲשֶׁר יַעֲצֵנִי אֶף לִילוֹת יִסְרוּנֵי כְלִיּוֹתַי: * ח שׁוֹתֵי יי לְנִגְדֵי תְמוּיד כִּי מִיְמִינִי בֵּל אֲמוּט: * לָכֵן שָׁמַח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי אֶף בְּשָׂרֵי יִשְׁכֹּן לְבָטַח: * כִּי לֹא תַעֲזוֹב נַפְשִׁי לְשֵׂאוֹל לֹא תַתֵּן חֲסִידְךָ לְרֵאוֹת שַׁחַת: * תוֹדִיעֵנִי אֵרַח חַיִּים שְׁבַע שְׁמֵחוֹת אֶת פְּנֵיךָ נַעֲמוֹת בִּימִינְךָ נְצַח:

לב * לְדוֹד מִשְׁכִּיל אֲשֶׁרִי נִשְׁוִי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה: * אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יִחְשַׁב יי לֹא עוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה: * כִּי הִחַרְשֵׁתִי בְּלוּ עֲצָמֵי בְּשִׂאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם: * כִּי יוֹמָם וְלַיְלָה תִּכְבַּד עָלַי יְדָךְ נִהַפֵּךְ לְשֵׁדִי בַּחֲרֹבְנִי קִיץ סֵלָה: * חֲטָאֲתִי אוֹדִיעֶךָ וְעוֹנֵי לֹא כִסִּיתִי אֲמַרְתִּי אוֹדָה עָלַי כְּשָׁעִי לִי וְאַתָּה נִשְׂאֵת עוֹן חֲטָאֲתִי סֵלָה: * עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֲסִיד אֱלֹהֵי לַעֲת מִצֵּא רַק לְשֹׁטֵף מַיִם רַבִּים אֲלֵיו לֹא יִגִּיעוּ: * אַתָּה סֵתֵר לִי מִצָּר תִּצְרַנִּי רַנִּי פִלַּט תְּסוּבְּבֵנִי סֵלָה: * אֲשַׁכִּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ זוּ תִלְךָ אֵי עֵצָה עָלֶיךָ עֵינַי: * אֵל תִּהְיוּ כְּסוּם כְּפָרֵד אֵין הַבִּין בְּמַתַּג וְרָסוּ עֲדוֹי לְבָלוֹם בֵּל קָרַב אֱלֹהֵי: * רַבִּים מְכֹאֲבוּיִם לְרָשָׁע וְהַבּוֹטַח בִּי חֲסֵד יְסוּבְּבֵנִי: * שָׁמַחוּ בְּיִי וְגִילוּ צַדִּיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְב:

מא * לְמַנְצַח מְזֻמּוֹר לְדוֹד: * אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֵל דָּל בְּיוֹם רָעָה יִמְלָטְהוּ יי: * יי יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ וְאֲשֶׁר בְּאַרְץ וְאֵל תִּתְּנֵהוּ בְּנַפְשׁ אֲבִיו: * יי יִסְעֲדֵנוּ עַל עַרְשׁ דָּוִד כָּל מוֹשְׁבֵי הַפְּתָת בְּחֵלּוֹ: * אֲנִי אֲמַרְתִּי יי חֲנִנִי רַפְּאָה נַפְשִׁי כִּי חֲטָאֲתִי לָךְ: * אוֹיְבֵי יִאֲמְרוּ רַע לִי מַתִּי יְמוֹת

(א אחר אתה סתר לי - צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

וְאָבַד שְׁמוֹ: וְאִם בָּא לְרֵאוֹת שְׁוֹא יְדַבֵּר לְבוֹ יִקְבֹּץ אָוֶן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר: ה' יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׂוּ כָּל שְׁנְאָי עָלַי וַחֲשָׁבוּ רָעָה לִּי: ט' דְּבַר בְּלִעְלֵל יִצְוֶן בּוֹ וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף לְקוֹם: י' גַּם אִישׁ שְׁלוֹמִי אֲשֶׁר בְּטַחְתִּי בּוֹ אֹכֵל לֶחְמִי הַגְּדִיל עָלַי עֵקֶב: י"א וְאַתָּה יי חֲנֻנִי וְהַקִּימוּנִי וְאֲשַׁלְּמָה לָּהֶם: י"ב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי חֲפִצָּת בִּי כִּי לֹא יָרִיעַ אִיבֵי עָלַי: יג וְאֲנִי בְּתַמִּי תַמְכֶּת בִּי וּתְצַיְבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם: י"ד בְּרוּךְ יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהֶעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן
[אָמֵן:]

מב « לִמְנוּצָח מוֹשְׁכִיל לִבְנֵי קַרְח: י' כְּאִיל תִּעְרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם בֶּן נִפְשֵׁי תִעְרַג אֱלֹהִי לְאֱלֹהִים: י"א צְמָאָה נִפְשֵׁי לְאֱלֹהִים לְאֵל חַי מְתֵי אָבוֹא וְאָרְאָה פְּנֵי אֱלֹהִים: י"ב הֵיטָה לִּי דַמְעָתִי לְחֵם יוֹמָם וְלַיְלָה בְּאִמּוֹר אֵלֵי כָּל הַיּוֹם אֵיךְ אֱלֹהֶיךָ: י"ג אֱלֹהֵי אֲזַכְּרָה וְאֲשַׁפְּכָה עָלַי נִפְשֵׁי כִּי אֶעֱבֵר בְּסֶף אֲדָדָם עַד בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה הַמּוֹן חוֹגֵג: י"ד מַה תִּשְׁתַּחֲוֶי נִפְשֵׁי וְתִתְהַמְּוֶי עָלַי הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים כִּי עוֹד אֹדְנֹו יִשׁוּעוֹת פְּנִי: י"ה אֱלוֹהֵי עָלַי נִפְשֵׁי תִשְׁתַּחֲוֶי עַל כֵּן אֲזַכְּרֶךָ מֵאָרֶץ יִרְדּוּ וְחַרְמוֹנִים מִהֵר מִצְעֵר: י"ו תְּהוֹם אֵל תְּהוֹם קוֹרֵא לְקוֹל צְנוּרֶיךָ כָּל מוֹשְׁבֵיךָ וְגִלְיָד עָלַי עֲבֵרוּ: י"ז יוֹמָם יִצְנֶה יי חֲסֵדוֹ וּבְלִילָה שִׁירוֹ עִמִּי תִפְלֶה לְאֵל חַי: י"ח אֹמְרָה לְאֵל סְלֵעֵי לְמָה שָׁכַחְתֵּנִי לְמָה קִדַּר אֱלֹהֵי בְּלַחֲץ אוֹיֵב: י"ט בְּרָצַח בְּעֲצָמוֹתַי חֲרַפּוֹנִי צוֹרְרֵי בְּאִמְרָם אֵלֵי כָּל הַיּוֹם אֵיךְ אֱלֹהֶיךָ: י"י מַה תִּשְׁתַּחֲוֶי נִפְשֵׁי וּמַה תִּתְהַמְּוֶי עָלַי הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים כִּי עוֹד אֹדְנֹו יִשׁוּעָת פְּנֵי וְאֵלֹהֵי:

נט « לִמְנוּצָח אֵל תִּשְׁחַת לְדוֹד מִכְתָּם בְּשִׁלַּח שְׂאוּל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת הַבַּיִת לְהַמִּיתוֹ: י' הַצִּילֵנִי מֵאִיבֵי אֱלֹהֵי מוֹמְתוֹקוֹמִי תִשְׁגָּבֵנִי: י"א הַצִּילֵנִי מִפְּעֵלֵי אָוֶן וּמֵאֲנָשֵׁי דְמַיִם הוֹשִׁיעֵנִי: י"ב כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לְנִפְשֵׁי יַגְרוּוּ עָלַי עוֹיִם לֹא פִשְׁעֵי וְלֹא חַטָּאתַי יי: י"ג בְּלִי עוֹן וְרוּצוֹן וְיִפְנוּנֹו עוֹרָה לְקִרְאָתִי וְרָאָה: י"ד וְאַתָּה יי אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַקִּיְצָה לְפָקֵד כָּל הַגּוֹיִם אֵל תַּחַן כָּל בְּגָדֵי אָוֶן סְלָה: י"ה וַיִּשׁוּבוּ לְעָרֵב יִהְיֶוּ כְּכֶלֶב וַיִּסּוּבְבוּ עִיר: י"ו הִנֵּה יִבְעִיעוֹן בְּפִיהֶם חֲרָבוֹת בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם כִּי מִי שָׁמַע: י"ז וְאַתָּה יי תִּשְׁחַק לָמוֹ תִלְעַג לְכָל גּוֹיִם: י"ח עֲזֹו אֱלֹהֶיךָ אֲשַׁמְרָה כִּי אֱלֹהִים מוֹשְׁגֵבִי: י"ט אֱלֹהֵי חֲסָדֵי יִקְדְּמֵנִי אֱלֹהִים יִרְאֵנִי בִּשְׂרָרִי: י"י אֵל תִּתְהַרְגֵם כֵּן יִשְׁפָּחוּ עִמִּי הַנִּיעֵמוֹ בְּחִילֶךָ וְהוֹרִידֵמוֹ מִגִּנְנוֹ אֲדוֹנֵי: י"ג חֲטָאת פִּימוֹ דְּבַר שִׁפְתֵימוֹ וַיִּלְכְּדוּ בְּגִאוֹנָם וּמֵאֱלֹהֵי מוֹמְכָשׁ יִסְפְּרוּ: י"ד כִּלְהַ בְּחִמָּה כִּלְהַ וְאֵינִימוֹ וַיְדַעוּ כִּי אֱלֹהִים מוֹשֵׁל בַּיַּעֲקֹב לְאִפְסֵי הָאָרֶץ סְלָה: י"ה וַיִּשׁוּבוּ לְעָרֵב יִהְיֶוּ כְּכֶלֶב וַיִּסּוּבְבוּ עִיר: י"ו הִמָּה יִנִּיעוֹן לְאֵכָל אִם לֹא יִשְׁבְּעוּ וְיִלִּינוּ: י"ז וְאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָדָ וְאֲרַגֵּן לְבַקֵּר חֲסָדֶךָ כִּי הִיִּית מוֹשְׁגֵב לִי וּמְנוּס בְּיוֹם צָר לִי: י"ח עֲזֹו אֱלֹהֵי אֲזַמְרָה כִּי אֱלֹהִים מוֹשְׁגֵבִי אֱלֹהֵי חֲסָדֵי:

עז * למנצח על ידותו לְאֶסֶף מִזְמוֹר: ב קוֹלִי אֶל אֱלֹהִים וְאֶצְעָקָה קוֹלִי אֶל אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי: ב יוֹם צָרָתִי אֲדַנֶּי דְרָשְׁתִּי יְדֵי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוֹג מֵאַנְהָה הַנִּחַם נִפְשֵׁי: ד אֲזַכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהְמִינָה אֲשִׁיחָה וְתִתְעַטֵּף רוּחִי סֵלָה: ה אֲחַזֶּקֶת שְׁמֹרוֹת עֵינַי נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם שְׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכְּרָה נִגְיַנְתִּי בְלִילָה עִם לִבִּי אֲשִׁיחָה וְיַחֲפֹשׂ רוּחִי: ח הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדַנֶּי וְלֹא יִסֹּף לְרִצּוֹת עוֹד: ט הָאֶפֶס לְנֹצֵחַ חֶסֶד וְגִמְרָה אֲמַר לְדָר וְדָר: י הִשְׁכַּח חַנוּת אֵל אִם קִפֵּץ בְּאֵף רַחֲמֵיו סֵלָה: יא וְאֲמַר חֲלוּתִי הִיא שְׁנוֹת יָמַי עָלִיו: יב אֲזַכּוֹר מַעֲלָלֵי יְהוָה כִּי אֲזַכְּרָה מִקֶּדֶם פִּלְאָד: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל פְּעֻלָּה וּבַעֲלִילוֹתַי אֲשִׁיחָה: ד אֱלֹהִים בְּקִדְשׁ דְּרָכָה מִי אֵל גָּדוֹל כְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל עֲשֵׂה פְלֵא הוֹדְעַת בְּעַמִּים עֲזָד: טז גְּאֻלְתָּ בְרוּעַ עֲמֹד בְּגִי יַעֲקֹב וְיוֹסֵף סֵלָה: יז רְאוּהֶם מִיָּם אֱלֹהִים רְאוּהֶם מִיָּם יַחֲלוּ אֵף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת: יח זְרַמּוּ מַיִם עֲבוֹת קוֹל נִתְנוּ שְׁחָקִים אֵף חֲצִצְיִיד וְתַהֲלִכוּ: ט טוֹל רַעֲמֹד בְּגִלְגֹל הַאִירוּ בְּרַקִּים תִּבַּל רִגְזָה וְתִרְעַשׂ הָאָרֶץ: כ בְּיָם דְּרָכָה וְשִׁבִילָה בְּמַיִם רַבִּים וְיַעֲקֹבוֹתַי לֹא נָדְעוּ: כא נְחִית כְּצֹאן עֲמֹד בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

צ * תִּפְלָה לְמוֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲדַנֶּי מַעֲוֹן אַתָּה הֵייתָ לָנוּ בְּדָר וְדָר: ב בְּטָרֶם הָרִים יִלְדוּ וְתַחֲלוּל אָרֶץ וְתִבַּל וּמַעוֹלָם עַד עוֹלָם אַתָּה אֵל: ג תִּשָּׁב אֲנוּשׁ עַד דָּפָא וְהִתְאֲמַר שׁוּבוּ בְנֵי אָדָם: ד כִּי אֵלֶּף שָׁנִים בְּעֵינַי כִּיֹּם אֶתְמוּל כִּי יַעֲבֹר וְאֲשִׁמוּרָה בְלִילָה: ה וְרַמְתֶּם שָׁנָה יְהוּי בְּבִקֹר כְּחֵצִיר יַחֲלֶף: ו בְּבִקֹר יִצְיִין וְחֲלֶף לְעָרֵב יְמוּלֵל וְיִבְשׁ: ז כִּי כְלִינוּ בְּאֶפֶד וּבְחִמְתָּהּ נִבְהֵלְנוּ: ח שְׁתָּה עֹנֵתִינוּ לְנִגְדָה עֲלַמְנוּ לְמֵאוֹר פִּגְדָה: ט כִּי כָל יְמֵינוּ פָנוּ בְּעִבְרַתְךָ כְּלִינוּ שְׁנֵינוּ כְמוֹ הַגֶּה: י יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בְּהֶם שְׁבָעִים שָׁנָה וְאִם בְּגִבּוֹרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרַחֲבָם עָמַל וְאָנוּ כִּי גִי חֵישׁ וְנִנְעָפָה: יא מִי יוֹדַע עֵז אֶפֶד וְכִי־רֵאֶתְךָ עֲבָרְתָה: יב לְמַנּוֹת יְמֵינוּ כִּן הוֹדַע וְנִבֵּא לִבֵּב חֲכָמָה: יג שׁוּבָה יְיָ עַד מִתֵּי וְהִנַּחֵם עַל עֲבֹדְיָה: ד שְׁבָעֵנוּ בְּבִקֹר חֶסֶדְךָ וְנִרְנְנָה וְנִשְׁמַחָה בְּכָל יְמֵינוּ: טו שְׁמַחְנוּ בְּיָמוֹת עֲנִיתֵנוּ שְׁנוֹת רְאִינוּ רַעָה: טז רְאָה אֵל עֲבֹדְיָה פְעֻלָּה וְהִדְרָה עַל בְּנֵיהֶם: יז וְיֵהִי נַעַם אֲדוֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ פּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה:

קה * הוֹדוּ לַיְיָ קְרָאוּ בְּשִׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתֵינוּ: ב שִׁירוּ לּוֹ זָמְרוּ לוֹ שִׁיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו: ג הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קִדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב מִבְּקִשֵׁי יְיָ: ד דְּרָשׁוּ יְיָ וְעִזּוּ בְּקִשׁוֹ פְּנֵי תַמִּיד: ה זָכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מִפְתָּיו וּמִשְׁפָּטֵי פִיו: ו יִזְרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוּ בְּגִי יַעֲקֹב בְּחִירָיו: ז הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּכָל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו: ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דְּבַר צְוָה לְאֵלֶּף דּוֹר: ט אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אֲבָרָהֶם וְשִׁבּוּעֵתוֹ לְיִשְׂחָק: י וַיַּעֲמִדָה לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: יא

(ב) באמרך אל אלהים תכוון המילוי כזה: אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם

לאמר לך אתו את ארץ כנענו חבל נחלתכם: יב בהיותם מתי מספר כמעט וגרים בה: יג וייתהלכו מגוי אל גוי מממלכה אל עם אחר: יד לא הניח אדם לעשקם ויזכח עליהם מלכים: טו אל תגנו במשיחי ולנביאי אל תרעו: טז ויקרא רעב על הארץ כל מטה לחם שבר: יז שלח לפניכם איש לעבד נמפר יוסף: יח ענו בכבל רגלו ברזל באה נפשו: יט עד עת בא דברו אמרת יי צרפתהו: כ שלח מלך ויתירהו משל עמים ויפתחהו: כא שמו אדון לביתו ומשל בכל קנינו: כב לאסר שריו בנפשו וזקניו יחכם: כג ויבא ישראל מצרים ויעקב גר בארץ חם: כד ויפר את עמו מאד ויעצמהו מצריו: כה הפך לבם לשנא עמו להתנפל בעבדיו: כו שלח משה עבדו אהרן אשר בחר בו: כז שמו כם דברי אתותיו ומפתים בארץ חם: כח שלח חשה ויחשה ולא מרו את דברו: כט הפך את מימיהם לדם וימת את דגתם: ל שרץ ארצם צפרדעים בחדרי מלכיהם: לא אמר ויבא ערב פנים בכל גבולם: לב נתן גשמייהם ברד אש להבות בארצם: לג ויך גפנם ותאנתם וישבר עץ גבולם: לד אמר ויבא ארבה וילק ואין מספר: לה ויאכל כל עשב בארצם ויאכל פרי אדמתם: לו ויך כל בכור בארצם ראשית לכל אונם: לז ויוציאם בקסף וזהב ואין בשבטיו כושל: לח שמח מצרים בצאתם כי נפל פחדם עליהם: לט פרוש ענו למסד ואש להאיר לילה: מ שאל ויבא שלו ולחם שמוים ושבועם: מא פתח צור וזיובו מים הלכו בציות נהר: מב כי זכר את דבר קדשו את אברהם עבדו: מג ויוצא עמו בשיוון ברנה את בחיריו: מד ויתן להם ארצות גוים ועמל לאמים יירשו: מה בעבור ישמרו חקיו ותורתיו ויצרו הללויה:

קלז א על נהרות בכל שם ושבנו גם בכינו בזכרנו את ציון: ב על ערבים בתוכה תלינו כנרותינו: ג כי שם שאלונו שזבינו דברי שיר ותוללינו שמחה שירו לנו משיר ציון: ד איה נשיר את שיר יי על אדמת נכר: ה אם אשכחה ירושלים תשפח ימיני: ו תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחת: ז זכר יי לבני אדום את יום ירושלים האמרים ערו ערו עד היסוד בה: ח בת כבל השדודה אשרי שישלם לך את גמולך שגמלת לנו: ט אשרי שיאחו ונפח את עלליה אל הסלע:

קנ א הללו יה הללו אל כקדשו הללוהו ברקיע עזו: ב הללוהו בגבורתיו הללוהו קרב גדלו: ג הללוהו בתקע שופר הללוהו בנגבל וכנור: ד הללוהו בתף ומחול הללוהו במנים ועוגב: ה הללוהו בצלצלי שמע הללוהו בצלצלי תרועה: ו כל הנשמה תהלל יה הללויה:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מי יתן מוציון ישועת ישראל בשוב יי שבות עמו ויגל יעקב ישמח ישראל: ותשועת צדיקים מיי מעוזם בעת צרה: ויעזרום יי ויפלטם ויפלטם מרשעים ויושיעם כי חסו בו:

הספר הקדוש הזה נדפס
להצלחת
שמואל בן בוגה
וסיון בת מזל מלכה
ואליעזר שלמה ובחמה ואדל ובחמן בתן
בני סיון

ולהבדיל לעילוי נשמות
ג'יאן בת שירין ובוריה בת ג'רגיה
ומזל בת ברכה
ומרקו מרדכי בן חנה

הספר הקדוש הזה נדפס
להצלחת
הציון הקדוש
שיבנה עליו ישיבה גדולה,
ושכל עם ישראל
יזכו להגיע לצדיק.

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמות הבחור
אליעזר שלמה ז"ל בן בנימין ג"י
כ"ה ניסן ה'תשע"ו
רוח ה' תניחנו בגן עדן
הוא וכל בני ישראל השוכבים עמו בכלל
הרחמים והסליחות
אמן כן יהי רצון

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות
בנימין בן אילנה
והדסה בן תמר
וילדיהם:

רבקה צופיה, אמונה מירב, שמואל, משה אהרן,
תרצה, מלכה, רחל ציפורה, ישראל מאיר, נחמן נתן
הקדוש ברוך הוא יעזור לכולם שיצליחו ברוחניות
ובגשמיות ויזכו לבריאות ופרנסה טובה ואריכות
ימים ויזכו לנחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם

הספר הקדוש הזה נדפס
להצלחה בכל העיניינים
לישראל דב בער וחיה סאסיא קליין
ומלכה שולמית קליין

איש אמונות רב ברכות לזכות בשמות מוהרא"ש
ולהצלחת

אבנר פרגי בן ליסת
ומירימ בת חביבה

ולעילוי בשמות אהרון בן מסעודה
וחביבה בת שחלה ליסת בת שמחה
וכמו כן לאחדות הקהילה הקדושה
אין שלימות המנושלה וההוד אלא עם אחדות

קרן הדפסה "היכל הקודש" - תרומה שכולה קודש!
התקשר להקדיש לזכותך או לזכותך יקירך: **04-6656666**

להצלחת
קהילת קודש
יבנאל
ועמותת
"ישמח צדיק"

להצלחת
משפחת שיפרין
בכל העניינים

הספר הקדוש הזה בדפס ליכות
ר' משה בן לאה - בריאות, אריכות ימים.
אסתר אתרי בת חנה - רפואה שלמה בגוף ובנפש ואריכות ימים.
ורדה בת זיזל - רפואה שלמה.
חנה זיזל בת ורדה - בריאות השלמה והצלחה בשידוך בעתו ובזמנו.
מלכה בת ורדה, מאיר בן שרה, ואליעזר שלמה בן מלכה
בריאות השלמה והצלחה ופרנסה בשפע.
לאה בת אסתר - ישועה
לכל החברים והקרובים והקהילה ואנ"ש מיבנאל
ונחו"ל ונכל מקום אחדות שלום ואהבה.
גרשון מנשרוב בן אסתר - ישועתך קרובה בכל העניינים
ולהבדיל לעילוי נשמות:

אברהם בן משה ז"ל, לאה בת שבע, הלל רחמים בן חיים אהרון, חנה גוליסנ בת אליהו,
מייכאל בן אברהם, יוסף בן אברהם, ר' דניאל בן אברהם, מרדכי בן אברהם,
נתלה בת שבע בת אברהם, אפרים בן דניאל.

קרן הדפסה "היכל הקודש" - תרומה שכולה קודש!
התקשר להקדיש לזכותך או לזכותך יקירך: 04-6656666

קרבן הדפסה "היכל הקודש" למען זיכוי הרבים!

**תבחרו איזה ספר אתם רוצים לזכות את הרבים
וכבר ההדפסה מתחילה!**

**אנחנו דואגים להדפסה והפצה
והזכות כולה עומדת לכם!**

כבוד קדושת הצדיק מיבנאל זצוק"ל הכתיח:

"כל מי שצריך איזו ישועה יהיה מה שיהיה וכו' זיווג, או
בנים, או בריאות וכו' וכו', וידפיס ספר אחד או ישתתף
בהדפסת הספר, יראה ישועה בלי שום ספק".

"אשרי מי שעוזר להדפיס את הספרים האלו, ואשרי
ואשרי מי שעוזר להפיצם, כי אין מספיק שכר לשלם עבור
זה, כי הספרים האלו מחיים את כל הנפשות ההוגים בהם".

התקשרו: 04-6656666

זקוק לישועה?
רוצה לשמח עניים ביום החתונה?
זקוק לזיווג, פרנסה, זרע של קיימא,
שלום בית, נחת מהילדים?
**בזכות ההשתתפות
במצווה הגדולה
של בית התבשיל
"אהל אברהם"!**

72x12 ש"ח

פּרנס שבוע

"אין עוד חסד גדול יותר מהאכלת
רעבים ועל ידי זה הקב"ה יעזור
שתראו ניסים וישועות"
מכתב מהצדיק מיבנאל

50x12 ש"ח

פּרנס יום

101x12 ש"ח

פּרנס חודש

התקשרו עכשיו: 04-6656666